

Regeringens proposition

2000/01:122

Sveriges tillträde till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen

Prop.
2000/01:122

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 11 april 2001

Göran Persson

Thomas Bodström
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen som antogs den 17 juli 1998 inrättas en permanent internationell domstol för utredning och lagföring av folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Sverige undertecknade stadgan i oktober 1998. För att stadgan skall träda i kraft och Internationella brottmålsdomstolen komma till stånd krävs att 60 stater ratificerar stadgan. Det kan beräknas ske under våren 2002.

I propositionen föreslås att Sverige skall ratificera Romstadgan och därvid avge förklaringar angående de språk och den kommunikationsväg som skall användas vid samarbete med Internationella brottmålsdomstolen. Den lagstiftning som en anslutning till stadgan kräver kommer att behandlas i en särskild proposition inom kort.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Ärendet och dess beredning.....	5
3	Bakgrund	5
4	Stadgans huvudsakliga innehåll och en jämförelse med de internationella brottmålsribunalerna.....	9
5	Stadgans närmare innehåll.....	11
5.1	Allmänna bestämmelser	12
5.1.1	Stadgeparts församlingen.....	12
5.1.2	Sekundära regelverk	13
5.2	Domstolens organisation.....	14
5.2.1	Domarna och de dömande enheterna	14
5.2.2	Åklagarna och åklagarens kansli	16
5.2.3	Registratorn och registratorskontoret.....	17
5.2.4	Disciplinära förfaranden, immunitet och privilegier samt språkfrågor m.m.....	17
5.3	Brotten.....	19
5.3.1	Brottskatalogen och aggressionsbrottet	19
5.3.2	Folkmord.....	20
5.3.3	Brott mot mänskligheten.....	20
5.3.4	Krigsförbrytelser.....	21
5.4	Domstolens jurisdiktion och förhållandet till nationell lagföring	29
5.4.1	Tidsavgränsning av Domstolens jurisdiktion ..	29
5.4.2	Ingen jurisdiktion över minderåriga.....	29
5.4.3	Förutsättningar för utövande av jurisdiktion ..	29
5.4.4	Hur en sak kan komma inför Domstolen	30
5.4.5	Förhållandet till nationell lagföring (komplementaritetsprincipen).....	32
5.4.6	Förhållandet till säkerhetsrådet.....	33
5.5	Tillämplig lag, <i>ne bis in idem</i> och allmänna straffrättsliga bestämmelser.....	34
5.5.1	Tillämplig lag.....	35
5.5.2	<i>Ne bis in idem</i> ("icke två gånger för samma sak")	36
5.5.3	Legalitetsprincipen och därmed sammanhängande frågor	36
5.5.4	Individuellt straffrättsligt ansvar.....	37
5.5.5	Förmans ansvar och betydelsen av officiell ställning.....	38
5.5.6	Icke-preskription	39
5.5.7	De subjektiva rekvisiten.....	39
5.5.8	Ansvarsfrihetsgrunder	40
5.5.9	Faktisk villfarelse och rättsvillfarelse	42
5.6	Den rättsliga processen	42
5.6.1	Prövning av jurisdiktion och processförutsättningar	43

5.6.2	Förundersökningen	46
5.6.3	Frihetsberövanden.....	49
5.6.4	Åtalsbekräftelse m.m.	51
5.6.5	Rättegången	53
5.6.6	Brottsofferfrågor - deltagande, skyddsåtgärder, gottgörelse m.m.....	58
5.6.7	Överklagande och omprövning.....	61
5.6.8	Brott mot Domstolen och dess verksamhet	63
5.7	Straff och andra rättsverkningar av brott	64
5.8	Rättsligt samarbete mellan Domstolen och stater m.fl.....	65
5.8.1	Allmänna bestämmelser om samarbetet med Domstolen.....	65
5.8.2	Frihetsberövanden och överlämnande av misstänkta till Domstolen	66
5.8.3	Andra former av samarbete och rättslig hjälp.	70
5.8.4	Gemensamma bestämmelser.....	73
5.9	Verkställighetsbestämmelser.....	75
5.10	Finansiering.....	78
5.11	Avslutande bestämmelser.....	78
6	Överväganden och förslag	81
6.1	Sveriges tillträde till Romstadgan	81
6.2	Lagstiftningsbehovet.....	94
6.3	Förklaringar i samband med ratifikation av Romstadgan m.m.	98
7	Ekonomiska konsekvenser	98
Bilaga 1	Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen	102
Bilaga 2	Stater som har tillträtt eller undertecknat Romstadgan..	221
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	224
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 2001	225

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner

1. att Sverige tillträder Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen,
2. vad regeringen föreslår om avgivandet av en förklaring om att Justitiedepartementet skall vara den kanal för domstolens framställningar som avses i stadgans artikel 87, punkt 1, och
3. vad regeringen föreslår om att de språk som skall användas för en framställning enligt stadgans artikel 87, punkt 2 skall vara svenska eller engelska.

2 Ärendet och dess beredning

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (Romstadgan) antogs vid en diplomatkonferens i Rom den 17 juli 1998. Beslutet var inte enhälligt och vid omröstningen röstade 120 stater, däribland Sverige, för ett antagande av stadgan och bara sju stater emot. Internationella brottmålsdomstolen kommer att inrättas när 60 stater har anslutit sig till Romstadgan och den därmed träder i kraft. En översättning av Romstadgan finns i *bilaga 1*. Sverige undertecknade stadgan den 7 oktober 1998. Per den 12 februari 2001 har sammanlagt 139 stater undertecknat stadgan. Därav har 28 stater också tillträtt stadgan genom ratifikation samt en stat tillträtt den genom anslutning, se *bilaga 2*.

I en departementspromemoria som har upprättats inom Justitiedepartementet, Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (Ds 2001:3), behandlas frågan om Sveriges tillträde till Romstadgan och de lagstiftningsåtgärder som anses vara nödvändiga med anledning av ett svenskt godkännande av stadgan. Promemorians förslag angående Sveriges tillträde till Romstadgan (ratifikation) har remissbehandlats separat. De förslag till lagstiftning som lämnats i promemorian är föremål för en längre remissbehandling som ännu inte har avslutats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av de remissvar som har lämnats beträffande frågan om ratifikation finns tillgänglig hos Justitiedepartementet (dnr Ju2001/582). Regeringen tar i detta ärende upp promemorians förslag om godkännande av Sveriges tillträde till Romstadgan. Förslag till lagstiftning med anledning av ett sådant tillträde kommer att behandlas vid ett senare tillfälle.

3 Bakgrund

Historisk bakgrund

Romstadgan har en lång förhistoria som i huvudsak följer två olika spår. Det ena spåret är tillkomsten av materiella folkrättsliga regler för väpnade konflikter - den internationella humanitära rätten. Av intresse här är särskilt de s.k. Haagkonventionerna från de två fredskonferenserna år 1899 och 1907 samt Genèvekonventionerna från 1949 och deras två tilläggsprotokoll från 1977, som alla begränsar vad som är tillåtet att göra i en väpnad konflikt. En grundläggande tanke bakom dessa regler är att enskilda anses ha ett personligt ansvar för sitt handlande i samband med sådana konflikter.

Ett parallellt spår har varit olika förslag att skapa internationella tribunaler eller domstolar för lagföring av brott mot den internationella humanitära rätten. Tanken på en permanent internationell brottmålsdomstol väcktes redan 1919 i samband med fredsförhandlingarna efter

det första världskrigets slut. Någon sådan domstol kom dock inte till stånd och inte förrän efter det andra världskriget inrättades de två första internationella krigsförbrytartribunalerna i Nürnberg och Tokyo. Dessa var dock inte permanenta och de riktade sig enbart mot den förlorande sidan. Tanken levde vidare inom Förenta nationerna (FN) och frågan om en permanent internationell brottmålsdomstol utreddes av kommittéer i olika omgångar men utan något konkret resultat. Ett förslag till stadga bordlades av FN:s generalförsamling 1951 och ett reviderat förslag 1953, varefter frågan fördes över till FN:s folkrättskommission (International Law Commission, ILC). Jämsides pågick ett arbete med att ta fram förslag om regler om brott mot fred och säkerhet.

Under det kalla kriget var säkerhetsrådets permanenta medlemmar ovilliga att inrätta en överstatlig brottmålsdomstol, särskilt inte som ett fristående organ under generalförsamlingen. Även olikheter i medlemsstaternas rättsliga traditioner och grundläggande skillnader i deras rättsystem försvårade arbetet.

När stridigheterna i dåvarande Jugoslavien bröt ut i början av 1990-talet var de politiska förhållandena annorlunda. Sedan säkerhetsrådet hade antagit olika resolutioner under 1992 som beredde vägen antog rådet den 22 februari 1993 resolution 808 (1993) som lade den rättsliga grunden för inrättandet av en internationell tribunal för brott mot humanitär rätt i f.d. Jugoslavien. Tribunalens stadgar fastställdes av säkerhetsrådet den 25 maj 1993 genom resolution 827 (1993). Detta följdes av att en motsvarande tribunal för Rwanda inrättades av säkerhetsrådet den 8 november 1994 genom resolution 955 (1994). Båda dessa tribunaler är för närvarande verksamma (se vidare avsnitt 4)

Romstadgans tillkomst och det fortsatta arbetet

År 1990 gav generalförsamlingen ILC i uppdrag att på nytt ta sig an frågan om inrättandet av en permanent internationell brottmålsdomstol. Denna begäran var bl.a. föranledd av ett förslag från Trinidad och Tobago två år tidigare om att inrätta en internationell domstol för att bekämpa narkotikasmuggling mellan olika länder. Efter en förberedande rapport 1992 och ett förslag 1993 lämnade ILC ett reviderat och slutligt stadgeförslag till generalförsamlingen år 1994. Detta förslag har tjänat som utgångspunkt för det fortsatta förhandlingarna.

Generalförsamlingen inrättade samma år en s.k. *ad hoc*-kommitté för att ge staterna möjlighet att diskutera ILC:s förslag. Kommittén möttes vid två tillfällen under 1995 och lämnade sedan en rapport som utgjorde underlag för att inrätta en förberedande kommitté. Den förberedande kommitténs uppdrag var att fortsätta den tidigare kommitténs arbete och förbereda en konventionstext för en domstolsstadga för vilken det fanns en bred uppslutning. Kommittén sammanträdde vid sex tillfälle – totalt 15 veckor – mellan mars 1996 och april 1998. Vid dess sista möte kunde en text antas som förhandlingsunderlag för den diplomatkonferens som generalförsamlingen hade beslutat i december 1997. Även om texten byggde på ILC-förslaget från 1994 var det avsevärda skillnader dem emellan. Den var dessutom långt ifrån allmänt accepterad och innehöll

därför ett mycket stort antal alternativa lösningar på såväl grundläggande och politiskt känsliga som mer rättsligt tekniska frågor.

I det förberedande arbetet ingick även ett antal s.k. inter-sessionella möten. Dessa kom att visa sig mycket värdefulla för att underlätta förhandlingarna i den förberedande kommittén.

Långa och mödosamma förhandlingar väntade därför delegaterna från sammanlagt 160 stater under diplomatkonferensen i Rom mellan den 15 juni och den 17 juli 1998. Förutom de många oavgjorda frågorna i den förberedande kommitténs text lämnades ett stort antal nya förslag under konferensen. Utgången var oklar in i det sista och ett slutligt kompromisspaketet lades inte fram förrän på natten före den sista förhandlingsdagen. Vid ett dramatiskt möte kunde två försök att spräcka kompromissen avvärjas och konferensen antog därefter stadgan efter en omröstning där 120 stater röstade för ett antagande, sju emot och 21 stater lade ner sina röster. Stadgan öppnades för undertecknande den 17 juli 1998.

I slutakten från konferensen beslutades om inrättandet av en förberedande kommission för att behandla vissa återstående frågor. Främst bland dessa uppgifter är att ta fram förslag till bevis- och förfaranderegler och s.k. brottskriterier. Den förberedande kommissionen har 30 juni 2000 godtagit bevis- och förfaranderegler och brottskriterier samt överlämnat dessa för antagande av stadgeparts församlingen när stadgan trätt i kraft. I kommissionens uppdrag ingår även sådana uppgifter som att förbereda ett högkvartersavtal med Nederländerna där domstolen skall ha sitt säte, en överenskommelse om immunitet och privilegier, en överenskommelse om förhållandet till FN, regler och föreskrifter för den ekonomiska förvaltningen, domstolens första budget och – mer kontroversiellt – att fortsätta förhandlingarna om definitionen av ett aggressionsbrott. För dessa uppgifter är dock ingen bestämd tidsgräns fastslagen och kommissionens arbete pågår fortfarande.

Sverige har tillsammans med bl.a. de övriga nordiska länderna deltagit aktivt i det arbete som lett fram till stadgan och starkt verkat för att Internationella brottmålsdomstolen skall komma till stånd. Det svenska engagemanget har bl.a. tagit sig uttryck i uppdrag som koordinatör i en arbetsgrupp och som vice ordförande för diplomatkonferensen. Mötesrapporter (s.k. veckorapporter) från förhandlingarna i kommittéerna, vid diplomatkonferensen och i kommissionen finns tillgängliga i Utrikesdepartementet.

En internationell utblick

Romstadgan träder i kraft när 60 stater har samtyckt till att vara bundna av den och per den 12 februari 2001 har 29 stater ratificerat eller på annat sätt tillträtt stadgan – Senegal, Trinidad och Tobago, San Marino, Italien, Fiji, Ghana, Norge, Belize, Tadzjikistan, Island, Venezuela, Frankrike, Belgien, Kanada, Mali, Lesotho, Nya Zeeland, Luxemburg, Botswana, Sierra Leone, Gabon, Spanien, Sydafrika, Marshallöarna, Tyskland, Österrike, Finland, Argentina och Dominica. Totalt har 139 stater undertecknat stadgan. Bland dessa återfinns bl.a. alla Europarådets medlemsstater utom Turkiet. Sverige undertecknade stadgan den 7

oktober 1998. Även ett antal stater som vid Romkonferensen avstod från att rösta eller som röstade emot stadgan har efter ytterligare överväganden valt att underteckna densamma. Bland de senare kan särskilt USA och Israel noteras. Flertalet stater i Asien, bland dem flera stora stater såsom Indien, Indonesien, Japan, Kina och Pakistan, har emellertid inte undertecknat stadgan.

I många stater pågår lagstiftningsarbete och andra förberedelser för att ratificera stadgan. Detta är inte begränsat till stater som har undertecknat den, utan sker också i andra länder – såsom i Japan – där det t.ex. krävs ett mycket detaljerat underlag också för att underteckna en traktat. Även olika regionala och sub-regionala möten för att främja ratifikationer av stadgan har hållits.

Inom EU har medlemsstaterna uttalat avsikten att ratificera stadgan under år 2000 eller 2001. Hittills har EU-staterna Italien, Frankrike, Belgien, Luxemburg, Spanien, Tyskland, Österrike och Finland ratificerat stadgan och ett förslag om ratifikation behandlas för närvarande bl.a. av parlamentet i Storbritannien. I Frankrike har konstitutionen ändrats med hänvisning till Internationella brottmålsdomstolen (lag 99-568 av den 8 juli 1999 som föreskriver ett generellt undantag från konstitutionens bestämmelser när de står i strid med Romstadgan). En förändring av konstitutionen har även beslutats i Tyskland vilken avser utlämning av landets egna medborgare, medan Österrike som har liknande bestämmelser inte funnit skäl att ändra sin konstitution. Såväl i Österrike som i Finland har dock särskilda förfaranden tillämpats, vilka krävs enligt dess konstitution respektive grundlag. I alla de nu nämnda staterna utom Finland kommer lagstiftning för samarbetet med domstolen m.m. att behandlas senare.

Norge har ratificerat Romstadgan den 16 februari 2000 (St.prop. nr. 24, 1999-2000). Avsikten är att senare återkomma med förslag om lagstiftning med anledning av stadgan. Island ratificerade stadgan den 25 maj 2000 och även där kommer lagstiftning att föreslås i efterhand (Alltingets 125 möte 1999-2000). Den 29 december 2000 ratificerade Finland stadgan och där har även lagstiftning beslutats som avser såväl en särskild lag om samarbete med domstolen som ändringar i den finska strafflagen (RP 161/2000 rd). I Danmark har en proposition med förslag om ratifikation och lagstiftning avlämnats den 4 oktober 2000 (Lovforslag nr. L 20, Folketinget 2000-01).

Även i Kanada och Nya Zeeland har lagstiftning med anledning av stadgan antagits i samband med beslutet om ratifikation.

Nordiskt samarbete

De nordiska staterna har tillsammans varit aktivt engagerade i arbetet att få till stånd Internationella brottmålsdomstolen. Företrädare för Finland, Norge och Sverige har här till utsetts till viktiga uppdrag under förhandlingsarbetet. Under arbetets gång har de nordiska delegaterna träffats för att diskutera och samordna sina positioner, såväl under pågående förhandlingar som vid särskilda möten.

Under förberedelsearbetet anordnades ett informellt nordiskt möte i Stockholm den 25 november 1997 och inför diplomatkonferensen ett

förberedande möte i Helsingfors den 14-15 maj 1998, där även representanter för Lettland och Litauen var närvarande. Sedan stadgan antagits har lagstiftningsfrågor diskuterats vid möten i Oslo den 11 juni 1999 och i Stockholm den 18 februari 2000. Ett nytt nordiskt möte med deltagare även från de baltiska staterna och Polen planeras att hållas i Stockholm i slutet av maj 2001.

4 Stadgans huvudsakliga innehåll och en jämförelse med de internationella brottmåls-tribunalerna

Internationella brottmålsdomstolen innebär ett avsevärt steg framåt för att förstärka folkrätten i det att den kommer att vara en permanent institution för utredning och lagföring av de mest allvarliga brotten mot den internationella humanitära rätten och vidsträckta eller systematiska brott mot de mänskliga rättigheterna. Därmed skapas en mekanism för att bemöta bristande åtgärder på nationell nivå och en möjlighet att komma till rätta med den utbredda straffriheten för denna typ av brott. Genom kravet på ett relativt stort antal ratifikationer för ikraftträdandet tillförsäkras ett brett deltagande från statssamfundets sida. Domstolen följer i spåren av de två internationella brottmåls-tribunalerna för f.d. Jugoslavien och för Rwanda. Romstadgan återspeglar olika erfarenheter från tribunalerna och dess verksamhet.

De internationella brottmåls-tribunalerna inrättades genom beslut av FN:s säkerhetsråd under pågående konflikter med stöd av kapitel VII i FN-stadgan. Därmed följer att föreskrifterna och förpliktelserna enligt dess stadgor, t.ex. i fråga om jurisdiktion och samarbetskyldighet, är tvingande för FN:s medlemsstater. Romstadgan är däremot en internationell överenskommelse som åstadkommit genom förhandlingar mellan ett stort antal stater. De skyldigheter för stater som följer av Romstadgan är alltså nya konventionsförpliktelser för de stater som väljer att ansluta sig.

Till skillnad från tribunalerna är domstolen inte ett FN-organ. Däremot kommer de i likhet med dessa att samverka med FN, liksom med nationella rättssystem. Domstolen är avsedd att vara en permanent institution med ett mandat att ta sig an brott begångna runt om i världen. I flertalet fall krävs dock viss anknytning till en stat som har anslutit sig till dess stadga. Tribunalerna är däremot inrättade för att lagföra brott inom strikt geografiskt definierade områden och för Rwandatribunalen endast brott begångna inom en begränsad tidsperiod. Tribunalerna inrättades retroaktivt medan principen om icke-retroaktivitet gäller för utövande av domstolens jurisdiktion. För domstolen gäller, liksom för Jugoslavien-tribunalen, att mandatet omfattar brott som har begåtts efter en bestämd tidpunkt och att ingen bortre tidsgräns föreskrivs.

De brott som tribunalerna respektive domstolen är behöriga att pröva är i huvudsak desamma, dvs. folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Härtill kommer att domstolen i en framtid kan komma att vara behörig pröva aggressionsbrott. Skillnader finns emellertid såväl

mellan de två tribunalerna som mellan dessa och domstolen. För ansvar för brott mot mänskligheten krävs det enligt Jugoslavientribunalens stadga att brottet har begåtts under en väpnad konflikt. Någon sådan koppling till en väpnad konflikt krävs däremot inte enligt Rwandatribunalens stadga. Vidare är Jugoslavientribunalen behörig att döma personer för krigsförbrytelser som har begåtts såväl i en internationell som i en intern väpnad konflikt, medan Rwandatribunalens behörighet är begränsad till interna väpnade konflikter. Emellertid är Rwandatribunalens mandat därvid bredare i det att dess stadga uttryckligen innefattar brott mot 1977 års tilläggsprotokoll II till Genèvekonventionerna och mot den s.k. gemensamma artikel 3 i samma konventioner.

För domstolens del har de olika brotten definierats betydligt mer ingående än vad som gäller för tribunalerna. Det innebär bl.a. en precisering av brott mot mänskligheten som gäller såväl vid väpnade konflikter som i fredstid. Både krigsförbrytelser i internationella och i icke-internationella väpnade konflikter kan lagföras inför domstolen. Romstadgans definitioner av brotten skall dessutom kompletteras med s.k. brottskriterier ("elements of crimes") som hjälp vid tolkningen, vilka har förhandlats i den förberedande kommissionen och som senare skall beslutas av en stadgeparts församling.

En viktig skillnad mellan tribunalerna och domstolen gäller förhållandet mellan internationell och nationell behörighet att lagföra ett brott. Medan tribunalernas stadgor ger den internationella rättsliga processen företräde framför nationella förfaranden så föreskriver Romstadgan tvärtom att nationell lagföring i princip skall ha företräde. Domstolen skall vara ett komplement till de nationella rättsordningarna och endast ta vid när de senare inte fullgör sin uppgift på ett tillbörligt sätt – den s.k. komplementaritetsprincipen. Skillnaden påverkar även de olika stadgornas bestämmelser om domars rättsverkningar (*ne bis in idem*; "inte två gånger för samma sak").

Trots den grundläggande skillnaden beträffande förhållandet mellan internationell och nationell lagföring innehåller Romstadgan bestämmelser om samarbetskyldighet för de anslutna staterna som i princip är lika långtgående som motsvarande skyldighet i förhållande till tribunalerna. Bestämmelserna om straffverkställighet, vilka bygger på staternas frivilliga åtagande, liknar också varandra. En betydelsefull skillnad mellan tribunalernas stadgor och Romstadgan är dock att den senare innehåller mera detaljerade regler om samarbete och verkställighet.

Över huvud taget är domstolens stadga avsevärt mer detaljerad än tribunalernas, bl.a. vad gäller de processuella förfarandena och allmänna straffrättsliga bestämmelser. Till skillnad från tribunalerna, som själva har haft att anta sina bevis- och förfaranderegler, skall sådana regler för domstolen utarbetas av statsamfundet och antas av en stadgeparts församling.

De process- och straffrättsliga regler som har förhandlats fram för domstolen förenar element från olika rättsliga traditioner till en enhetlig ordning, något som också kan komma framtida internationellt samarbete på dessa områden till godo.

Finansieringen av domstolen, som inte är ett FN-organ, skiljer sig från vad som gäller för tribunalerna. Med hänsyn till att domstolen kan ta sig an misstänkta brott på olika sätt – genom hänskjutande av en stat eller FN:s säkerhetsråd eller ett inledande av en undersökning på eget initiativ – föreskrivs finansiering från olika källor. Kostnaderna skall främst bäras av de anslutna staterna men också med medel som FN:s generalförsamling anslår.

5 Stadgans närmare innehåll

Romstadgans ingress innehåller allmänna uttalanden om de principer som stadgan grundar sig på. Vissa av dessa principer kommenteras nedan. Stadgans bestämmelser är indelade i 13 delar.

Allmänna bestämmelser om inrättandet av Internationella brottmålsdomstolen och avslutande bestämmelser om tolkning av stadgan, reservationer, ändringar av stadgan, ikraftträdande m.m. finns i del 1 och 13. De principiellt mest viktiga bestämmelserna finns i del 2 och behandlar brotten och deras definitioner, domstolens jurisdiktion och dess förhållande till nationella rättsordningar (s.k. komplementaritet) samt hur ett förfarande inför domstolen kan inledas. Där behandlas även frågor om domstolens förhållande till FN:s säkerhetsråd, om *ne bis in idem* ("icke två gånger för samma sak") och om tillämplig lag. I del 3 ges föreskrifter om allmänna straffrättsliga principer som domstolen skall tillämpa, t.ex. regler om uppsåt, ansvarsfrihetsgrunder, villfarelse och förmans befallning. Del 4 reglerar domstolens organisation och innehåller även bestämmelser om jäv, entlediganden och disciplinära förfaranden samt om privilegier och immunitet. Där finns också regler om arbetsspråk och om andra föreskrifter med lägre författningsrättslig status, dvs. bevis- och förfaranderegler som skall antas av de anslutna staterna samt domstolens arbetsordning som domstolen själv antar.

Stadgans processrättsliga bestämmelser finns i del 5 (förundersökning och åtal), del 6 (rättegången) och del 8 (överklagande och omprövning). Vissa av dessa bestämmelser har betydelse för behovet av nationell lagstiftning. Bestämmelser om straff och andra rättsverkningar på grund av brott finns i del 7.

I del 9 finns huvudsakligen de bestämmelser som reglerar det rättsliga samarbetet mellan domstolen och anslutna stater. Där föreskrivs bl.a. samarbetskyldighet när det gäller överlämnande av misstänkta personer till domstolen samt användning av tvångsmedel och andra åtgärder under brottsutredningen. I kapitlet finns även bl.a. föreskrifter om konkurrerande ansökningar och om konkurrens mellan nationella förfaranden och Internationella brottmålsdomstolens lagföring. Del 10 innehåller bestämmelser om verkställighet av domstolens avgöranden.

Bestämmelser som avser stadgepartsförsamlingen för de stater som anslutit sig till stadgan ges i del 11 och föreskrifter om domstolens finansiering i del 12.

Föreskrifterna i stadgans olika delar presenteras närmare i avsnitt 5.1 till 5.11 nedan. Hänvisningarna till bestämmelser i stadgan görs genom

5.1 Allmänna bestämmelser

I inledningsartikeln (artikel 1) föreskrivs inrättandet av Internationella brottmålsdomstolen som en permanent institution för lagföring av enskilda beträffande de mest allvarliga brotten av internationellt intresse. Där framgår också att domstolen skall vara ett komplement till de nationella rättsordningarna, se vidare avsnitt 5.4.5, och att dess behörighet och funktioner anges i stadgan. Till skillnad från de befintliga tribunalerna är domstolen inte ett FN-organ. Däremot föreskriver stadgan att domstolens förhållande till FN skall regleras genom ett avtal (artikel 2). Vidare är förhållandet mellan domstolen och säkerhetsrådet närmare reglerat i stadgan, se avsnitt 5.4.6.

Domstolen skall ha sitt säte i Haag och ett högkvartersavtal skall reglera förhållandet mellan domstolen, som är en internationell juridisk person med rättshandlingsförmåga (artikel 4), och Nederländerna (artikel 3). Domstolen får emellertid även välja att förlägga sin verksamhet, t.ex. att genomföra rättegångar, på en annan plats (artikel 3 och 62). Detta fordrar att ett särskilt avtal träffas med staten i fråga. Regleringen ger domstolen möjlighet att t.ex. genomföra rättegångar närmare gärningsorten och på så sätt skapa förutsättningar för större effektivitet och lägre kostnader. Domstolen har vidare rätt att utöva sina funktioner och befogenheter enligt stadgan på en ansluten stats och, med stöd av ett särskilt avtal, på en annan stats territorium (artikel 4:2).

5.1.1 Stadgeparts församlingen

Internationella brottmålsdomstolen skall alltså inrättas med stöd av en multilateral konvention. Andra alternativ, t.ex. att inrätta den som ett FN-organ genom ändringar av FN-stadgan eller genom en resolution i säkerhetsrådet eller generalförsamlingen, förkastades under de förberedande förhandlingarna. För att de anslutna staterna (stadgeparterna) skall kunna följa upp och vidareutveckla domstolens verksamhet skall ett särskilt forum inrättas – stadgeparts församlingen. De stater som inte har anslutit sig till stadgan men som har undertecknat den eller slutakten från Romkonferensen har observatörsstatus (artikel 112). Även domstolens president, åklagaren och registratören får delta.

Bland stadgeparts församlingens uppgifter märks att behandla och anta rekommendationer från den förberedande kommissionen. Främst gäller detta att församlingen skall anta kommissionens förslag till bevis- och förfaranderegler samt brottskriterier, se avsnitt 5.1.2. Församlingen skall vidare utöva tillsyn över presidiet, åklagarens och registratörens förvaltning, fastställa domstolens budget, besluta om eventuell ändring av antalet domare (artikel 36) samt behandla frågor om stadgeparters bristande samarbete med domstolen (artikel 87). Den skall även besluta om framtida stadgeändringar (artiklarna 121 och 122) och anta regler för

den ekonomiska förvaltningen av den egna verksamheten och av domstolens verksamhet (artikel 113).

Stadgpartsförsamlingen skall hålla ett ordinarie möte per år och i övrigt när det behövs. Mötena skall anordnas antingen där domstolen har sitt säte eller vid FN:s högkvarter, dvs. i Haag eller i New York. I församlingen har varje ansluten stat en röst. Om inte enhällighet kan uppnås fattas beslut i sakfrågor med två tredjedels majoritet av närvarande och röstande stadgепarter och i procedurfrågor med enkel, på motsvarande sätt beräknad majoritet. En absolut majoritet av stadgепarterna fordras för beslutsförhet. En ansluten stat som ligger efter med betalningen av ett belopp motsvarande två årsbidrag förlorar sin rösträtt om inte annat beslutas.

En särskild byrå skall inrättas med en ordförande, två vice-ordföranden och 18 andra ledamöter valda på tre år. Byrån sammanträder vid behov och biträder stadgепartsförsamlingen i löpande ärenden. Församlingen får också inrätta sådana underorgan som kan vara nödvändiga, däribland en oberoende kontrollmekanism. Församlingen antar sin egen arbetsordning och skall ha samma officiella språk och arbetsspråk som FN:s generalförsamling (dvs. arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska).

5.1.2 Sekundära regelverk

Stadgan skall kompletteras med mer detaljerade bestämmelser i domstolens bevis- och förfaranderegler, vilka skall antas av stadgепartsförsamlingen efter ett angivet förfarande (artikel 51). Detta föranleddes av krav från vissa stater som av principiella och politiska skäl önskade att staterna och inte domarna skall vara lagstiftare. Härtill kom praktiska överväganden för att möjliggöra stadgeförhandlingarna och skapa ett regelverk för mer tekniska föreskrifter som lättare bör kunna förändras. I detta sammanhang kom erfarenheterna – såväl goda som dåliga – från de existerande tribunalerna att spela stor roll och de nu aktuella reglerna avviker delvis från vad som gäller för tribunalerna. Tribunalernas stadgor innehåller endast vissa grundläggande principer medan de mer detaljerade föreskrifterna finns i ett regelverk som domarna beslutar.

Romstadgan innehåller däremot bestämmelser om de förpliktelser som åvilar en ansluten stat och detaljerade föreskrifter om alla övriga viktigare frågor. Stadgans bestämmelser har alltid företräde och bevis- och förfarandereglerna måste vara förenliga med stadgan (artikel 51:4-5). I vissa fall hänvisar stadgan till att närmare föreskrifter skall ges i bevis- och förfarandereglerna. Det är främst olika praktiska förfarandefrågor som skall regleras i bevis- och förfarandereglerna.

För att skapa en viss flexibilitet och bättre möjligheter att vid trängande behov kunna ändra bevis- och förfarandereglerna, ges domarna möjlighet att anta provisoriska regler som gäller fram till nästa möte med stadgепartsförsamlingen (artikel 51:3). Dessa får dock inte tillämpas retroaktivt eller vara oförenliga med stadgan. Domarna skall dessutom själva anta en arbetsordning med bestämmelser om den mer praktiska och rutinmässiga hanteringen av domstolens verksamhet (artikel 52).

Internationella brottmålsdomstolens organisation föreskrivs i artikel 34 och utvecklas vidare i de följande artiklarna. Domstolen leds administrativt av ett presidium som består av en domstolspresident och två vicepresidenter, vilka väljs av domarna själva för en treårsperiod med möjlighet till omval (artikel 38). Presidiet har dessutom vissa andra uppgifter enligt stadgan, t.ex. att avgöra frågor om domstolens arbetsspråk (artikel 50), att upprätta en rättegångskammare för handläggningen av ett mål (artikel 61:11) och att utöka antalet domare för en viss huvudförhandling (artikel 74:1).

I förslaget från FN:s folkrättskommission hade presidiet även vissa rättskipande uppgifter, särskilt före och efter huvudförhandlingen. Det förslaget byggde emellertid på tanken att endast presidiet skulle fungera på heltid och de övriga domarna bara skulle kallas till tjänstgöring vid behov. Under förhandlingarna framfördes invändningar mot att rättskipande uppgifter skulle utföras av presidiet och när hela domstolen sedermera kom att bli heltidsarbetande fanns det inte längre något behov av detta. Enligt stadgan skall därmed de rättskipande uppgifterna utföras av domstolens dömande avdelningar – en överklagande-, en rättegångs- och en förundersökningsavdelning (artikel 34).

I domstolen ingår även ett åklagarkansli och ett registratorskontor.

De viktigaste funktionärerna i domstolen är domarna, åklagaren och biträdande åklagare samt registratorn och den biträdande registratorn. Innan de tillträder sina ämbeten skall dessa personer avlägga en högtidlig förklaring att de kommer att fullgöra sina uppgifter opartiskt och samvetsgrant (artikel 45).

5.2.1 Domarna och de dömande enheterna

Internationella brottmålsdomstolen har totalt 18 domare, varav domstolspresidenten och fyra andra domare tjänstgör i överklagandeavdelningen samt minst sex domare i vardera av förundersöknings- och rättegångsavdelningarna (artiklarna 36:1 och 39:1). Antalet domare kan dock utökas av stadgeparts församlingen genom ett beslut med kvalificerad majoritet på förslag av presidiet (artikel 36:2). Presidiet skall alltid tjänstgöra på heltid och det gäller i princip även de övriga domarna, men presidiet får med hänsyn till arbetsbelastningen besluta att vissa domare befrias från tjänstgöring (artikel 35).

En domare skall normalt tjänstgöra i nio år och saknar möjlighet till omval (artikel 36:9 a).

Dömande avdelningar och kammare

Indelningen av domare på avdelningar skall grundas på de uppgifter som avdelningen skall utföra och de aktuella domarnas kvalifikationer och erfarenheter (artikel 39:1). Varje avdelning skall innehålla domare med erkänd kompetens i straffrätt och straffprocessrätt respektive i folkrätt. I förundersöknings- och rättegångsavdelningarna skall domarna främst ha

brottmåls erfarenhet. Domarna i dessa två avdelningar skall delas in för en tid av tre år och därefter, med undantag för att avsluta handläggningen av inledda mål, cirkulera till en annan avdelning (artikel 39:3 a). De får dock tillfälligt tjänstgöra i den andra avdelningen, med den begränsningen att de inte får delta i mer än en avdelnings behandling av ett och samma mål (artikel 39:4). En domare som utsetts till överklagandeavdelningen skall dock enbart tjänstgöra där under återstoden av sin mandattid (artikel 39:3 b och 4). Tanken är därmed att domarna i princip skall avancera under sin tjänstgöring och avsluta densamma som domare i överklagandeavdelningen.

För fullgörandet av de dömande uppgifterna indelas avdelningarna i olika kamrar för handläggningen av ett visst mål (artikel 39:2). Inom förundersökningsavdelningen fördelar kamrarna själva målen mellan sig medan upprättandet av en rättegångskammare för ett visst mål bestäms av presidiet (artikel 61:11). Överklagandekammaren skall bestå av avdelningens samtliga fem domare, medan en rättegångs- och en förundersökningskammare skall bestå av tre domare. I vissa fall får förundersökningskammarens uppgifter utföras av en ensamdomare (artiklarna 39:2 b och 57:2).

Domarna

Domarna skall väljas bland personer som har hög moral, opartiskhet och integritet samt de kvalifikationer som krävs i hemstaten för utnämning till de högsta domarämbetena (artikel 36:3). De valbara kandidaterna delas in i två kategorier. De skall antingen ha straffrättsliga och straffprocessrättsliga kunskaper och praktisk brottmåls erfarenhet som domare, åklagare, försvarare eller liknande, eller relevanta folkrättsliga kunskaper, t.ex. i internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter, samt besitta stor yrkeserfarenhet. Vidare måste kandidaterna ha utmärkta kunskaper i minst ett av domstolens arbetspråk, dvs. engelska eller franska (artiklarna 36:3 c och 50:2). Anslutna stater är behöriga att nominera en domarkandidat vardera, som inte behöver vara medborgare i den staten, och det får inrättas en rådgivande kommitté för att bedöma nomineringarna (artikel 36:4).

Val av domare sker av stadgeparts församlingen enligt ett särskilt förfarande, som bl.a. innebär att omröstningen skall vara sluten och att de kandidater skall väljas som får det största antalet röster samt två tredjedels majoritet av de närvarande och röstande staternas röster (artikel 36:5–6). Alla domarna måste ha olika nationalitet och vid valet skall staterna ta hänsyn till behovet av representation för de huvudsakliga rättssystemen, en skälig geografisk representation och en rättvis representation av kvinnliga och manliga domare samt till behovet av domare med särskilda kunskaper, t.ex. i fråga om våld mot kvinnor och barn (artikel 36:7–8).

Domarna väljs för en nioårsperiod utan möjlighet till omval och en tredjedel av dem skall väljas vart tredje år så att domarkåren fortlöpande förnyas (artikel 36:9). Vid det första valet av domare är mandattiderna för vissa domare kortare än nio år och en del av dem – de som väljs för endast tre år – har som kompensation fått möjlighet till omval. Detsamma

gäller domare som tillkommer genom fyllnadsval för en mandatperiod om högst tre år (artikel 37). Oavsett mandattidens längd skall en domare i en rättegångs- eller överklagandekammare alltid avsluta handläggningen av ett inlett mål (artikel 36:10).

Stadgan föreskriver att domarna skall vara självständiga vid fullgörandet av deras uppgifter (artikel 40). De skall, som en konsekvens därav, tjänstgöra på heltid och de får inte utföra någon annan yrkesmässig verksamhet eller annan förtroendeskadlig verksamhet. Frågor om tillåtligheten av annan verksamhet enligt dessa bestämmelser skall avgöras av en absolut majoritet av domarna.

Presidiet får besluta om att befria en domare från fullgörande av en tjänsteuppgift på domarens begäran och stadgan innehåller även relativt långtgående bestämmelser om domarjäv (artikel 41). Huvudregeln är att en domare skall anses jävig om han eller hon t.ex. tidigare i någon funktion har varit inblandad i samma mål eller i ett nationellt straffrättsligt förfarande mot samma person som har anknytning till målet. Särskilda föreskrifter finns dessutom i fråga om handläggningen av mål när den misstänkte har erkänt gärningen (artikel 65:3–4) och när ett överklagat mål har återförvisats till en rättegångskammare för förnyad prövning (artikel 83:2 b). Den misstänkte och åklagaren får begära prövning av domarjäv, vilket skall avgöras av domstolens ledamöter genom majoritetsbeslut (artikel 41:2).

Entlediganden och disciplinära förfaranden samt immunitet och privilegier redovisas särskilt i avsnitt 5.2.4.

5.2.2 Åklagarna och åklagarens kansli

Åklagarens kansli – som skall vara en självständig enhet inom domstolen – leds av en åklagare (chefsåklagare) och en eller flera biträdande åklagare, vilka skall ha olika nationalitet och tjänstgöra på heltid (artikel 42). Åklagarna skall vara personer med hög moral, stor skicklighet och ha omfattande praktisk brottmåls erfarenhet samt utmärkta språkkunskaper. Med hänsyn till de viktiga och stora befogenheter som stadgan ger åklagarna är deras självständighet och opartiskhet av största betydelse. De är därför uttryckligen förbjudna att söka eller ta emot instruktioner från någon utanför domstolen eller att delta i någon verksamhet som skulle kunna vara oförenlig med deras uppgifter som åklagare eller innebära att deras oberoende kan ifrågasättas.

Åklagaren och de biträdande åklagarna väljs av stadgeparts församlingen genom ett särskilt förfarande som bl.a. innebär en sluten omröstning. För att bli vald krävs absolut majoritet. Mandatperioden skall normalt vara nio år utan möjlighet till omval.

Övrig personal såsom brottsutredare skall anställas vid åklagarens kansli och även sekonderad personal, dvs. personal som tillhandahålls och bekostas av en stat, kan komma i fråga (artikel 44). Även när det gäller rekrytering av personal skall principerna om representation från olika rättssystem, geografisk spridning, representation av både män och kvinnor samt behovet av expertkunskaper, t.ex. beträffande kvinnovåld, iakttas. Åklagaren får dessutom utse särskilda rådgivare med sådana expertkunskaper (artikel 42:9).

Även för åklagarna finns det långtgående jävsregler och de får inte medverka i mål där det finns skäl att ifrågasätta deras opartiskhet på någon grund (artikel 42:7). Exempel som anges i stadgan är att åklagaren tidigare i någon funktion har varit inblandad i samma mål inför Internationella brottmålsdomstolen eller i ett nationellt brottmålsförfarande med anknytning till samma person. En åklagare får frånträda handläggningen av ett mål på egen begäran med presidiets tillstånd och jävsinvändningar från den misstänkte skall prövas av överklagandekammaren.

5.2.3 Registratorn och registratorskontoret

Registratorskontoret ansvarar för domstolens administration och för administrativ service till domstolens övriga enheter och personal (artikel 43). Bland funktionerna ingår t.ex. att ansvara för protokoll- och aktföring i pågående mål (artikel 64:10). Inom kontoret får olika specialiserade enheter sättas upp. Stadgan föreskriver att en särskild enhet för brottsoffer och vittnen med särskild expertis skall inrättas, men även andra underenheter kan bli aktuella. Det diskuteras t.ex. att inrätta en sådan enhet för att stödja försvararnas verksamhet vid domstolen.

Kontoret skall ledas av en registrator som är domstolens administrativa chef under domstolspresidenten. Vid behov skall även en biträdande registrator utses på registratorns rekommendation. Stadgan innehåller kvalifikationskrav för dessa personer, vilka skall utses av domstolens domare genom slutna omröstning med krav på absolut majoritet. Registratorn skall tjänstgöra på heltid och normalt väljas för fem år med möjlighet till omval.

Övrig personal anställs av registratorn som också skall lämna förslag till tjänsteföreskrifter, vilka måste godkännas av stadgepartsförsamlingen (artikel 44:3). Församlingen skall även anta riktlinjer för anlitandet av sekonderad personal.

5.2.4 Disciplinära förfaranden, immunitet och privilegier samt språkfrågor m.m.

Entledigande och disciplinära förfaranden

Stadgan innehåller föreskrifter om entledigande av huvudfunktionärerna, dvs. domare, åklagaren, biträdande åklagare, registratorn och den biträdande registratorn (artikel 46). Enligt stadgan skall dessa föreskrifter vidareutvecklas i de bevis- och förfaranderegler som stadgepartsförsamlingen skall anta. Entledigande kan komma i fråga om personen har gjort sig skyldig till ett grovt tjänstefel eller ett allvarligt åsidosättande av sina skyldigheter enligt stadgan eller om personen är förhindrad att fullgöra sina tjänsteuppgifter.

Stadgepartsförsamlingen beslutar om entledigande av en domare, åklagaren eller en biträdande åklagare. Beträffande avskedande av

registratorn eller den biträdande registratorn har domstolens domare beslutanderätten. För sådana beslut föreskrivs särskilda krav när det gäller förslag, omröstning och möjligheter för den aktuella personen att lämna sina synpunkter.

I fråga om mindre grova tjänstefel föreskriver stadgan att regler om disciplinära åtgärder skall ges i domstolens bevis- och förfaranderegler (artikel 47).

Immunitet och privilegier m.m.

I de anslutna staterna skall Internationella brottmålsdomstolen åtnjuta den immunitet och de privilegier som krävs för den skall kunna fylla sitt syfte (artikel 48). Ett avtal om immunitet och privilegier kommer dessutom att utarbetas. Domarna, åklagaren, de biträdande åklagarna och registratorn skall enligt stadgan ha immunitet och privilegier som motsvarar en diplomatisk beskickningschef. De skall även efter det att deras uppdrag har avslutats åtnjuta straffrättslig immunitet för sina tjänsteåtgärder. Den biträdande registratorn och övrig personal skall ha den immunitet och de privilegier som behövs för att fullgöra deras uppdrag i enlighet med det ovan nämnda avtalet. Immuniteten och privilegierna kan hävas enligt särskilda beslut.

Avtalet om immunitet och privilegier skall även innehålla bestämmelser som är nödvändiga för att försvarare, experter, vittnen och andra personer som skall infinna sig vid domstolen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Stadgeparts församlingen skall besluta om löner, arvoden och kostnadsersättning till domstolens huvudfunktionärer (artikel 49). Dessa får inte sänkas under mandattiden.

Språkfrågor

En kontroversiell fråga under förhandlingarna gällde domstolens officiella språk och dess arbetsspråk. Ett stort antal officiella språk både tynger och fördyrar arbetet samtidigt som det ger fler personer möjlighet att delta och göra sig förstådda. Stadgan innehåller ett antal kompromisser för att balansera olika intressen på denna punkt.

Domstolens officiella språk är desamma som FN:s, dvs. sex språk (artikel 50:1). Förutom att dessa språk skall användas i stadgeparts församlingen, skall domar och andra viktigare avgöranden översättas till samtliga officiella språk.

Domstolens arbetsspråk är emellertid begränsade till att i första hand vara engelska och franska, men bevis- och förfarandereglerna får innehålla föreskrifter om när andra officiella språk får användas som arbetsspråk (artikel 50:2). Det innebär att rättegångarna främst kommer att hållas på något av de två arbetsspråken. Under förundersökningen har varje person som hörs rätt till kostnadsfri hjälp med tolkning och översättning av dokument till ett språk som personen till fullo förstår och talar (artikel 55:1 c). Detsamma gäller uttryckligen för den tilltalade (artikel 67:1 f) och det kan förväntas att tolkning kommer att behövas

även för andra personer som skall höras vid förhandlingar inför domstolen.

På begäran av en part eller en stat som får intervensera i förfarandet får domstolen, när den finner det lämpligt, besluta att parten eller staten får använda ett annat språk än något av arbetsspråken (artikel 50:3).

5.3 Brotten

5.3.1 Brottskatalogen och aggressionsbrottet

I artikel 5 redovisas vilka brottstyper som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion. Dessa är folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser och aggressionsbrott. Beträffande det senare brottet heter det dock i artikel 5:2 att domstolen skall utöva sin jurisdiktion över aggressionsbrott så snart som en bestämmelse antagits som definierar brottet och fastställer villkoren för utövandet av jurisdiktion över det. En dylik bestämmelse skall vara förenlig med tillämpliga bestämmelser i FN-stadgan. Bestämmelsen skall antas enligt reglerna för ändring och översyn av stadgan vilka redovisas under avsnitt 5.11 Dessa regler innehåller bl.a. krav på en mycket kvalificerad majoritet.

Bakgrunden till inskränkningen i utövandet av jurisdiktion över aggressionsbrottet är att man under förhandlingarna inte kunde enas om en definition av detta och om vilken roll som FN:s säkerhetsråd skulle ha att spela i förhållande till domstolen i fall av aggressionsbrott. Den definition av aggression som återfinns i FN:s generalförsamlings resolution 3314 (XXIX) från 1974 gäller förhållandet mellan stater och bedömdes av vissa som alltför vid och otillfredsställande för utkrävande av individuellt straffansvar. Andra menade att den definition av brott mot freden som återfinns i stadgan för Nürnberg-tribunalen är alltför snäv. Diskussionen komplicerades av olika syn på säkerhetsrådets roll. Enligt FN-stadgans artikel 39 är det säkerhetsrådet som har att avgöra förekomsten av en aggressionshandling. Vissa ansåg därför att domstolens behandling av aggressionsbrott måste föregås av ett sådant avgörande av säkerhetsrådet. Andra fann det stötande att det politiska organ som säkerhetsrådet är skulle kunna binda domstolen i detta avseende. På grund av oenigheten blev således lösningen att en markering gjordes i stadgan av att aggressionsbrott någon gång i framtiden skall kunna lagföras inför domstolen, men att detta inte kan ske innan en stadgeändring vidtas. Den förberedande kommissionen har bl.a. i uppdrag att ta fram förslag till en definition av aggressionsbrottet för vidare behandling av stadgeparts församlingen eller en översynskonferens.

Under förhandlingarna pläderade vissa stater för att också internationella terroristbrott och narkotikabrott skulle omfattas av domstolens jurisdiktion. Majoriteten motsatte sig detta och ansåg att endast de klassiska folkrättsbrotten borde medtas. Så blev också fallet.

I de följande tre artiklarna definieras folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Gemensamt för definitionerna är att det

anges att det är i enlighet med stadgan, det vill säga inför Internationella brottmålsomstolen, som definitionerna gäller. Denna passus är införd för att erinra om att just dessa definitioner inte nödvändigtvis återger vad som utgör gällande sedvanerätt på området, varom tolkningarna torde gå isär, och heller inte vad som kan gälla i nationell rätt. I artikel 10 sägs också att ingen bestämmelse i stadgan skall tolkas så att den på något vis inskränker gällande folkrättsliga regler eller föregriper sådana som är under utveckling. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 22 om legalitetsprincipen.

5.3.2 Folkmord

Definitionen av folkmord i artikel 6 följer ordagrant den i artikel II i 1948 års konvention om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (en översättning till svenska finns i prop. 1952:71 och SÖ 1952:64). Med folkmord avses var och en av följande gärningar förövad i avsikt att helt eller delvis förrinta en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös folkgrupp som sådan, nämligen att döda medlemmar av gruppen, att tillfoga medlemmar av gruppen svår kroppslig eller själslig skada, att uppsåtligt påtvinga gruppen levnadsvillkor som är avsedda att medföra dess fysiska undergång helt eller delvis, att genomföra åtgärder som är avsedda att förhindra födelser inom gruppen eller att med våld överföra barn från gruppen till en annan grupp. I stället för att som i folkmordskonventionens artikel III ha en särskild uppräkningslista av vilka gärningar som ger upphov till straffrättsligt ansvar, så gäller inför domstolen de allmänna reglerna för individuellt straffansvar i del 3 i stadgan (artiklarna 25 och 28) även för folkmord. Det kriminaliserade området torde i allt väsentligt vara detsamma.

5.3.3 Brotts mot mänskligheten

Definitionen av brott mot mänskligheten har inte på samma sätt en förlaga i ett annat instrument. Visserligen innehåller stadgorna för Nürnberg-tribunalen och de internationella tribunalerna för f.d. Jugoslavien och Rwanda kortfattade uppräkningslistor av de härunder fallande gärningarna och vissa villkor för att de skall nå upp till den nivå som gör att de kan klassificeras som brott mot mänskligheten, men beskrivningen i Romstadgan är avsevärt utökad och mera detaljerad.

I artikel 7:1 anges först den ram inom vilken de olika gärningarna måste begås för att utgöra brott mot mänskligheten, nämligen som en del av ett vidsträckt eller systematiskt angrepp riktat mot civilbefolkning med insikt om angreppet. Angrepp mot civilbefolkning definieras i sin tur (artikel 7:2 a) som gärningar som inbegriper ett upprepat förövande av de i artikel 7:1 uppräknade gärningarna mot civilbefolkning till följd av eller för att främja en stats eller en organisations politik att genomföra ett sådant angrepp. Det krävs sålunda att brottet begås som en del av ett antingen vidsträckt eller systematiskt angrepp och att den anklagade hade kännedom om angreppet. Gärningen måste vara en av flera och antingen följa av eller åtminstone främja en politik rörande angreppet som

antingen kan vara en regerings eller en organisations politik. Det följer av artikelns utformning att brott mot mänskligheten kan begås såväl i fredstid som i en väpnad konflikt. Förövarna av dylika brott, som innefattar grova kränkningar av mänskliga rättigheter, är inte begränsade till statens företrädare utan kan även tillhöra t.ex. organisationer.

De gärningar som kan lagföras inför domstolen när de sker inom denna ram och som uppräknas i artikel 7:1 är mord, utrotning, förslavning, deportation eller tvångsförflyttning av befolkning, fängslande eller annat allvarligt berövande av fysisk frihet i strid med grundläggande folkrättsliga regler, tortyr, våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap, påtvingad sterilisering eller varje annan form av sexuellt våld av motsvarande svårighetsgrad, förföljelse av en identifierbar folkgrupp eller ett identifierbart kollektiv av politiska, rasmässiga, nationella, etniska, kulturella, religiösa, genusmässiga eller av andra skäl som universellt är erkända som otillåtna enligt folkrätten (förföljelse dock endast i samband med en annan gärning i uppräknningen eller ett annat brott som omfattas av domstolens jurisdiktion), påtvingat försvinnande av personer, brottet apartheid och, slutligen, andra omänskliga handlingar av liknande beskaffenhet som uppsåtligen förorsakar svårt lidande, svår kroppslig skada eller svårt själsligt eller fysiskt men.

Man kan därmed konstatera att listan över gärningar som kan vara brott mot mänskligheten är betydligt utökad jämfört med tidigare stadgor. Det bör nämnas att den, genom att andra omänskliga handlingar medtagits, inte är uttömmande. Det kan vidare anmärkas att inte heller grunderna för förföljelse är uttömmande angivna, och att den långa listan över sexualbrott också talar om andra former av sexuellt våld än de uppräknade.

I artikel 7:2 kompletteras brottsbeskrivningen med en rad definitioner av begrepp som använts i denna, nämligen förslavning, deportation eller tvångsförflyttning av befolkning, tortyr, påtvingat havandeskap, förföljelse, brottet apartheid, samt påtvingat försvinnande av personer. Begreppet utrotning preciseras utan att en fullständig definition ges. Även termen genus definieras (artikel 7:3). För definitionerna hänvisas till stadgetexten. Flera av dessa är nyskapande. De ger också en detaljeringsgrad åt brottsbeskrivningen som är långt större än i tidigare instrument.

5.3.4 Krigsförbrytelser

I artikel 8 har ett stort antal brott med anknytning till väpnade konflikter samlats under rubriken krigsförbrytelser. Det är första gången i en juridisk text som även kränkningar av de förpliktelser som gäller i icke-internationella väpnade konflikter benämns krigsförbrytelser. Flertalet upptagna brott har ordagrant hämtats från gällande instrument på det humanitärrättsliga området såsom de fyra Genèvekonventionerna (GK I-IV) från 1949 och deras två tilläggsprotokoll (TP I-II) från 1977 samt Haagkonventioner såsom lantkrigsreglementet (IV. Haagkonventionen) från 1907 och instrument som förbjuder användandet av vissa vapentyper. I några fall har bestämmelser från olika artiklar i dessa instrument eller olika instrument samlats till ett brott. Flertalet av dessa konventioner

m.m. finns i svensk översättning samlade i folkrättskommitténs delbetänkande Krigets lagar (SOU 1979:73).

I ett par fall har vidare en vidareutveckling av humanitärätten skett genom förtydliganden och tillägg. Exempel på detta är sexualbrotten respektive angrepp mot personal m.m. i humanitära biståndsinsatser eller i FN:s fredsbevarande insatser. Den använda tekniken innebär att mera ålderdomliga formuleringar omväxlar med nyskapade. Att man i flertalet fall lyft över en brottsbeskrivning från ett annat instrument innebär också stundtals att det i beaktande av den generella regeln i artikel 30, som föreskriver att alla brott som omfattas av domstolens jurisdiktion skall begås med uppsåt, finns överflödiga angivelser av det nödvändiga subjektiva rekvisitet (jfr t.ex. uppsåtligt riktande av angrepp mot civilbefolkning). I översättningen till svenska har så långt möjligt trohet visats mot föreliggande översättningar av befintliga instrument.

I artikeln anges inledningsvis en jurisdiktionsregel. Domstolen skall ha jurisdiktion över krigsförbrytelser särskilt när de begås som en del av en plan eller en politik eller utgör en del av förövandet av sådana brott i stor skala (artikel 8:1). Formuleringen är en kompromiss mellan dem som önskade en absolut tröskel liknande den för brott mot mänskligheten (del av ett vidsträckt eller systematiskt angrepp) och dem som förespråkade att i princip alla krigsförbrytelser skulle kunna lagföras inför domstolen. Den återspeglar även att krigsförbrytelser kan vara av mycket skiftande art och straffvärde och att domstolen endast är avsedd att befatta sig med de mest allvarliga brotten som är internationella angelägenheter.

I artikel 8:2 beskrivs sedan brotten. De har grupperats under olika rubriker, nämligen svåra överträdelser av Genèvekonventionerna (punkt a), andra allvarliga kränkningar av lag eller sedvanerätt i internationella väpnade konflikter (punkt b), allvarliga kränkningar i icke-internationella konflikter av Genèvekonventionernas gemensamma artikel 3 (punkt c) samt andra allvarliga kränkningar av lag eller sedvanerätt i icke-internationella väpnade konflikter (punkt e). Punkterna a och b behandlar alltså brott i internationella väpnade konflikter medan punkterna c och e behandlar brott i icke-internationella väpnade konflikter. Anmärkas bör att systematiken avviker från den normala inom internationell humanitär rätt, som skiljer på svåra överträdelser (som bara kan begås i internationella väpnade konflikter) och andra allvarliga kränkningar (som kan begås i båda typerna konflikter), i det att sådana svåra överträdelser som upptas i Tilläggsprotokoll I återfinns i punkt b, medan begreppet svåra överträdelser i domstolsstadgan reserverats för svåra överträdelser av Genèvekonventionerna.

Svåra överträdelser av Genèvekonventionerna

Svåra överträdelser av Genèvekonventionerna, nämligen gärningar som riktar sig mot personer eller egendom som skyddas enligt bestämmelserna i den tillämpliga Genèvekonventionen, anges i punkt a. Följande brott upptas, hämtade från artikel 50 i GK I, artikel 51 i GK II, artikel 130 i GK III och artikel 147 i GK IV:

- i) Uppsåtligt dödande.

- ii) Tortyr eller omänsklig behandling inbegripet biologiska experiment.
- iii) Uppsåtligt förorsakande av svårt lidande eller svår skada till kropp eller hälsa.
- iv) Olaglig och godtycklig förstörelse eller tillägnelse av egendom i stor omfattning som inte rättfärdigas av militär nödvändighet.
- v) Tvingande av en krigsfånge eller en annan skyddad person att tjänstgöra i en fientlig makts stridskrafter.
- vi) Uppsåtligt berövande av rätten till opartisk rättegång i laga ordning för en krigsfånge eller en annan skyddad person.
- vii) Olaglig deportation eller förflyttning eller olaglig inspärning.
- viii) Tagande av gisslan.

Andra allvarliga kränkningar av lag eller sedvanerätt

I punkt b anges andra allvarliga kränkningar av lag eller sedvanerätt som är tillämplig i internationella väpnade konflikter inom, som det heter för att markera att man i allt väsentligt baserat sig på bestämmelser som är en del av sedvanerätten på området, den vedertagna folkrättsliga ramen. Den upptar följande brott:

- i) Uppsåtligt riktande av angrepp mot civilbefolkning som sådan eller mot enskilda civila som inte direkt deltar i fientligheter (artiklarna 51:2 och 85:3 a i TP I).
- ii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot civil egendom, dvs. egendom som inte utgör ett militärt mål (artikel 51:1 i TP I).
- iii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot personal, anläggningar, materiel, enheter eller fordon som deltar i en humanitär biståndsinsats eller i en fredsbevarande insats i enlighet med Förenta nationernas stadga, så länge de är berättigade till det skydd som tillkommer civilbefolkning eller civil egendom i enlighet med folkrätten i väpnade konflikter (huvudsakligen konventionen den 9 december 1994 om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal [se prop. 1995/96:132] samt artiklarna 70:2-4 och 71 i TP I).
- iv) Uppsåtligt inledande av angrepp med insikt om att det också kommer att leda till spillande av liv eller åsamkande av skada för civila eller civil egendom eller vidsträckta, långvariga och allvarliga skador på den naturliga miljön, vilka kan anses vara klart överdrivna vid jämförelse med den påtagliga och direkta övergripande militära fördel som kan förväntas (artiklarna 51:5 b och 85:3 b samt 35:3 och 55:1 i TP I, orden "klart" och "övergripande" är dock tillagda).
- v) Angrepp och bombardemang, oavsett med vilka medel, av städer, byar, bostäder eller byggnader som inte försvaras och inte utgör ett militärt mål (artikel 25 i lantkrigsreglementet med tillägg av "och inte är militära mål").
- vi) Dödande eller sårande av en kombattant som, sedan han nedlagt vapnen eller inte längre är i stånd att försvara sig, har gett sig på nåd och onåd (artikel 23 c i lantkrigsreglementet, jfr också artikel 41:1-2 i TP I).

- vii) Otillbörligt användande av parlamentärflagg, fiendens flagg eller Förenta nationernas flagg eller militära gradbeteckningar och uniformer enligt Genèvekonventionernas kännetecken med död eller allvarlig personskada som följd (huvudsakligen artikel 23 f i lantkrigsreglementet samt artiklarna 38-39 och 85:3 f i TP I).
- viii) Ockupationsmaktens förflyttning direkt eller indirekt av en del av sin egen civilbefolkning till det område som den ockuperar eller deportation eller förflyttning inom eller utanför det ockuperade området av hela eller en del av befolkningen i detta område (artiklarna 49:6 samt 49:1 och 147 i GK IV och 85:4 a i TP I med tillägg av orden "direkt eller indirekt").
- ix) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader avsedda för religion, undervisning, konst, vetenskap eller välgörande ändamål, historiska minnesmärken, sjukhus och uppsamlingsplatser för sjuka och sårade under förutsättning att de inte utgör ett militärt mål (huvudsakligen artiklarna 27 och 56 i lantkrigsreglementet, 1954 års konvention i Haag om skydd för kulturell egendom i händelse av väpnad konflikt samt diverse bestämmelser i GK om skydd för sjukhus och motsvarande).
- x) Utsättande av någon som fallit i en motparts våld för fysisk stympning eller medicinska eller vetenskapliga experiment i någon form som varken rättfärdigas av vederbörandes medicinska, odontologiska eller sjukhusmässiga vårdbehov eller utförs i hans eller hennes intresse och vilka förorsakar död eller allvarligt hotar hälsan för den personen (artiklarna 11:2 a och 11:4 samt 11:1, 11:2 b och 11:4 i TP I).
- xi) Förrädiskt dödande eller sårande av till den fientliga nationen eller armén tillhörande personer (artikel 23 b i lantkrigsreglementet).
- xii) Förklarande att pardon inte kommer att ges (artikel 23 d i lantkrigsreglementet, jfr också artikel 40 i TP I).
- xiii) Förstörelse eller beslagtalande av fiendens tillhörigheter såvida inte detta till följd av krigets krav är oundgängligen nödvändigt (artikel 23 g i lantkrigsreglementet).
- xiv) Förklarande att motpartens medborgares rättigheter och rätt att väcka talan är upphävida, tillfälligt försatta ur kraft eller utestängda från att göras gällande inför domstolarna (artikel 23 h i lantkrigsreglementet).
- xv) Tvingande av motpartens medborgare att delta i krigsoperationer riktade mot deras eget land även om de var i den krigförandes tjänst innan kriget började (artikel 23 andra stycket i lantkrigsreglementet).
- xvi) Plundring av en stad eller en plats även om den har tagits med storm (artikel 28 i lantkrigsreglementet).
- xvii) Användande av gifter eller förgiftade vapen (artikel 23 a i lantkrigsreglementet).
- xviii) Användande av kvävande, giftiga eller andra gaser och alla likvärdiga vätskor, ämnen eller medel (1925 års protokoll i Genève rörande förbud mot användande i krig av kvävande, giftiga eller liknande gaser och bakteriologiska stridsmedel).

- xix) Användande av kulor som lätt utvidgar sig eller tillplattas i människokroppen, såsom kulor med hård mantel, om denna inte helt och hållet täcker kärnan eller är försedd med inskärningar (1899 års deklARATION i Haag angående förbud mot användande av kulor som lätt utvidgar sig eller tillplattas i människokroppen)
- xx) Användande av vapen, projektiler och material samt stridsmetoder av sådan beskaffenhet att de kan förorsaka överflödig skada eller onödigt lidande eller som är av urskillningslös beskaffenhet i strid med folkrätten i väpnade konflikter under förutsättning att sådana vapen, projektiler, material och stridsmetoder är föremål för ett allomfattande förbud och omfattas av en bilaga till denna stadga till följd av en ändring som har gjorts i enlighet med de tillämpliga bestämmelser som avses i artiklarna 121 och 123 (artiklarna 35:2, jfr artikel 23 e i lantkrigsreglementet, samt 48 och 51:4-5 i TP I).
- xxi) Kränkande av personlig värdighet, särskilt förödmjukande och nedsättande behandling (Artikel 75:2 b jämförd med artikel 85:4 c i TP I).
- xxii) Våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap enligt definitionen i artikel 7:2 f, påtvingad sterilisering eller annan form av sexuellt våld, som också utgör en svår överträdelse av Genèvekonventionerna (Huvudsakligen artiklarna 27:2 i GK IV samt 75:2 b och 76:1 i TP I. Uppräkningen har dock gjorts betydligt mera utförlig).
- xxiii) Användande av en civil eller annan skyddad person för att genom sin närvaro skydda vissa platser, områden eller väpnade styrkor från stridshandlingar (Huvudsakligen artiklarna 23 i GK III, 28 i GK IV och 51:7 i TP I).
- xxiv) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader, utrustning, medicinska enheter och transporter samt personal som bär Genèvekonventionernas kännetecken i enlighet med folkrätten (Brottet återspeglar ett flertal bestämmelser i GK och TP I).
- xxv) Uppsåtligt användande av utsvältning av civilbefolkning som en stridsmetod genom att beröva den förnödenheter som är nödvändiga för dess överlevnad, däribland uppsåtligt förhindrande av hjälpsändningar i enlighet med Genèvekonventionerna (Huvudsakligen artikel 54 i TP I).
- xxvi) Uttagande eller värvande av barn som inte fyllt 15 år till de nationella väpnade styrkorna eller användande av dem till att aktivt delta i fientligheter (Artikel 77:2 i TP I och artikel 38:2-3 i 1989 års konvention om barnets rättigheter).

Under punkt xx var ursprungligen avsikten att ta med användande av kemiska och bakteriologiska vapen. Länder i tredje världen insisterade emellertid på att i så fall också ta med användandet av kärnvapen, något som i sin tur var oacceptabelt för kärnvapenmakterna och deras allierade. Det gick heller inte att nå enighet om att få med vapentyper som omfattas av 1980 års konvention om särskilt inhumana vapen (se prop. 1981/82:206) eller Ottawakonventionen mot anti-personella landminor (se prop. 1997/98:175). Lösningen blev att de uttryckliga referenserna till

massförstörelsevapen och andra specifika vapentyper ströks och ersattes med detta på generella kriterier uppbyggda brott, som kan fyllas med innehåll beträffande specifika vapen och stridsmetoder i samband med framtida ändringar av stadgan. Att märka är att kemiska och bakteriologiska vapen i stor utsträckning torde täckas in av punkt xviii, och att det är svårt att föreställa sig fall där användande av massförstörelsevapen, t.ex. kärnvapen, inte skulle omfattas av punkt iii.

Kränkningar av Genèvekonventionernas gemensamma artikel 3

Under punkt c, som gäller i fall av väpnad konflikt som inte är av internationell karaktär, upptas kränkningar av den för de fyra Genèvekonventionerna gemensamma artikel 3, nämligen följande gärningar som begåtts mot personer som inte deltar aktivt i fientligheterna, däribland medlemmar av de väpnade styrkorna som har lagt ned vapnen och personer som försatts ur stridbart skick genom sjukdom, sårskada, fångenskap eller av annat skäl:

- i) Våld mot liv och person, i synnerhet mord i alla dess former, stympning, grym behandling och tortyr.
- ii) Kränkande av den personliga värdigheten, i synnerhet förödmjukande och nedsättande behandling.
- iii) Tagande av gisslan.
- iv) Utdömmande av straff och verkställande av avrättningar utan föregående dom avkunnad av i laga ordning tillsatt domstol vars rättskipning erbjuder de garantier som allmänt erkänns som oumbärliga.

Under punkt d klargörs att punkt c gäller icke-internationella väpnade konflikter och inte i situationer som har uppkommit till följd av interna störningar och spänningar, såsom upplopp, enstaka och sporadiska våldshandlingar eller andra liknande handlingar (artikel 1:2 av TP II).

Andra brott i icke-internationella väpnade konflikter

Under punkt e upptas andra allvarliga kränkningar av lag eller sedvanerätt som gäller icke-internationella väpnade konflikter inom den vedertagna folkrättsliga ramen, d.v.s. vad som Romkonferensen bedömde som sedvanerättsligt etablerade krigsförbrytelser i denna typ av konflikt. Brottbeskrivningarna är i allt väsentligt desamma som de som gäller för motsvarande brott i internationella konflikter, dock med anpassning till karaktären av konflikten. Man kan notera att de upptagna brotten är betydligt färre än de i internationella konflikter. Det fanns under förhandlingarna ett stort motstånd från vissa länder att över huvud taget låta brott i icke-internationella konflikter ingå i Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion, och listan utgör en del av det förhandlingspaket som slutligen antogs.

Även om det hade varit önskvärt ur rättspolitisk synpunkt att ännu fler brott i interna konflikter hade kunnat medtas, får det betraktas som en framgång att så pass många brott ändå upptas. De aktuella gärningarna är följande:

- i) Uppsåtligt angrepp mot civilbefolkning som sådan eller mot enskilda civila som inte direkt deltar i fientligheter (huvudsakligen artikel 13:2 i TP II).
- ii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader, utrustning, medicinska enheter och transporter samt personal som bär Genèvekonventionernas kännetecken i enlighet med folkrätten (sammanfattning av diverse bestämmelser i TP II med inspiration också från artikel 3 i GK I-IV).
- iii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot personal, anläggningar, materiel, enheter eller fordon som deltar i en humanitär biståndsinsats eller i en fredsbevarande insats i enlighet med Förenta nationernas stadga, så länge de är berättigade till det skydd som tillkommer civilbefolkning eller civil egendom i enlighet med folkrätten i väpnade konflikter (huvudsakligen konventionen den 9 december 1994 om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal men även artiklarna 9 och 11 i TP II).
- iv) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader avsedda för religion, undervisning, konst, vetenskap eller välgörande ändamål, historiska minnesmärken, sjukhus och uppsamlingsplatser för sjuka och sårade under förutsättning att de inte utgör ett militärt mål (huvudsakligen artiklarna 27 och 56 i lantkrigsreglementet överförda på interna konflikter samt vidare 1954 års konvention i Haag om skydd för kulturell egendom i händelse av väpnade konflikt och artiklarna 11 och 16 i TP II).
- v) Plundring av en stad eller en plats även om den har tagits med storm (artikel 4:2 g i TP II, utvidgad med inspiration av artikel 28 i lantkrigsreglementet).
- vi) Våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap enligt definitionen i artikel 7:2 f, påtvingad sterilisering eller annan form av sexuellt våld, som också utgör en allvarlig kränkning av artikel 3 som är gemensam för de fyra Genèvekonventionerna (artikel 4:2 e i TP II, dock med en betydligt mera utförlig uppräknings).
- vii) Uttagande eller värvande av barn som inte fyllt 15 år till väpnade styrkor eller grupper eller användande av dem till att aktivt delta i fientligheter (artikel 4:3 c i TP II).
- viii) Beordrande av förflyttning av civilbefolkning av skäl som sammanhänger med konflikten, såvida inte den berörda civilbefolkningens säkerhet eller tvingande militär nödvändighet kräver det (artikel 17:1 i TP II).
- ix) Förrädiskt dödande eller sårande av en kombattant tillhörande motståndaren (artikel 23 b i lantkrigsreglementet överförd på interna konflikter).
- x) Förklarande att pardon inte kommer att ges (artikel 4:1 i TP II, jämför också artikel 3 i GK I-IV).
- xi) Utsättande av någon som fallit i en annan parts våld för fysisk stympling eller medicinska eller vetenskapliga experiment i någon form som varken motiveras av vederbörandes medicinska, odontologiska eller sjukhusmässiga vårdbehov eller utförs i hans

eller hennes intresse och vilka förorsakar död eller allvarligt hotar hälsan för den personen (artiklarna 4:2 a och 5:2 e i TP II).

- xii) Förstörelse eller beslagtalande av en motståndares tillhörigheter, såvida inte detta till följd av konfliktens krav är oundgängligen nödvändigt (artikel 23 g i lantkrigsreglementet överförd till interna konflikter).

Under punkt f återfinns samma bestämmelse, hämtad från artikel 1:2 i TP II, som redovisats under d) ovan. Det tilläggs att gärningarna under e) gäller väpnade konflikter som utspelas inom en stats territorium när det förekommer en långvarig väpnad konflikt mellan regeringsmyndigheter och organiserade väpnade grupper eller mellan väpnade grupper. Tillägget kan sägas ersätta bestämmelsen i artikel 1:1 av TP II som gör protokollet tillämpligt endast vid konflikt mellan en stats stridskrafter och väpnade grupper som under ansvarigt kommando utövar sådan kontroll över en del av statens territorium att de kan utföra sammanhängande och samordnade operationer samt tillämpa protokollet. Effekten av att denna begränsning inte medtagits i stadgan är att brotten kan lagföras också när de begås i en väpnad konflikt mellan olika grupper, vilket också påtalas i punkt f, samt att kravet på ansvarigt kommando och kontroll över territorium sänkts väsentligt. Det får anses som en framgång att "tröskeln" sålunda gjorts lägre för när brott i icke-internationella konflikter kan lagföras än vad som traditionellt ansetts gälla. Allt mer kännetecknas ju dylika konflikter av röriga situationer där frontlinjer och partsförhållande kan vara oklara, och merparten av dagens konflikter är just interna.

Ytterligare s.k. "brottskriterier"

Till hjälp för domstolen vid tolkningen och tillämpningen av de relativt kortfattade brottsbeskrivningarna i artiklarna 6–8 skall s.k. brottskriterier utarbetas (artikel 9). Detta skall, enligt slutakten till Romkonferensen, anförtros den förberedande kommissionen, som har att färdigställa ett förslag till kriterier före den 30 juni 2000. Så har också skett. Kriterierna skall härefter antas av stadgepartsförsamlingen med två tredjedels majoritet.

Brottskriterierna kan kanske enklast beskrivas som en uppräkningslista av de objektiva rekvisiten för respektive brott med särskild angivelse av eventuella avvikelser från det subjektiva rekvisit som generellt föreskrivs i artikel 30. Av vikt är bestämmelsen att kriterierna och eventuella ändringar av dem skall stå i överensstämmelse med stadgan (artikel 9:3). Det är fallet med föreliggande förslag till brottskriterier.

5.4.1 Tidsavgränsning av domstolens jurisdiktion

Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion omfattar endast brott som begåtts efter stadgans ikraftträdande. För stater som blir parter i stadgan efter dess ikraftträdande får jurisdiktionen i förhållande till den staten utövas endast vad gäller brott som begåtts efter tillträdet, såvida inte den tillträdande staten förklarar annorlunda (artikel 11:1 och 2). Principen om icke-retroaktivitet finns även uttryckt i artikel 24 bland de allmänna straffrättsliga bestämmelserna. Frågan hur regeln skall tillämpas vid s.k. perdurerande brott (brott som begås under en längre tid, t.ex. kidnappning) är inte reglerad. Bestämmelserna överensstämmer till fullo med legalitetsprincipen och var dessutom den politiska förutsättningen för att vissa länder som övergått till demokrati och därvid tvingats införa amnestier eller motsvarande skulle kunna stödja stadgan.

5.4.2 Ingen jurisdiktion över minderåriga

Internationella brottmålsdomstolen har inte jurisdiktion över personer som inte fyllt 18 år när brottet förövas. Denna jurisdiktionsbestämmelse återfinns i artikel 26 bland de allmänna straffrättsliga bestämmelserna. Bakgrunden till placeringen är att regeln ursprungligen var utformad som en straffmyndighetsregel. Eftersom straffmyndighetsåldern varierar stort mellan olika länder var det lättare att nå enighet om en ålder om regeln omvandlades till en jurisdiktionsbestämmelse.

5.4.3 Förutsättningar för utövande av jurisdiktion

I artikel 12 regleras, utom vad gäller hänskjutanden av situationer till Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion från säkerhetsrådet (se avsnitt 5.4.4), vad det förhållande att en stat är part i stadgan innebär för domstolens möjlighet att utöva sin jurisdiktion. Stadgan är en konvention, och det är därmed naturligt att partsförhållandet spelar en roll härvidlag.

I artikel 12:1 slås grundprincipen fast, att en stat som blir part i stadgan därigenom godtar domstolens jurisdiktion i fråga om de brottstyper som avses i artikel 5. Stadgandet kan tyckas onödigt men avspeglar lösningen av en segsliten tvist under förhandlingarna mellan dem som förespråkade en dylik automatisk ("inherent") jurisdiktion och dem som önskade att staterna vid tillträdet till stadgan skulle få välja vilka brottstyper som man godtar domstolens jurisdiktion över. Stadgandet behövs även som bakgrund till den undantagsregel som återfinns i artikel 124. I form av en övergångsbestämmelse medges där att en stat, utan hinder av grundreglerna i artikel 12, vid tillträdet av stadgan får förklara att man under en period av sju år från dess ikraftträdande för staten ifråga inte godtar

domstolens jurisdiktion över brottstypen krigsförbrytelser. Detta av många kritiserade undantag utgjorde en del av den slutliga kompromisslösningen beträffande jurisdiktionsbestämmelserna.

I artikel 12:2 anges som förutsättningar för utövandet av domstolens jurisdiktion att antingen den stat inom vars territorium gärningen ifråga har ägt rum eller den stat i vilken den som anklagas för brottet är medborgare är part i stadgan. Ofta nog torde gärningsstaten och den anklagades medborgarstat vara densamma, men den alternativa jurisdiktionsgrunden kan få betydelse t.ex. vid användandet av legosoldater.

Frågan om grunder för jurisdiktion var mycket omtvistad under förhandlingarna och kunde endast lösas i och med det slutliga förhandlingspaketet. Somliga förespråkade att ingen anknytning skulle behöva finnas mellan egenskapen att vara part i stadgan och utövandet av domstolens jurisdiktion, vilket skulle ha inneburit att domstolens jurisdiktion blivit universell. Andra verkade för mycket snäva förutsättningar genom att förespråka kumulativa rekvisit, t.ex. att både gärningsstaten och den anklagades medborgarstat skulle behöva vara parter. Några ville ha en rak koppling mellan gärningsstaten och egenskapen att vara part, medan en majoritet länder, däribland Sverige, förespråkade flera alternativa grunder för utövande av jurisdiktion än de slutligt valda. Som alternativ till gärningsstaten och den anklagades medborgarskapsstat borde även brottsoffrets medborgarstat och den stat där den anklagade har tagits i förvar ha omfattats.

Artikel 12:3 öppnar en möjlighet för domstolen att utöva jurisdiktion också om varken gärningsstaten eller den anklagades medborgarstat är part i stadgan. En icke-part som tillhör dessa kategorier stater får nämligen avge förklaring att den godkänner att domstolen utövar sin jurisdiktion avseende brottet ifråga. En rimlig tolkning av det senare uttrycket är att godkännandet inte får vara kringskuret av förbehåll, som att icke-parten endast godkänner lagföring av personer av viss nationalitet eller liknande. Denna tolkning synes stärkas av bestämmelsen att den godkännande icke-parten måste samarbeta med domstolen utan dröjsmål eller undantag i enlighet med del 9 av stadgan samt av bestämmelser som föreslagits i bevis- och förfaranderegler (regel 44).

5.4.4 Hur en sak kan komma inför domstolen

Det finns tre sätt på vilka en sak kan komma inför Internationella brottmålsdomstolen. En part i stadgan kan hänskjuta en situation till åklagaren där ett eller flera brott som omfattas av domstolens jurisdiktion förefaller att ha begåtts med hemställen att åklagaren utreder situationen för att avgöra om viss person skall åtalas därför (artikel 13 a och artikel 14). Relevanta omständigheter skall såvitt möjligt anges, men situationen kan vara brett beskriven och behöver inte utpeka vare sig ett konkret brott eller en viss brottsmisstänkt. Inom ramen för den sålunda beskrivna situationen har åklagaren initiativrätt vad gäller brottsutredning och åtal.

På motsvarande sätt kan FN:s säkerhetsråd enligt artikel 13 b till åklagaren hänskjuta en situation där ett eller flera brott som omfattas av domstolens jurisdiktion förefaller ha begåtts. Ett sådant hänskjutande måste beslutas av rådet i enlighet med FN-stadgans kapitel VII och blir

därmed en för FN:s medlemsstater tvingande åtgärd. Detta förutsätter att den aktuella situationen är sådan att rådet funnit att den utgör ett hot eller brott mot freden eller en aggressionshandling. Även i detta fall kan situationen vara brett beskriven, och åklagaren ges initiativrätt på samma sätt som vid hänskjutande från en stadgepart. Regeln har tillkommit för att säkerhetsrådet skall kunna utnyttja domstolen, som blir en permanent institution, i stället för att i förekommande fall tillskapa nya internationella tribunaler för en viss situation motsvarande dem för f.d. Jugoslavien och Rwanda. Det bör framhållas att ett dylikt kapitel VII-beslut av säkerhetsrådet genom sin tvingande karaktär medför att kravet på att antingen gärningsstaten eller den anklagades medborgarskapsstat skall vara part i stadgan (eller som icke-part ha godkänt domstolens utövande av sin jurisdiktion) bortfaller (jfr artikel 12:2). Alla stater kan alltså komma ifråga. Att beslutet är tvingande medför också att skyldigheten att samarbeta med domstolen och ge den rättsligt bistånd, som i övriga fall följer av stadgeförpliktelse i del 9, dels får en annan grund, dels utsträcks till samtliga stater.

Det tredje sättet på vilket en sak kan komma inför domstolen är att åklagaren, utan hänskjutande från en part eller säkerhetsrådet, på eget initiativ inleder en förundersökning (artikel 13 c och 15). Denna initiativrätt var mycket omtvistad under förhandlingarna, och att den accepterades utgör en stor framgång i försöken att göra domstolen så effektiv som möjligt. Säkerhetsrådet kan ibland vara förlamat av ett veto eller hotande veto och tenderar som det politiska organ det är att inte alltid behandla lika situationer på ett likartat sätt. Från andra system med statsklagomål, t.ex. den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, är det vidare känt att denna möjlighet utnyttjas förhållandevis sällan, kanske för att ett klagomål mot en annan stat uppfattas ha ett för högt politiskt pris. Åklagarens initiativrätt är därför ett viktigt korrigerande.

På grund av motståndet mot initiativrätten är denna i artikel 15 kringgärdad med vissa förbehåll som bl.a. innefattar en domstolsprövning. Åklagaren får ta emot uppgifter från olika källor om brott som omfattas av domstolens jurisdiktion och skall bedöma graden av allvar däri. Han eller hon får därvid begära kompletterande upplysningar från stater, FN-organ, mellanstatliga organisationer, frivilligorganisationer och andra tillförlitliga källor. Åklagaren får också ta upp muntliga eller skriftliga vittnesmål vid domstolen. Om åklagaren efter denna preliminära och ganska passiva utredning finner att det finns skäligen grund att inleda en förundersökning skall han eller hon göra en framställning till förundersökningskammaren om tillstånd för detta. Om kammaren vid sin prövning av framställningen och dess underlag kommer fram till att det finns skäligen grund till att inleda en förundersökning, alltså samma bedömning som åklagaren, och att saken verkar ligga inom domstolens jurisdiktion, skall den lämna det begärda tillståndet. Detta skall inte inverka på en senare prövning av jurisdiktion och processförutsättningar. Ett avslag skall inte hindra åklagaren från att på nytt begära tillstånd att inleda en förundersökning, om nya omständigheter eller ny bevisning framkommer.

Om å andra sidan åklagaren vid den preliminära utredningen finner att de mottagna uppgifterna inte utgör skälig grund att inleda en förundersökning skall detta meddelas uppgiftslämnarna. Detta skall inte hindra att åklagaren beaktar ytterligare uppgifter i saken mot bakgrund av nya omständigheter eller ny bevisning.

5.4.5 Förhållandet till nationell lagföring (komplementaritetsprincipen)

Stadgan bygger på grundförutsättningen att Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion över de aktuella brotten är jämlöpande med de nationella rättssystemens behörighet. Presumtionen är alltid att de senare har företräde så länge den nationella undersökningen och lagföringen fungerar på ett tillbörligt sätt. Om så inte är fallet vänds presumtionen till fördel för Internationella brottmålsdomstolen. Avgörandet ligger hos domstolen. Detta har kommit att kallas *komplementaritetsprincipen*. I detta system finns en viktig skillnad mot de internationella tribunalerna då tribunalerna, som också i förhållande till nationella rättssystem har jämlöpande jurisdiktion, har företräde framför nationella domstolar. Även tribunalerna har där avgörandet.

Komplementaritetsprincipen återspeglas på många ställen i stadgan. Den återfinns t.ex. i ingressens fjärde stycke, som talar om åtgärder både på det nationella planet och ett förstärkt internationellt samarbete, i dess sjätte stycke som erinrar om att det åligger varje stat att utöva straffrättslig jurisdiktion över dem som gjort sig skyldiga till internationella brott och i dess tionde stycke som understryker att Internationella brottmålsdomstolen skall komplettera nationell straffrättslig jurisdiktion. I artikel 1 om domstolens upprättande heter det också att den skall komplettera de nationella straffrättsliga systemen.

I den centrala artikel 17 definieras vad som menas med att en nationell undersökning och lagföring sker eller har skett på ett tillbörligt sätt, det vill säga när det nationella rättssystemet har företräde framför Internationella brottmålsdomstolen. Detta behandlas i termer av processförutsättningar ("admissibility"). Det finns enligt artikel 17:1 fyra grunder för avvisning p.g.a. bristande processförutsättningar.

Domstolen skall avvisa en sak p.g.a. bristande processförutsättningar om saken är föremål för undersökning eller lagföring i en stat som har jurisdiktion över den såvida inte staten saknar vilja eller förmåga att som sig bör genomföra undersökningen eller lagföringen. Vidare skall en sak avvisas om den har undersökts eller lagförts av en stat som har jurisdiktion över den och staten har beslutat att inte lagföra den person som avses, såvida beslutet inte är en följd av en bristande vilja eller förmåga från statens sida som sig bör lagföra saken.

Den tredje avvisningsgrunden är att den person som avses redan har lagförts för den aktuella gärningen och att en rättegång inför Internationella brottmålsdomstolen inte är tillätlig enligt reglerna i artikel 20:3 om ett tidigare avgörandes negativa rättskraft. Denna paragraf föreskriver att en annan domstols avgörande inte skall ha negativ rättskraft om förfarandet vid den andra domstolen var avsett att undandra den person som avses från straffansvar för ett brott som omfattas av Internationella

brottnålsdomstolens jurisdiktion eller i övrigt inte genomfördes på ett oberoende och opartiskt sätt i enlighet med folkrättsligt erkända normer och genomfördes på ett sätt som under omständigheterna var oförenligt med en avsikt att skipa rättvisa.

Den fjärde avvisningsgrunden, som är av delvis annan karaktär, är att saken inte är tillräckligt allvarlig för att motivera vidare åtgärder av Internationella brottnålsdomstolen. Denna grund sammanhänger inte med komplementaritetsprincipen utan återspeglar att domstolen skall befatta sig bara med de mest allvarliga brotten som är internationella angelägenheter (ingressens stycke 4 och 9 samt artikel 1).

Artikel 17:2 anger vilka omständigheter som domstolen skall beakta för att avgöra om bristande vilja föreligger. Det räcker att någon av dem föreligger. En sådan omständighet kan vara att ett förfarande har inletts eller att ett nationellt beslut har fattats i avsikt att undandra den person som avses från straffansvar för brott som omfattas av Internationella brottnålsdomstolens jurisdiktion. En annan omständighet kan vara att det förekommit en omotiverad försening i förfarandet som under omständigheterna är oförenlig med en avsikt att ställa den person som avses inför rätta. En tredje kan vara att förfarandet inte har genomförts eller genomförts på ett oberoende och opartiskt sätt och att det har genomförts eller genomförts på ett sätt som under omständigheterna är oförenligt med en avsikt att ställa den som avses inför rätta.

I artikel 17:3 föreskrivs att Internationella brottnålsdomstolen för att avgöra om bristande förmåga föreligger skall bedöma om staten, till följd av ett totalt eller omfattande sammanbrott eller brist på tillgänglighet i dess rättssystem, inte har förmåga att få tag på den anklagade eller nödvändig bevisning och vittnesmål eller på annat sätt saknar förmåga att genomföra sina förfaranden.

Den processuella tillämpningen av artikel 17 refereras i avsnitt 5.6.1. De regler om staters samarbete med domstolen som har inspirerats av komplementaritetsprincipen behandlas i avsnitt 5.8.

5.4.6 Förhållandet till säkerhetsrådet

Frågan om säkerhetsrådet skall ha möjlighet att stoppa eller åtminstone skjuta upp en undersökning eller lagföring inför Internationella brottnålsdomstolen var mycket omtvistad under förhandlingarna. Enligt FN-stadgan har säkerhetsrådet huvudansvaret för internationell fred och säkerhet. Brott som omfattas av domstolens jurisdiktion begås typiskt sett under eller i anslutning till väpnade konflikter vare sig dessa är av internationell eller icke-internationell karaktär. På senare år har rådet alltmer ägnat sig åt interna konflikter som rymmer direkta eller indirekta hot mot internationell fred och säkerhet. Det är därför sannolikt att rådet och domstolen kommer att ägna sig åt samma konfliktsituationer. En situation kan ju för övrigt också ha hänförts till domstolen av säkerhetsrådet. Framför allt de permanenta medlemmarna av rådet var därför av uppfattningen att en undersökning eller lagföring inför domstolen teoretiskt skulle kunna inkräkta på säkerhetsrådets prerogativ att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet. De ville därför ha en bestämmelse att domstolen, om rådet inte hade givit särskilt

tillstånd, inte får befatta sig med brott begångna i situationer som behandlas i rådet. Detta var också innebörden av ILC:s förslag till stadga, se avsnitt 3.

Detta var oacceptabelt för majoriteten länder, som hävdade att det skulle göra domstolen och därmed rättskipning till gisslan hos det politiska organ som säkerhetsrådet utgör. De pekade vidare på att en mycket lång rad situationer står på säkerhetsrådets dagordning utan att detta aktivt befattar sig därmed. Domstolens möjligheter att utöva sin jurisdiktion skulle därför beskäras kraftigt. På förslag av Singapore ändrades därför presumtionen till förmån för domstolen. Som bestämmelsen kom att införas i artikel 16 får ingen undersökning eller lagföring inledas eller fortsättas under en tid av tolv månader från det att säkerhetsrådet så begärt av domstolen genom en resolution antagen i enlighet med kapitel VII i FN-stadgan. En sådan begäran kan förnyas på samma sätt. Rådet kan alltså bara suspendera, inte stoppa, ett förfarande. Begäran om suspendering måste ske genom en resolution, mot vilken veto kan läggas. Resolutionen måste antas i enlighet med kapitel VII, vilket gör begäran tvingande och kräver förekomsten av ett hot eller brott mot internationell fred och säkerhet eller en aggressionshandling.

Även denna lösning, som söker balansera mellan önskemålet att inte inskränka på säkerhetsrådets befogenheter enligt FN-stadgan, å den ena sidan, och önskemålet att så litet som möjligt öppna en möjlighet att stoppa rättvisans behöriga gång, å den andra, var kontroversiell och kunde endast accepteras som en del av det slutliga förhandlingspaketet.

5.5 Tillämplig lag, *ne bis in idem* och allmänna straffrättsliga bestämmelser

I del 2 av stadgan finns två artiklar som föreskriver vilka rättskällor som Internationella brottmålsdomstolen skall tillämpa (artikel 21) och om vilken rättsverkan domstolens respektive nationella brottmålsdomar skall ha (artikel 20). I del 3 återfinns allmänna straffrättsliga principer som kommit till uttryck i sammanlagt tolv artiklar.

Stadgan utgör det första internationella instrument där dessa principer, som återfinns i de flesta rättsordningar, finns samlade på ett relativt uttömmande sätt. Stadgorna för de internationella brottmålsribunalerna för f.d. Jugoslavien och för Rwanda innehåller var och en två artiklar rörande jurisdiktion respektive individuellt straffrättsligt ansvar. Frågor rörande betydelsen av officiell ställning, förmans befallning och skyldighet att lyda order täcks av den sistnämnda regeln. Såväl stadgan för militärtribunalen i Nürnberg som stadgan för dess motsvarighet i Tokyo innehöll bestämmelser som mer eller mindre täckte dessa ämnen. Detta gäller även i fråga om de principer som kan härledas från Nürnbergtribunalens praxis (de s.k. Nürnbergprinciperna). Romstadgan är dock som nämnts det första instrument som samlat dessa viktiga principer. Detta har skett genom en relativt omfattande reglering. En särskild nyhet i förhållande till vad som tidigare har gällt är att vissa mer allmänna ansvarsfrihetsgrunder har föreskrivits. Dessa finns angivna i del 3.

De principer som kommit till uttryck i stadgan speglar givetvis resultatet av de förhandlingar som ägde rum inför antagandet av instrumentet. Detta innebär att stadgan innehåller element från såväl anglosaxisk ("common law") som kontinentaleuropeisk ("civil law") rättstradition. Generellt kan emellertid sägas att stadgans bestämmelser i denna del ungefär motsvarar den svenska regleringen på detta område, med några undantag. Principerna i del 3 är dock endast avsedda för Internationella brottmålsdomstolen och är inte avsedda att införas och tillämpas i de anslutna staterna.

5.5.1 Tillämplig lag

Vilka rättskällor Internationella brottmålsdomstolen har att tillämpa regleras i artikel 21. Artikeln etablerar en klar hierarki. I första hand skall själva stadgan samt de s.k. brottskriterierna och domstolens bevis- och förfaranderegler tillämpas. De två sistnämnda, s.k. sekundära regelverken måste enligt andra bestämmelser stå i överensstämmelse med stadgan. I andra hand skall domstolen i förekommande fall gå till tillämpliga fördrag samt folkrättens principer och regler, däribland de vedertagna principerna i det internationella regelsystemet för väpnade konflikter. Detta följer av att stadgan i brottsbeskrivningarna i många fall direkt inkorporerar texter från andra internationella instrument, som i sin tur blivit föremål för uttolkning genom rättspraxis och etablerad doktrin. Om dessa rättskällor inte är tillräckliga skall domstolen tillämpa allmänna rättsprinciper som den har härlett från nationella lagar i världens rättssystem, däribland nationella lagar i stater som normalt borde utöva jurisdiktion över brottet i fråga. Dessa härledda principer får inte vara oförenliga med stadgan, folkrätten och internationellt erkända normer och principer.

Den stora tvistefrågan rörande valet av rättskällor gällde den roll som nationell rätt skulle få spela. En minoritet stater insisterade på att hänsyn skulle tas till relevant nationell rätt, t.ex. lagen i det land där brottet ägt rum eller lagen i den tilltalades medborgarskapsstat. Majoriteten motsatte sig detta med hänvisning till vikten av att få en enhetlig bedömning i de saker som kommer inför denna internationella instans. Kompromissen blev att relevant nationell rätt ges en viss roll när domstolen skall arbeta fram sådana allmängiltiga rättsprinciper. Det är emellertid oklart hur detta skall ske. Rimligen måste de allmänna principer som domstolen tar fram i ett visst mål också tillämpas i kommande rättegångar, jfr också bestämmelsen i artikel 21:2 som redovisas nedan. Endast när man befinner sig på obruten mark, där inte de överordnade rättskällorna ger vägledning och inga allmänna rättsprinciper hunnit arbetas fram, synes viss nationell rätt kunna spela en förstärkt roll i en viss sak inför domstolen.

I artikel 21:2 anges att domstolen får tillämpa principer och rättsregler på det sätt som de har tolkats i tidigare beslut. Detta utgör en förhållandevis elastisk beskrivning av den roll som rättspraxis spelar i common law-ländernas rättssystem men binder inte strikt domstolen.

Artikel 21:3 utsäger att domstolens tillämpning och tolkning av de nämnda rättskällorna måste vara förenliga med internationellt erkända

mänskliga rättigheter och inte får innehålla någon otillbörlig åtskillnad på någon av ett stort antal angivna grunder. Även denna föreskrift var starkt omtvistad under stadgeförhandlingarna. Prop. 2000/01:122

5.5.2 *Ne bis in idem* ("icke två gånger för samma sak")

Bestämmelserna om negativ rättskraft, som återfinns i artikel 20, har på grund av det nära sambandet med frågan om processföresättningar placerats i del 2 i stället för att regleras bland de allmänna straffrättsliga principerna i del 3 av stadgan. Reglerna är förhållandevis komplicerade på grund av samspelet mellan förfaranden inför Internationella brottmålsdomstolen och inför nationella instanser (se avsnitt 5.4.5 om den s.k. komplementaritetsprincipen).

Bestämmelserna i artikel 20:1-2 har följande innehåll: Om inget annat föreskrivs i stadgan (jfr omprövning, se avsnitt 5.6.7), får ingen lagföras inför Internationella brottmålsdomstolen för gärningar som ingår i beskrivningen av brott för vilka han eller hon har fällts till ansvar eller frikänts av domstolen, respektive att ingen skall lagföras av en annan (d.v.s. nationell eller annan internationell) domstol för ett brott som avses i artikel 5 för vilket han eller hon redan har fällts till ansvar eller frikänts av Internationella brottmålsdomstolen. Dess avgöranden får med andra ord negativ rättskraft både i förhållande till domstolen själv och alla andra domstolar. Internationella brottmålsdomstolen ges företräde framför nationella domstolar.

Punkt 3 behandlar den rättskraft som andra domstolars avgöranden ges inför Internationella brottmålsdomstolen. Ingen som har lagförts av en annan domstol för gärningar som också utgör brott enligt artiklarna 6–8 i stadgan skall lagföras av Internationella brottmålsdomstolen såvida inte rättegången i den andra domstolen antingen var avsedd att undandra honom eller henne från straffrättsligt ansvar för brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion, eller i övrigt inte genomfördes på ett oberoende och opartiskt sätt utan på ett sätt som under omständigheterna var oförenligt med en avsikt att ställa den person som avses inför rätta. Den normalt gällande negativa rättsverkan av nationella domstolars avgöranden är alltså på visst sätt villkorad, och bedömningen görs ytterst av Internationella brottmålsdomstolen.

5.5.3 Legalitetsprincipen och därmed sammanhängande frågor

En av de allra viktigaste straffrättsliga principerna, som också återfinns i de flesta rättsordningar, är legalitetsprincipen. Den beskrivs i artiklarna 22 och 23. Legalitetsprincipen har kommit till uttryck i begreppen *nullum crimen sine lege* (inget brott utan lag) och *nulla poene sine lege* (inget straff utan lag).

Innebörden av legalitetsprincipen kan sammanfattas i förbudet mot analog strafftillämpning och förbudet mot retroaktiv strafflagstiftning. I artikel 22 finns en regel om att ingen skall bära straffrättsligt ansvar för en gärning som inte omfattades av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion vid den tidpunkt då den begicks. Vidare finns bestämmelser

om tolkning av brottsbeskrivningarna, dvs. straffbuden. Enligt artikeln skall de enskilda straffbuden tolkas strikt och det straffbara området får inte utsträckas genom analogi. Det innebär att straffstadgandets ordalydelse bildar den gräns som inte får överskridas. Dessutom föreskrivs att om någon tvetydighet föreligger – här åsyftas främst tvetydigheter av språklig karaktär – skall detta tolkas till förmån för den presumtive gärningsmannen. I artikel 23 föreskrivs att den som har fällts till ansvar av domstolen endast får straffas i enlighet med reglerna i stadgan.

Införandet av en regel om icke-retroaktivitet för straffrättsligt ansvar avseende de brott som faller under Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion vann stor uppslutning och starkt stöd i förhandlingarna. Domstolens jurisdiktion omfattar således, enligt artikel 24, bara gärningar som har begåtts efter det att stadgan trätt i kraft. Frågan om hur regeln skall tillämpas vid s.k. perdurerande brottslighet, dvs. brott som begås under en längre tid (t.ex. kidnappning), har i princip lämnats öppen. Det blir således domstolens sak att avgöra om den har jurisdiktion över brott som har inletts innan stadgan trätt i kraft men som kanske inte har avslutats förrän efter denna tidpunkt. I detta sammanhang bör nämnas att regleringen hänger samman med bestämmelsen i artikel 11 om tidsavgränsning av domstolens jurisdiktion, se avsnitt 5.4.1.

5.5.4 Individuellt straffrättsligt ansvar

De centrala bestämmelserna rörande frågan om individuellt straffrättsligt ansvar finns i artikel 25 som innehåller bestämmelser om såväl gärningsmannaskap och medverkan, som försök till brott. Ytterligare regler om gärningsmannaskap finns i artikel 28, som behandlar militära befälhavares och andra förmäns ansvar. En annan fråga som har samband med det individuella straffrättsliga ansvaret är reglerna i artikel 27 om att officiell ställning inte skall ha betydelse vid bedömningen av om sådant ansvar föreligger.

Bestämmelserna om individuellt straffrättsligt ansvar blev föremål för långa och tidvis svåra förhandlingar. Något som särskilt kom att behandlas var frågan om införande av straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Bestämmelser om ett sådant ansvar skulle givetvis förorsaka problem för länder som saknar en dylik reglering. Flera länder uppmuntrade dock starkt att en sådan regel infördes, inte minst som de ansåg att detta skulle öka Internationella brottmålsdomstolens effektivitet. Enighet kunde emellertid inte uppnås och någon regel om straffrättsligt ansvar för juridiska kom därför inte att tas med i stadgan.

Straffansvaret i artikel 25 gäller således endast för fysiska personer. Reglerna om gärningsmannaskap omfattar även s.k. medgärningsmannaskap (artikel 25:3 a). Det är alltså möjligt att döma flera som gärningsmän, i stället för som medverkande, om de begått brottet tillsammans och om de tillsammans uppfyller brottsrekvisiten. Ansvaret för gärningsmannaskap gäller även för den som begår ett brott ”genom” någon annan. Frågan om någon skall dömas som gärningsman skall bedömas oberoende av de övriga inblandades straffrättsliga ansvar. Det faktum att en medgärningsman går fri från ansvar på grund av t.ex.

psykisk sjukdom fritar således inte automatiskt hans eller hennes medbrottsling från sådant ansvar.

Artikeln innehåller också bestämmelser om medverkan till brott. Den som beordrar, anstiftar eller annars påverkar någon att utföra ett brott som omfattas av domstolens jurisdiktion eller som, i syfte att underlätta utförandet av brottet, hjälper, tillskyndar eller på annat sätt medverkar till att brottet begås eller att ett straffbart försök att begå brottet görs, omfattas också av straffrättsligt ansvar i enlighet med artikeln (artikel 25:3 b–c). Det finns också en särskild regel om brott som begås av en grupp personer (artikel 25:3 d). Således kan den fällas till ansvar som medverkar till att en grupp personer, som handlar i ett gemensamt syfte att begå brott, gör skyldig till försök till brott eller fullbordat brott. Den här typen av medverkan skall vara uppsåtlig och syfta till att främja gruppens brottsliga verksamhet eller brottsliga avsikter att begå brott som omfattas av domstolens jurisdiktion. Detta gäller även den som, med vetskap om gruppens avsikt att begå brott av detta slag, agerar på ett sådant sätt som beskrivs i artikeln.

Artikel 25 innehåller därutöver en särskild regel om straffrättsligt ansvar för den som omedelbart och offentligen uppmanar annan att utföra brottet folkmord (artikel 25:3 e). Regeln är i denna del snarare att beteckna som ett självständigt brott än som en regel om medverkan till brott och den ställer inte krav på att brottet folkmord fullbordas på grund av uppmaningen.

Försök till brott är straffbelagt i de situationer då gärningsmannen tagit ett väsentligt steg i riktning mot brottets utförande men brottet inte fullbordas på grund av orsaker som gärningsmannen inte råår över (artikel 25:3 f). Om gärningsmannen frivilligt träder tillbaka från försöket skall han eller hon dock inte dömas till ansvar. Förberedelse till brott är inte straffbelagt alls och stämpling till brott endast i förhållande till regeln om uppmaning till folkmord, som kan sägas motsvara försök till att anstifta andra att begå sådant brott (vilket utgör en av de svenska gärningsformerna för stämpling).

Som tidigare nämnts påverkas inte svensk nationell rätt av reglerna i stadgan i denna del men vår inhemska rätt torde ändå kunna sägas motsvara samtliga de regler som beskrivits ovan. Svensk rätt innehåller dessutom bestämmelser om straffrättsligt ansvar för förberedelse och stämpling till många allvarliga brott och kan således i det avseendet sägas vara mer långtgående än stadgan.

Reglerna om det individuella straffansvaret i artikel 25 är inte avsedda att påverka staternas ansvar enligt folkrätten, vilket uttryckligen har angetts (artikel 25:4).

5.5.5 Förmans ansvar och betydelsen av officiell ställning

Artikel 28 innehåller bestämmelser om militära befälhavares och andra förmäns ansvar. En militär befälhavare, eller en person som i praktiken tjänstgör som sådan, bär i vissa situationer straffrättsligt ansvar för brott som begås av väpnade styrkor som han eller hon på vissa närmare angivna sätt kontrollerar. Vad som krävs är att befälhavaren (eller motsvarande) antingen visste, eller, med hänsyn till omständigheterna,

borde ha vetat att styrkorna var i färd med eller stod i begrepp att utföra brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion, och befälhavaren underlät att vidta alla nödvändiga och skäliga åtgärder som stod till buds för att motverka eller avvärja brottet (artikel 28 a) Detsamma skall gälla om befälhavaren i dessa situation underlåter att hänskjuta saken till berörda myndigheter för undersökning och lagföring.

Det straffrättsliga ansvaret för andra förmän än militära är uppbyggt på samma sätt men gäller bara situationer där förmannen visste eller medvetet bortsåg från uppgifter som tydligt angav att de underordnade var i färd med eller stod i begrepp att utföra brott som faller under domstolens jurisdiktion (artikel 28 b). Straffansvaret omfattar således inte situationer då förmannen av oaktsamhet gjort sig skyldig till brott.

Frågan om skyldighet att lyda order behandlas i avsnittet om ansvarsfrihetsgrunder (avsnitt 5.5.8).

I artikel 27 föreskrivs att officiell ställning inte skall ha betydelse för frågan om straffrättsligt ansvar föreligger eller inte. Således anges att stadgan skall gälla för alla utan åtskillnad av officiell ställning och detta oavsett om personen i fråga, på grund av sin ställning, åtnjuter straffrättslig immunitet enligt nationell rätt eller enligt folkrätten. En sådan ställning skall enligt artikeln inte heller kunna åberopas till stöd för lindrigare straff. Motsvarande bestämmelser i Rwanda- och Jugoslavien-tribunalernas stadgor (artikel 6 respektive 7) har också tillämpats av tribunalerna. Den Rwandatribunalen har bl.a. dömt en f.d. premiärminister i en interimregering, Jean Kambanda, och Jugoslavien-tribunalen har bl.a. åtalat den dåvarande statschefen i f.d. Jugoslavien, Slobodan Milosevic, samt Radovan Karadzic, Momcilo Krajisnik och Biljana Plavsic som tidigare tillsammans utgjorde presidentskapet i Republiken Serbien i Bosnien-Hercegovina.

5.5.6 Icke-preskription

Artikel 29 föreskriver att brotten under Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion, dvs. folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser (samt ett eventuellt framtida aggressionsbrott), inte skall kunna bli föremål för preskription.

Regeln gäller inte för de brott som begås mot domstolen och dess verksamhet, vilka beskrivs i artikel 70 (se avsnitt 5.6.8). Frågan om preskription för de senare brotten kommer att behandlas i bevis- och förfarandereglererna. Utgångspunkten är härvid att domstolens regler om preskription inte skall påverka staternas nationella rätt.

5.5.7 De subjektiva rekvisiten

De subjektiva rekvisiten, dvs. vad vi i Sverige kallar uppsåtsregleringen, återfinns i artikel 30. Som tidigare nämnts speglar reglerna i stadgan de principer som återfinns i olika rättstraditioner. Artikel 30 kan ses som ett utflöde av kompromisser mellan de anglosaxiska och kontinental-europeiska rättssystemen. Trots detta kan regleringen sägas, till övervägande del, vila på principer som finns i de senare systemen. En fråga

som kom att bli föremål för ingående diskussioner var huruvida oaktsamhet (recklessness) skulle innefattas bland de subjektiva rekvisiten. Det rådde emellertid enighet om att uppsåt, dvs. ungefär avsikt och insikt, borde krävas för samtliga brott som kunde falla under Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion.

Artikel 30 innehåller en föreskrift om att dess regler gäller om inte annat föreskrivs. Föreskrifter om oaktsamhet förekommer t.ex. i artikel 28 om militära befälhavares och andra förmäns ansvar, se avsnitt 5.5.5.

Artikel 30 föreskriver att en person, för att anses vara straffrättsligt ansvarig för brott under domstolens jurisdiktion, skall ha begått gärningen med uppsåt, dvs. avsikt (intent) och insikt (knowledge). Detta utgör huvudregeln. Härfter följer definitioner av respektive begrepp. Således anges att uppsåt föreligger i förhållande till en handling (conduct) om någon avsåg att genomföra handlingen. Med handling skall även förstås underlåtenhet att agera. I fråga om brottseffekt (consequence) föreligger straffrättsligt ansvar om någon avser att orsaka effekten eller inser att denna kommer att inträffa i ett normalt händelseförlopp. Rekvisitet insikt är uppfyllt i förhållande till en omständighet (circumstance) om personen i fråga ägde full vetskap om att denna omständighet förelåg.

5.5.8 Ansvarsfrihetsgrunder

Ett av de svåraste ämnena vid förhandlingarna om de allmänna straffrättsliga principerna kom att bli frågan om ansvarsfrihetsgrunder. Det var inte lätt att hitta gemensamma nämnare för var och en av de ansvarsfrihetsgrunder som så småningom kom att upptas i stadgan, mycket beroende på att principerna härför kraftigt varierar i de enskilda ländernas nationella system. Frågor om nödvärn (self-defense) och frivilligt rus (voluntary intoxication) var de delar som blev föremål för de mest intensiva debatterna. En annan fråga som diskuterades var om uppräkningsgrunderna skulle vara uttömmande eller endast exemplifierande. Man enades emellertid om att uppräkningsgrunderna inte skulle vara uttömmande och artikel 31 innehåller därför en regel, enligt vilken Internationella brottmålsdomstolen, vid rättegången, får pröva andra ansvarsfrihetsgrunder, som följer av tillämplig lag i enlighet med artikel 21 (se avsnitt 5.5.1), än de som uttryckligen räknas upp (artikel 31:3).

De ansvarsfrihetsgrunder som kom att tas med i stadgans allmänna straffrättsliga del är frågan om gärning som begås under inflytande av psykisk sjukdom eller skada eller berusning, liksom situationer där nöd eller nödvärn eller tvång varit för handen. I detta sammanhang är även reglerna i artikel 33 om lydnadsplikt till följd av förmans befallning av betydelse. De behandlas därför nedan.

Den första ansvarsfrihetsgrunden gäller således den som begår en gärning under inflytande av psykisk sjukdom eller skada (artikel 31:1 a). Vad som krävs för ansvarsfrihet är att sjukdomen eller skadan kan anses ha berövat gärningsmannen förmågan att kontrollera sitt handlande med avseende på dess förenlighet med lagens krav.

Härefter behandlas ansvarsfrihet vid rus (artikel 31:1 b). Vid ofrivillig berusning föreligger inget straffrättsligt ansvar för de gärningar som begås under ruset om berusningen kan sägas ha berövat gärningsmannen förmågan att kontrollera sitt handlande med avseende på efterlevnaden av lagens krav. Annorlunda förhåller det sig vid s.k. frivillig berusning. Den som av fri vilja berusat sig under sådana omständigheter att han eller hon visste att det fanns en risk, eller bortsåg från denna risk, att han eller hon, till följd av berusningen, antagligen skulle inlåta sig på en gärning som utgör brott under domstolens jurisdiktion skall enligt bestämmelserna inte åtnjuta strafffrihet.

Härtill föreskrivs att den som vidtagit skäligen åtgärder för att försvara sig själv eller annan, eller – i fråga om krigsförbrytelse – viss egendom av mer väsentlig betydelse, mot överhängande våld eller olagligt bruk av våld, skall gå fri från ansvar (artikel 31:1 c). Personens agerande måste dock ha stått i proportion till den fara personen, någon annan eller egendomen var utsatt för. I bestämmelsen anges särskilt att den omständigheten att någon deltagit i en defensiv operation som utförts av väpnade styrkor inte i sig utgör en ansvarsfrihetsgrund.

Den sista ansvarsfrihetsgrunden som uttryckligen anges, gäller för gärningar som föranletts av tvång orsakat att överhängande hot mot liv eller av pågående eller överhängande fara för allvarlig kroppsskada för den som agerar eller någon annan (artikel 31:1 d). Gärningarna är fria från ansvar förutsatt att den som handlade inte avsåg att förorsaka större skada än den skada som han eller hon försökte avvärja. Det hot som omnämns kan, enligt bestämmelsen, antingen utövas av andra personer eller utgöras av omständigheter som ligger utanför den handlandes kontroll.

Artikel 31 innehåller också en regel om att domstolen skall avgöra om en ansvarsfrihetsgrund skall tillämpas i den aktuella saken (artikel 31:2). Även om det skulle kunna sägas att domstolens vägran att tillämpa en sådan grund i ett enskilt fall, när ansvarsfrihetsgrunden annars är tillämplig, skulle kunna strida mot allmänna principer gjorde dock förhandlingsläget det nödvändigt att en sådan föreskrift infördes. Denna ”ventil” i förhållande till tillämpligheten var av väsentlig betydelse för stater som ansåg att definitionen av en viss ansvarsfrihetsgrund skulle kunna föranleda mindre lyckade resultat. Ventilen kunde också användas som argument gentemot de stater som önskade en betydligt mer detaljerad definition av grunderna.

Artikel 33 behandlar frågor om förmans befallning och skyldigheten att lyda order. Huvudregeln är att den omständigheten att någon utfört brott under domstolens jurisdiktion på befallning av en regering eller en militär eller civil förman inte skall frita honom eller henne från ansvar. Under vissa förhållanden kan emellertid en dylik befallning leda till ansvarsfrihet för den som begår brott. Detta gäller enligt artikeln om gärningsmannen hade rättslig skyldighet att lyda befallningen från regeringen eller från förmannens, och gärningsmannen inte visste att befallningen var rättsstridig. Det krävs också – som det uttrycks – att befallningen inte var *uppenbart rättsstridig*. Härvid anges att en befallning skall anses vara *uppenbart rättsstridig* om den uppmanar till

5.5.9 Faktisk villfarelse och rättsvillfarelse

Regler om villfarelse finns i artikel 32. Faktisk villfarelse, dvs. misstag om en faktisk omständighet, t.ex. någons ålder, kan åberopas som grund för ansvarsfrihet om den inneburit att det subjektiva rekvisit som krävs för brottet inte är uppfyllt (artikel 32:1). När det gäller rättsvillfarelse, dvs. i princip frågan om en viss handling är brottslig eller inte, är förhållandet emellertid ett annat. Här är huvudregeln att en invändning att gärningsmannen inte kände till att hans eller hennes agerande var brottsligt inte fritar från ansvar (artikel 32:2). I bestämmelsen finns dock ett undantag från denna huvudregel. Om en rättsvillfarelse innebär att det subjektiva rekvisitet för ett brott inte är uppfyllt skall gärningsmannen inte dömas för gärningen. Denna regel tar sikte på situationer där gärningsmannen gjort en felaktig bedömning av en lagregel eller annan typ av norm som ligger till grund för straffbudet. Ett exempel kan vara att någon förstör egendom som tillhör någon annan i tron att den tillhör gärningsmannen själv, eftersom han eller hon har gjort en felaktig bedömning av äganderättsbegreppet. Konsekvensen av undantaget från huvudregeln kan egentligen också sägas följa av artikel 30 som ju kräver att varje gärningsmoment skall vara täckt av det uppsåt som fordras för att gärningen skall vara straffbar. Brister det i det subjektiva rekvisitet har något brott inte begåtts.

5.6 Den rättsliga processen

Stadgan innehåller detaljerade bestämmelser av processrättslig natur, vilka dessutom skall kompletteras med föreskrifter i bevis- och förfaranderegler. Detta är delvis en reaktion mot att stadgorna för de befintliga tribunalerna endast innehåller vissa principiella bestämmelser och att övriga förfaranderegler ges i ett regelverk som domarna själva antar. Den ordningen har kritiserats liksom det förhållandet att reglerna för förfarandet vid tribunalerna av vissa anses vara alltför starkt påverkade av den anglosaxiska rättstraditionen.

Under stadgeförhandlingarna lämnades därför ett mycket stort antal och ofta oförenliga förslag till processuella regler som hade sin grund i olika nationella rättsordningar. Ett mödosamt och tidskrävande arbete vidtog för att överbrygga motsättningarna och skapa ett förfarande med inslag från olika rättsliga traditioner. Detta var viktigt för att Internationella brottmålsdomstolen i alla skilda delar av världen skall uppfattas som en rättssäker och rättvis institution. Dessutom måste särskild hänsyn tas till såväl processens som de aktuella brottens starkt internationella prägel och många frågors politiska karaktär. Resultatet blev en unik processordning som bygger på element från olika rättssystem.

För att inte leda tanken fel har vissa juridisk-tekniska begrepp undvikits och vissa tolkningsfrågor, som inte heller kommer att avgöras i den av stadgearterna antagna bevis- och förfaranderegler, har

överlämnats till domstolens avgörande. Baksidan av detta är naturligtvis att det kommer att råda en viss osäkerhet om förfarandet till dess domstolen har hunnit utveckla sin rättspraxis. Samtidigt medför emellertid detta en nödvändig flexibilitet och en för domstolen anpassad processordning. Det finns emellertid anledning att utgå från att domstolen kommer att iaktta kravet på rättssäkerhet och andra viktiga principer som är fastlagda i stadgan när den utformar sin praxis.

En av de viktigaste byggstenarna för att uppnå detta blandade system med inslag från olika rättstraditioner var de funktioner under den inledande delen av förfarandet som har tillerkänts ett dömande organ – förundersökningskammaren – som för viktigare frågor skall bestå av tre domare och i andra fall av en ensamdomare (artikel 57:2). Regleringen härör främst från den kontinentaleuropeiska rättstraditionen med undersökningsdomare. Många principer såsom åklagarens objektivitets-skyldighet och möjligheten att överklaga även friande domar samt inkvisitoriska inslag i en annars till stor del ackusatorisk process återfinns även i svensk processrätt, men inte i mer renodlade processordningar av det ena eller det andra slaget. Detsamma gäller den relativt fria bevisprövning som domstolen skall tillämpa och som kunde accepteras även av stater med striktare nationella bevisregler, främst länder vars rättsordning bygger på den anglosaxiska rättsliga traditionen, med hänsyn till att domstolen enbart består av professionella domare och inte av en jury.

5.6.1 Prövning av jurisdiktion och processförutsättningar

Som tidigare redovisats hörde frågorna om Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion och förhållandet till nationell lagföring för samma brott (komplementaritetsprincipen) till de svåraste och politiskt mest kontroversiella frågeställningarna under förhandlingarna, se avsnitt 5.4.5. En viktig komponent för att lösa meningsskiljaktigheterna var skapandet av ett förfarande som innebär att invändningar kan framställas och frågorna prövas. Det framhölls bl.a. att prövningen måste kunna ske tidigt i processen och att de stater och personer som är berörda därför måste underrättas tidigt om Internationella brottmålsdomstolens brottsutredningar. Mot detta anfördes emellertid att tidiga underrättelser kommer att varna dem som kan misstänkas för brott och därmed innebära stora risker för att bevisning och annat material röjs undan. Även i denna del innehåller stadgan en kompromisslösning, vilken redovisas nedan.

I enlighet med vad som redovisats i avsnitt 5.4.4 gäller inte stadgans ordinarie regler om jurisdiktion när lagföringen har initierats genom säkerhetsrådets hänskjutande. Däremot är det oklart om stadgans regler om komplementaritet skall tillämpas i de fallen. Inga uttryckliga bestämmelser finns i stadgan och olika tolkningar kan motiveras. Å ena sidan innebär den auktoritet som kapitel VII av FN-stadgan ger säkerhetsrådets beslut stöd för uppfattningen att även komplementaritetetsprincipen kan sättas ur spel i dessa fall, medan olika bestämmelser i stadgan ger vid handen att principen skall tillämpas utan undantag (se t.ex. artikel 53:1 och 2). Ytterst kommer domstolen att få avgöra denna fråga genom sin rättspraxis. Det bör noteras att bedömningen av

komplementaritet avser ett visst fall, dvs. en viss gärning, medan de anmälningar som stater och säkerhetsrådet kan göra för att initiera lagföring avser en situation, dvs. ett större händelseförlopp (se avsnitt 5.4.4).

Underrättelser och förhandsavgöranden

Stadgan ålägger åklagaren en skyldighet att underrätta samtliga anslutna stater och de övriga stater som normalt skulle kunna lagföra brotten om att en brottsutredning har inletts (artikel 18:1). Detta skall ske dels när en stat har anmält en situation till domstolen och åklagaren har funnit skäl att inleda en brottsutredning, dels när åklagaren på eget initiativ och med förundersökningskammarens medgivande har inlett en förundersökning. För att minska risken för att underrättelserna leder till att utredningen saboteras har åklagaren möjlighet att sända dem under förbehåll om sekretess och att undanhålla viss information.

De stater som har underrättats har därefter en månad på sig att i sin tur underrätta domstolen om att parallella lagföringsåtgärder pågår eller har genomförts nationellt (artikel 18:2). På statens begäran skall åklagaren i så fall, i enlighet med komplementaritetsprincipen, normalt överlåta åt staten att sköta lagföringen. Förundersökningskammaren kan dock, på åklagarens begäran, besluta att Internationella brottmålsdomstolens förundersökning skall fortsätta. Därmed finns det ett skydd mot nationella åtgärder vars syfte bara är att hindra domstolens förundersökning. Ett sådant beslut får överklagas, vilket skall prövas med förtur (artikel 18:4).

Vidare har åklagaren möjlighet att ompröva sitt beslut att överlåta undersökningen efter sex månader eller så snart förhållandena förändras väsentligt på grund av att staten är ovillig eller oförmögen att utföra utredningen på ett tillbörligt sätt (artikel 18:3). Åklagaren får också begära att staten fortlöpande skall lämna rapporter om den nationella undersökningen och eventuella åtal (artikel 18:5). Detsamma gäller om åklagaren senare väljer att överlåta lagföringen till en stat, och dessa rapporter skall på statens begäran vara hemliga (artikel 19:11).

Härtill finns det ett begränsat utrymme för åklagaren att, med förundersökningskammarens tillstånd, vidta nödvändiga utredningsåtgärder för att säkra bevisning trots att utredningen har överlåtits (artikel 18:6).

Domstolens prövning av frågor om jurisdiktion och processförutsättningar

Grundregeln är att domstolen självmant skall beakta om det föreligger hinder mot att pröva ett visst mål (artikel 19:1). Det innebär att den skall pröva att den har jurisdiktion i målet och att den på eget initiativ får pröva om ett nationellt förfarande innebär processhinder.

Invändningar om bristande jurisdiktion eller processförutsättningar med hänsyn till komplementaritetsprincipen får också resas när som helst före huvudförhandlingen i första instans (artikel 19:4). Om det föreligger särskilda omständigheter får domstolen medge att en invändning fram-

ställs senare om den grundar sig på att den åtalade redan har dömts för samma gärning i en nationell process (se artiklarna 19:4, 17:1 c och 20:3). Stater är skyldiga att framställa eventuella invändningar så tidigt som möjligt (artikel 19:5).

Rätt att framställa invändning har den tilltalade eller den misstänkte person för vilken ett häktningsbeslut eller en kallelse att infinna sig har utfärdats, varje stat som har konkurrerande domsrätt i målet och där lagföring pågår eller har avslutats samt de stater vars godkännande krävs för att domstolen skall ha jurisdiktion i målet (artikel 19:2). Den sistnämnda frågan har behandlats i avsnitt 5.4.3. För att något begränsa det potentiellt stora antalet invändningar i varje mål är huvudregeln att en invändningsberättigad bara får framställa invändningar en gång (artikel 19:4). För att en stat som har överklagat ett förhandsavgörande att inte överlåta utredningen på grund av en parallell nationell lagföring senare skall få framställa invändning angående bristande jurisdiktion eller processförutsättningar, krävs det att nya viktiga sakuppgifter eller väsentligt förändrade omständigheter har tillkommit (artikel 18:7).

Åklagaren har också rätt att söka domstolens avgörande i dessa frågor (artikel 19:3). Detta kan t.ex. ha betydelse för staters skyldighet att efterkomma en framställning om rättslig hjälp, se vidare avsnitt 5.8.

Före åtalsbekräftelsen (se avsnitt 5.6.2) skall dessa invändningar prövas av förundersökningskammaren och därefter av den rättegångskammare som handlägger målet (artikel 19:6). Vid prövningen skall den stat, eller i förekommande fall säkerhetsrådet, som har hänskjutit situationen till domstolen samt brottsoffren ges tillfälle att lämna synpunkter (artikel 19:3). Beslutet får överklagas till överklagandekammaren och prövningstillstånd krävs inte i dessa fall (artiklarna 19:6 och 82:1 a). Dessutom får åklagaren påkalla att förundersöknings- eller rättegångskammaren skall ompröva ett beslut om bristande processförutsättningar på grund av nationell lagföring med hänvisning till nya omständigheter (artikel 19:10).

En invändning framställd av en stat, men inte av den som är tilltalad eller misstänkt, medför att åklagaren skall skjuta upp brottsutredningen i avvaktan på Internationella brottmålsdomstolens avgörande (artikel 19:7). Åklagaren får dock med domstolens tillstånd vidta nödvändiga och avsluta påbörjade utredningsåtgärder samt, i samarbete med aktuella stater, vidta åtgärder för att förhindra att den eftersökte enligt ett redan meddelat häktningsbeslut avviker (artikel 19:8). Att en invändning framställts påverkar emellertid inte giltigheten av åtgärder som vidtagits eller beslut, t.ex. om frihetsberövande, som fattats dessförinnan (artikel 19:9). Det innebär bl.a. att staterna kan vara skyldiga att, i enlighet med stadgans samarbetsbestämmelser, verkställa ett redan utfärdat häktningsbeslut trots att en invändning har framställts. Om det inte är fråga om en åtgärd som åklagaren fått särskilt tillstånd att utföra, får dock verkställandet skjutas upp (se artikel 95).

Stadgan ger inte någon anvisning om vilken part som skall ha bevisbördan när det gäller frågor om jurisdiktion eller processförutsättningar. Principiella skäl talar för att bevisbördan skall åvila åklagaren, medan praktiska skäl, såsom tillgången till nödvändig information och

5.6.2 Förundersökningen

Inledning och nedläggning av en förundersökning

För att Internationella brottmålsdomstolen över huvud taget skall ha jurisdiktion krävs det att förfarandet har initierats på ett visst sätt, se avsnitt 5.4.4 ovan. När så har skett, och förundersökningskammaren i förekommande fall har gett sitt tillstånd (artikel 15), är det åklagarens uppgift att formellt inleda förundersökningen (artikel 53). Stadgan bygger på tanken att domstolen inte bör lagföra alla brott där den formellt har jurisdiktion utan i stället främst koncentrera sig på de grävsta brotten och de ytterst ansvariga förövarna, t.ex. militära befälhavare och andra ledare. Dessutom ställer formella krav, såsom reglerna om processföresättningsregler, hinder i vägen i vissa fall.

Åklagaren skall därför i varje enskilt fall pröva om en brottsutredning skall inledas med hänsyn till att det finns skälig grund att anta att brott begåtts som faller inom domstolens jurisdiktion och att saken får prövas av domstolen med hänsyn till komplementaritetsprincipen. Åklagaren skall vidare överväga om det, med beaktande av brottets svårighetsgrad och brottsoffrens intressen, finns väsentliga skäl att anta att inledandet av brottsutredningen inte skulle tjäna rättvisans intresse (artikel 53:1). Den sistnämnda prövningen avser en avvägning av vissa förhållanden, såsom att den möjliga gärningsmannen endast har haft en underordnad roll eller är svårt sjuk eller gammal, mot omständigheter som t.ex. hur omfattande och grov brottsligheten är samt omfattningen av de skador och det lidande som brottsoffren har åsamkats. Det föreligger därmed inte någon absolut åtalsplikt.

Om åklagaren väljer att inte inleda förundersökning eller, i ett senare skede, att inte väcka åtal, dvs. att lägga ner förundersökningen, anvisar stadgan en kontrollfunktion för förundersökningskammaren (artikel 53:2-3). I vissa fall sker kontrollen på begäran av den som initierat förfarandet, dvs. en stat eller säkerhetsrådet, i andra fall på kammarens egna initiativ. Det är dock endast i fråga om beslut som enbart bygger på att utredningen eller åtalet inte skulle vara i rättvisans intresse som förundersökningskammaren kan sägas genomföra en överprövning av beslutet. I övriga fall bibehåller åklagaren den yttersta beslutanderätten trots domstolsprövningen. Åklagaren har alltid möjlighet att, med hänsyn till nya omständigheter, ompröva sitt beslut att inte inleda eller att lägga ner brottsutredningen (artikel 53:4).

Förundersökningen

I normalfallet är det åklagaren som leder förundersökningen och denne har egna utredare till sitt förfogande (artiklarna 42 och 54). Dessutom har åklagaren rätt att söka samarbete med stater, mellanstatliga organisationer

och andra. Olika bestämmelser i stadgan har utformats för att förhindra s.k. "plea bargaining" (t.ex. artiklarna 54:3 d och 65:5). Stadgan anvisar olika utredningsåtgärder som kan vidtas. Det föreskrivs särskilt att åklagaren bl.a. skall iakttä och respektera brottsoffers och vittnens intressen och personliga omständigheter, särskilt när det gäller genusrelaterat våld eller våld mot barn (artikel 54:1 b). Vidare åligger det åklagaren att vara objektiv på så sätt att alla omständigheter och all bevisning skall beaktas samt att utredningen skall avse såväl omständigheter som talar till den misstänktes fördel som till hans eller hennes nackdel (artikel 54:1 a).

Åklagaren har däremot inte biträde av någon egen poliskår och utredningsåtgärder på ort och ställe måste i första hand lösas genom samarbete med staten i fråga. I viss utsträckning skulle biträde kunna lämnas av t.ex. en internationell fredsbevarande styrka som finns på plats. Under mycket begränsade omständigheter kan sådana utredningsåtgärder, med förundersökningskammaren tillstånd, vidtas utan samarbete med den aktuella staten. Detta fordrar att förundersökningskammaren har konstaterat att staten uppenbart saknar förmåga att verkställa en begäran om rättsligt samarbete på grund av att det inte finns någon myndighet eller någon del av det rättsliga systemet som är behörig att genomföra en begäran enligt del 9 i stadgan (artiklarna 54:2 och 57:3 d). Kammarens beslut skall alltid fattas av tre domare (artikel 57:2 a).

Förundersökningskammaren har ytterligare vissa uppgifter att fylla under brottsutredningen. Det gäller bl.a. fall när åklagaren avser att genomföra en utredningsåtgärd som inte kan upprepas, t.ex. en rätts-teknisk undersökning av en massgrav eller ett förhör med en döende person, och då kammaren finner anledning att vidta åtgärder för att tillförsäkra effektivitet och integritet i förfarandet samt framförallt för att tillvarata den misstänktes rättigheter (artikel 56). Sådana åtgärder skall normalt vidtas på åklagarens begäran men förundersökningskammaren är också behörig att ta upp frågan på eget initiativ och i vissa fall, efter att ha hört åklagaren, fatta beslut.

Om den misstänkte har berövats friheten eller infunnit sig vid domstolen efter kallelse skall denne höras innan något beslut om åtgärder enligt artikel 56 fattas. Det kan även vara fråga om utredningsåtgärder som vidtas innan någon kan misstänkas för brottet. Åtgärder som kan komma i fråga är, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, rekommendationer eller bindande beslut om förfarandet, beslut om protokollföring, förordnande av en expert eller tillstånd för försvarare att medverka och utseende av en domare för att medverka och utföra ytterligare rekommendationer eller beslut angående förfarandet. Den bevisning som på detta sätt inhämtas är föremål för samma prövning som all annan bevisning enligt stadgan och det är alltså inte fråga om att domstolen tar upp bevisning utom huvudförhandling (artikel 56:4).

Förundersökningskammaren skall även, på åklagarens begäran, fatta beslut som behövs för att genomföra brottsutredningen, t.ex. beslut om häktning, och, på begäran av den som berövats friheten eller inställt sig vid domstolen efter kallelse, fatta olika beslut och söka samarbete med stater för försvarets räkning (artikel 57:3). Vidare skall kammaren vidta

åtgärder för att skydda brottsoffers och vittnens säkerhet och frid, för att skydda den misstänkte som har berövats friheten eller infunnit sig vid domstolen, för att säkra bevisning eller för att skydda information som berör en stats nationella säkerhet. Härtill får kammaren under vissa förutsättningar begära staters samarbete för att vidta icke-personella säkerhetsåtgärder med sikte på ett senare förverkande, särskilt till förmån för brottsoffren.

Enskildas rättigheter under förundersökningen

I artikel 55 föreskrivs generella rättigheter som tillkommer enskilda personer under förundersökningen. Dessa bygger på bestämmelser som återfinns i andra internationella konventioner, framförallt i FN:s universella deklaration om de mänskliga rättigheterna från 1948 och 1966 års internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. Enligt stadgan skall varje person under brottsutredningen vara skyddad mot att avslöja egen brottslighet eller erkänna skuld, att utsättas för någon form av tvång, hot, påtryckning, tortyr eller annan form av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller att godtyckligt berövas friheten eller fängslas (artikel 55:1). Dessutom har varje person som hörs i utredningen rätt till kostnadsfri och kompetent tolkning och översättning av vissa dokument till ett språk som personen till fullo förstår och talar.

Beträffande den som det finns anledning att misstänka för brott och som skall höras i utredningen föreskrivs ytterligare rättigheter (artikel 55:2). Rättigheterna skall iakttas såväl av åklagaren som av nationella myndigheter som utför förhöret på Internationella brottmålsdomstolens begäran och den som hörs skall före förhöret informeras om dem. Det gäller rätten att underrättas om brottsmisstanken, att vägra att uttala sig utan att detta beaktas vid ett avgörande av skuldfrågan, att ha en försvarare som personen själv har valt eller, när rättvisans intresse så kräver, som har förordnats för denne samt att bli förhörd i närvaro av försvararen om den hörde inte frivilligt har avstått från detta. En misstänkt som saknar tillräckliga medel har rätt att kostnadsfritt få en försvarare förordnad för sig. Stadgan anger dock inte om det är Internationella brottmålsdomstolen eller den aktuella staten som i så fall skall stå för kostnaden när det gäller åtgärder som vidtas av nationella myndigheter.

Stadgan anvisar alltså uttryckligen att den misstänktes rättigheter även skall tillförsäkras av nationella myndigheter som förhör personen på Internationella brottmålsdomstolens begäran. Domstolen får också i framställningen om samarbete till en stat ge anvisningar om det förfarande och om särskilda villkor som skall följas vid verkställandet (artikel 96:2 d), se vidare i avsnitt 5.8.3. Vidare är domstolen skyldig att kontrollera att misstänkta, som överförts dit eller infunnit sig där efter kallelse, har blivit underrättade om de brott som de är misstänkta för att ha begått och om sina rättigheter enligt stadgan (artikel 60:1).

Andra rättigheter tillkommer den misstänkte vid olika moment i förfarandet, t.ex. i samband med frihetsberövande och vid prövningen av frågan om åtalet skall bekräftas.

Häktningsbeslut

Åklagaren får när som helst efter det att förundersökningen har inletts begära att förundersökningskammaren skall besluta om häktning (artikel 58:1). För ett sådant beslut krävs att det föreligger skälig anledning att anta att personen har gjort sig skyldig till ett brott som faller inom Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion samt att frihetsberövandet framstår som nödvändigt för att personen skall infinna sig till rättegången, inte skall försvåra eller äventyra utredningen eller rättegången, eller i förekommande fall fortsätta att begå samma eller därmed sammanhängande brott som domstolen har jurisdiktion över och som följer av samma omständigheter.

Stadgan innehåller föreskrifter om det underlag som åklagaren måste presentera för förundersökningskammaren och de uppgifter som sedan skall framgå av häktningsbeslutet (artikel 58:2–3). Av beslutet skall framgå namnet på den aktuella personen och annan information av betydelse för identifieringen av denne, uppgifter om de brott som personen misstänks för samt de omständigheter som misstanken grundar sig på. Dessa uppgifter kommer alltså att vara tillgängliga för den stat som skall verkställa beslutet enligt domstolens begäran (artikel 58:5), se vidare avsnitt 5.8.2. Beslutet gäller tills vidare (artikel 58:4). Åklagaren får senare begära att häktningsbeslutet skall ändras genom tillägg eller andra förändringar beträffande de brott som misstankarna avser (artikel 58:6).

På bl.a. franskt initiativ innehåller stadgan ett alternativ till frihetsberövande av den misstänkte (artikel 58:7). När brottsmisstanken är densamma men ett frihetsberövande inte framstår som nödvändigt får förundersökningskammaren, på åklagarens begäran, i stället utfärda en kallelse för personen att infinna sig vid domstolen, vilken skall delges honom eller henne. Kallelsen får förenas med föreskrifter om frihetsinskränkningar om detta är tillåtet i den stat där personen befinner sig och som därför skall verkställa dem. Stadgan föreskriver även vilka uppgifter som skall framgå av ett sådant beslut. Med hänsyn till den brottslighet det är fråga om och de typer av gärningsmän som domstolen främst skall koncentrera sig på är det dock inte troligt att detta alternativ kommer att tillämpas särskilt ofta.

Verkställande av häktningsbeslutet och nationella förfaranden

Sedan Internationella brottmålsdomstolen har framställt en begäran om verkställighet av ett häktningsbeslut skall en ansluten stat omedelbart vidta åtgärder för att gripa personen (artikel 59:1). Detta skall ske i enlighet med nationella regler och de bestämmelser som gäller för samarbetet mellan domstolen och de anslutna staterna, se vidare avsnitt 5.8.2. Stadgan föreskriver att personen därefter ofördröjligen skall ställas inför en behörig rättslig myndighet i staten – i Sverige en domstol – som i enlighet med nationell rätt skall avgöra, att det är samma person som

anges i häktningsbeslutet, att personen har berövats friheten på rätt sätt och att personens rättigheter har respekterats (artikel 59:2).

Däremot skall den nationella myndigheten (domstolen) inte pröva om häktningsbeslutet har utfärdats på ett stadgeenligt sätt (artikel 59:4). En begäran om sådan prövning skall i stället framställas till Internationella brottmålsdomstolen (artikel 60:2) och närmare bestämmelser om det förfarandet kommer att ges i bevis- och förfarandereglerna.

Innan den misstänkte har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen är det den nationella myndigheten (domstolen) som avgör frågor om tillfällig frigivning, t.ex. frigivning mot borgen eller ett reseförbud (artikel 59:3, jfr artikel 60:1). Efter överlämnandet skall Internationella brottmålsdomstolen pröva sådana frågor. Vid prövningen skall den nationella myndigheten (domstolen) bedöma, i ljuset av hur allvarlig brottsligheten är, om brådskande och extraordinära förhållanden motiverar att personen frigges i avvaktan på ett överlämning och om det finns nödvändiga garantier för att säkra att den misstänkte kan överlämnas till Internationella brottmålsdomstolen i enlighet med statens skyldigheter enligt stadgan (artikel 59:4). Förundersökningskammaren skall underrättas om ett frifotsyrkande och ges möjlighet att lämna synpunkter, t.ex. rekommendationer om andra frihetsinskränkningar, vilka den nationella domstolen skall beakta (artikel 59:5). Om personen frigges tillfälligt får kammaren begära periodiska rapporter från staten (artikel 59:6). Personen skall överlämnas till Internationella brottmålsdomstolen så snart som möjligt sedan ett beslut om detta har fattats (artikel 59:7).

Den misstänkte personen har också möjlighet att begära nationell domstols prövning av Internationella brottmålsdomstolens begäran om överlämning till domstolen grundat på principen om *ne bis in idem* (se avsnitt 5.8.2).

Omprövning av häktningsbeslut och häktning i samband med överklagande

Förundersökningskammaren är skyldig att regelbundet ompröva sina beslut att häkta eller tillfälligt frige någon och skall också göra en sådan prövning på begäran av åklagaren eller den misstänkte (artikel 60:3). Vid denna prövning får kammaren ändra sitt tidigare beslut om omständigheterna har förändrats. Förundersökningskammaren är också skyldig att säkerställa att den misstänkte inte sitter häktad oskäligt länge innan en huvudförhandling kommer till stånd på grund av en omotiverad försening från åklagarens sida (artikel 60:4). Om så är fallet skall domstolen överväga att frige den misstänkte med eller utan villkor. Den som har frigetts får senare berövas friheten på nytt (artikel 60:5). När handläggningen av målet överförs till en annan kammare övergår också ansvaret i fråga om bl.a. frihetsberövanden (artikel 61:11). Rättegångskammaren har dock möjlighet att hänvisa vissa frågor till förundersökningskammarens avgörande (artikel 64:4). Detta kan t.ex. avse frågor där rättegångskammarens opartiskhet senare skulle kunna ifrågasättas, t.ex. frågor om frihetsberövanden under förundersökningen.

I samband med rättegångskammarens dom i målet är huvudregeln att den som fälls till ansvar skall hållas häktad även om domen överklagas (artikel 81:3 a). I överensstämmelse med principen att den tid som den dömda har varit frihetsberövad skall avräknas från strafftiden (artikel 78:2) gäller dock att den dömda skall frigges i avvaktan på prövningen av ett överklagande om det utdömda straffet är kortare än den tid som personen redan varit berövad friheten (artikel 81:3 b). Om även åklagaren överklagar domen får en sådan frigivning förenas med villkor. Vid en frikännande dom i första instans skall personen normalt frigges (artikel 81:3 c). Om domen överklagas och rättegångskammaren finner att synnerliga skäl föreligger får kammaren emellertid besluta att personen skall fortsätta att vara berövad friheten i avvaktan på att överklagandet prövas. Ett sådant beslut får överklagas särskilt till överklagandekammaren.

Ersättning vid olagligt frihetsberövande

Stadgan innehåller bestämmelser om ersättning för frihetsberövanden i vissa fall (artikel 85). Reglerna, som avser ersättning från Internationella brottmålsdomstolen, är betydligt snävare utformade än de som gäller i t.ex. Sverige och rätt till ersättning föreligger i princip bara när frihetsberövandet – häktning eller avtjänande av ett fängelsestraff – har varit olagligt, dvs. varit i strid med stadgan. Många stater ansåg att en mer generöst utformad rätt till ersättning, t.ex. i samtliga fall där den frihetsberövade personen frikänts för de brott som utgjort grund för frihetsberövandet, skulle inverka menligt på möjligheterna att utreda brott. Detta synsätt återspeglas även i motsvarande bestämmelser i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter. Andra stater, däribland Sverige, förespråkade mer generösa ersättningsregler.

Ersättning för ett frihetsberövande skall, enligt stadgan, också utgå när en person som fällts till ansvar senare frikänns efter omprövning av ett lagakraftvunnet avgörande, se avsnitt 5.6.3, varvid nya eller nyframkomna bevis på ett avgörande sätt visar att domen var felaktig (artikel 85:2). Rätt till ersättnings föreligger dock inte om anledningen till att dessa bevis inte framkommit tidigare helt eller delvis beror på den dömda. Vidare kan ersättning i undantagsfall utgå efter en skönsmässig bedömning när förfarandet avslutats med en frikännande dom eller handläggningen avslutats utan att dom meddelats (artikel 85:3). Detta förutsätter att domstolen finner att det föreligger sakomständigheter som på ett avgörande sätt visar att ett grovt och uppenbart rättegångsfel har begåtts och detta varit anledningen till frikännandet eller att handläggningen av målet avslutats.

5.6.4 Åtalsbekräftelse m.m.

De åtalpunkter som åklagaren har riktat mot en person måste bekräftas av förundersökningskammaren innan målet går vidare till en huvudförhandling (artikel 61). Detta är en ordning som förekommer i många

nationella rättsordningar och som dessutom ansågs vara särskilt motiverat vid denna domstol med hänsyn till de brottstyper som är aktuella och den förväntade publiciteten kring dessa mål. Frågan om åtalsbekräftelse skall prövas vid en förhandling inom skälig tid efter det att den misstänkte har överförs till eller infunnit sig vid Internationella brottmålsdomstolen (artikel 61:1). Den anklagade skall också underrättas om åtalets innehåll och om den bevisning som åklagaren avser att åberopa för åtalsbekräftelsen (artikel 61:3). Frågor om åtalsbekräftelse skall alltid prövas av förundersökningskammaren och kammaren får besluta att parterna skall lämna varandra viss information inför förhandlingen.

Huvudregeln är följaktligen att den misstänkte skall vara närvarande vid förhandlingen för bekräftelse av åtalet. En kontroversiell fråga under stadgeförhandlingarna gällde om domstolen skulle ges möjlighet att döma någon i dennes utevaro. På grund av motståndet mot ett sådant förfarande tillåter stadgan inte att så sker (artikel 63). Som en kompromiss infördes i stället en möjlighet för domstolen att bekräfta åtalet utan att den anklagade är närvarande (artikel 61:2). Så får t.ex. ske när den anklagade har avstått från sin rätt att vara närvarande, har flytt, eller inte har påträffats trots att alla rimliga åtgärder har vidtagits för att bringa personen till domstolen och informera denne om åtalet och om förhandlingen. Den anklagade skall vid en sådan förhandling företrädas av en försvarare om förundersökningskammaren finner att detta ligger i rättvisans intresse. Den ordning som anvisas påminner om, men är inte identiskt med, det s.k. "Rule 61-förfarandet" som föreskrivs vid Jugoslavien- och Rwandatribunalerna.

Vid förhandlingen skall åklagaren underbygga varje åtalpunkt med bevisning, vilken för åtalsbekräftelsen får bestå av sammanställningar och skriftliga utsagor (artikel 61:5). Muntlig bevisning krävs inte men får åberopas om åklagaren finner det nödvändigt för att åtalet skall bekräftas. Den anklagade får resa invändningar mot åtalpunkterna, ifrågasätta den bevisning som åklagaren åberopar och även föra egen bevisning (artikel 61:6). Det uttalades under förhandlingsarbetet att det bör undvikas att denna förhandling blir en extra huvudförhandling och förundersökningskammaren måste därför genom sin praxis sätta gränserna för innehållet i detta förfarande. Utifrån vad som förekommit vid förhandlingen skall förundersökningskammaren besluta om åtalpunkterna skall bekräftas helt eller delvis och den får göra uppehåll i förhandlingen samt uppmana åklagaren att överväga om ytterligare bevisning skall åberopas eller någon åtalpunkt förändras (artikel 61:7). För att en åtalpunkt skall bekräftas krävs att kammaren anser att det finns tillräcklig bevisning för att fastställa väsentliga skäl att anta att den anklagade har gjort sig skyldig till de brott som åtalet avser. Det är alltså fråga om en bevisnivå som ligger mellan vad som krävs för ett frihetsberövande (artikel 58:1) och för en fällande dom (artikel 66:3) och dess närmare innebörd får utvecklas i domstolens rättspraxis.

Om åtalet bekräftas helt eller delvis skall målet överföras från förundersökningskammaren till en rättegångskammare som därefter skall ansvara för den fortsatta handläggningen (artikel 61:7 a och 11). Det är dock alltid en förundersökningskammare som skall pröva frågor om åtalsbekräftelse och rättegångskammaren har även möjlighet att lämna

andra frågor till den kammaren när det befinns vara lämpligt, t.ex. av jävsskäl (artikel 64:4). Om någon del av åtalet inte bekräftas är åklagaren oförhindrad att återkomma med en ny begäran om bekräftelse med stöd av ytterligare bevisning (artikel 61:8). Ett häktningsbeslut upphör dock att gälla beträffande de åtalspunkter som inte bekräftas eller som har återtagits av åklagaren (artikel 61:10).

Åklagaren får naturligtvis fortsätta sin utredning trots att åtal har väckts och får även lägga till eller ta tillbaka åtalspunkter (artikel 61:4). Detta kan visa sig nödvändigt t.ex. när åklagaren först i och med överlämnandet till domstolen får en möjlighet att förhöra den misstänkte. Den anklagade skall alltid underrättas om förändringar av åtalet och när det gäller återtagande av en åtalspunkt skall även förundersökningskammaren informeras. Även efter åtalsbekräftelsen men före det att huvudförhandlingen inleds får åklagaren förändra åtalet (artikel 61:9). Detta fordrar dock alltid förundersökningskammarens tillstånd och om förändringarna avser nya åtalspunkter eller mer allvarliga anklagelser skall dessutom en ny förhandling för åtalsbekräftelse hållas. Kriterierna för att avgöra vad som skall anses vara mer allvarliga anklagelser har lämnats åt domstolen att fastställa genom sin praxis. Åklagaren får även lägga ner någon del av åtalet sedan huvudförhandlingen har inletts och då fordras rättegångskammarens medgivande. Förändringar av åtalet har också betydelse för det rättsliga samarbetet med stater eftersom stadgan föreskriver en s.k. specialitetsprincip, dvs. att den som överlämnas till domstolen inte får lagföras för andra brott än de som domstolens framställning omfattar (artikel 101). Om nya åtalspunkter tillkommer måste domstolen alltså förvissa sig om att den stat som har överlämnat den åtalade går med på detta.

5.6.5 Rättegången

Förberedande åtgärder

Efter åtalsbekräftelsen är det rättegångskammaren som skall förbereda och genomföra rättegången. Som tidigare nämnts skall huvudförhandlingen i första hand hållas där Internationella brottmålsdomstolen har sitt säte men det är även möjligt att förlägga den till en annan plats (artikel 62). Den tilltalade skall vara närvarande vid huvudförhandlingen (artikel 63). Om den tilltalade allvarligt stör rättegången och måste visas ut från rättssalen skall det ordnas så att han eller hon kan följa vad som sker och instruera sin försvarare med hjälp av tekniska hjälpmedel.

Rättegångskammaren har en allmän skyldighet att se till att rättegången är opartisk och effektiv, att den tilltalades rättigheter respekteras och att åtgärder vidtas för att skydda brottsoffer och vittnen (artikel 64:2). Som förberedande åtgärder skall kammaren bestämma den fortsatta handläggningen i samråd med parterna, avgöra vilket eller vilka språk som skall användas samt besluta om utlämning av dokument och information mellan parterna (artikel 64:3). Kammaren får även besluta att handläggningen av åtal mot mer än en tilltalad skall förenas eller sär-

skiljas (artikel 64:5). Före eller under huvudförhandlingen får rättegångskammaren påfordra att vittnen skall närvara och avge vittnesmål samt att dokument och annan bevisning förebringas (artikel 64:6 b). Vid behov får statssamarbete begäras i enlighet med stadgan. Kammaren får även på eget initiativ föranstalta om bevisning (artiklarna 64:6 d och 69:3). Vidare får kammaren bl.a. besluta om skydd för sekretessbelagda uppgifter och vidta andra åtgärder.

Huvudförhandlingen

Huvudförhandlingen skall som huvudregel vara offentlig men den får ske inom stängda dörrar om det behövs för att skydda ett brottsoffer, vittne eller den tilltalade eller för att skydda hemliga eller känsliga uppgifter (artikel 64:7, se även artikel 68). Frågan om skydd av brottsoffer m.fl. behandlas närmare i avsnitt 5.6.6. Stadgan innehåller även vissa bestämmelser om hur huvudförhandlingen skall genomföras och ytterligare anvisningar kan meddelas av kammarens ordförande (artikel 64:8). Rättegångskammaren skall vidare se till att ordningen upprätthålls och att protokoll förs (artikel 64:9–10, se även artikel 71).

Den tilltalade skall betraktas som oskyldig till dess motsatsen har bevisats av åklagaren och för en fällande dom krävs att domstolen är övertygad bortom varje rimligt tvivel (artikel 66). Beviskravet skiftar i olika nationella rättsordningar och svårigheten att hitta en allmänt accepterad formulering har medfört att inget tidigare internationellt förhandlat instrument innehåller något sådant. Det gäller även de existerande tribunalerna vars stadgor saknar bestämmelser om beviskrav och detta i stället återfinns i de regelverk som domarna själva har antagit. Som en konsekvens av oskyldighetspresumtionen föreskrivs vidare att omvänd bevisbörda eller krav på motbevisning inte får åläggas den tilltalade (artikel 67:1 i).

Även i fråga om rättsverkningarna av ett erkännande skiftar synen i olika nationella rättsordningar och det var därför viktigt att hitta en ordning som deltagare med olika rättsliga traditioner kunde acceptera. Följden blev ett förenklat förfarande för de fall den tilltalade har erkänt det som lagts honom eller henne till last (artikel 65). Det är emellertid alltid upp till rättegångskammaren att pröva om erkännandet, tillsammans med andra omständigheter, räcker för en fällande dom för de gärningar som avses. Kammaren kan också besluta om att det förenklade förfarandet skall övergå till en vanlig huvudförhandling och får då besluta att en annan rättegångskammare skall ta över handläggningen av målet. Det förenklade förfarandet kan även övergå till en huvudförhandling enligt ordinarie regler eller åklagaren uppmanas att presentera ytterligare bevisning när kammaren finner att detta krävs i rättvisans intresse, varvid särskilt brottsoffrens intressen skall beaktas. Som tidigare nämnts är avsikten att s.k. plea bargaining inte skall få förekomma och stadgan innehåller därför bl.a. en föreskrift om att eventuella diskussioner mellan åklagaren och den tilltalade angående förändringar av åtalet, erkännanden eller påföljder inte är bindande för domstolen (artikel 65:5).

Ett vittne skall avlägga en sanningsförsäkran innan de avger sitt vittnesmål, vilket som huvudregel skall avges i rättssalen (artikel 69:1–

2). Vittnesmål får dock, med domstolens tillstånd, förebringas genom inspelningar eller överföring från en annan plats med hjälp av video- eller audioteknik. Skriftlig bevisning och skriftliga uppteckningar kan också tillåtas. Allt förutsätter dock att åtgärderna inte anses skada eller vara oförenliga med den tilltalades rättigheter. Det är parterna som i första hand skall sörja för bevisningen, men domstolen har också rätt att föranstalta om bevisning (artikel 69:3).

Domstolen får avgöra frågor om erbjuden bevisnings relevans och tillåtlighet och skall då bl.a. beakta dess bevisvärde och den eventuella skada som ett förebringande kan medföra för en rättvis rättegång och för en opartisk bedömning av ett vittnesmål (artiklarna 64:9 a och 69:4). När en sådan prövning avser bevisning som har tagits upp av nationella myndigheter skall Internationella brottmålsdomstolen inte göra någon bedömning av hur nationell rätt har tillämpats (artikel 69:8). Bevisning som har inhämtats i strid med stadgan eller internationellt erkända mänskliga rättigheter skall inte tillåtas om överträdelsen medför allvarligt tvivel om bevisets tillförlitlighet eller om ett tillåtande av beviset skulle motverka eller allvarligt skada rättegångens integritet (artikel 69:7).

Domstolen skall vidare följa de regler om tystnadsplikt, t.ex. mellan klienter och advokater, som skall föreskrivas i bevis- och förfaranderegler samt får beakta omständigheter som är allmänt kända utan att kräva att de bevisas (artikel 69:5–6).

Samtliga domare som dömer i målet skall vara närvarande under hela huvudförhandlingen och presidiet får vid behov avdela en eller flera ställföreträdande domare som, om de har varit närvarande under hela förhandlingen, får ersätta en domare som får förhinder att fortsätta, t.ex. på grund av sjukdom (artikel 74:1). Rättegångskammaren är beslutsför med tre domare och kan alltså inte slutföra en huvudförhandling om någon av dem faller ifrån och ersättare saknas. Dess avgörande skall grundas på en värdering av bevisningen och vad som förekommit under hela förfarandet, men får inte gå utöver de faktiska förhållanden och omständigheter som anges i åtalet, såsom det slutligt är bestämt (artikel 74:2). Endast bevisning som har förebringats och behandlats vid huvudförhandlingen får beaktas. Domstolens överläggningar skall hållas hemliga och enhälliga beslut skall eftersträvas, men majoritetsbeslut är tillåtna om enhällighet inte kan uppnås (artikel 74:3–4).

Domstolen skall avgöra skuldfrågan innan den tar ställning till frågan om straff (artikel 76). Stadgan anvisar att såväl en sammanhållen som en uppdelad huvudförhandling kan äga rum. Det särskilda förfarandet vid erkännande innebär en sammanhållen förhandling. I övriga fall får domstolen besluta att huvudförhandlingen skall delas upp och så skall ske på åklagarens eller den tilltalades begäran. Avsikten är att parterna skall ha möjlighet att avgöra modell och kunna lägga upp sin processtaktik i förväg. Om förhandlingen delas upp skall frågor om gottgörelse till brottsoffer behandlas tillsammans med frågan om straff. En särskild förhandling för prövning av gottgörelse kan också hållas. Även domstolens avgörande angående straffet skall avkunnas offentligt med den dömde närvarande om möjligt.

Domen skall vara skriftlig och innehålla en fullständig och motiverad redogörelse av domstolens bevisvärdering och slutsatser samt, i förekommande fall, såväl majoritetens som minoritetens uppfattningar (artikel 74:5). Domen eller en sammanfattning av den skall avkunnas offentligt.

Den tilltalades rättigheter

Även i fråga om den tilltalades rättigheter utgår uppräkningsstadgan från motsvarande bestämmelser i 1966 års internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, vilka skall iakttas av domstolen (artikel 67). De överensstämmer även väl med bestämmelserna i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Tilltalade skall behandlas utan åtskillnad och har rätt till en offentlig rättegång, med de undantag som föreskrivs i stadgan, och till en rättvis och opartisk rättegång. Bland minimirättigheterna ingår att den tilltalade skall informeras omedelbart och i detalj om åtalet och dess betydelse på ett språk som han eller hon till fullo förstår och talar. Den tilltalade skall också ges tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar och kunna överlägga fritt och förtroligt med en försvarare som han eller hon själv har valt samt få sin sak prövad utan onödigt dröjsmål. Vidare har den tilltalade rätt att närvara vid huvudförhandlingen, med det undantag för störande av ordningen som anges i stadgan, att försvara sig personligen eller genom ett rättegångsbiträde som han eller hon själv valt, att förhöra eller låta förhöra motpartens vittnen, att höra egna vittnen på lika villkor som åklagaren och att åberopa de grunder och den bevisning till sitt försvar som är tillåtna enligt stadgan. Om det krävs i rättvisans intresse skall den tilltalade få en försvarare förordnad för sig av domstolen, vilket skall vara utan kostnad för den tilltalade om han eller hon saknar medel att själv betala för det. Den tilltalade har även rätt till kostnadsfri och kompetent tolk- och översättningshjälp under närmare föreskrivna förhållanden.

Den tilltalade är inte skyldig att vittna eller erkänna sig skyldig till brott och har rätt att tåga utan att detta beaktas vid bedömningen av skuldfrågan. Däremot har han eller hon rätt att avge en muntlig eller skriftlig förklaring till sitt försvar utan att avlägga någon sanningsförsäkran. Den tilltalade har dessutom rätt att så snart som det är praktiskt möjligt få ta del av bevisning som åklagaren har tillgång till och som kan tala till den tilltalades förmån eller försvaga annan bevisning som åklagaren avser att åberopa (artikel 67:2). Det är ytterst domstolen som skall besluta om bevisningen uppfyller de kriterier som anges och därför skall lämnas ut till försvaret. Förfarandet för detta kommer att utvecklas i dess bevis- och förfaranderegler.

En mycket omstridd fråga som kunde lösas först i Romkonferensens slutliga kompromisspaket var frågan om hanteringen av uppgifter som har betydelse för en stats nationella säkerhetsintressen. Den stora tvistefrågan var vem som skulle ha det sista ordet när det gäller avslöjande av sådana uppgifter – Internationella brottmålsdomstolen eller den berörda staten. Kompromissen blev ett invecklat samrådsförfarande där det slutliga avgörandet vilar hos staten (artikel 72). Användningen av begreppet nationell säkerhet är dock avsett att begränsa tillämpningsområdet något. Utöver dessa regler innehåller stadgan olika bestämmelser om sekretess.

Bestämmelserna gäller alla fall när en stat vägrar att lämna ut information med hänvisning till nationell säkerhet och när någon som skall höras vid domstolen framställer en sådan invändning (artikel 72:1–2). Staten får även intervensera i processen när den anser att den nationella säkerheten äventyras. Vad som dock alltid åvilar den aktuella staten enligt stadgan är en skyldighet att vidta alla skäligen åtgärder för att i samförstånd med domstolen finna en lösning (artikel 72:4–5). Det kan t.ex. vara fråga om att söka uppgifterna från annat håll eller att träffa en överenskommelse om vilka uppgifter som skall lämnas och på vilket sätt det skall ske. Endast när en samförstånds lösning inte kan uppnås får staten vägra att lämna ut uppgifterna och den skall då som huvudregel redovisa skälen för sitt beslut (artikel 72:6). Även när så sker har domstolen vissa möjligheter att agera, t.ex. genom ytterligare samråd med staten eller ett hänskjutande till stadgeparts församlingen på grund av att domstolen anser att staten har brustit i sin plikt att samarbeta (artikel 72:7). I vissa fall, t.ex. när uppgifterna är tillgängliga från en annan källa, får domstolen besluta att uppgifterna skall lämnas ut eller i vart fall beakta dem i viss utsträckning vid sin bedömning av sakförhållanden i målet.

Bestämmelserna gäller också när en ansluten stat efter domstolens framställning om rättsligt samarbete vägrar att lämna ut dokument eller uppgifter som den fått tillgång till från en annan stat, mellanstatlig organisation eller annan internationell organisation, t.ex. Internationella Röda Korset, under förbehåll av sekretess (artikel 73). Den anmodade staten skall då söka uppgiftslämnarens medgivande till utlämnandet. Om den senare är en ansluten stat som motsätter sig att dokumentet eller uppgifterna överlämnas till domstolen, skall samrådsförfarandet enligt artikel 72 tillämpas. I fall när uppgiftslämnaren inte medger att domstolen får tillgång till uppgifterna skall den anmodade staten underrätta domstolen om detta och uppgifterna eller dokumenten kommer då inte att lämnas ut.

Vidare kan stater ansöka om att nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtas för att skydda deras tjänstemän eller företrädare och för att skydda hemliga eller känsliga uppgifter (artikel 68:6).

5.6.6 Brottsofferfrågor - deltagande, skyddsåtgärder, gottgörelse m.m.

Prop. 2000/01:122

Till skillnad från stadgorna för de internationella brottmålsribunalerna lägger Romstadgan stor vikt vid brottsoffren. Förutom att lyfta fram hänsynen till brottsoffren som en av de viktigaste anledningarna till att inrätta Internationella brottmålsdomstolen, vilket framkommer redan i ingressen till stadgan, har detta understrukits i handling. Den kanske viktigaste åtgärden är den möjlighet som brottsoffren tillerkänns att söka gottgörelse från den som döms för brott. Vidare framhålls brottsoffrens betydelse för brottmålsprocessen genom de föreskrifter som medger ett visst deltagande och rätt till vissa skyddsåtgärder.

Efter modell från de existerande tribunalerna skall en särskild brottsoffer- och vittnesenhet inrättas inom registratorskontoret för att tillhandahålla skydds- och säkerhetsåtgärder, olika slags rådgivning och annan hjälp till brottsoffer och vittnen som skall uppträda i processen samt andra som utsätts för risker på grund av sådant deltagande (artikel 43:6). Enheten skall ge råd i sådana frågor till de dömande enheterna och till åklagaren (artikel 68:4). Den skall även innehålla personal med särskilda kunskaper angående traumatiska upplevelser, t.ex. i samband med sexuella övergrepp, och behandling av sådana.

Brottsoffrens deltagande i brottmålsprocessen

Liksom i alla brottmålsrättegångar kommer många brottsoffer att höras i bevissyfte under förfarandet. Utöver detta tillerkänner stadgan offren en principiell rätt att få delta och presentera sina synpunkter i brottmålsprocessen (artikel 68:3). Denna rätt är inte lika långtgående som t.ex. möjligheterna att biträda åtal i Sverige eller att föra en s.k. *action public* eller genom att förklara sig *parte civile* i Frankrike, men den utgör en klart starkare roll för brottsoffer i processen än den som medges i många andra länder. Begränsningar när det gäller deltagandet måste också finnas med tanke på de brott, och därmed det potentiellt mycket stora antalet brottsoffer, som domstolen har att bedöma.

Rätten att delta och föra fram sina synpunkter gäller frågor som rör brottsoffrens personliga intressen men det är upp till domstolen att avgöra i vilket skede av förfarandet detta lämpligen skall ske. Den skall även avgöra på vilket sätt detta skall göras för att inte skada eller vara oförenligt med den åtalades rättigheter eller en rättvis och opartisk rättegång. Domstolen får besluta att brottsoffrens deltagande och framställning av synpunkter skall ske genom ett rättsligt ombud. Närmare föreskrifter kommer att meddelas i bevis- och förfaranderegler.

I något fall anvisar stadgan uttryckligen att brottsoffren skall höras. Det gäller främst en dömande kammars avgöranden om tillstånd för åklagaren att inleda förundersökning (artikel 15:3) samt om jurisdiktion och processförutsättningar (artikel 19:3). I andra fall hänvisar stadgan till att brottsoffrens intressen särskilt skall beaktas vilket ger en anvisning att det i dessa fall kan vara lämpligt att låta brottsoffren yttra sig. Det gäller t.ex. i fråga om inledande av en brottsutredning eller väckande av åtal (artikel 53:1 c och 2 c) samt vid valet mellan ett förenklat förfarande vid

erkännande och en vanlig huvudförhandling (artikel 65:4) (jfr även Prop. 2000/01:122 förhållandet mellan beslut enligt artikel 53:3 a och brottsoffrens deltagande enligt artikel 19:3).

Skyddsåtgärder

Stadgan innehåller allmänna bestämmelser om olika skydds- och säkerhetsåtgärder för brottsoffer, vittnen och tilltalade (artikel 68). Förutom att den särskilda brottsoffer- och vittnesenheten skall bistå med skydds- och säkerhetsåtgärder är också åklagaren och de dömande kamrarna skyldiga att se till att sådana åtgärder tillhandahålls när behov föreligger (artiklarna 54:3 f, 57:3 c, 64:6 e och 83:1).

I många fall kommer det faktiska skyddet att tillhandahållas av staterna och stadgan föreskriver att de anslutna staterna, i enlighet med sina nationella förfaranden, skall ge domstolen rättsligt bistånd med skydd av brottsoffer och vittnen (artikel 93:1 j), se vidare avsnitt 5.8. Bestämmelser om skydd av brottsoffer och vittnen finns också i de existerande tribunalernas stadgor och i vart fall Jugoslavientribunalen har slutit avtal med ett antal stater om sådana skyddsåtgärder (artikel 22 i Jugoslavientribunalens och artikel 21 i Rwandatribunalens stadga). Det kan alltså förväntas att även Internationella brottmålsdomstolen kommer att ingå avtal om skyddsåtgärder med de anslutna staterna.

När det gäller brottsoffer och vittnen skall domstolen, vilket även inbegriper åklagaren, vidta åtgärder för att skydda deras säkerhet, fysiska och psykiska välbefinnande, värdighet och frid (artikel 68:1). Vid bedömningen skall den ta hänsyn till faktorer som deras ålder, kön, hälsa och brottens art, särskilt när det är fråga om sexuellt eller genusrelaterat våld eller våld mot barn. Åtgärderna får dock inte skada eller vara oförenliga med den tilltalades rättigheter eller en rättvis och opartisk rättegång.

Åtgärder för att skydda brottsoffer, vittnen eller tilltalade som särskilt nämns är förhandlingar bakom stängda dörrar eller bevisupptagning med elektroniska eller andra hjälpmedel (artikel 68:2, se även artikel 69:2 om bevisupptagning). Det uttalas vidare att sådana åtgärder normalt skall vidtas när det är fråga om offer för sexuellt våld eller när offret eller vittnet är ett barn.

En annan åtgärd som kan vidtas för att skydda den som kallas för att höras i bevisyfte och den personens familj är att inte avslöja att personen skall höras eller i vart fall hemlighålla dennes identitet eller uppgifter om var han eller hon befinner sig. Detta måste naturligtvis balanseras mot andra föreskrifter om skyldighet för parterna att lämna varandra information om bevisning som skall åberopas m.m. samt berör den omstridda frågan om anonyma vittnen. Stadgan föreskriver i detta avseende att åklagaren får undanhålla bevisning eller information och i stället åberopa den i form av sammandrag om ett utlämnande i enlighet med ordinarie regler om bevisuppgifter m.m. skulle kunna leda till allvarlig fara för en persons säkerhet (artikel 68:5). Så får dock uttryckligen bara ske beträffande förfaranden före huvudförhandlingen och åtgärderna får inte skada eller vara oförenliga med den tilltalades rättigheter eller störa en rättvis och opartisk rättegång. Även om det

föreligger en viss oklarhet om stadgan ger utrymme för de dömande enheterna att gå längre än åklagaren när det gäller undanhållande av uppgifter om ett vittnes eller annans identitet m.m. är en rimlig tolkning av bestämmelserna att identiteten endast kan hemlighållas för den tilltalade fram till dess huvudförhandlingen inleds.

Skadestånd och annan gottgörelse till brottsoffer

Ett genombrott från brottsoffersynpunkt är stadgans bestämmelser om att brottsoffer skall kunna söka skadestånd eller annan gottgörelse från gärningsmannen (artikel 75). Ett tidigare förslag om att även stater skulle kunna hållas ansvariga i detta avseende fick inte tillräckligt stöd. Motståndet grundade sig bl.a. på att domstolens funktion är att utkräva individuellt ansvar och att ett statsansvar för gottgörelse skulle fordra en koppling mellan staten och gärningsmannen som skulle innebära att staten, i vart fall indirekt, kunde anses ha ett ansvar för brotten. Andra politiska överväganden låg också bakom oviljan att tillåta att staterna förekomma på svarandesidan i en gottgörelseprocess. Stadgorna för de befintliga tribunalerna inskränker sig till att föreskriva att tribunalerna får besluta om återlämnande av egendom och intäkter som förvärvats genom brott till de rättmätiga ägarna (artikel 24:3 i Jugoslavientribunalens och artikel 23:3 i Rwandatribunalens stadga).

Frågan om möjligheter för brottsoffren att få en talan om gottgörelse prövad av domstolen kom upp relativt sent i stadgeförhandlingarna och många uttryckte skepsis i fråga om domstolens förmåga och kapacitet att hantera sådana krav. Detta präglar föreskrifterna i stadgan och flera frågor har lämnats att avgöras av domstolen eller i bevis- och förfaranderegler. Framförallt har det överlämnats till domstolen att fastställa principer för gottgörelse – vilket inbegriper återlämnande av egendom (restitution), ersättning och rehabilitering – till eller till förmån för brottsoffer (artikel 75:1). Vid Romkonferensen redovisades uppfattningen, vilken togs in i en fotnot, att ledning vid tolkningen av begreppen ”brottsoffer” och ”gottgörelse” bör hämtas i olika FN-dokument, särskilt FN:s deklaration om grundläggande principer om rättvisa för offren för brott och maktmissbruk (Generalförsamlingens resolution 40/34 den 29 november 1985) samt ett utkast till Grundläggande principer och riktlinjer om rätten till gottgörelse för offren för kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt (den s.k. van Boven-rapporten, FN-dokument E/CN.4/1997/104). Ett förslag till definition finns i de bevis- och förfaranderegler som tagits fram (regel 85).

För en prövning av omfattningen av en skada, förlust eller men krävs i princip att brottsoffret har begärt prövningen men domstolen får i undantagsfall även pröva sådana frågor på eget initiativ. Vid vilken tidpunkt en sådan begäran får framställas framgår inte av stadgan men det kan rimligen inte ske innan den misstänktes identitet har offentliggjorts. Det kan noteras att förundersökningskammaren får vidta åtgärder för att säkerställa ett senare förverkande av egendom, vilken bl.a. kan tas i anspråk för gottgörelse till brottsoffer, sedan en häktningsbeslut eller kallelse på den misstänkte har utfärdats (artikel 57:3 e). Av stadgan framgår att ett beslut om gottgörelse bara kan riktas mot den som har

dömts för brott (artikel 75:2, se även artikel 76:3). Innan beslut om gottgörelse fattas bör den dömde, brottsoffren, andra intresserade personer och berörda stater höras (artikel 75:3). Förfarandet utvecklas vidare i bevis- och förfaranderegler.

Domstolen har även möjlighet att söka rättsligt biträde från staterna i enlighet med stadgans ordinarie föreskrifter om samarbete för att ge effekt åt ett avgörande om gottgörelse (artikel 75:4). Staterna är skyldiga att ge verkan åt sådana avgöranden på motsvarande sätt som vid verkställighet av böter och förverkande på grund av brott (artiklarna 75:5 och 109, se avsnitt 5.9). Slutligen skall bestämmelserna om gottgörelse inte tolkas så att de inverkar på rättigheter som brottsoffren har enligt nationell eller internationell rätt (artikel 75:6).

Fonden för brottsoffer

Stadgan föreskriver att en särskild förvaltningsfond skall sättas upp av stadgepartsförsamlingen till förmån för brottsoffren och deras familjer (artikel 79). Stadgepartsförsamlingen skall även bestämma hur fonden skall förvaltas. Domstolen får besluta att penningmedel och andra tillgångar som samlats in genom böter eller förverkande av egendom skall tillföras fonden. Det kan också förutsättas att frivilliga bidrag från stater, organisationer och enskilda kommer att ingå i fonden.

I samband med att domstolen beslutar om gottgörelse till brottsoffer får den också anvisa att utbetalning skall ske genom den särskilda förvaltningsfonden (artikel 75:2).

5.6.7 Överklagande och omprövning

Överklagande av ett avgörande i frågor om ansvar eller straff

Rättegångskammarens avgöranden av ansvarsfrågor får överklagas till överklagandekammaren av såväl åklagaren som den dömde (artikel 81). Frågan om rätt för åklagaren att överklaga friande domar var mycket omstridd, eftersom detta i många nationella system inte är tillåtet. Enligt stadgan får emellertid åklagaren överklaga en sådan dom med hänvisning till att förfarandet, bevisvärderingen eller rättstillämpningen varit felaktig. Åklagaren får även överklaga en dom till förmån för den dömde, vilket överensstämmer med den objektivitetsskyldighet som åvilar åklagaren (artikel 81:1 b, se även artikel 54:1 a). Utöver de grunder som gäller för åklagarens rätt att överklaga, får den dömde också åberopa varje omständighet som påverkar domens eller förfarandets rättvishet eller tillförlitlighet. Båda parter får även överklaga ett av rättegångskammaren utdömt straff på den grunden att straffet inte står i proportion till de brott som det avser (artikel 81:2 a). Principen om *reformatio in pejus* gäller när avgörandet endast överklagas av den dömde eller till dennes förmån, dvs. att ett sådant överklagande inte får leda till att den dömde fälls till ansvar för ytterligare eller svårare brott eller till en strängare straff än vad rättegångskammaren har dömt ut (artikel 83:2).

Frågan om häktning i avvaktan på att ett överklagande prövas har redovisats i avsnitt 5.6.3. Det utdömda straffet skall inte verkställas under den tid som överklagande får ske och den tid under vilken ett överklagande prövas (artikel 81:4).

Överklagandekammaren har samma processuella befogenheter som en rättegångskammare (artikel 83:1). Stadgan föreskriver att motparten bör höras innan det överklagade avgörandet ändras (artikel 81:2 b–c) och överklagandekammaren kan antingen ändra avgörandet eller lämna målet till en annan rättegångskammare för en ny prövning (artikel 83:2–3). Överklagandekammaren får besluta att själv ta upp bevisning och har även möjlighet att återförvisa en sakfråga till den ursprungliga rättegångskammaren för omprövning och återrapportering.

Överklagande av ett avgörande om gottgörelse

Rättegångskammarens avgörande i fråga om gottgörelse till brottsoffer får överklagas av en rättslig företrädare för brottsoffren, svaranden (dvs. den som dömts för brott) och tredje man som är rättmätig ägare till egendom som har påverkats negativt av avgörandet (artikel 82:4). Ytterligare bestämmelser skall ges i bevis- och förfaranderegler.

Överklagande av andra beslut

Vissa beslut som förundersöknings- eller rättegångskammaren fattar får överklagas särskilt (artikel 82). Det gäller beslut som rör domstolens jurisdiktion eller processförutsättningar med hänsyn till komplementaritetsprincipen, beslut som rör frihetsberövande eller frigivning och vissa beslut som förundersökningskammaren fattar på eget initiativ (artikel 82:1 a–c). För att skapa en ordning som på ett flexibelt sätt begränsar utrymmet för att särskilt överklaga olika beslut om preliminärfrågor, vilket kan leda till allvarliga fördröjningar, men som ändå möjliggör sådana överklaganden i vissa fall, har det införts en ventil så att förundersöknings- och rättegångskammarna kan tillåta att ett beslut får överklagas (artikel 82:1 d). Tillstånd för överklagande får meddelas om frågan i väsentlig mån skulle inverka på ett rättvist och snabbt rättsligt förfarande eller utgången i målet och där kammaren anser att överklagandekammarens omedelbara avgörande av frågan påtagligt skulle främja förfarandet. De beslut som avses är t.ex. sådana som grundar sig på en inte tidigare avgjord eller omstridd rättslig bedömning och där den motsatta utgången skulle ha stor betydelse för den fortsatta handläggningen av målet.

Förundersökningskammarens beslut i fråga om utredningar på plats i en stat när rättsligt samarbete med staten inte har varit möjligt att uppnå – artikel 57:3 d – får överklagas särskilt av åklagaren och den berörda staten, men detta fordrar att prövningstillstånd lämnas (artikel 82:2). Ett sådant överklagande skall handläggas med förtur.

En viktig princip är att ett överklagade normalt inte skall ha uppskjutande verkan för det beslut som har överklagats (artikel 82:3). På parts begäran får dock överklagandekammaren besluta om inhibition.

Förutsättningarna för detta skall utvecklas närmare i bevis- och förfaranderegler. Prop. 2000/01:122

Övriga processuella beslut får överklagas i samband med att det slutliga avgörandet överklagas.

Omprövning

Personer som domstolen har dömt för brott och åklagaren, men bara till den dömdes förmån, kan efter överklagandetidens utgång söka omprövning hos överklagandekammaren för att få avgörandet ändrat i ansvars- eller straffdelen (artikel 84:1). Om den dömden har avlidit får omprövning sökas av personens make eller maka, barn, föräldrar eller någon annan levande person som skriftligen har instruerats av den dömden att göra en sådan ansökan. Omprövning kan bl.a. beviljas om nytt bevis har framkommit som inte var tillgängligt vid den tidigare rättegången, vilket förhållande inte kan tillskrivas – helt eller delvis – den part som ansöker om omprövning, och beviset har sådan betydelse att det, om det hade förebringats vid rättegången, troligen skulle ha lett till en annan utgång i målet. Vidare får omprövning medges om det framkommit att avgörande bevisning, som legat till grund för den fällande domen, varit falsk, förfalskad eller förvanskad eller om en eller flera av de domare som deltagit i åtalsbekräftelsen eller den fällande domen i det aktuella fallet har gjort sig skyldig till ett grovt tjänstefel eller ett allvarligt åsidosättande av sina skyldigheter enligt stadgan som är av så allvarlig art att det motiverar att domaren entledigas.

Överklagandekammaren skall avvisa ansökan om den finner den vara ogrundad. Om kammaren däremot finner att den är välgrundad skall den antingen låta den tidigare eller en ny rättegångskammare eller själv avgöra om omprövning skall beviljas (artikel 84:2). Innan beslut fattas om omprövning, skall parterna höras på det sätt som närmare skall anges i domstolens bevis- och förfaranderegler.

5.6.8 Brott mot domstolen och dess verksamhet

Internationella brottmålsdomstolen har behörighet att själv utreda och lagföra brott som riktas mot domstolen och dess egen verksamhet (artikel 70). Brotten omfattar olika former av menedsbrott, övergrepp i det rättsliga förfarandet och mot domstolens tjänstemän samt vissa besticknings- och mutbrott (artikel 70:1). Vidare föreskrivs en skyldighet för de anslutna staterna att utvidga sina straffrättsliga bestämmelser som kriminaliserar brott mot egna förundersökningar och rättegångar så att de också omfattar de brott mot domstolens rättsliga process som anges, dock under förutsättning att de begås på statens territorium eller av dess medborgare (artikel 70:4 a). Detta saknar motsvarighet i de regler som gäller för de internationella brottmålsribunalerna.

Det blir därmed fråga om konkurrerande jurisdiktion. Prioritetsordningen är däremot inte helt klar och den avgörande bestämmelsen – artikel 70:4 b – skiljer sig dessutom på denna punkt i de olika officiella språkversionerna. Den engelska versionen, vilket var det språk på vilket

bestämmelserna utformades, ger närmast vid handen att det är Internationella brottmålsdomstolen som skall avgöra om och när den skall utöva sin jurisdiktion. Denna tolkning vinner även visst stöd i de regler som föreslås i bevis- och förfarandereglerna.

Dessa brott jämföras inte med stadgans huvudbrott. Framförallt gäller detta villkoren för det rättsliga samarbetet med domstolen. I stället för den ordning som gäller för stadgans huvudbrott enligt del 9 i stadgan (se avsnitt 5.8) skall staterna tillämpa sina ordinarie regler om utlämning och rättslig hjälp i dessa fall (artikel 70:2).

De straff som kan bli aktuella är fängelse högst fem år och böter, vilka kan förenas (artikel 70:3). Det närmare förfarandet ges i bevis- och förfarandereglerna (artikel 70:2).

Bestämmelser om rättegångsförseelser finns i artikel 71.

5.7 Straff och andra rättsverkningar av brott

Internationella brottmålsdomstolen har något fler straff att välja mellan än de befintliga tribunalerna för f.d. Jugoslavien och Rwanda. De straff som kan bli aktuella är fängelse, som antingen kan vara tidsbegränsat till högst 30 år eller ett livstidsstraff, och detta kan förenas med böter enligt närmare bestämmelser i bevis- och förfarandereglerna (artikel 77). I sammanhanget bör särskilt noteras att böter endast skall användas som ett eventuellt tillägg till ett fängelsestraff. Ett livstidsstraff får väljas med hänsyn till att brottet är utomordentligt allvarligt eller till den dömdes personliga omständigheter. Straffet skall verkställas i en stat som domstolen bestämmer, se avsnitt 5.9. Dödsstraff förekommer inte.

Såväl frågan om dödsstraff som frågan om livstidsstraff var mycket omtvistade under stadgeförhandlingarna. Vissa stater krävde att dödsstraff skulle ingå bland straffen medan många andra stater, däribland Sverige, fann detta helt oacceptabelt. I andra hand krävde dödsstraffsförespråkarna att livstidsstraff skulle kunna dömas ut. Detta förorsakade i sin tur problem för stater som inte tillåter livstidsstraff i sina nationella rättsordningar. I vissa stater är t.o.m. livstidsstraff förbjudna enligt landets konstitution. I den kompromiss som slutligen ledde till att stadgan innehåller livstids fängelse, men inte dödsstraff, som möjligt straff ingår därför även några andra bestämmelser. När det gäller fängelsestraff föreskriver stadgan ett automatiskt förfarande för översyn av straffen (artikel 110), se vidare avsnitt 5.9. I fråga om tillämpliga straff säger stadgan vidare att detta val inte skall påverka tillämpningen av straff som föreskrivs i nationell rätt eller nationell lagstiftning som inte innehåller samma straff som stadgan (artikel 80).

Stadgan ger vissa anvisningar hur fängelsestraffet skall bestämmas, vilka skall utvecklas vidare i bevis- och förfarandereglerna (artikel 78). Domstolen skall ta hänsyn till brottslighetens svårighetsgrad och den dömdes personliga förhållanden. Avräkning skall ske för den tid som den dömdes har varit berövad friheten på grund av domstolens beslut och avräkning får även medges för andra frihetsberövanden. När någon döms för mer än ett brott skall domstolen bestämma ett straff för vart och ett av brotten samt ett sammanlagt straff som skall avtjänas för samtliga brott.

Det sammanlagda straffet skall inte vara lägre än det högsta enskilda straffet men får inte överstiga fängelse i 30 år eller på livstid.

Under förhandlingarna uppmärksammades även frågan om lämpliga straff för unga lagöverträdare och det konstaterades att domstolen svårligen skulle kunna tillhandahålla sådana. Med stadgans slutliga utformning uppstår dock inte detta problem eftersom domstolen bara har jurisdiktion över gärningsmän som är 18 år eller äldre när brottet begicks (artikel 26), se avsnitt 5.4.2.

Domstolen har även möjlighet att besluta om förverkande av det utbyte, den egendom och de tillgångar som direkt eller indirekt härrör från brottet, men måste då ta hänsyn till de rättigheter som tillkommer en rättmätig tredje man (artikel 77:2 b). Även sådana beslut skall ges effekt i de anslutna staterna (artikel 109), se vidare avsnitt 5.9.

5.8 Rättsligt samarbete mellan domstolen och stater m.fl.

En omfattande och viktig del av stadgan behandlar frågan om rättsligt samarbete mellan Internationella brottmålsdomstolen och de anslutna staterna m.fl. Dessa regler, som påkallar nationella lagstiftningsåtgärder, är grundläggande för domstolens effektivitet eftersom den för att fungera är starkt beroende av att staterna samarbetar. Någon egen polisstyrka har den inte. Reglerna om samarbetskyldighet är därför mer långtgående än vad som är vanligt i överenskommelser stater emellan. Detta kan dock väl motiveras av att domstolen är en institution som de anslutna staterna har varit med att skapa och vars regelverk de även senare har inflytande över. Samarbetskyldighetens omfattning är alltså känd och kan inte förändras utan att staterna är medvetna om och har inflytande över detta.

För att undvika oriktiga paralleller med vad som gäller för rättsligt samarbete mellan stater använder stadgan delvis andra begrepp än de som vanligen förekommer (se t.ex. artikel 102). En skillnad här är att ömsesidighet inte är en grundförutsättning för samarbetet. I stället är det främst fråga om rättsligt biträde som de anslutna staterna skall lämna domstolen. Det finns dock även föreskrifter om begränsad rättslig hjälp i den andra riktningen, dvs. från domstolen till staterna (artikel 93:10).

Bestämmelserna om rättsligt samarbete finns huvudsakligen samlade i del 9, med undantag för bl.a. samarbete beträffande lagföring av brott mot domstolens verksamhet (se avsnitt 5.6.8) och verkställighetsfrågor (se avsnitt 5.9).

5.8.1 Allmänna bestämmelser om samarbetet med domstolen

Grundregeln är att de anslutna staterna är skyldiga att till fullo samarbeta med Internationella brottmålsdomstolen i fråga om förundersökning och lagföring av brott som omfattas av domstolens jurisdiktion (artikel 86). För att möjliggöra detta skall de anslutna staterna säkerställa att det finns nationella förfaranden tillgängliga för alla former av samarbete som anges i stadgan (artikel 88).

Domstolen har behörighet att söka rättslig hjälp från de anslutna staterna, vilket skall ske via diplomatiska eller andra kanaler som staten

anvisar i samband med att den ansluter sig till stadgan (artikel 87:1). Framställningen får även göras via Interpol eller någon annan lämplig organisation. Vidare får domstolen söka samarbete och rättslig hjälp från stater som inte är anslutna till stadgan och mellanstatliga organisationer (artikel 87:5–6). Om en stat – oavsett om den är ansluten till stadgan eller ej – underlåter att samarbeta med domstolen i strid med stadgan eller en särskild överenskommelse får domstolen vända sig till stadgeparts-församlingen eller, i fall som rådet har initierat, till FN:s säkerhetsråd (artikel 87:5 och 7).

Staterna får i samband med att de blir parter i stadgan välja om framställningar om rättslig hjälp och därtill bifogat material från domstolen skall vara översatta till ett officiellt språk i den anmodade staten eller upprättade på något av domstolens arbetspråk, dvs. normalt franska och engelska (artikel 87:2). Detta val kan senare ändras. När resultatet från en bevisupptagning för domstolens räkning eller från andra former av rättslig hjälp rapporteras till domstolen, skall detta ske i ursprunglig språkversion och form, dvs. normalt på den anmodade statens språk (artikel 99:3).

Den anmodade staten skall hålla framställningen, med bifogade handlingar, hemlig i den utsträckning det kan ske med hänsyn till verkställandet av densamma (artikel 87:3). Domstolen får i samband med framställningen om samarbete vidta nödvändiga säkerhetsåtgärder för att skydda brottsoffer, möjliga vittnen och deras familjer samt begära att den anmodade stater behandlar mottagen information på ett sätt så att sådana personer skyddas (artikel 87:4).

5.8.2 Frihetsberövanden och överlämnande av misstänkta till domstolen

Begäran om anhållande och överlämnande till domstolen

Internationella brottmålsdomstolen får begära rättslig hjälp med att anhålla och överlämna misstänkta personer till domstolen från varje stat på vars territorium den misstänkte kan befinna sig (artikel 89:1). De förutsättningar som måste vara uppfyllda för att ett häktningsbeslut skall få meddelas har behandlats i avsnitt 5.6.3. Stadgan innehåller detaljerade bestämmelser om framställningens innehåll samt de handlingar och det övriga material som skall bifogas denna (artikel 91). Framställningen skall vara skriftlig. I brådskande fall får varje kommunikationsmedel som medger överföring av skriftliga meddelanden användas, t.ex. telefax eller elektronisk post, men detta skall följas av en bekräftelse lämnad genom ordinarie kanal. Något olika villkor i fråga om framställningens innehåll ställs beroende på om personen redan är dömd av domstolen eller inte.

Anslutna stater är skyldiga att på begäran lämna biträde med anhållande och överlämnandet i enlighet med stadgan och nationella förfaranderegler. Åtgärder för att gripa den sökta personen skall vidtas omedelbart efter det att framställningen har mottagits och överlämnandet till domstolen så snart som möjligt efter begäran (artikel 59:1 och 7). Den

prövning som skall ske i den anmodade staten med anledning av frihetsberövandet har redovisats i avsnitt 5.6.3. Den misstänkte personen har dessutom möjlighet att inför nationella myndigheter bestrida begäran om överförande till domstolen på den grunden att lagföring redan skett – principen om *ne bis in idem* (artikel 89:2). Staten skall då kontakta domstolen för att ta reda på om den har meddelat något relevant avgörande om processförutsättningar. Om processförutsättningar föreligger skall framställningen efterkommas och om en prövning om processförutsättningar pågår får staten besluta att skjuta upp verkställigheten till dess domstolen har avgjort frågan.

Några andra grunder för att vägra att på begäran överlämna en misstänkt person till domstolen finns inte. Detta avviker från vad som normalt gäller vid utlämning på grund av brott mellan stater. Under förhandlingarna förelåg det förslag om ett flertal undantag från skyldigheten att överlämna någon till domstolen, t.ex. på grund av att personen är medborgare i den anmodade staten eller ett parallellt straffrättsligt förfarande i den staten, men dessa vann inte tillräckligt stöd och stadgan anger uttryckligen att det förhållandet att lagföring för andra brott pågår eller att den misstänkte avtjänar ett fängelsestraff inte medför grund för att vägra domstolens begäran. I ett sådant fall skall dock den anmodade staten samråda med domstolen för att bl.a. lösa samordningsproblem som kan uppstå (artikel 89:4). Huvudregeln är dock statens skyldighet att fullt ut samarbeta med domstolen.

Provisoriskt anhållande

I brådska fall får domstolen begära ett provisoriskt anhållande av en misstänkt (artikel 92:1). Samma förutsättningar gäller för beslut om denna form av frihetsberövande som för ett beslut om anhållande och överlämnande och för den anmodade statens skyldigheter att efterkomma domstolens begäran (artiklarna 58–59). Skillnaden är att det inte samtidigt begärs att personen skall överlämnas till domstolen och att framställningen inte behöver innehålla alla de uppgifter som krävs när både anhållande och överlämnande begärs (artikel 92:1–2, jfr. artikel 91).

Avsikten är emellertid att framställningen skall följas av en begäran om överlämnande till domstolen och en person som är provisoriskt anhållen får frigges om en sådan begäran och de kompletterande uppgifter som krävs inte har nått den anmodade staten inom en tidsperiod som skall föreskrivas i bevis- och förfarandereglerna (artikel 92:3). När den misstänkte personen själv inom den föreskrivna tiden medger att bli överlämnad till domstolen skall dock den anmodade staten så snart som möjligt överlämna honom eller henne om det får ske enligt nationella regler. En frigivning enligt dessa bestämmelser utgör inte hinder mot att personen därefter berövas friheten och överlämnas sedan domstolen kompletterat den första framställningen med en begäran om överlämnande och de övriga handlingar som då krävs (artikel 92:4).

Enligt stadgan får Internationella brottmålsdomstolen begära att en person som är frihetsberövad i en stat tillfälligt skall överföras till domstolen för identifiering, för upptagning av vittnesmål eller i något annat syfte (artikel 93:7). För att detta skall få ske krävs det att den berörde personen frivilligt och medvetet medger åtgärden samt att den anmodade staten samtycker till ett överförande på sådana villkor som staten och domstolen kan komma överens om. Personen skall hållas i förvar under den tid han eller hon är tillfälligt överförd till domstolen och den senare skall ofördröjligen återsända personen när syftet med överförandet har uppfyllts.

Konkurrerande framställningar

Stadgan innehåller föreskrifter för det fall en ansluten stat samtidigt har att ta ställning till en begäran från Internationella brottmålsdomstolen om överlämnande och från en annan stat om utlämning beträffande samma person (artikel 90).

En av de svårigheter som uppstod i samband med utformningen av dessa regler var förhållandet mellan anslutna staters skyldigheter gentemot domstolen enligt stadgan och gentemot stater till följd av andra överenskommelser. En annan aspekt att ta hänsyn till var principen att domstolen skall vara ett komplement till de nationella rättsordningarna och därmed att nationell lagföring i princip skall ha företräde. Samtidigt var det viktigt att ge Internationella brottmålsdomstolen företräde t.ex. i fall när den konkurrerande framställningen endast gjorts för att hindra domstolens lagföring. Resultatet av dessa överväganden är relativt komplicerade föreskrifter om hur den anmodade staten skall bedöma framställningarna.

När båda framställningarna avser *samma gärning*, skall Internationella brottmålsdomstolen och den begärande staten underrättas om detta förhållande (artikel 90:1). Om den stat som begärt utlämning *också är ansluten till stadgan*, skall den anmodade staten ge företräde till domstolens begäran under vissa omständigheter (artikel 90:2). Det skall ske om domstolen redan har beslutat att processförutsättningar föreligger och prövningen avsett det förfarande i den andra anslutna staten som dess framställning har som grund. Detsamma gäller om Internationella brottmålsdomstolen kommer till den slutsatsen vid en prövning som äger rum med anledning av den anmodade statens underrättelse om den konkurrerande framställningen. I avvaktan på domstolens prövning av om processförutsättningar föreligger får den anmodade staten handlägga den konkurrerande framställningen, men inte utlämna den misstänkte till den andra staten (artikel 90:3). Domstolens prövning skall ske med förtur.

Om den konkurrerande framställningen kommer från en *icke ansluten stat* skall den anmodade staten efterkomma Internationella brottmålsdomstolens begäran om den domstolen har beslutat att processförutsättningar föreligger och den anmodade staten inte är under en internationell förpliktelse att utlämna personen till den andra staten (artikel 90:4). När

frågan om processförutsättningar inte har avgjorts får den anmodade staten gå vidare med handläggningen av den konkurrerande framställningen (artikel 90:5). Om den anmodade staten enligt en existerande internationell förpliktelse, t.ex. ett utlämningsavtal med den andra staten, är skyldig att lämna ut personen anvisar stadgan vissa förhållanden som den anmodade staten skall beakta vid valet mellan ett överlämnande till domstolen eller en utlämning till den andra staten (artikel 90:6). Alla relevanta omständigheter skall vägas in, men det skall särskilt beaktas i vilken ordning framställningarna har lämnats, den begärande statens intresse – t.ex. om gärningen begåtts på dess territorium och brottsoffrens och gärningsmannens nationalitet – samt möjligheterna för att personen senare kommer att utlämnas från domstolen till den begärande staten.

Om domstolen efter underrättelsen om de konkurrerande framställningarna kommer fram till att processförutsättningar inte föreligger men den anmodade ändå vägrar att lämna ut personen till den stat som begärt utlämning, skall domstolen underrättas om detta (artikel 90:8).

När en konkurrerande framställning om utlämning från någon stat avser *andra gärningar* än domstolens framställning, skall en anmodad stat som är ansluten till stadgan ge domstolen företräde om det inte föreligger någon internationell skyldighet att utlämna personen till den begärande staten (artikel 90:7). Om en sådan internationell förpliktelse föreligger skall den anmodade staten vid valet särskilt beakta de omständigheter som gäller när framställningarna avser samma gärning, men även ta hänsyn till hur allvarliga de olika gärningarna i respektive framställning är.

Transitering av misstänkta över en stats territorium

En ansluten stat skall, på Internationella brottmålsdomstolens begäran, tillåta att misstänkta transporteras över dess territorium i samband med att personen överlämnas från en annan stat till domstolen (artikel 89:3). Undantag gäller om transiteringen skulle försvåra eller försena överlämnandet och ingen framställning behövs om personen transporteras med flyg som inte mellanlandar i staten. Den misstänkte skall hållas frihetsberövad under transiteringen. Om en oplanerad landning sker får dock den berörda staten begära att domstolen gör en framställning om tillstånd för transitering. Personen skall vara berövad friheten i avvaktan på domstolens framställning, dock högst i 96 timmar från den oplanerade landningen.

Stadgan innehåller också föreskrifter om de uppgifter som skall ingå i och handlingar som skall bifogas en sådan framställning.

Specialitetsprincipen

I likhet med vad som föreskrivs i flera konventioner och överenskommelser mellan stater om utlämning föreskriver stadgan hinder mot lagföring för tidigare brottslighet som inte omfattas av Internationella brottmålsdomstolens framställning, den s.k. specialitetsprincipen (artikel

101). Det har uttryckts så att den person som överlämnas till domstolen inte får lagföras, straffas eller hållas i fängsligt förvar för någon annan gärning som har begåtts före överlämnandet än den eller de gärningar som utgör grunden för brott för vilka personen har överlämnats till domstolen (artikel 101:1).

En sådan bestämmelse fyller en funktion när det gäller utlämning från en stat till en annan för att skapa garantier för att personer som lämnas ut inte kommer att lagföras för tidigare handlingar som inte kan grunda utlämning, t.ex. politiska brott. Den anses också vara viktig av stater som av konstitutionella skäl inte kan lämna ut egna medborgare till en annan stat. Däremot riskerar bestämmelsen att onödigtvis komplicera domstolens arbete med tanke på att lagföring här bara får ske för brott som de anslutna staterna har accepterat att domstolen har jurisdiktion över. Vidare är de anslutna staterna, som nämnts, i princip skyldiga att efterkomma domstolens begäran om överlämnande. Problem kan t.ex. uppstå när åklagaren förändrar åtalet (artikel 61) och domstolen kan i så fall tvingas att söka den utlämnande statens medgivande till lagföring för andra gärningar än de som låg till grund för överlämnandet.

Stadgan föreskriver att domstolen får begära att den stat som överlämnar en person skall bevilja dispens från specialitetsprincipen i det enskilda fallet och att anslutna stater skall eftersträva att göra sådana avstående (artikel 101:2). För att möjliggöra detta kan domstolen åta sig att lämna ytterligare information.

5.8.3 Andra former av samarbete och rättslig hjälp

Olika former av rättslig hjälp

Internationella brottmålsdomstolen kan begära olika former av rättslig hjälp utöver överlämnande av misstänkta personer till domstolen och anslutna stater är skyldiga att efterkomma en sådan begäran i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i nationell rätt (artiklarna 93:1 och 99:1). Stadgan räknar upp olika former av rättslig hjälp som staterna skall kunna ge, vilka dock inte är uttömmande. Även andra former av rättslig hjälp för att främja förundersökning och lagföring vid domstolen än de som uttryckligen anges skall på begäran lämnas under förutsättning att de inte är förbjudna enligt nationell rätt. Utrymmet för att vägra en begärd åtgärd behandlas särskilt nedan.

Framställning och genomförande

När det gäller framställningar om olika former av rättslig hjälp finns detaljerade föreskrifter i stadgan, vilka i stort motsvarar vad som gäller för en begäran om överlämnande av en misstänkt person till domstolen (artikel 96).

Rättslig hjälp skall ges med tillämpning av nationella förfaranderegler (artikel 99:1). Domstolen har möjlighet att föreskriva att ett visst förfarande skall följas vid verkställandet och dessa föreskrifter skall

följas av den anmodade staten om de inte är förbjudna enligt nationell rätt (artiklarna 96:2 d och 99:1). Detsamma gäller beträffande rätt för vissa personer att närvara och biträda de nationella myndigheterna vid verkställandet, t.ex. åklagaren, utredare från domstolen eller en försvarare. När det gäller förhör med personer som det finns anledning att misstänka för brott föreskriver stadgan dessutom vissa rättigheter som även nationella myndigheter skall iaktta (artikel 55:2). Reglerna om sekretess för uppgifter som berör nationell säkerhet gäller även när rättsligt biträde skall lämnas (artikel 99:5).

Vid stadgeförhandlingarna framhölls vikten av att åklagaren måste kunna genomföra utredningsåtgärder utan att företrädare för den anmodade staten medverkar. Detta var dock kontroversiellt med hänsyn till synen i olika länder på vad som utgör myndighetsutövning. Resultatet blev bestämmelser som medger åklagaren att, om det är nödvändigt, utföra åtgärder i en stat utan att företrädare för dess myndigheter är närvarande (artikel 99:4). Detta får emellertid bara ske om det är av avgörande betydelse för att framställningen skall kunna verkställas och åtgärderna får inte innefatta användning av tvångsmedel. Exempel som anges i bestämmelserna är förhör med personer som medverkar frivilligt eller syn av en offentlig plats. Huvudregeln är att sådana åtgärder skall ske efter konsultationer mellan domstolen och den berörda staten, varvid staten kan ställa villkor. I mycket begränsad utsträckning får undersökningar ske på plats i den stat där brottet har begåtts utan att samarbete med den berörda staten har kunnat erhållas (artiklarna 54:2 b, 57:3 d och 99:4 a), se även avsnitt 5.6.2. Därvid fordras bl.a. att Internationella brottmålsdomstolen har prövat frågan om processförutsättningar enligt artikel 18 eller 19.

I brådska fall skall den anmodade staten, på domstolens begäran, skyndsamt rapportera resultatet av åtgärderna till domstolen (artikel 99:2).

Vägransgrunder och sekretess

Stadgan anger några grunder för att vägra att lämna rättslig hjälp som domstolen har begärt. Det gäller åtgärder som strider mot en befintlig, grundläggande rättslig princip med allmän tillämplighet enligt nationell rätt samt utlämnande av dokument eller utlämning av bevisning som rör statens nationella säkerhet (artikel 93:3–4). För dessa fall föreskrivs emellertid olika former av samrådsförfaranden innan framställningen avslås (artikel 93:3–5 och, i fråga om information som gäller nationell säkerhet, artikel 72). Olika alternativ för att övervinna problemet skall därvid övervägas, t.ex. särskilda villkor, verkställighet vid en senare tidpunkt eller på annat sätt än vad som begärts. Om en dömande kammare eller åklagaren accepterar särskilda villkor eller liknande skall dessa följas. Domstolen kan också välja att förändra framställningen. När framställningen avslås skall domstolen underrättas om skälen för det (artikel 93:6). I vissa fall får verkställandet skjutas upp, se avsnitt 5.8.4.

Framställningen och bifogade handlingar skall, som tidigare nämnts, vara sekretessbelagda i den anmodade staten (artikel 87:3) och sekretess för handlingar och upplysningar skall gälla vid domstolen i den mån inte

ett offentliggörande i någon form fordras för den utredning eller det förfarande som framställningen avser (artikel 93:8). När det är påkallat får den anmodade staten överlämna handlingar och upplysningar på villkor av sekretess och åklagaren får i så fall endast använda de handlingarna eller upplysningarna för att generera annan bevisning. Även när ett överlämnande skett på villkor om sekretess kan den anmodade staten, på eget initiativ eller på åklagarens begäran, senare tillåta att det sekretessbelagda materialet offentliggörs och därmed kan användas som bevisning.

Konkurrerande framställningar

Konkurrerande framställningar kan naturligtvis förekomma även beträffande andra former av rättslig hjälp än överlämnande av en person till domstolen. Detta behöver dock inte innebära lika stora problem och stadgan föreskriver att den anmodade staten skall, om båda framställningarna skall efterkommas enligt internationella förpliktelser, eftersträva att uppfylla dem båda (artikel 93:9 a). Samråd skall ske med domstolen och den andra staten och möjliga åtgärder är att skjuta upp eller ange villkor för någon av framställningarna. Om detta misslyckas gäller reglerna för konkurrerande framställningar om överlämnande och utlämning av en person (se artikel 90 som redovisas i avsnitt 5.8.2). Det kan också förekomma att en framställning avser information, egendom eller personer där beslutanderätten om rättslig hjälp enligt en internationell överenskommelse skall avgöras av en annan stat än den anmodade eller av en mellanstatlig organisation. I dessa fall skall domstolen underrättas och begäran i stället riktas till den andra staten eller organisationen (artikel 93:9 b).

Rättslig hjälp som Internationella brottmålsdomstolen kan lämna

Även om det i första hand är staterna som skall lämna Internationella brottmålsdomstolen biträde vid lagföringen av brott, och därmed inte är fråga om ömsesidigt bistånd, innehåller stadgan föreskrifter om begränsad rättslig hjälp som domstolen kan lämna en stat (artikel 93:10). Det gäller rättslig hjälp åt en stat – ansluten eller inte – som lagför brott som också faller inom Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion eller ett annat allvarligt brott enligt nationell rätt. Domstolen kan då bl.a. ge rättslig hjälp i form av översändande av redogörelser, handlingar och annat bevismaterial som har tagits upp under en brottsutredning eller rättegång vid domstolen eller genom förhör med någon som har berövats friheten enligt domstolens beslut. I fråga om handlingar och annan bevisning som domstolen fått tillgång till genom biträde från en stat krävs den statens tillstånd innan materialet lämnas vidare. När det gäller uppgifter som vittnen eller experter har lämnat skall domstolen iakta stadgans bestämmelser om skyddsåtgärder. Framställningar till domstolen om rättslig hjälp åt en stat skall i princip ha samma innehåll som motsvarande framställningar från domstolen (artikel 96:4).

Uppskjutet verkställande av en framställning

Under vissa särskilt angivna förutsättningar får den anmodade staten skjuta upp verkställandet av en framställning från Internationella brottmålsdomstolen om samarbete eller rättslig hjälp. Detta hänger främst samman med den s.k. komplementaritetsprincipen (avsnitt 5.4.5).

Följaktligen får en stat skjuta upp verkställandet av en begäran när en invändning beträffande domstolens behörighet – jurisdiktion eller processförutsättningar med hänsyn till nationella förfaranden – har framställts och skall prövas av Internationella brottmålsdomstolen (artikel 95). Detta gäller dock inte utredningsåtgärder i form av bevisupptagning som åklagaren har fått domstolens medgivande att vidta enligt artikel 18 eller 19. Det ställs inte något uttryckligt krav på att det skall vara den anmodade staten som skall ha framställt invändningen eller ens att invändningen skall ha någon betydelse för statens skyldighet att efterkomma domstolens begäran. I vart fall de stater som har anslutit sig till stadgan torde dock bara ha rätt att skjuta upp verkställandet om domstolens prövning har betydelse för detsamma.

Även när verkställandet skulle störa en pågående nationell lagföring för *annan brottslighet* än den framställningen avser får verkställandet skjutas upp under en tidsperiod som den anmodade staten och domstolen kommer överens om (artikel 94). Uppskivet får inte vara längre än vad som är nödvändigt för avsluta de pågående lagföringsåtgärderna och den anmodade staten skall, innan verkställandet skjuts upp, överväga om verkställandet kan ske direkt om det förenas med villkor. Även om staten skjuter upp åtgärderna har åklagaren rätt att begära att den vidtar åtgärder för att säkerställa bevis.

Samrådsbestämmelser

Förutom ett antal bestämmelser om samråd mellan den anmodade staten och domstolen i specifika situationer – t.ex. när det gäller nationell säkerhet (artikel 72) eller särskilda villkor i nationell rätt (artiklarna 91:4 och 96:3) – innehåller stadgan en allmän bestämmelse om konsultationer (artikel 97). Den allmänna bestämmelsen föreskriver att en ansluten stat skall samråda med domstolen så snart ett problem har identifierats i samband med en framställning om rättsligt samarbete, vilket skulle kunna försvåra eller förhindra verkställandet av domstolens begäran. Det skall ske utan dröjsmål.

Exempel på sådana problem kan vara att domstolen har lämnat otillräcklig information, att den eftersökta personen inte kan återfinnas, att den person som finns i den anmodade staten helt klart är någon annan än den som söks eller att verkställandet av domstolens framställning skulle innebära ett brott mot en redan ingången internationell förpliktelse i förhållande till en annan stat.

Vissa kostnader som uppstår i samband med att en framställning om rättsligt samarbete uppfylls skall betalas av Internationella brottmålsdomstolen (artikel 100:1). Det gäller bl.a. kostnader för experter och vittnens resor och säkerhet, för tillfälligt överförande av frihetsberövade, för tolkning, översättning och utskrifter samt kostnader för domstolens funktionärer och anställda i samband med resor. Vidare skall domstolen stå för de kostnader som uppstår när den begär expertutlåtanden och andra rapporter samt de kostnader som hör samman med transporten av en misstänkt som överlämnas till domstolen. Efter samråd kan domstolen även gå med på att betala andra, extraordinära kostnader som kan uppstå med anledning av en begäran om rättsligt samarbete. Övriga kostnader skall den anmodade staten svara för.

När en ansluten stat söker Internationella brottmålsdomstolens biträde skall staten betala de kostnader som uppstår till lämplig del (artikel 100:2). Ordinarie verkställighetskostnader skall dock domstolen stå för i dessa fall.

Uppgivande av immunitet och medgivande till överlämnande

En föreskrift som vållat en del tolkningsproblem gäller förhållandet mellan skyldigheten att lämna över personer till domstolen eller lämna rättslig hjälp och folkrättsliga regler om immunitet (artikel 98). En framställning från domstolen skulle nämligen kunna innebära att den anmodade staten måste handla i strid med sina internationella förpliktelser i förhållande till en annan stats statsimmunitet eller diplomatiska immunitet för personer eller egendom. Det kan t.ex. vara fallet om domstolen begär att en främmande stats diplomat eller statschef skall överlämnas till domstolen. Enligt föreskriften måste Internationella brottmålsdomstolen i sådant fall söka samarbete med och inhämta samtycke från den stat till vars förmån immuniteten gäller – ett ”tredje land” – innan den gör en framställning om rättsligt samarbete (artikel 98:1).

I detta sammanhang finns det anledning att skilja mellan stater som har anslutit sig till stadgan och andra stater. För anslutna stater utgörs de internationella förpliktelser som skall beaktas inte bara av Wienkonventionerna om diplomatiska förbindelser (1961) och om konsulära förbindelser (1963) samt allmänna folkrättsliga bestämmelser, men även av Romstadgan. Vid en bedömning av de olika folkrättsliga förpliktelserna är en rimlig tolkning att domstolen inte skall behöva inhämta en ansluten stats samtycke innan framställningen om rättsligt samarbete görs. När det gäller övriga stater kan däremot sådant samtycke behöva inhämtas innan domstolen gör sin framställning.

Vidare föreskrivs att domstolen inte får begära att en misstänkt skall överlämnas om det skulle innebära att den anmodade staten måste handla på ett sätt som vore oförenligt med dess skyldigheter enligt en internationell överenskommelse som förutsätter att den sändande statens ger sitt samtycke före överlämnande till en annan stat eller till domstolen (artikel 98:2). Även i det fallet måste domstolen söka samarbete med den

sändande staten och få dess samtycke innan framställningen om överlämnande görs. Vissa stater som har invänt mot stadgan söker redan idag ta in sådana villkor i avtal om utplacering av militär trupp och utlämningsavtal med andra stater. Det är dock knappast förenligt med den lojalitetsplikt som föreskrivs i 1969 års Wienkonvention om traktaträtten, att stater som har undertecknat stadgan ingår sådana överenskommelser.

Kravet på samtycke kan emellertid förändras över tiden i och med att folkrätten utvecklas. Det gäller särskilt den folkrättsliga sedvanerätten, vilken bl.a. omfattar merparten av reglerna kring statsimmunitet. Illustrativa exempel är prövningen i Storbritannien av bl.a. en spansk begäran om utlämning av Chiles f.d. statschef Augusto Pinochet och den brottmålsprocess som f.n. pågår i Senegal mot Tchads f.d. statschef Hissène Habré.

5.9 Verkställighetsbestämmelser

Den ordning som stadgan anvisar för verkställighet av domar och andra avgöranden från Internationella brottmålsdomstolen liknar vad som gäller för de internationella tribunalerna. Bestämmelserna i stadgan är emellertid betydligt mer detaljerade och de behandlar situationer som inte är uttryckligt reglerade i stadgorna för tribunalerna.

Verkställighet av fängelsestraff

Verkställigheten av de fängelsestraff som domstolen dömer ut är avsedd att äga rum i anslutna stater som har anmält sig vara beredda att ta emot fängelsedomda personer (artikel 103:1). Liksom beträffande verkställighet av de internationella tribunalernas fängelsedomar är detta alltså ett frivilligt åtagande. Det måste emellertid understrykas att domstolen inte kan fungera om inte ett stort antal av de anslutna staterna är beredda att ta emot fångar för verkställighet. Det är därmed av största vikt att de stater som har förmåga att biträda med verkställighet också gör det. I samband med sitt åtagande att verkställa fängelsestraff har staten viss möjlighet att föreskriva villkor, vilka dock måste vara förenliga med stadgan och godtas av domstolen för att gälla (artikel 103:2).

Det är domstolens dömande enheter som i det enskilda fallet skall avgöra var straffet skall verkställas. När domstolen gör detta val skall den bl.a. ta hänsyn till att en rättvis fördelning mellan staterna uppnås och att en allmänt accepterad internationell konventionsstandard tillämpas vid verkställandet (artikel 103:3). Vidare skall domstolen beakta den dömdes synpunkter, nationalitet och personliga omständigheter samt andra faktorer såsom omständigheterna kring brottet och förutsättningarna för att fängelsestraffet faktiskt verkställs. Stadgan utesluter inte att straffet avtjänas i den dömdes hemland, men vissa av de faktorer som skall beaktas skulle kunna tala emot detta, t.ex. när hemstaten också är den stat där brottet har begåtts.

När Internationella brottmålsdomstolen har utsett en stat där straffet skall verkställas skall staten omedelbart meddela om den accepterar detta (artikel 103:1 c). Vidare är verkställighetsstaten skyldig att underrätta

domstolen om varje omständighet som i sak kan inverka på villkoren eller tiden för avtjänandet (artikel 103:2). Domstolen skall efter en sådan underrättelse ges 45 dagar för att avgöra om verkställigheten t.ex. skall överflyttas till en annan stat. Under den tiden får verkställighetsstaten inte frige personen, besluta om straffreduktion eller vidta någon liknande åtgärd.

I sista hand skall verkställigheten ske i värdstaten i enlighet med villkor som skall framgå av högkvarteravtalet mellan domstolen och den staten (artikel 103:4). Även om domstolen i dessa fall skall stå för fängelsekostnaderna, kommer värdstaten, dvs. Nederländerna, bara kunna ställa ett begränsat antal fängelseplatser till förfogande. Dessa kommer också att användas för frihetsberövade som ännu inte är dömda. Om en stor del av platserna behöver användas för avtjänande av långa fängelsestraff kan alltså domstolens praktiska möjligheter att lagföra nya brott komma att inskränkas betydligt. Detta är ytterligare ett skäl för andra anslutna stater att åta sig verkställighet av domstolens fängelsestraff.

Domstolen får när som helst besluta om överförande av verkställigheten från en stat till en annan och den dömda får ansöka hos domstolen om att bli överförd (artikel 104).

Med undantag för de särskilda villkor för straffverkställigheten som staten och domstolen kan komma överens om, föreskriver stadgan att det är domstolen och inte verkställighetsstaten som skall avgöra vissa frågor. För det första är det utdömda straffet bindande för staterna och verkställighetsstaten får inte förändra det under några omständigheter (artikel 105:1). Staten får heller inte frige personen innan strafftiden har gått ut och endast Internationella brottmålsdomstolen får besluta om strafflindring (artikel 110:1–2). Det är vidare enbart domstolen som får pröva ett överklagande eller en ansökan om omprövning (artikel 105:2). Staten där straffet verkställs får inte hindra den dömda från att framställa ett överklagande eller ansöka om extraordinära rättsmedel hos domstolen och den dömda skall alltid höras innan domstolen beslutar om strafflindring.

I övrigt skall verkställigheten ske i enlighet nationell rätt, men den måste vara förenlig med en allmänt godtagen standard för behandling av intagna enligt internationella fördrag (artikel 106:2). Vidare får straffverkställigheten inte ske på bättre eller sämre villkor än de som gäller för andra fångar i verkställighetsstaten. För att bl.a. se till att förhållandena uppfyller föreskriven standard skall domstolen övervaka straffverkställigheten (artikel 106:1). Den dömda skall ha möjlighet att kommunicera med domstolen utan hinder eller granskning (artikel 106:3).

En ytterligare begränsning vid straffverkställigheten är att den dömda inte utan Internationella brottmålsdomstolens samtycke får lagföras, bestraffas eller utlämnas till tredje land för någon gärning som begåtts före överlämnandet till verkställighetsstaten (artikel 108). Detta gäller dock inte när den dömda stannar kvar i verkställighetsstaten efter att ha avtjänat sitt straff eller återvänder dit efter att på något sätt ha lämnat staten.

Om den dömda flyr till en annan stat får verkställighetsstaten, efter samråd med domstolen, vidta åtgärder för att få tillbaka personen för

fortsatt straffverkställighet (artikel 111). Staten kan antingen söka den dömda utlämnad enligt en bilateral eller multilateral överenskommelse eller begära att domstolen begär personen överlämnad, vilket kan ske antingen till den ursprungliga verkställighetsstaten eller till en annan stat för vidare straffverkställighet.

En person som inte är medborgare i verkställighetsstaten får, i enlighet med nationell rätt, överföras till en annan stat när straffet är verkställt (artikel 107:1). Det kan vara fråga om en stat som är skyldig att ta emot personen eller som förklarar sig villig att göra det. Personens egna synpunkter skall beaktas och verkställighetsstaten kan naturligtvis även besluta att personen får stanna kvar. Kostnaderna för överförandet kan i vissa fall bäras av Internationella brottmålsdomstolen (artikel 107:2). I den mån stadgans bestämmelser, se ovan, och nationella regler inte ställer hinder i vägen kan personen också utlämnas till en stat som har begärt detta (artikel 107:3).

Automatisk omprövning av fängelsestraff

Som en del av uppgörelsen om tillämpliga straff ingick även föreskrifter om automatisk omprövning av fängelsestraff, se avsnitt 5.7. Enligt stadgan skall straffen omprövas när två tredjedelar av ett tidsbegränsat straff eller 25 år av ett livstidsstraff har avtjänats (artikel 110:3). Straffet får härvid sänkas om någon eller några särskilt angivna omständigheter föreligger (artikel 110:4). Det kan vara fråga om att personen tidigt och fortlöpande har valt att samarbeta med domstolen i dess utredningar och lagföring eller frivilligt har biträtt vid verkställighet av vissa avgöranden, framförallt när det gäller sådant som slutligen kommer brottsoffren till godo. Även andra klara och väsentliga förändringar av omständigheterna som kan motivera en sänkning av straffet skall beaktas. De sistnämnda omständigheterna skall utvecklas vidare i domstolens bevis- och förfaranderegler.

Om den första omprövningen inte leder till någon straffflintring skall domstolen senare ompröva straffet. Tidsintervall och förutsättningar för omprövningen skall framgå av bevis- och förfarandereglerna (artikel 110:5).

Verkställighet av andra avgöranden och beslut

Bestämmelserna om verkställighet av andra avgöranden som Internationella brottmålsdomstolen fattar, dvs. om böter, förverkande av egendom och gottgörelse till brottsoffer, är stadgan mindre detaljerad. Anledningen är att reglerna i olika stater för verkställighet av sådana typer av avgöranden varierar avsevärt. I vissa stater kan avgörandet verkställas direkt, medan det i andra stater först måste omprövas och omvandlas till ett nationellt beslut. För att överkomma dessa svårigheter föreskriver stadgan bara en skyldighet för de anslutna staterna att ”ge verkan” åt avgörandena (artiklarna 75:5 och 109:1). Hur detta skall ske lämnas däremot till staterna att avgöra. Stadgan föreskriver dock att sådant

verkställande skall ske med bevarande av de rättigheter som tillkommer en rättmätig tredje man.

Om staten inte har möjlighet att ge verkan åt ett domstolsbeslut om förverkande skall den i stället vidta åtgärder för att återvinna värdet av det utbyte av brott, den egendom eller de tillgångar som har förklarats förverkade (artikel 109:2). Även i detta fall skall tredjemansrättigheter skyddas. Den egendom som har tagits om hand eller, efter avyttring, dess värde skall överföras till domstolen (artikel 109:3). Som tidigare nämnts kan den egendom eller de medel som härigenom inflyter till domstolen, komma att tillföras den brottsofferfond som skall upprättas, se avsnitt 5.6.6.

5.10 Finansiering

Bestämmelserna om finansiering återfinns i del 12. Det är stadgeparts-församlingen som fastställer Internationella brottmålsdomstolens budget inklusive kostnaderna för församlingens, byråns och eventuella underorgans möten. Budgeten skall främst finansieras genom uttaxerade bidrag från parterna i stadgan samt dessutom med medel från FN som godkänts av dess generalförsamling, särskilt med avseende på kostnader med anledning av hänskjutanden till domstolen av situationer från säkerhetsrådet (artikel 115). Vidare kan domstolen ta emot frivilliga bidrag från regeringar, internationella organisationer, enskilda och andra i enlighet med kriterier som skall antas av stadgeparts-församlingen (artikel 116).

Eftersom domstolen inte är ett FN-organ kommer dess normala verksamhet således att i allt väsentligt finansieras genom uttaxerade bidrag från stadgeparterna. Frivilliga bidrag kan endast väntas ge ett visst tillskott. Om FN, genom att dess säkerhetsråd väljer att hänskjuta situationer till domstolen i enlighet med artikel 13 b, förorsakar en väsentlig ökning av arbetsbördan och därigenom kostnaderna, så är emellertid tanken att merkostnaden skall täckas av medel från FN. Denna lösning är en kompromiss mellan dem som hävdade att domstolen, såsom en angelägenhet för hela världssamfundet, helt borde finansieras över FN:s reguljära budget, och dem som menade att domstolen och dess finansiering enbart är en sak för de stater som väljer att ansluta sig.

Parternas bidrag skall uttaxeras i överensstämmelse med en av stadgeparts-församlingen fastställd bidragsskala som grundas på den som gäller för FN:s reguljära budget (artikel 117). Stadgeparts-församlingen skall anta regler och föreskrifter för den ekonomiska förvaltningen (artikel 113). Förslag härom skall utarbetas av den förberedande kommissionen.

5.11 Avslutande bestämmelser

Stadgans avslutande del 13 innehåller sedvanliga slutbestämmelser om undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande och anslutning (artikel 125) respektive giltiga texter, vilka är FN:s sex officiella språk (artikel 128). FN:s generalsekreterare är depositarie för stadgan. Denna träder i kraft när sextio stater har tillträtt den (artikel 126). Detta

förhållandevis höga antal valdes för att tillförsäkra att Internationella brottmålsdomstolen vid sitt inrättande har stöd av en vid skara stater i olika delar av världen och därmed kan göra anspråk på att representera hela världssamfundets intresse.

Tvistlösning

Beträffande tvistlösning föreskrivs att tvister som kan uppkomma om Internationella brottmålsdomstolens rättsskipande verksamhet skall avgöras av domstolen själv. Övriga tvister mellan stadgeparter om tolkningen och tillämpningen av stadgan, som inte kunnat lösas genom förhandlingar, skall hänskjutas till stadgeparts församlingen. Denna kan själv försöka lösa tvisten eller lämna rekommendationer om andra sätt. Däri ingår möjligheten att hänskjuta tvisten till den Internationella domstolen (artikel 119).

Reservationer

Inga reservationer får göras till stadgan (artikel 120). Denna viktiga bestämmelse var en del av det förhandlingspaket som slutligen antogs. Ett antal stater önskade en möjlighet till reservation, kanske främst beträffande skyldigheten att till domstolen överlämna också egna medborgare (se avsnitt 5.8.1), men också rörande domstolens jurisdiktion över krigsförbrytelser i icke-internationella konflikter. Andra ansåg att en reservationsmöjlighet allvarligt skulle ha försvagat domstolens effektivitet och dessutom varit ologisk vad gäller ett avtal av i hög grad institutionell karaktär.

En preciserad reservationsmöjlighet finns dock inbyggd i stadgan som ett led i den slutliga kompromiss som uppnåddes. Det är den övergångsbestämmelse som återfinns i artikel 124 och som medger att en stat, utan hinder av grundreglerna för utövande av jurisdiktion (se avsnitt 5.4.3), vid tillträdet till stadgan får förklara att staten under en period av sju år inte godtar domstolens jurisdiktion över brottstypen krigsförbrytelser.

Stadgeändringar

Det finns två sätt att ändra stadgan. Ändringar av bestämmelser som är av uteslutande institutionell karaktär kan ske på förenklat sätt och göras när som helst efter stadgans ikraftträdande (artikel 122:1). Detta gäller artikel 35 om domarnas tjänstgöring, artikel 36:8–9 om domarnas representativitet och tjänstgöringsperiod, artikel 37 om vakanser bland domarna, artikel 38 om presidiet, artikel 39:1 (delvis) om organisationen av domstolens avdelningar, artikel 39:2 om kamrarnas organisation, artikel 39:4 om domarnas tjänstgöring vid olika avdelningar och kammare, artikel 42:4–9 om vissa frågor rörande åklagarens kansli, artikel 43:2–3 om vissa frågor rörande registratorskontoret, artikel 44 om domstolens personal, artikel 46 om entledigande, artikel 47 om disciplinära åtgärder och artikel 49 om löner, arvoden och kostnadsersättning. Ändringar av dessa bestämmelser skall antas av stadgeparts församlingen eller av en

översynskonferens med två tredjedels majoritet av parterna och träder i kraft för alla parter sex månader efter antagandet (artikel 122:2). Denna typ av ändringar kräver inte ratifikation eller annat godkännande av stadgeparterna.

Andra ändringar av stadgan kan inte ske förrän sju år efter dess ikraftträdande och kräver ratifikation (artikel 121). Detta ger stabilitet åt stadgan. Antagande skall ske vid ett möte med stadgeparts församlingen eller en översynskonferens och fordrar två tredjedels majoritet av stadgeparterna. Ändringen träder i kraft för alla parter ett år efter det att ratifikations- eller anslutningsinstrument av sju åttondelar av parterna har deponerats hos FN:s generalsekreterare.

En särregel (artikel 121:5) gäller dock för ändringar i artiklarna 5–8, som behandlar vilka brottstyper som omfattas av domstolens jurisdiktion samt beskriver brotten folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Om dessa artiklar ändras, och antingen nya brottstyper införs under domstolens jurisdiktion såsom aggressionsbrott (jfr artikel 5:2) eller förbud mot användande av viss vapentyp eller stridsmetod (jfr artikel 8:2 b xx) eller ändringar vidtas i gällande brottsbeskrivningar, så får inte domstolen utöva sin jurisdiktion med avseende på ett brott som omfattas av ändringen i förhållande till en stadgepart som inte har godkänt denna, om brottet har förövats av den partens egna medborgare eller inom dess territorium (jfr artikel 12). En part som inte godtar en sådan ändring ges också rätt att utan hinder av normalt gällande bestämmelser med omedelbar verkan frånträda stadgan. Anledningen till denna särregel för ändringar av de brottstyper som domstolen har jurisdiktion över och beskrivningen av dessa är den utomordentliga känslighet som omgärdade det slutliga förhandlingspaketets utformning vad gäller brotten och då särskilt frågan om aggressionsbrottets medtagande (se avsnitt 5.3.1).

Detta återspeglas även i bestämmelserna i artikel 123 om översyn av stadgan. Sju år efter stadgans ikraftträdande skall FN:s generalsekreterare sammankalla en översynskonferens som skall behandla eventuella ändringar av stadgan. Översynen kan innefatta, men är inte begränsad till, förteckningen över de brott som omfattas av domstolens jurisdiktion enligt artikel 5. Denna bestämmelse utgör ett tillmötesgående gentemot dem som var missnöjda med att domstolen inte redan från dess inrättande kan utöva sin jurisdiktion över aggressionsbrottet och dem som hade förespråkat att även terroristbrott och internationella narkotikabrott skulle medtas i brottskatalogen. Det finns med artikel 123 en garanti att dessa frågor behandlas i framtiden. Även efter denna obligatoriska översynskonferens skall andra sådana sammankallas om en majoritet av stadgeparterna så godkänner. De regler för antagande och godkännande av ändringar av stadgan som beskrivits ovan gäller även vid översynskonferenser.

Stadgeparts frånträde

I artikel 127 regleras möjligheten till frånträde av stadgan. Ett sådant träder i kraft ett år efter att FN:s generalsekreterare erhållit underrättelse därom (jfr dock särregeln för stadgepart som inte godkänner en stadge-

ändring beträffande brotten). Av vikt är bestämmelsen att en stat p.g.a. sitt frånträde inte befrias från förpliktelser som den har iklätt sig så länge den var part i stadgan. Frånträdet skall heller inte inverka på pågående brottsutredningar och förfaranden eller på den fortsatta behandlingen av någon fråga där behandling inletts innan frånträdet trädde i kraft.

6 Överväganden och förslag

6.1 Sveriges tillträde till Romstadgan

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner Sveriges tillträde till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen.

Regeringens bedömning: Sverige kan tillträda stadgan utan grundlagsändring. För att Sverige till fullo skall kunna uppfylla samtliga de förpliktelser som stadgan medför bör övervägas om regeringsformen på sikt skall ändras bl.a. när det gäller den befogenhet att väcka och pröva åtal mot statsråd som enligt 12 kap. 3 § regeringsformen tillkommer vissa svenska organ och som inte kan överlåtas till en mellanfolklig domstol

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens. I promemorian föreslås även att Sverige skall medge att fängelsestraff som domstolen har bestämt får verkställas i Sverige.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslagen om svensk ratifikation och medgivande till straffverkställighet eller lämnat dem utan erinran. Riksåklagaren och Riksskatteverket har framfört synpunkter beträffande vissa lagregler som föreslås i promemorian, vilka bl.a. avser den närmare utformningen av förutsättningarna för verkställighet av fängelsestraff som Internationella brottmålsdomstolen bestämt och reglerna om verkställighet av förverkanden. Dessa synpunkter kommer att tas upp till behandling senare i det ärende som gäller lagstiftning med anledning av stadgan.

Flertalet instanser delar promemorians bedömning att ett tillträde till Romstadgan inte kräver någon grundlagsändring. Raoul Wallenberg-institutet för mänskliga rättigheter och humanitärrätt har bl.a. anfört att den tolkning som gjorts i promemorian i fråga om grundlagsskyddad immunitet och förbud mot landsförvisningar också har förts fram av internationella frivilligorganisationer som verkar för mänskliga rättigheter och förverkligandet av domstolen. Justitiekanslern och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har dock redovisat en annan uppfattning och anfört att ändringar av regeringsformen fordras eller vart fall bör genomföras.

Skälen för regeringens förslag och bedömning:

Frågan om att inrätta en permanent internationell brottmålsdomstol för de grövsta överträdelsena av den internationella humanitära rätten har gamla anor och har behandlats inom FN sedan dess bildande. Först med det kalla krigets slut och inrättandet av de internationella brottmåls-tribunalerna för f.d. Jugoslavien och Rwanda har en stadga för en sådan domstol kunnat antas av ett stort antal stater. Den huvudsakliga avsikten med domstolen är att få slut på den straffrihet som hittills i stor utsträckning förekommit beträffande dessa brott genom att sporra staterna att själva utreda och lagföra sådana brott och, i andra hand, tillhandahålla en internationell ordning för lagföring. Inrättandet av domstolen är ett viktigt steg framåt för att främja respekten för de folkrättsliga regler som gäller i väpnade konflikter och för att motverka att allvarliga brott mot mänskliga rättigheter begås också i fredstid.

Bland remissinstanserna har Tullverket betecknat inrättandet av domstolen som mycket lovvärt och ytterst angeläget och Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet det förhandlingsresultat som uppnåddes vid diplomatkonferensen i Rom 1998 som en viktig milstolpe i folkrättens utveckling vad gäller individuellt ansvar för internationella brott. Fakultetsnämnden har understrukt vikten av att vidmakthålla den utveckling mot internationell acceptans och anslutning som antagandet av stadgan inneburit, bl.a. genom en tidig ratifikation av Sverige och andra likasinnade länder. Sverige bör därför finnas med bland de första 60 anslutna stater vars ratifikationer behövs för att stadgan skall träda i kraft.

Försvarsmakten (Högkvarteret) har framhållit det angelägna i att alla deltagare på ett framtida slagfält följer folkrättens regler i krig och att ingen av dessa aktörer skall kunna räkna med att det egna nationella rättssystemet kommer att se mellan fingrarna vad gäller brott mot folkrätten. Detta är särskilt viktigt bl.a. när Sverige deltar i fredsfrämjande operationer i ett krigsområde. För Försvarsmakten är det därför angeläget att Sverige, utöver att tillträda stadgan, också aktivt verkar för att åstadkomma bredast möjliga anslutning till densamma.

Sverige har under lång tid varit starkt engagerat för att främja utvecklingen av den internationella humanitära rätten i väpnade konflikter och mänskliga rättigheter och har aktivt medverkat i det arbete som lett fram till Romstadgan. Genom att tillsammans med andra industrialiserade länder ansluta sig till stadgan kan Sverige bidra till att andra stater – där riskerna för väpnade konflikter är mycket större eller sådana konflikter pågår – också ansluter sig. Sverige bör därför finnas med bland de 60 anslutna stater som krävs för att domstolen skall komma till stånd. Detta kan beräknas ske inom något år.

Som redovisas i det följande under särskilda rubriker gör regeringen den bedömningen att Romstadgan inte kräver någon ändring av regeringsformen, men att vissa ändringar likväl bör övervägas på sikt för att Sverige fullt ut skall kunna leva upp till åtagandena enligt stadgan. Såsom både Justitiekanslern och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har påpekat bör potentiella konflikter mellan internationella åtaganden och svensk rätt övervägas omsorgsfullt, även om dessa i nuläget framstår som teoretiska. Regeringen återkommer till denna fråga nedan. Det är emellertid av flera skäl angeläget att Sverige har ratificerat

stadgan den dag den träder i kraft. Förutom att en svensk anslutning på olika sätt skulle bidra till att domstolen kommer till stånd, innebär en ratifikation före ikraftträdandet att Sverige kan vara med och påverka bl.a. antagandet av olika regelverk för domstolen, dess budget samt valet av domare, åklagare och andra funktionärer. Regeringen föreslår därför att Sverige snarast skall tillträda stadgan. Regeringen räknar med att inom kort återkomma till riksdagen med ett förslag till den lagstiftning som krävs. I avsnitt 6.2 lämnar vi en översiktlig redogörelse för lagstiftningsbehovet.

Verkställighet av domstolens fängelsestraff

I enlighet med vad som redovisats i avsnitt 5.9, är de anslutna staterna inte formellt förpliktade att åta sig straffverkställighet för de fängelsestraff som domstolen bestämmer. Däremot är det av största vikt att så många stater som möjligt godtar straffverkställighet för att domstolen skall kunna fungera på ett effektivt sätt. För att på bästa sätt främja domstolen och dess verksamhet bör därmed de anslutna staterna skapa möjligheter för sådan straffverkställighet.

Sverige hör till de, tyvärr relativt få, stater som har godtagit att fängelsestraff som någon av de internationella brottmålsribunalerna dömer ut får verkställas i landet.

Det är närmast en självklarhet att Sverige bör åta sig att verkställa fängelsestraff som domstolen har beslutat, vilket också har tillstyrkts av remissinstanserna. Ett beslut i frågan och en bedömning av de närmare förutsättningarna för sådan straffverkställighet bör dock anstå till dess den lagstiftning som behövs med anledning av ett tillträde till stadgan behandlas. En förklaring om medgivande till verkställighet av fängelsestraff kan enligt artikel 103 avges när som helst. En sådan förklaring skall dock göras till domstolen, vilket innebär att det inte kan ske förrän stadgan har trätt i kraft. Därmed behöver det inte nu fastställas vilket närmare innehåll den svenska förklaringen om straffverkställighet bör ges. En översikt av det lagstiftningsbehov som detta ställningstagande ger upphov till lämnas i avsnitt 6.2. Regeringen återkommer närmare till den frågan senare i anslutning till en kommande proposition med förslag till lagstiftning som stadgan föranleder.

Romstadgans förhållande till regeringsformen

Genom ett tillträde åtar sig Sverige att till fullo samarbeta med Internationella brottmålsdomstolen i enlighet med de närmare bestämmelser som ges i stadgan (artikel 86). Sverige åtar sig vidare att säkerställa att det finns nationella förfaranden som möjliggör alla de former av samarbete som föreskrivs (artikel 88). Ett tillträde kräver därmed att lagstiftning införs i fråga om bl.a. överlämnande av misstänkta personer till domstolen för lagföring och olika former av rättslig hjälp, se vidare avsnitt 6.2.

Som framgår av redogörelsen i avsnitt 5.8 ger stadgan endast ett mycket begränsat utrymme att vägra en begäran från domstolen att över-

lämna en misstänkt för lagföring. Stadgan ger därmed domstolen rätt att i enskilda ärenden begära att en viss misstänkt person överlämnas dit för lagföring, en begäran som en stadgepart i princip är skyldig att efterkomma. Vidare gäller att domstolen inte skall hindras i sin verksamhet av folkrättsliga eller nationella regler om immunitet (artikel 27), dvs. att offentlig ställning och därmed sammanhängande immunitet eller särskilda förfaranderegler inte skall undandra någon från straffansvar inför domstolen eller hindra den från att utöva sin jurisdiktion. Det skulle därför kunna komma att uppstå situationer där det är tveksamt om regeringsformen medger att en begäran från domstolen i ett visst fall efterlevs. Detta hänger främst samman med regeringsformens regler om statschefens immunitet (5 kap. 7 §), lagföring av riksdagsledamöter (4 kap. 8 §) eller av statsråd, (12 kap. 3 §) samt det generella förbudet mot landsförvisning (2 kap. 7 §).

Av Romstadgan framgår vidare att ett av domstolen fastställt fängelsestraff är bindande och att en stat inte får förändra det på något sätt (artikel 105:1) samt att den stat där straffet verkställs inte får frige den dömda förrän den av domstolen fastställda strafftiden har löpt ut (artikel 110:1). Därmed måste regeringsformens bestämmelser om regeringens nåderätt (11 kap. 13 §) och om resning (11 kap. 11 §) beaktas i samband med ställningstagandet om att tillåta verkställighet av domstolens fängelsestraff i Sverige.

Härtill måste en bedömning göras i vad mån ett tillträde till stadgan innebär att beslutanderätt eller rättskipnings- eller förvaltningsuppgifter överläts till domstolen och därmed hur detta i så fall överensstämmer med bestämmelserna i 10 kap. 5 § regeringsformen.

De grundlagsfrågor som nu har angetts behandlas närmare nedan i detta avsnitt. I departementspromemorian gjordes den bedömningen att en ratifikation av stadgan inte kräver någon grundlagsändring. Flertalet remissinstanser har godtagit den bedömningen. Justitiekanslern, Stockholms tingsrätt och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har dock anfört att ett tillträde till stadgan fordrar vissa grundlagsändringar eller att sådana i vart fall bör göras. Innan de enskilda frågorna behandlas vill regeringen särskilt lyfta fram följande.

Stadgorna för de två internationella brottmålstribunalerna för f.d. Jugoslavien och för Rwanda innehåller bestämmelser som förpliktar alla FN:s medlemsstater och som motsvarar de förpliktelser enligt Romstadgan som nu har redovisats. Regler om samarbetet med dessa tribunaler finns i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt (tribunallagen). På motsvarande sätt som enligt Romstadgan föreskriver tribunalernas stadgor en strikt samarbetsskyldighet (artikel 29 respektive 28), vilken innebär att staterna är skyldiga att uppfylla varje begäran från en tribunal som t.ex. avser gripande och kvarhållande av personer eller överlämnande eller överföring av en anklagad till tribunalen. Inte heller inför tribunalerna utgör den anklagades officiella ställning hinder mot att lagföring sker där (artikel 7:2 respektive 6:2).

I teorin skulle därmed en tribunal redan i dag kunna begära att en person som i Sverige åtnjuter immunitet eller som enligt regeringsformen skall vara föremål för ett särskilt förfarande vid lagföring i vissa fall,

skall överlämnas för lagföring där. Sverige skulle vara skyldig att efterkomma en sådan begäran enligt tribunalernas stadgor. I samband med att lagstiftning infördes för Sveriges samarbete med tribunalerna övervägdes inga grundlagsändringar (prop. 1993/94:142 och 1995/96:48).

Härtill kommer att tribunalerna har principiellt företräde framför nationella rättsordningar att lagföra någon som gjort sig skyldig till ett brott under dess jurisdiktion. Enligt Romstadgan gäller däremot tvärtom den grundläggande förutsättningen att en nationell utredning eller lagföring som sker eller har skett på ett tillbörligt sätt skall ha företräde framför ett förfarande inför domstolen, den s.k. komplementaritetsprincipen (se avsnitt 5.4.5). Under förutsättning att Sverige har såväl förmåga som vilja att utreda och lagföra brott som omfattas av stadgan minskar därmed utrymmet för en bindande begäran från domstolen. Vidare gäller att verkställigheten av en sådan begäran får skjutas upp i avvaktan på Internationella brottmålsdomstolens prövning av en invändning om bristande processförutsättningar (artikel 95) och att Sverige kan framställa en sådan invändning med hänvisning till nationella åtgärder (artikel 19:2).

Redan i dag överensstämmer svenska materiella straffrättsliga bestämmelser väl med de brott som domstolen enligt stadgan har att pröva. De svenska straffrättsliga reglerna är dessutom för närvarande föremål för översyn, se avsnitt 6.2. Det finns därför anledning att utgå från att det i allmänhet kommer att finnas rättsliga förutsättningar – såväl i fråga om behörighet som beträffande materiella straffrättsliga bestämmelser – att lagföra aktuella brott i Sverige. Internationella brottmålsdomstolen och svenska domstolar kommer alltså att ha parallell behörighet. Det finns vidare skäl att utgå från antagandet att lagföring som sker i Sverige kommer att ges företräde i enlighet med komplementaritetsprincipen.

Frågor om överlåtelse av beslutanderätt

Inrättandet av Internationella brottmålsdomstolen innebär ingen inskränkning av utrymmet för svensk rättsskipning och annan myndighetsutövning när det gäller lagföring för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. I enlighet med vad som anförts ovan innebär stadgans komplementaritetsprincip tvärtom ett uttryckligt företräde för nationell lagföring som sker på ett korrekt sätt samt en uppmaning till staterna att i första hand sköta den uppgiften och det finns skäl att utgå från att Sverige kommer att ha såväl vilja som förmåga att ta sig an detta ansvar.

Det kan emellertid inte uteslutas att ett svenskt förfarande i vissa fall kan vara praktiskt omöjligt att genomföra, särskilt när gärningarna har begåtts långt bort och om den väpnade konflikten dessutom fortfarande pågår. I fråga om en sådan, på praktiska realiteter grundad oförmåga, överlämnar Sverige rättsskipande uppgifter till domstolen genom att ansluta sig till stadgan. Det kan också tänkas andra skäl för att låta domstolen utreda och lagföra brott i stället för att detta sker nationellt. Olika överväganden kan t.ex. medföra att Sverige väljer att hänskjuta en viss situation till domstolen enligt artikel 13 a trots att det föreligger formell behörighet att pröva saken i Sverige.

En annan sak är att den verksamhet som domstolen därvid utövar inte utgör svensk rättskipning eller svensk myndighetsutövning. Internationella brottmålsdomstolen är ett självständigt, mellanfolkligt organ med uppgift att utreda och lagföra vissa brott. Domstolens mandat följer av dess stadga och dess funktionärer handlar på domstolens vägnar och är ansvariga inför domstolen. Dess verksamhet sedan stadgan har trätt i kraft utgör inte någon svensk myndighetsutövning eller rättsskipande verksamhet. De brottsutredningar och den lagföring som domstolens genomför är i stället ett fullgörande av uppgifter inom domstolens mandat och i dess egen verksamhet. Den verksamheten står inte under Justitiekanslerns eller Justitieombudsmannens tillsyn.

Verksamheten är i första hand uppbyggd på samarbete med stater och andra. Det är därmed främst nationella myndigheter som skall vidta åtgärder på en stats territorium som kan innefatta myndighetsutövning. Med myndighetsutövning avses normalt beslut eller andra åtgärder som ytterst är ett uttryck för samhällets maktbefogenheter. Det gäller befogenheter som kommer till stånd och får sina rättsverkningar mot enskilda i kraft av offentligrättsliga regler och som beslutas ensidigt av det allmännas företrädare i en monopolställning som gör det omöjligt för någon enskild att vidta samma åtgärd med motsvarande verkan. Ett typexempel är olika tvångsåtgärder i brottmål. När svenska myndigheter utför sådana åtgärder på begäran av domstolen är det fråga om svensk myndighetsutövning som står under Justitiekanslerns och Justitieombudsmannens tillsyn.

Stadgan medger emellertid även att domstolens åklagare under vissa förutsättningar får vidta utredningsåtgärder på en stats territorium. De åtgärder som åklagaren får utföra i en stat med stöd av artikel 99:4, dvs. inom ramen för det rättsliga samarbetet, undantar uttryckligen alla former av tvångsåtgärder. Som exempel på en möjlig åtgärd anges förhör med någon som frivilligt medverkar till detta. De åtgärder som nu avses kan inte anses innefatta någon myndighetsutövning och ger inte upphov till något behov av särskild lagstiftning

Stadgan ger däremot domstolen ett visst utrymme för att i undantagsfall vidta utredningsåtgärder, som också kan inbegripa myndighetsutövning, på en stats territorium utan att statens samtycke har kunnat inhämtas (artikel 57:3 d). För sådana åtgärder krävs förundersökningskammarens tillstånd och de får endast vidtas om det har slagits fast att staten helt klart saknar förmåga att tillmötesgå en framställning om rättslig hjälp från domstolen på grund av att det inte finns någon myndighet som är behörig att verkställa den. Det är alltså främst fråga om stater vars myndighetsstruktur har slagits sönder, t.ex. på grund av den konflikt där de aktuella brotten har begåtts. De höga rättssäkerhetskrav som allmänt ställs i stadgan gäller naturligtvis även i dessa fall. Stadgan säger inget om hur sådana åtgärder skall kunna genomföras och de fordrar med all sannolikhet att någon annan internationell insats pågår i staten i fråga. Det är ytterst osannolikt att bestämmelsen någonsin kommer att tillämpas i förhållande till Sverige. Med hänsyn till att dess tillämpning förutsätter frånvaro av nationella myndigheter kan inte heller särskilda regler anses vara påkallade då de knappast kan förväntas få någon praktisk betydelse. Bestämmelsen innebär dock att ett mellan-

folkligt organ medges rätt att i visst fall vidta åtgärder på svenskt territorium som kan innefatta myndighetsutövning. Även detta måste anses vara ett överlämnande av svensk rättsskipande verksamhet, om än begränsat till mycket speciella omständigheter. I enlighet med vad som konstaterats i departementspromemorian finns det således anledning att beröra de särskilda bestämmelserna i 10 kap. 2 och 5 §§ regeringsformen i samband med att riksdagen tar ställning till frågan om godkännande av Romstadgan.

Justitiekanslern har härtill i sitt remissyttrande tagit upp en fråga som inte behandlades i departementspromemorian och som, enligt Justitiekanslern, medför att stadgan inte kan tillträdas utan grundlagsändring. Det gäller frågan om överlåtelse av beslutanderätt till domstolen. När det gäller lagföring av statsråd, justitieråd och regeringsråd för brott i tjänsten anvisar 12 kap. 3 och 8 §§ regeringsformen en särskild ordning. Enligt dessa bestämmelser skall åtal väckas av konstitutionsutskottet, Riksdagens ombudsman eller Justitiekanslern och åtalet prövas av Högsta domstolen.

Såsom Justitiekanslern särskilt framhåller är många av de gärningar som omfattas av stadgan sådana att de teoretiskt skulle kunna begås i tjänsten som i vart fall statsråd och därmed skulle vara föremål för de särskilda förfaranderegler som regeringsformen anvisar. För svensk lagföring gäller detta oavsett om brottet har begåtts i Sverige eller i utlandet. Det är dock, enligt regeringens mening, viktigt att framhålla att de svenska grundlagsbestämmelserna inte hindrar en lagföring för motsvarande gärningar vid en utländsk eller internationell domstol av brott som begåtts utomlands. Redan i dag har de internationella brottmåls-tribunalerna och vissa stater rätt att göra så. En sådan rätt kan visserligen inskränkas av folkrättsliga regler om immunitet och interna regler i den stat eller för den mellanfolkliga domstol där frågan om lagföring blir aktuell, men det bör i enlighet med vad som har noterats ovan framhållas att t.ex. tribunalstadgorna inte innehåller några begränsningar i detta avseende. Tribunalerna har tvärtom ett uttryckligt mandat att även lagföra stats- eller regeringschefer och andra ansvariga statstjänstemän utan hinder av den anklagades officiella ställning och de har även tillämpat denna rätt i praktiken (se avsnitt 5.5.5).

Det bör också understrykas att andra folkrättsliga regler ger varje stat rätt att lagföra vissa brott oavsett var de har begåtts. Framförallt Genèvekonventionerna, som omfattar många av de brott som också ingår i Romstadgan och som Sverige och ett stort antal andra stater har tillträtt, föreskriver en sådan rätt. Det kan vidare hävdas att detta enligt folkrättslig sedvanerätt även gäller för andra brott som omfattas av stadgan, t.ex. folkmord och brott mot mänskligheten. I den kanadensiska lagstiftning som antagits i samband med ratifikationen av Romstadgan föreskrivs t.ex. att de brott som omfattas av stadgan utgör brott enligt folkrättslig sedvanerätt (Crimes Against Humanity and War Crimes Act, section 4 (4), som antogs den 29 juni 2000, Bill C-19, 1999-2000). Domstolens rätt att lagföra svenska statsråd grundas sig därmed inte exklusivt på en överlåten svensk befogenhet. Det bör i detta sammanhang även uppmärksammas att domstolen enligt artikel 12 har rätt att, under vissa förutsättningar, utöva jurisdiktion beträffande stadgans huvudbrott

också över en person som är medborgare i en stat som inte är part i stadgan. I princip skulle därmed t.ex. ett svenskt statsråd kunna lagföras vid domstolen även om Sverige inte har tillträtt stadgan och utan hinder av regeringsformen. En förutsättning för det är dock att brottet har begåtts på en stadgeparts territorium och även i detta fall innebär komplementaritetsprincipen att en tillbörlig nationell lagföring skall ha företräde.

När det gäller brott i tjänsten av ett statsråd som begås i Sverige innebär emellertid ett tillträde till stadgan att Sverige medger Internationella brottmålsdomstolen rätt att lagföra brottet för det fall utredning och lagföring inte sker på ett tillbörligt sätt här. Detta bör, som Justitiekanslern har framhållit, betraktas som en överlåtelse av en direkt på regeringsformen grundad beslutanderätt till domstolen. En sådan överlåtelse omfattas inte av bestämmelserna i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen och ingår inte heller bland de former av beslutanderätt som får överlåtas till bl.a. en mellanfolklig domstol enligt paragrafens andra stycke. Den beslutanderätt som avses kan därmed inte överlåtas till domstolen utan grundlagsändring, vilket innebär att Sverige trots ett tillträde till stadgan inte kan samarbeta fullt ut med domstolen när det gäller lagföring av svenska nuvarande och förutvarande statsråd. Detsamma torde gälla redan i dag i förhållande till de befintliga tribunalerna.

Detta är folkrättsligt sett otillfredsställande, särskilt då såväl domstolen som tribunalerna skall ta sig an framförallt dem som är ytterst ansvariga för de aktuella brotten, vilka ofta är statsråd och andra i verkställande ställning. Utgångspunkten måste naturligtvis vara att Sverige formellt skall kunna samarbeta med domstolen också när det gäller statsråd. Förutom att de situationer då Sverige inte skulle kunna uppfylla sin samarbetskyldighet framstår som hypotetiska så inträder inte de folkrättsliga skyldigheterna enligt stadgan i och med den svenska ratifikationen. Stadgan kan beräknas träda i kraft tidigast under våren 2002. Därefter kommer det att ta en ansevärd tid innan stadgeparts-församlingen har haft sitt konstituerande möte och innan domstolen har praktiska möjligheter att inleda sin verksamhet. Det finns därmed tid att överväga om några grundlagsändringar alls bör göras.

Statschefens och riksdagsledamöters immunitet

Artikel 27:1 i Romstadgan, liksom motsvarande bestämmelser i tribunalernas stadgor, föreskriver att en persons officiella ställning inte skall frita personen från straffrättsligt ansvar enligt stadgan eller utgöra grund för strafflindring. I konsekvens härmed föreskrivs vidare i Romstadgan att immunitet eller särskilda förfaranderegler som följer av nationella eller folkrättsliga regler inte skall hindra domstolen från att utöva sin jurisdiktion (artikel 27:2). Sådana regler är nödvändiga för att domstolen (och tribunalerna) skall kunna fylla sin funktion och också kunna lagföra dem som är ytterst ansvariga för de allvarliga brott som omfattas av dess mandat.

Detta är alltså bestämmelser som reglerar domstolens eget arbete och som inte i sig innebär några förpliktelser för de stater som ansluter sig till

stadgan att lagföra personer som nationellt åtnjuter straffrättslig immunitet. Särskilda förfaranden som kan föreskrivas i nationell rätt vid lagföring av vissa officiella funktionärer – t.ex. statschefen eller regerings- eller parlamentsledamöter – får också förekomma. Bestämmelserna ställer alltså inte något uttryckligt krav på ändringar av nationella föreskrifter, i grundlag eller annars, som kan utgöra hinder mot nationell lagföring. De ger emellertid, sammantagna med den samarbetskyldighet för anslutna stater som stadgan föreskriver, upphov till vissa grundlagsrättsliga frågor. Domstolen skulle nämligen i ett enskilt fall kunna komma att rikta en folkrättsligt bindande begäran till Sverige där regeringsformen kan anses hindra att begäran uppfylls. Liksom i övriga fall medför komplementaritetsprincipen (se avsnitt 5.4.5.) som grundförutsättning för en eventuell normkonflikt att Sverige inte har förmåga eller vilja att vidta egna åtgärder på ett tillbörligt sätt.

När det gäller statschefen föreskriver regeringsformen undantagslöst att konungen inte kan åtalas för sina gärningar (5 kap. 7 §). Detta gäller såväl gärningar i tjänsten som i egenskap av privatperson och avsikten är att freda statschefen från förföljelse. Straffrättslig immunitet tillkommer även en riksföreståndare i fråga om gärningar som statschef.

Enligt regeringsformen gäller särskilda regler för lagföring av ledamöter av riksdagen (4 kap. 8 §) på grund av yttrande och gärningar under utövande av uppdraget som riksdagsledamot och åtal får endast väckas om riksdagen medgivit det. Ett sådant medgivande fordrar ett beslut med särskilt kvalificerad majoritet

I fråga om statschefens immunitet har Justitiekanslern och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet anfört att stadgans förpliktelser och regeringsformen formellt sett inte är förenliga men liksom övriga remissinstanser har de instämt i departementspromemorians bedömning att en grundlagsändring på denna punkt inte är nödvändig för ett tillträde till stadgan. Stockholms tingsrätt gör däremot bedömningen att en grundlagsändring krävs. Härtill har Justitiekanslern anfört att Sverige inte utan en ändring av 4 kap. 8 § regeringsformen kan ikläda sig de förpliktelser som följer av stadgan.

Det är naturligtvis osannolikt att frågan om den svenska statschefen, eller en som statschef fungerande riksföreståndare, eller en svensk riksdagsledamot någonsin skulle komma att misstänkas för brott av det slag som domstolen skall hantera. Stadgan är utformad för att ge domstolen möjlighet att lagföra dem som är ytterst ansvariga för sådana brott, dvs. även statschefer med en reell verkställande makt. Till skillnad från vad som gäller i många andra länder har den svenska statschefen en konstitutionell ställning som är starkt begränsad och den innefattar inte någon rätt att formellt fatta, godkänna eller verkställa beslut som skulle kunna innebära ett brott i Romstadgans mening. Historiska skäl ligger bakom den immunitet som föreskrivs.

Som Justitiekanslern har påpekat kan inte heller en enskild ledamot av riksdagen anses ha en sådan maktställning att han eller hon i sin tjänsteutövning kan begå brott av det slag som avses i stadgan. Hypotetiska exempel kan naturligtvis konstrueras, t.ex. att en större grupp ledamöter begår brott och därmed kommer att hindra att immuniteten hävs, men dessa framstår som långsökta.

Svenska grundlagsregler om immunitet gäller naturligtvis bara i Sverige och för svenska officiella funktionärer. De bör därför skiljas från de inskränkningar i folkrättsliga regler om statsimmunitet som stadgan kan innebära och som Justitiekanslern har uppmärksammat. Den immunitet som svenska statsföreträdare kan åtnjuta utomlands följer av folkrättsliga regler och inte av svensk grundlag. De skyldigheter som får anses följa av artikel 98 när det gäller samarbete med domstolen beträffande en utländsk statsföreträdare i vissa fall, oaktat folkrättsliga regler om immunitet, se avsnitt 5.8.4, medför därmed inte att regeringsformens immunitetsregler berörs.

Mot den bakgrunden bör inte immunitetsreglerna i regeringsformen hindra att Sverige ansluter sig till stadgan. Det förhållandet att domstolen, ges behörighet att fatta folkrättsligt bindande beslut vilka teoretiskt sett skulle kunna försätta Sverige i en situation där grundlagen inte medger att beslutet efterlevs, bör inte hindra Sverige från att tillträda denna konvention.

Det kan nämnas att de bedömningar beträffande statschefen som här redovisas överensstämmer med de överväganden som har gjorts i Norge (se St.prop. nr. 24/1999-2000 s. 47 ff.) och Danmark (se Lovforslag L 20, Folketinget 2000-01, s. 37 f.) beträffande förhållandet mellan motsvarande bestämmelser i de norska och danska grundlagarna och Romstadgan.

Det bör understrykas att det nu anförda inte innebär något ställningstagande till hur frågan om immunitet bör bedömas om den som åtnjuter sådan skulle göra sig skyldig till ett allvarligt folkrättsbrott. Om frågan om ansvar för folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser skulle uppkomma någon gång i framtiden kan det inte uteslutas att förutsättningarna för att tillämpa immunitetsbestämmelserna skulle kunna ifrågasättas. Inom folkrätten sker en utveckling som betonar betydelsen av att enskilda kan hållas ansvariga för brott av sådant slag och som innebär en förändrad syn på offentliga funktionärers, särskilt statschefers, immunitet. Inte minst Internationella brottmålsdomstolen och dess verksamhet kan förväntas påverka synen på dessa frågor i framtiden. Denna utveckling måste följas noga. Den principiella utgångspunkten bör vara att inte någon skall vara undantagen från ansvar för sådana brott som omfattas av domstolens jurisdiktion. Det kan inte uteslutas att detta förhållande kan komma att ge upphov till ytterligare överväganden i framtiden, för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för en effektiv brottmålsdomstol.

Förbudet mot landsförvisning

Den principiella skyldigheten enligt Romstadgan att överlämna egna medborgare till domstolen för lagföring motsvarar vad som gäller i förhållande till Jugoslavien- och Rwandatribunalerna. Regeringsformen innehåller inte något direkt förbud mot utlämning av egna medborgare. Det skall därför i och för sig vara möjligt att överlämna en svensk medborgare för lagföring inför domstolen. Däremot gäller enligt 2 kap. 7 § regeringsformen att en svensk medborgare inte får landsförvisas. I enlighet med vad som även uppmärksammades i samband med lagstift-

ningen för tribunalerna, bör skyddet för svenska medborgare mot landsförvisning enligt den bestämmelsen uppfattas så att det i praktiken också ger ett visst skydd i fråga om utlämning och överlämnande på grund av brott (se prop. 1993/94:142 s. 30 och 1995/96:48 s. 15 f.). Enligt förarbetena till bestämmelsen bör skyddet mot landsförvisning uppfattas så att det även avser det fall då utlämning (eller överlämnande) av en svensk medborgare på grund av brott skulle ge anledning till antagandet att den aktuella personen skulle bli berövad friheten under så lång tid att han eller hon knappast skulle kunna någonsin återvända till Sverige (bet. 1975/76:KU56 s. 32).

Till skillnad från vad som gäller beträffande tribunalerna innebär komplementaritetsprincipen (se avsnitt 5.4.5.) enligt Romstadgan att Sverige alltid har rätt att med företräde framför domstolen lagföra ett brott av aktuellt slag här i landet. Därvid kan situationer undvikas där det kan ifrågasättas om ett överlämnande av en svensk medborgare till domstolen är förenligt med skyddet mot landsförvisning. I andra fall skulle det, i likhet med vad som angavs i förarbetena till tribunallagen, kunna vara en förutsättning för överlämnande att ett eventuellt fängelsestraff skall verkställas i Sverige. Såsom redan har anförts bör Sverige medge att även fängelsestraff som domstolen har dömt ut skall kunna verkställas här.

Justitiekanslern, Stockholms tingsrätt och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har ifrågasatt om inte en ändring av regeringsformens förbud mot landsförvisning krävs för att Sverige skall kunna tillträda stadgan.

Stadgan utesluter inte att den som dömts kan få verkställa sitt fängelsestraff i hemlandet. Som både Justitiekanslern och Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har framhållit ger stadgan emellertid inte några uttryckliga garantier för att domstolen kommer att godta en svensk begäran om verkställighet i Sverige i fall då förbudet mot landsförvisning annars skulle kunna innebära ett hinder mot ett överlämnande av svensk medborgare för domstolen. Det är domstolen som avgör var verkställigheten skall ske i det enskilda fallet och en faktor som skall vägas in, enligt stadgan, är den dömdes nationalitet. Detta förhållande bör dock inte uppfattas bara som ett hinder mot verkställighet i hemstaten – främst när det är platsen för den väpnade konflikten och därmed brottet – utan också en faktor som också talar för straffverkställighet där. I förslaget till bevis- och förfaranderegler finns det t.ex. bestämmelser om att den dömdes möjligheter till rehabilitering och den dömdes önskemål skall tillmätas betydelse vid val av verkställighetsland. I det fall brottet har begåtts i Sverige bör dessutom utgångspunkten vara att lagföring normalt skall ske här och komplikationer i fråga om domstolens val av Sverige som verkställighetsstat skulle därmed inte uppstå.

Det är vidare viktigt att framhålla att det svenska förbudet mot landsförvisning bara kan komma att få en direkt betydelse om domstolen söker en svensk medborgare överlämnad från Sverige. Förbudet skyddar alltså inte en svensk medborgare från att bli överlämnad till domstolen från en annan stat. I det senare fallet kan dock Sverige söka den aktuella personen utlämnad till Sverige från den andra staten för lagföring här och om även den andra staten är ansluten till stadgan gäller i princip också i

detta fall komplementaritetsprincipen i enlighet med stadgans regler om konkurrerande framställningar (artikel 90). En tillbörlig svensk lagföring skulle därmed ha företräde framför ett förfarande inför domstolen. Några garantier för att svenska medborgare aldrig skall behöva svara inför domstolen finns inte oavsett om Sverige ansluter sig eller inte, men stadgan är utformad för att till fullo respektera principen om en nationell lagförings principiella företräde.

Även om landsförvisningsförbudet i 2 kap. 7 § inte får begränsas, hindrar grundlagen inte att Sverige tillträder konventioner som innebär att svenska medborgare får utlämnas. Om det trots komplementaritetsprincipen skulle uppstå en situation där någon begärs överlämnad till domstolen för lagföring och det kan ifrågasättas om åtgärden är förenlig med förbudet mot landsförvisning, är en tänkbar lösning – som dock torde kräva lagstiftning – att det träffas en särskild överenskommelse för det enskilda fallet, som innebär att ett eventuellt fängelsestraff helt eller delvis skall avtjänas i Sverige (se prop. 1993/94:142 s. 30). Det finns härtill, enligt vår uppfattning, goda skäl att utgå från att domstolen skulle efterkomma en svensk begäran om verkställighet i Sverige vid en eventuell fällande dom, i vart fall om Sverige inte tagit aktiv del i den aktuella väpnade konflikten. Domstolen kommer inte att ha kapacitet att låta fängelsedömda avtjäna sina straff i det fängelse eller häkte som den kommer att förfoga över och erfarenheterna från tribunalerna är att endast ett mycket litet antal stater har erbjudit straffverkställighet. Övriga villkor för verkställigheten, t.ex. den fängelsestandard som kan erbjudas, måste också anses vara uppfyllda och det finns skäl att anta att domstolen kommer att vara lyhörd för en stats konstitutionella hinder om det kan ske utan att bryta mot stadgan. Risken för att ett överlämnande till domstolen skulle komma i konflikt med landsförvisningsförbudet får alltså anses vara så gott som utesluten. Regeringen delar därmed inte den uppfattning som de ovan nämnda remissinstanserna har anfört att ett tillträde till stadgan kräver en grundlagsändring på denna punkt.

Nåd och resning

Enligt Romstadgan får ett av domstolen utdömt fängelsestraff inte ändras av den stat där straffet verkställs och den dömda får inte friges i förtid (artiklarna 105:1 och 110:1). Ett svenskt åtagande att verkställa domstolens fängelsestraff påkallar alltså en bedömning av hur dessa bestämmelser förhåller sig till den nåderätt som tillkommer regeringen enligt 11 kap. 13 § regeringsformen.

I departementspromemorian dras slutsatsen att stadgans bestämmelser inte bör anses strida mot regeringsformen eftersom stadgan inte innebär något formellt förbud för en stat att pröva en uppkommen fråga om nåd och då regeringens rätt att bevilja nåd är diskretionär samtidigt som det saknas anledning att utgå från att regeringen skulle använda denna befogenhet om det skulle innebära ett brott mot ett internationellt åtagande. Mot detta resonemang har Justitiekanslern, Stockholms tingsrätt och Fakultetsnämnden vid Uppsala universitet invänt att en anslutning till stadgan måste uppfattas på så sätt att staten avhänder sig möjligheten att genom nåd eller på annat sätt förändra det straff som

domstolen har bestämt. När straffet verkställs i Sverige blir nådeinstitutet inte tillämpligt och stadgans bestämmelser måste, enligt dessa, formellt anses oförenliga med regeringsformen på denna punkt. Justitiekanslern har dock tillagt att regeringsformen trots detta kanske inte behöver ändras med hänsyn till att regeringens rätt att bevilja nåd är diskretionär och att risken för att Sverige i praktiken skall bryta mot sina folkrättsliga förpliktelser enligt stadgan får anses obefintlig. Enligt Stockholms tingsrätt är en grundlagsändring i detta avseende inte nödvändig men ändå att föredra med hänsyn till stadgans innebörd.

Regeringen gör följande bedömning. Att medge verkställighet av fängelsestraff i Sverige är ett frivilligt åtagande från svensk sida och regeringsformens bestämmelser om nåd har därför inte betydelse för frågan om ett tillträde till stadgan, utan bara för frågan om att medge sådan straffverkställighet i Sverige. För domstolens legitimitet är det viktigt att dess straff inte ändras genom nationella beslut och att förutsättningarna för straffets längd inte kommer att bero på var det kommer att avtjänas. I likhet med vad som gäller enligt tribunallagen, innebär inte ett medgivande att verkställa ett fängelsestraff för domstolens räkning att straffet omvandlas till ett svenskt straff. Däremot bör svensk lag tillämpas vid straffverkställigheten (se 11 § tribunallagen). Som Justitiekanslern har påpekat kan regeringen vid sin tillämpning av de diskretionära nådebestämmelserna vägra nåd i fråga om ett straff som har bestämts av domstolen med hänvisning av de folkrättsliga förpliktelser som följer av stadgan. Det finns all anledning att utgå från att varje regering skulle beakta detta förhållande vid tillämpningen av nådeinstitutet. Regeringsformens regler om regeringens nåderätt bör därför inte anses hindra ett medgivande att verkställa domstolens fängelsestraff.

Romstadgan föreskriver vidare att överklaganden och ansökningar om resning endast skall prövas av domstolen (artikel 105:2). Stadgorna för de internationella brottmålsribunalerna saknar däremot sådana bestämmelser. I 11 kap. 11 § regeringsformen finns föreskrifter om vilken svensk domstol som skall pröva bl.a. frågor om resning. Dessa regler gäller emellertid endast extraordinära rättsmedel mot svenska avgöranden. Det förhållandet att ett utländskt avgörande erkänns och kan verkställas i Sverige anses inte medföra att svensk domstol kan pröva en ansökan om resning beträffande det utländska avgörandet (se NJA 1975 C 285 där Högsta domstolen avvisade en ansökan om resning mot ett finskt avgörande om underhåll till barn). Stadgans bestämmelser innebär alltså inte någon begränsning av tillämpningsområdet för regeringsformens regler om resning.

6.2 Lagstiftningsbehovet

Regeringens bedömning: Lagstiftning krävs för att Sverige skall kunna uppfylla förpliktelserna enligt följande artiklar i Romstadgan:

- artiklarna 59, 86–97 och 99–101 om rättsligt samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
- artikel 20 om rättsverkningar av domstolens domar och rättegångshinder i Sverige,
- artiklarna 75 och 109 om verkställighet av vissa avgöranden,
- artikel 70 om brott mot domstolen och dess verksamhet, och
- artikel 48 om immunitet och privilegier.

Lagstiftning krävs också för att fängelsestraff som domstolen har dömt ut skall kunna verkställas i Sverige enligt artiklarna 103 och 105-108. I övrigt krävs ingen ny eller ändrad lagstiftning.

Skälen för bedömningen: Om Sverige ratificerar Romstadgan, vilket föreslås i avsnitt 6.1, inträder också en skyldighet att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att uppfylla de förpliktelser som följer av stadgan. Flertalet av stadgans 128 artiklar innehåller bestämmelser som gäller endast för Internationella brottmålsdomstolen. De påkallar därmed inte några lagstiftningsåtgärder från svensk sida.

Ett antal artiklar innehåller emellertid bestämmelser som ger upphov till förpliktelser för de anslutna staterna, vilka bör eller måste regleras genom lagstiftning i Sverige för att de åtaganden som en ratifikation av stadgan innebär skall kunna uppfyllas. Det gäller i första hand bestämmelser som behandlar olika former av rättsligt samarbete mellan en ansluten stat och Domstolen. I det avseendet gäller enligt stadgan att de anslutna staterna måste se till att det finns rättslig reglering som gör det möjligt för staten att uppfylla den samarbetskyldighet som föreskrivs (artikel 88). I detta sammanhang bör även andra frågor, såsom sekretessfrågor, uppmärksammas.

Stadgan innehåller dessutom förpliktelser när det gäller verkställighet av vissa avgöranden som domstolen fattar. Därutöver ställer stadgan vissa krav på straffrättslig lagstiftning. Slutligen medför vissa bestämmelser om immunitet och privilegier krav på svensk lagstiftning.

Lagstiftningsbehovet i de olika avseenden som redovisats behandlas närmare nedan. I departementspromemorian (Ds 2001:3) har förslag till lagstiftning som avser det rättsliga samarbetet med domstolen och verkställighet av dess avgöranden lämnats. Dessa förslag är för närvarande föremål för remissbehandling. Härtill utreds separat frågor om straffrättslig lagstiftning som har anknytning till stadgan (se nedan). Som redan inledningsvis har nämnts, se avsnitt 2, kommer förslag till lagstiftningen med anledning av stadgan därför att föreläggas riksdagen senare.

Bestämmelser om en ansluten stats rättsliga samarbete med Internationella brottmålsdomstolen finns huvudsakligen i stadgans del 9 (artiklarna 86-102). Flertalet av dessa bestämmelser, som rör överlämnande av brottsmisstänkta personer och andra former av rättslig hjälp till domstolen, kräver svensk lagstiftning. Det gäller dock inte bestämmelserna i artikel 98 som enbart reglerar domstolens egen verksamhet och artikel 102 som innehåller definitioner.

Även andra bestämmelser i stadgan har betydelse för det rättsliga samarbetet och måste därför beaktas när lagstiftning sker. Det gäller särskilt artiklarna 54, 55 och 57 om brottsutredningen, artikel 59 om frihetsberövanden, artikel 68 om vittnesskydd m.m. och artiklarna 72-73 om information som rör nationell säkerhet. Av artiklarna 55:2 och 59 följer dessutom förpliktelser för de anslutna staterna. De föreskrifter som föranleds av artikel 55:2 gäller praktiska åtgärder i samband med vissa förhör och behöver inte ges i lag. Vidare ger föreskrifterna i artikel 20 om domars rättsverkningar och rättegångshinder (*ne bis in idem*) upphov till behov av lagstiftning.

Den lagstiftning som krävs och som föreslås i departementspromemorian motsvarar i huvudsak vad som gäller i förhållande till Jugoslavien- och Rwandatribunalerna enligt tribunallagen. Det innebär bl.a. att särskilda bestämmelser behövs för överlämnande av misstänkta till Internationella brottmålsdomstolen för lagföring, vilka i princip inte innehåller några vägransgrunder, och att bestämmelserna om rättslig hjälp i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål skall tillämpas med undantag för vissa bestämmelser som begränsar den hjälp som kan lämnas till annan stat eftersom sådana begränsningar inte kan gälla i förhållande till domstolen. Härtill behövs vissa bestämmelser som föranleds av särskilda regler i Romstadgan och som bara krävs i förhållande till domstolen, främst i fråga om uppskjutande av och villkor för överlämnande i vissa fall, förenklat förfarande vid överlämnande när det finns samtycke till detta, inhämtande av synpunkter från domstolen före beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet som alternativ till anhållande eller häktning och om tillämpningen den s.k. specialitetsprincipen vid ett överlämnande till domstolen. I departementspromemorian föreslås vidare att nya bestämmelser införs i förhållande till såväl domstolen som tribunalerna angående konkurrerande ansökningar och transport av frihetsberövade personer genom Sverige samt generella föreskrifter i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål som möjliggör att hjälp med rättsmedicinska undersökningar kan lämnas.

Lagstiftning angående brott mot domstolen och dess verksamhet

Stadgan innehåller vidare bestämmelser om vissa gärningar som riktas mot domstolen och dess verksamhet (artikel 70). Bestämmelserna har redovisats i avsnitt 5.6.8.

Departementspromemorian innehåller förslag till bestämmelser som gäller det rättsliga samarbete som stadgan föreskriver beträffande dessa brott, dvs. om utlämning och annan rättslig hjälp i brottmål. Förslaget

innebär att ordinarie bestämmelser i lagen (1957:668) om utlämning för brott och lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål skall tillämpas i dessa fall. Vidare föreslås att det förfarande som gäller vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål skall tillämpas när domstolen överlämnar åt Sverige att sköta lagföringen av ett sådant brott och att de regler som gäller för verkställighet av domstolens huvudbrott också skall tillämpas på straff för brott enligt artikel 70.

De anslutna staterna är också förpliktade att utvidga de straffrättsliga bestämmelser som avser att skydda nationella domstolars verksamhet till att också gälla i förhållande till Internationella brottmålsdomstolen. Dessa förändringar av den nationella rätten behöver dock vara genomförda först när domstolen har inrättats och påbörjat sin verksamhet. De materiella straffrättsliga frågor som artikel 70 ger upphov till bör bedömas i ett större sammanhang och har därför inte tagits upp i departementspromemorian. Detsamma gäller de föreskrifter som kan behövas för att reglera förhållandet mellan domstolens lagföring av dessa brott och lagföring i Sverige. Dessa återstående frågor kommer att behandlas särskilt.

Straffrättslig lagstiftning

När det gäller straffrättsliga bestämmelser innebär stadgan inte något åtagande att de brott eller straffrättsliga principer som där föreskrivs skall införlivas också i de anslutna staternas rättsordningar. Undantag gäller dock i fråga om brott som riktar sig mot domstolens verksamhet (artikel 70), vilket har redovisats ovan.

Stadgans s.k. komplementaritetsprincip (se avsnitt 5.4.5), som innebär att nationell lagföring skall ha företräde, och dess tydliga avsiktsförklaring att det i första hand är staterna som skall ansvara för lagföringen av de brott som omfattas av domstolens jurisdiktion, medför dock en moralisk skyldighet att tillhandahålla lagstiftning som möjliggör sådan lagföring. Detta är alltså inte någon formell rättslig förpliktelse och de nationella bestämmelserna behöver naturligtvis inte utformas på samma sätt som i stadgan. Samtidigt bör det ligga i statens egna intresse att så långt som möjligt ha samma rättsliga möjligheter som domstolen att lagföra sådana brott. För svensk del kan rättsliga möjligheter att ta hand om lagföringen dessutom ha betydelse för vissa grundlagsfrågor som stadgan ger upphov till (se avsnitt 6.1)

Det bör noteras att svensk rätt redan i dag innehåller en internationellt sett vidsträckt domsrätt och materiella straffrättsliga bestämmelser för dessa slags brott. Den internationella rätten har dock under senare tid genomgått stora förändringar och den 12 oktober 2000 har regeringen givit en utredare i uppdrag att se över den svenska straffrättsliga lagstiftningen när det gäller vissa internationella brott inom folkrätten (Dir. 2000:76, Straffansvar för brott mot mänskligheten och andra internationella brott enligt folkrätten). De brott som särskilt avses är folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser (f.n. kallat folkrättsbrott i svensk rätt). I samband därmed skall även frågor om preskription för de aktuella brotten övervägas. Utredaren skall vidare se över de svenska reglerna om straffrättslig domsrätt i fråga om sådana

brott när de har begåtts utomlands. Vid översynen skall utredaren särskilt beakta innehållet i Romstadgan. Uppdraget skall redovisas senast den 31 oktober 2002.

Verkställighet i Sverige av domstolens avgöranden

I fråga om verkställighet av vissa avgöranden som Internationella brottmålsdomstolen får meddela ger stadgan upphov till skyldigheter som fordrar lagstiftning. Stadgan föreskriver att de anslutna staterna är skyldiga att med vissa villkor ”ge effekt” åt domstolens avgöranden angående böter, förverkande och gottgörelse (artiklarna 75 och 109). När det gäller gottgörelse till brottsoffer kan det också bli aktuellt att verkställa säkerhetsåtgärder (artiklarna 57, 75 och 93).

I departementspromemorian lämnas förslag till bestämmelser om verkställighet av böter och förverkanden som bygger på föreskrifter som i dag finns i svensk verkställighetslagstiftning samt regler om ett särskilt förfarande med domstolsprövning vid verkställighet av ett värdeförverkande och om överlämnande till domstolen av böter och förverkad egendom eller dess värde. Vidare föreslås särskilda regler om erkännande och verkställighet av domstolens avgöranden om gottgörelse till brottsoffer.

För att domstolens fängelsestraff skall kunna verkställas i Sverige (se avsnitt 6.1) krävs svensk lagstiftning. Det gäller bestämmelserna i artiklarna 103 och 105-108 i stadgan. Stadgan ger utrymme för de stater som godtar sådan straffverkställighet att komma överens med domstolen om vissa villkor för verkställigheten (artikel 103).

Vissa villkor gäller i dag för straffverkställighet av de internationella brottmålsdomstolens domar (se 12 a § tribunallagen) och det bör övervägas om motsvarande eller andra villkor också skall föreskrivas i förhållande till domstolen. I departementspromemorian föreslås bestämmelser som innebär att verkställighet av domstolens fängelsestraff skall kunna verkställas i Sverige, vilka delvis avviker från vad som i dag gäller i förhållande till tribunalerna och en motsvarande förändring föreslås också i tribunallagen. I övrigt föreslås bestämmelser som i allt väsentligt överensstämmer med vad som gäller enligt tribunallagen samt en särskild bestämmelse för domstolen som är betingad av den särskilda specialitetsprincip vid straffverkställighet som föreskrivs i artikel 108.

Övrigt lagstiftningsbehov

Utöver vad som sagts ovan krävs det lagstiftning för att uppfylla stadgans bestämmelser om immunitet och privilegier (artikel 48) och om sekretess för uppgifter som domstolen lämnar (artikel 87:3). I departementspromemorian finns det förslag om en sedvanlig bestämmelse för domstolen i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall samt en utvidgning av bestämmelserna i 5 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100) om sekretess i verksamhet som avser rättslig hjälp i brottmål till att också gälla för sådan verksamhet på begäran av en mellanfolklig domstol, dvs. främst tribunalerna och domstolen.

Regeringens förslag: Sverige skall i samband med ratifikationen avge förklaringar att Justitiedepartementet skall vara kanal för Internationella brottmålsdomstolens ansökningar och att det språk som skall användas är svenska eller engelska.

Regeringens bedömning: Ingen förklaring som begränsar domstolens jurisdiktion över krigsförbrytelser bör avges.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt stadgan skall staterna i samband med ratifikationen avge förklaringar angående den kanal som skall användas för domstolens framställningar (artikel 87:1) och de språk på vilka framställningar och andra handlingar till stöd för dessa skall vara avfattade (artikel 87:2). Språket skall vara antingen ett officiellt språk i den anmodade staten eller något av Internationella brottmålsdomstolens arbetspråk. De val som görs i samband med ratifikationen kan senare ändras.

I departementspromemorian föreslås att Justitiedepartementet skall vara kanal för framställningar från domstolen enligt artikel 87:1 och att ansökningar och därtill bifogade handlingar skall vara avfattade på svenska eller på engelska enligt artikel 87:2. Sverige bör i samband med ratifikationen lämna en förklaring med nu angivet innehåll.

Vidare ger stadgan staterna möjlighet att avge en förklaring som begränsar domstolens jurisdiktion i fråga om krigsförbrytelser (artikel 124). Dessa bestämmelser har redovisats i avsnitt 5.4.3 och 5.11. Av de stater som hittills ratificerat stadgan har endast Frankrike avgett en förklaring angående krigsförbrytelser. Med hänsyn till Sveriges önskan att få till stånd en effektiv och global brottmålsdomstol samt till våra utrikespolitiska ståndpunkter i övrigt kan det inte anses ligga i svenskt intresse att bidra till en sådan begränsning av domstolens mandat. Sverige bör därför inte avge någon förklaring i enlighet med artikel 124.

7 Ekonomiska konsekvenser

Såsom beskrivits i avsnitt 5.10 skall parternas bidrag till Internationella brottmålsdomstolen uttaxeras i överensstämmelse med en av stadgepartsförsamlingen fastställd bidragsskala som grundas på den som gäller för FN:s reguljära budget. Bidragen kommer alltså att stå i proportion till dem som gäller inom FN (där Sveriges bidrag för närvarande utgör 1,0790 procent) medan procentsatserna får justeras beroende på sammansättningen av de stater som blir parter i stadgan. Stadgepartsförsamlingen skall anta regler och föreskrifter för den ekonomiska förvaltningen (artikel 113). Förslag härom skall utarbetas av den förberedande kommissionen.

Det är inte idag möjligt att med någon säkerhet beräkna hur stor andel av kostnaderna som kommer att falla på Sverige. Det förefaller rimligt att

anta att bland de sextio stater som är anslutna till stadgan, när denna träder i kraft och domstolen inrättas, kommer att återfinnas samtliga stater i Västeuropa och merparten av staterna i Central- och Östeuropa. Därutöver kan förväntas att förhållandevis betalningsförmögna länder som Australien, Republiken Korea samt några relativt stora latinamerikanska länder återfinns i kretsen av stadgeparter. Kanada, Nya Zeeland, Sydafrika och Argentina har redan ratificerat stadgan. Däremot förefaller det osannolikt att USA, Ryssland, Indien, Indonesien och Kina liksom också oljerika länder i Mellanöstern återfinns bland de första sextio. Tidpunkten för Japans tillträde är vidare osäker. Därmed kan man göra det grova antagandet att stater som inom FN står för närmare hälften av den reguljära budgeten också kommer att vara anslutna när stadgan träder i kraft. Detta skulle för Sveriges vidkommande innebära en bidragsandel på drygt 2 procent. Kostnaderna torde närmast kunna finansieras i utgiftsområde 5:4 Bidrag till vissa internationella organisationer.

Det går inte heller att göra annat än lösa antaganden om vilken domstolens budget kommer att bli under de första åren. Förslag till budget för det första året kommer att utarbetas av den förberedande kommissionen för antagande av stadgeparts församlingen. Detta arbete pågår för närvarande.

En jämförelse med budgeten för den internationella tribunalen för det forna Jugoslavien, som enligt dess egna uppgifter omslöt 10,8 miljoner USD det andra året efter inrättandet (1994), 25,3 miljoner det tredje året (1995) och drygt 35,4 miljoner det fjärde (1996), kan emellertid ge viss vägledning. Det bör samtidigt erinras om att denna tribunal fick sitt mandat från FN:s säkerhetsråd och att kostnadssituationen och budgetutvecklingen därmed motsvarade vad som skulle bli fallet för domstolen om denna redan vid sitt inrättande fick en situation hänskjuten till sig från säkerhetsrådet av motsvarande allvar och omfattning som den i det forna Jugoslavien. Så behöver inte alls bli fallet. Ett rimligt antagande är snarast, att domstolen under normala omständigheter kommer att ha en mindre organisation och därmed kosta avsevärt mindre än tribunalen, medan budgeten når upp till nivåer motsvarande tribunalens först om och när säkerhetsrådet väljer att utnyttja den. Det i förhållande till FN:s reguljära budget högre procentuella svenska bidraget kommer därför antagligen att beräknas på en mindre budget än den för tribunalen, medan Sveriges andel av eventuella merkostnader i fall av hänskjutande från säkerhetsrådet kommer att bli den lägre som gäller inom FN.

Förutom de direkta kostnaderna för domstolens verksamhet kan kostnader även uppkomma i samband med olika former av samarbete med domstolen. I enlighet med vad som anfördes i propositionerna angående lagstiftning för samarbetet med tribunalerna för f.d. Jugoslavien och Rwanda (prop. 1993/94:142 s. 33 f. och 1995/96:48 s. 17) är det inte möjligt att förväg bedöma i vilken omfattning domstolen kommer att begära olika former av rättslig hjälp från Sverige. Med de erfarenheter som finns från tribunalerna är det dock rimligt att anta att detta samarbete inte kommer att medföra några mer betydande kostnader. Det går inte heller att i dag bedöma i vilken utsträckning det kan komma att bli aktuellt med verkställighet i Sverige av fängelsestraff som domstolen dömer ut men inte heller i detta avseende torde några mer betydande

kostnader kunna förväntas. Kostnaderna för samarbetet med domstolen och verkställighet av dess fängelsestraff bör därmed kunna rymmas inom ramen för befintliga anslag till rättsväsendet. Prop. 2000/01:122

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen är upprättad på sex originalspråk – arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska. Tekniska felaktigheter i de olika språkversionerna har i olika omgångar rättats av depositarien – Förenta nationernas generalsekreterare – genom en särskild procedur (procés verbaux). Den följande översättningen har tagit hänsyn till de rättelser som gjorts den 10 november 1998, den 12 juli och 30 november 1999 samt den 8 maj 2000 (de två sistnämnda rättelserna avsåg dock endast de franska och spanska versionerna).

Originaltexterna på de olika officiella språken med rättelser finns tillgängliga på Internet (<http://www.un.org>).

Översättningen av stadgan till svenska har ingen officiell status och tolkningar av olika bestämmelser bör därför ske med utgångspunkt i texterna på originalspråken.

ROME STATUTE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT

PREAMBLE

The States Parties to this Statute,

Conscious that all peoples are united by common bonds, their cultures pieced together in a shared heritage, and concerned that this delicate mosaic may be shattered at any time,

Mindful that during this century millions of children, women and men have been victims of unimaginable atrocities that deeply shock the conscience of humanity,

Recognizing that such grave crimes threaten the peace, security and well-being of the world,

Affirming that the most serious crimes of concern to the international community as a whole must not go unpunished and that their effective prosecution must be ensured by taking measures at the national level and by enhancing international cooperation,

Determined to put an end to impunity for the perpetrators of these crimes and thus to contribute to the prevention of such crimes,

Recalling that it is the duty of every State to exercise its criminal jurisdiction over those responsible for international crimes,

Reaffirming the Purposes and Principles of the Charter of the United Nations, and in particular that all States shall refrain from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations,

ROMSTADGAN FÖR INTERNATIONELLA BROTTMÅLS- DOMSTOLEN

INGRESS

De stater som är parter i denna stadga,

som är medvetna om att alla folk hålls samman av gemensamma band, med deras kulturer sammanfogade till ett gemensamt arv, och som fruktar att denna ömtåliga mosaik när som helst kan förstöras,

som är medvetna om att miljontals barn, kvinnor och män under detta århundrade har fallit offer för ofattbara skändligheter som djupt skakar mänsklighetens samvete,

som erkänner att så allvarliga brott hotar freden, säkerheten och välbefindandet i världen,

som förklarar att de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade och att en effektiv lagföring av dem måste säkras genom åtgärder på det nationella planet och ett förstärkt internationellt samarbete,

som är beslutna att hindra att de som gör sig skyldiga till dessa brott går ostraffade och att därigenom medverka till att förebygga sådana brott, som erinrar om att det åligger varje stat att utöva straffrättslig jurisdiktion över dem som har gjort sig skyldiga till internationella brott,

som bekräftat ändamålen och grundsatserna i Förenta nationernas stadga, särskilt den att alla stater skall avhålla sig från hot om eller bruk av våld, riktat mot någon annan stats territoriella integritet eller politiska oberoende, eller på annat sätt som är oförenligt med Förenta nationernas ändamål,

Emphasizing in this connection that nothing in this Statute shall be taken as authorizing any State Party to intervene in an armed conflict or in the internal affairs of any State,

Determined to these ends and for the sake of present and future generations, to establish an independent permanent International Criminal Court in relationship with the United Nations system, with jurisdiction over the most serious crimes of concern to the international community as a whole,

Emphasizing that the International Criminal Court established under this Statute shall be complementary to national criminal jurisdictions,

Resolved to guarantee lasting respect for and the enforcement of international justice,

Have agreed as follows

som härvidlag understryker att ingen bestämmelse i denna stadga skall uppfattas som att tillåta någon stadgepart att ingripa i en väpnad konflikt eller i någon stats interna angelägenheter,

som är beslutna att i dessa syften och i innevarande och framtida generationers intresse upprätta en oberoende, permanent, internationell brottmålsdomstol som är anknuten till Förenta nationernas system och har jurisdiktion över de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet, som understryker att den internationella brottmålsdomstol som upprättas i enlighet med denna stadga skall komplettera nationell straffrättslig jurisdiktion,

som är beslutna att trygga varaktig respekt för och upprätthållande av internationell rättvisa, har kommit överens om följande.

PART 1. ESTABLISHMENT OF THE COURT

Article 1 The Court

An International Criminal Court ("the Court") is hereby established. It shall be a permanent institution and shall have the power to exercise its jurisdiction over persons for the most serious crimes of international concern, as referred to in this Statute, and shall be complementary to national criminal jurisdictions. The jurisdiction and functioning of the Court shall be governed by the provisions of this Statute.

Article 2 Relationship of the Court with the United Nations

The Court shall be brought into relationship with the United Nations through an agreement to be approved by the Assembly of States Parties to this Statute and thereafter concluded by the President of the Court on its behalf.

Article 3 Seat of the Court

1. The seat of the Court shall be established at The Hague in the Netherlands ("the host State").

2. The Court shall enter into a headquarters agreement with the host State, to be approved by the Assembly of States Parties and thereafter concluded by the President of the Court on its behalf.

3. The Court may sit elsewhere, whenever it considers it desirable, as provided in this Statute.

Article 4 Legal status and powers of the Court

1. The Court shall have international legal personality. It shall also have such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions and the

DEL 1 UPPRÄTTANDE AV DOMSTOLEN

Artikel 1 Domstolen

Härmed inrättas en internationell brottmålsdomstol (*Domstolen*). Domstolen skall vara en permanent institution och ha rätt att utöva sin jurisdiktion över enskilda personer för de mest allvarliga brotten som är internationella angelägenheter i den mening som avses i denna stadga och komplettera de nationella straffrättsliga systemen. Bestämmelserna i denna stadga skall gälla för Domstolens jurisdiktion och dess funktionssätt.

Artikel 2 Domstolens förhållande till Förenta nationerna

Domstolens skall knytas till Förenta nationerna genom en överenskommelse som skall godkännas av denna stadgas partsförsamling och därefter ingås av domstolspresidenten på Domstolens vägnar.

Artikel 3 Domstolens säte

1. Domstolens säte skall upprättas i Haag i Nederländerna (*världstaten*).

2. Domstolen skall ingå en högkvartersöverenskommelse med världstaten, vilken skall godkännas av stadgepartsförsamlingen och därefter ingås av domstolspresidenten på Domstolens vägnar.

3. Domstolen får sammanträda på annan plats i enlighet med bestämmelserna i denna stadga om den anser det vara önskvärt.

Artikel 4 Domstolens rättsliga status och befogenheter

1. Domstolen skall ha internationell rättskapacitet. Den skall också ha den rättshandlingsförmåga som är nödvändig för att fullgöra sina uppgifter och upp-

fulfilment of its purposes.

2. The Court may exercise its functions and powers, as provided in this Statute, on the territory of any State Party and, by special agreement, on the territory of any other State.

PART 2. JURISDICTION, ADMISSIBILITY AND APPLICABLE LAW

Article 5

Crimes within the jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall be limited to the most serious crimes of concern to the international community as a whole. The Court has jurisdiction in accordance with this Statute with respect to the following crimes:

- (a) The crime of genocide;
- (b) Crimes against humanity;
- (c) War crimes;
- (d) The crime of aggression.

2. The Court shall exercise jurisdiction over the crime of aggression once a provision is adopted in accordance with articles 121 and 123 defining the crime and setting out the conditions under which the Court shall exercise jurisdiction with respect to this crime. Such a provision shall be consistent with the relevant provisions of the Charter of the United Nations.

Article 6

Genocide

For the purpose of this Statute, "genocide" means any of the following acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such:

- (a) Killing members of the group;
- (b) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (c) Deliberately inflicting on the group conditions of life calcu-

fylla sina ändamål.

2. Domstolen får i enlighet med denna stadga fullgöra sina uppgifter och utöva sina befogenheter inom varje stadgeparts territorium och, efter särskild överenskommelse, inom annan stats territorium.

DEL 2 JURISDIKTION, PROCESSFÖRUTSÄTTNING AR OCH TILLÄMPLIG LAG

Artikel 5

Brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion

1. Domstolens jurisdiktion skall inskränka sig till de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet. Domstolen skall ha jurisdiktion i enlighet med denna stadga i fråga om följande brott:

- a) Folkmord.
- b) Brott mot mänskligheten.
- c) Krigsförbrytelser.
- d) Aggressionsbrott.

2. Domstolen skall utöva jurisdiktion över aggressionsbrottet så snart en bestämmelse har antagits i enlighet med artiklarna 121 och 123 som definierar detta brott och fastställer villkoren för Domstolens utövande av sin jurisdiktion över det. En sådan bestämmelse skall vara förenlig med de tillämpliga bestämmelserna i Förenta nationernas stadga.

Artikel 6

Folkmord

Med *folk mord* avses i denna stadga var och en av följande gärningar förövad i avsikt att helt eller delvis förgöra en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös folkgrupp som sådan, nämligen

- a) att döda medlemmar av folkgruppen,
- b) att tillfoga medlemmar av folkgruppen svår kroppslig eller själslig skada,
- c) att uppsåtligen påtvinga folkgruppen levnadsvillkor som

lated to bring about its physical destruction in whole or in part;

(d) Imposing measures intended to prevent births within the group;

(e) Forcibly transferring children of the group to another group.

Article 7

Crimes against humanity

1. For the purpose of this Statute, "crime against humanity" means any of the following acts when committed as part of a widespread or systematic attack directed against any civilian population, with knowledge of the attack:

- (a) Murder;
- (b) Extermination;
- (c) Enslavement;
- (d) Deportation or forcible transfer of population;
- (e) Imprisonment or other severe deprivation of physical liberty in violation of fundamental rules of international law;
- (f) Torture;
- (g) Rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, enforced sterilization, or any other form of sexual violence of comparable gravity;
- (h) Persecution against any identifiable group or collectivity on political, racial, national, ethnic, cultural, religious, gender as defined in paragraph 3, or other grounds that are universally recognized as impermissible under international law, in connection with any act referred to in this paragraph or any crime within the jurisdiction of the Court;
- (i) Enforced disappearance of persons;
- (j) The crime of apartheid;
- (k) Other inhumane acts of a similar character intentionally causing great suffering, or serious

är avsedda att medföra dess fysiska undergång helt eller delvis,

d) att genomföra åtgärder som är avsedda att förhindra födelser inom folkgruppen,

e) att med våld överföra barn från folkgruppen till en annan folkgrupp.

Artikel 7

Brott mot mänskligheten

1. Med *brott mot mänskligheten* avses i denna stadga var och en av följande gärningar när de begås som en del av ett vidsträckt eller systematiskt angrepp riktat mot civilbefolkning med insikt om angreppet:

- a) Mord.
- b) Utrotning.
- c) Förslavning.
- d) Deportation eller tvångsförflyttning av befolkning.
- e) Fängslande eller annat allvarligt berövande av fysisk frihet i strid med grundläggande folkrättsliga regler.
- f) Tortyr.
- g) Våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap, påtvingad sterilisering eller varje annan form av sexuellt våld av motsvarande svårighetsgrad.
- h) Förföljelse av en identifierbar folkgrupp eller ett identifierbart kollektiv av politiska, ras-mässiga, nationella, etniska, kulturella, religiösa, genusmässiga, enligt definitionen i punkt 3 i denna artikel, eller av andra skäl som universellt är erkända som otillåtna enligt folkrätten, i samband med en gärning som avses i denna punkt eller ett annat brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion.
- i) Påtvingat försvinnande av personer.
- j) Brottet apartheid.
- k) Andra omänskliga handlingar av liknande beskaffenhet som uppsåtligen förorsakar svårt

injury to body or to mental or physical health.

2. For the purpose of paragraph 1:

(a) "Attack directed against any civilian population" means a course of conduct involving the multiple commission of acts referred to in paragraph 1 against any civilian population, pursuant to or in furtherance of a State or organizational policy to commit such attack;

(b) "Extermination" includes the intentional infliction of conditions of life, *inter alia* the deprivation of access to food and medicine, calculated to bring about the destruction of part of a population;

(c) "Enslavement" means the exercise of any or all of the powers attaching to the right of ownership over a person and includes the exercise of such power in the course of trafficking in persons, in particular women and children;

(d) "Deportation or forcible transfer of population" means forced displacement of the persons concerned by expulsion or other coercive acts from the area in which they are lawfully present, without grounds permitted under international law;

(e) "Torture" means the intentional infliction of severe pain or suffering, whether physical or mental, upon a person in the custody or under the control of the accused; except that torture shall not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to, lawful sanctions;

(f) "Forced pregnancy" means the unlawful confinement of a woman forcibly made pregnant, with the intent of affecting the ethnic composition of any population or carrying out other grave violations of international law. This definition shall not in any way be interpreted as affecting national laws relating to pregnancy;

lidande, svår kroppslig skada eller svårt själsligt eller fysiskt men.

2. I punkt 1

a) avses med *angrepp riktat mot civilbefolkning*: ett beteende som består i upprepat förövande av gärningar som avses i punkt 1 mot civilbefolkning för att främja en stats eller en organisations politik att genomföra ett sådant angrepp,

b) *utrotning* inbegriper uppsåtligt påtvingande av levnadsförhållanden, bland annat berövande av tillgång till livsmedel och läkemedel, i avsikt att åstadkomma förgörande av en del av en befolkning,

c) avses med *förslavning*: utövande av någon eller all den makt som följer av äganderätt över en person; detta inbegriper utövande av denna makt vid handel med människor, särskilt kvinnor och barn,

d) avses med *deportation eller tvångsförflyttning av befolkning*: påtvingad förflyttning utan folkrättsligt tillåtna skäl av de berörda personerna genom utvisning eller andra tvångsmedel från det område där de lagligen uppehåller sig,

e) avses med *tortyr*: uppsåtligt tillfogande av allvarlig smärta eller svårt fysiskt eller psykiskt lidande för någon som befinner sig i den tilltalades förvar eller står under hans eller hennes kontroll; tortyr innefattar inte smärta eller lidande som uppkommer enbart genom eller är förknippade med lagenliga sanktioner,

f) avses med *påtvingat havandeskap*: olaglig inspärning av en kvinna som med våld försatts i havande tillstånd med avsikt att påverka den etniska sammansättningen av en befolkning eller att föröva andra svåra överträdelser av folkrätten; denna definition skall inte på något sätt tolkas som

(g) "Persecution" means the intentional and severe deprivation of fundamental rights contrary to international law by reason of the identity of the group or collectivity;

(h) "The crime of apartheid" means inhumane acts of a character similar to those referred to in paragraph 1, committed in the context of an institutionalized regime of systematic oppression and domination by one racial group over any other racial group or groups and committed with the intention of maintaining that regime;

(i) "Enforced disappearance of persons" means the arrest, detention or abduction of persons by, or with the authorization, support or acquiescence of, a State or a political organization, followed by a refusal to acknowledge that deprivation of freedom or to give information on the fate or whereabouts of those persons, with the intention of removing them from the protection of the law for a prolonged period of time.

3. For the purpose of this Statute, it is understood that the term "gender" refers to the two sexes, male and female, within the context of society. The term "gender" does not indicate any meaning different from the above.

Article 8 War crimes

1. The Court shall have jurisdiction in respect of war crimes in particular when committed as part of a plan or policy or as part of a large-scale commission of such crimes.

2. For the purpose of this Statute, "war crimes" means:

(a) Grave breaches of the Geneva Conventions of 12 August 1949, namely, any of the following acts against persons or property protected under the provisions of the relevant Geneva Convention:

(i) Wilful killing;

att inverka på nationella lagar rörande havandeskap,

g) avses med *förföljelse*: uppsåtligt och allvarligt berövande av grundläggande rättigheter i strid med folkrätten på grund av en folkgrupps eller ett kollektivs identitet,

h) avses med *brottet apartheid*: omänskliga gärningar av en beskaffenhet motsvarande de som avses i punkt 1, vilka begås i förbindelse med en institutionaliserad ordning av systematiskt förtryck och dominans av en rasgrupp över en eller flera andra rasgrupper, och vilka begås med avsikt att vidmakthålla denna ordning,

i) avses med *påtvingat försvinnande av personer*: gripande, hållande i fängsligt förvar eller bortförande av personer av eller med tillstånd, stöd eller samtycke från en stat eller en politisk organisation som åtföljs av vägran att tillstå frihetsberövandet eller lämna upplysningar om de berörda personernas öde eller uppehållsort med avsikt att undandra dem rättsligt skydd under en längre tid.

3. Termen *genus* avser i denna stadga båda könen, kvinnor och män, i ett samhälleligt perspektiv. Termen *genus* har således ingen betydelse som skiljer sig från den nyss nämnda.

Artikel 8 Krigsförbrytelser

1. Domstolen skall ha jurisdiktion över krigsförbrytelser särskilt när de begås som en del av en plan eller en politik eller utgör en del av förövandet av sådana brott i stor skala.

2. Med *krigsförbrytelser* avses i denna stadga

a) Svåra överträdelser av Genèvekonventionerna av den 12 augusti 1949, nämligen följande gärningar som riktar sig mot personer eller egendom som skyddas enligt bestämmelserna i den tillämpliga Genèvekonventionen:

i) Uppsåtligt dödande.

(ii) Torture or inhuman treatment, including biological experiments;

(iii) Wilfully causing great suffering, or serious injury to body or health;

(iv) Extensive destruction and appropriation of property, not justified by military necessity and carried out unlawfully and wantonly;

(v) Compelling a prisoner of war or other protected person to serve in the forces of a hostile Power;

(vi) Wilfully depriving a prisoner of war or other protected person of the rights of fair and regular trial;

(vii) Unlawful deportation or transfer or unlawful confinement;

(viii) Taking of hostages.

(b) Other serious violations of the laws and customs applicable in international armed conflict, within the established framework of international law, namely, any of the following acts:

(i) Intentionally directing attacks against the civilian population as such or against individual civilians not taking direct part in hostilities;

(ii) Intentionally directing attacks against civilian objects, that is, objects which are not military objectives;

(iii) Intentionally directing attacks against personnel, installations, material, units or vehicles involved in a humanitarian assistance or peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians or civilian objects under the international law of armed conflict;

(iv) Intentionally launching an attack in the knowledge that such attack will cause incidental loss of life or injury to civilians or damage to civilian objects or widespread, long-term and severe

ii) Tortyr eller omänsklig behandling inbegripet biologiska experiment.

iii) Uppsåtligt förorsakande av svårt lidande eller svår skada till kropp eller hälsa.

iv) Olaglig och godtycklig förstörelse eller tillägnelse av egendom i stor omfattning som inte rättfärdigas av militär nödvändighet.

v) Tvingande av en krigsfånge eller en annan skyddad person att tjänstgöra i en fientlig makts stridskrafter.

vi) Uppsåtligt berövande av rätten till opartisk rättegång i laga ordning för en krigsfånge eller en annan skyddad person.

vii) Olaglig deportation eller förflyttning eller olaglig inspärning.

viii) Tagande av gisslan.

b) Annan allvarlig kränkning av lag eller sedvanerätt som är tillämplig i internationella väpnade konflikter inom den vedertagna folkrättsliga ramen, nämligen någon av följande gärningar:

i) Uppsåtligt riktande av angrepp mot civilbefolkning som sådan eller mot enskilda civila som inte direkt deltar i fientligheter.

ii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot civil egendom, det vill säga egendom som inte utgör ett militärt mål.

iii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot personal, anläggningar, materiel, enheter eller fordon som deltar i en humanitär biståndsinsats eller i en fredsbevarande insats i enlighet med Förenta nationernas stadga, så länge de är berättigade till det skydd som tillkommer civilbefolkning eller civil egendom i enlighet med folkrätten i väpnade konflikter.

iv) Uppsåtligt inledande av angrepp med insikt om att det också kommer att leda till spillande av liv eller åsamkande av skada för civila eller civil egendom eller vidsträckta,

damage to the natural environment which would be clearly excessive in relation to the concrete and direct overall military advantage anticipated;

(v) Attacking or bombarding, by whatever means, towns, villages, dwellings or buildings which are undefended and which are not military objectives;

(vi) Killing or wounding a combatant who, having laid down his arms or having no longer means of defence, has surrendered at discretion;

(vii) Making improper use of a flag of truce, of the flag or of the military insignia and uniform of the enemy or of the United Nations, as well as of the distinctive emblems of the Geneva Conventions, resulting in death or serious personal injury;

(viii) The transfer, directly or indirectly, by the Occupying Power of parts of its own civilian population into the territory it occupies, or the deportation or transfer of all or parts of the population of the occupied territory within or outside this territory;

(ix) Intentionally directing attacks against buildings dedicated to religion, education, art, science or charitable purposes, historic monuments, hospitals and places where the sick and wounded are collected, provided they are not military objectives;

(x) Subjecting persons who are in the power of an adverse party to physical mutilation or to medical or scientific experiments of any kind which are neither justified by the medical, dental or hospital treatment of the person concerned nor carried out in his or her interest, and which cause death to or seriously endanger the health of such person or persons;

(xi) Killing or wounding treacherously individuals

långvariga och allvarliga skador på den naturliga miljön, vilka kan anses vara klart överdrivna vid jämförelse med den påtagliga och direkta övergripande militära fördel som kan förväntas.

v) Angrepp eller bombardemang, oavsett med vilka medel, av städer, byar, bostäder eller byggnader som inte försvaras och inte utgör ett militärt mål.

vi) Dödande eller sårande av en kombattant som, sedan han nedlagt vapnen eller inte längre är i stånd att försvara sig, har gett sig på nåd och onåd.

vii) Otillbörligt användande av parlamentärflagg, fiendens flagg eller Förenta nationernas flagg eller militära gradbeteckningar och uniformer eller Genèvekonventionernas kännetecken med död eller allvarlig personskada som följd.

viii) Ockupationsmakts förflyttning direkt eller indirekt av en del av sin egen civilbefolkning till det område som den ockuperar eller deportation eller förflyttning inom eller utanför det ockuperade området av hela eller en del av befolkningen i detta område.

ix) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader avsedda för religion, undervisning, konst, vetenskap eller välgörande ändamål, historiska minnesmärken, sjukhus och uppsamlingsplatser för sjuka och sårade under förutsättning att de inte utgör ett militärt mål.

x) Utsättande av någon som fallit i en motparts våld för fysisk stympning eller medicinska eller vetenskapliga experiment i någon form som varken rättfärdigas av vederbörandes medicinska, odontologiska eller sjukhusmässiga vårdbehov eller utförs i hans eller hennes intresse och vilka förorsakar död eller allvarligt hotar hälsan för den personen.

xi) Förrädiskt dödande eller sårande av till den fientliga

belonging to the hostile nation or army;

(xii) Declaring that no quarter will be given;

(xiii) Destroying or seizing the enemy's property unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of war;

(xiv) Declaring abolished, suspended or inadmissible in a court of law the rights and actions of the nationals of the hostile party;

(xv) Compelling the nationals of the hostile party to take part in the operations of war directed against their own country, even if they were in the belligerent's service before the commencement of the war;

(xvi) Pillaging a town or place, even when taken by assault;

(xvii) Employing poison or poisoned weapons;

(xviii) Employing asphyxiating, poisonous or other gases, and all analogous liquids, materials or devices;

(xix) Employing bullets which expand or flatten easily in the human body, such as bullets with a hard envelope which does not entirely cover the core or is pierced with incisions;

(xx) Employing weapons, projectiles and material and methods of warfare which are of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering or which are inherently indiscriminate in violation of the international law of armed conflict, provided that such weapons, projectiles and material and methods of warfare are the subject of a comprehensive prohibition and are included in an annex to this Statute, by an amendment in accordance with the relevant provisions set forth in articles 121 and 123;

(xxi) Committing outrages

nationen eller armén tillhörande personer.

xii) Förklarande att pardon inte kommer att ges.

xiii) Förstörelse eller beslagtagande av fiendens tillhörigheter såvida inte detta till följd av krigets krav är oundgängligen nödvändigt.

xiv) Förklarande att motpartens medborgares rättigheter och rätt att väcka talan är upphävda, tillfälligt försatta ur kraft eller utestängda från att kunna göras gällande inför domstolarna.

xv) Tvingande av motpartens medborgare att delta i krigsoperationer riktade mot deras eget land även om de var i den krigförandes tjänst innan kriget börjat.

xvi) Plundring av en stad eller en plats även om den har tagits med storm.

xvii) Användande av gifter eller förgiftade vapen.

xviii) Användande av kvävande, giftiga eller andra gaser och alla likvärdiga vätskor, ämnen eller medel.

xix) Användande av kulor som lätt utvidgar sig eller tillplattas i människokroppen, såsom kulor med hård mantel, om denna inte helt och hållet täcker kärnan eller är försedd med inskärningar.

xx) Användande av vapen, projektiler och material samt stridsmetoder av sådan beskaffenhet att de kan förorsaka överflödig skada eller onödigt lidande eller som är av urskillningslös beskaffenhet i strid med folkrätten i väpnade konflikter under förutsättning att sådana vapen, projektiler, material och stridsmetoder är föremål för ett allomfattande förbud och omfattas av en bilaga till denna stadga till följd av en ändring som har gjorts i enlighet med de tillämpliga bestämmelser som avses i artiklarna 121 och 123.

xxi) Kränkande av personlig

upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment;

(xxii) Committing rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, as defined in article 7, paragraph 2 (f), enforced sterilization, or any other form of sexual violence also constituting a grave breach of the Geneva Conventions;

(xxiii) Utilizing the presence of a civilian or other protected person to render certain points, areas or military forces immune from military operations;

(xxiv) Intentionally directing attacks against buildings, material, medical units and transport, and personnel using the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law;

(xxv) Intentionally using starvation of civilians as a method of warfare by depriving them of objects indispensable to their survival, including wilfully impeding relief supplies as provided for under the Geneva Conventions;

(xxvi) Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into the national armed forces or using them to participate actively in hostilities.

(c) In the case of an armed conflict not of an international character, serious violations of article 3 common to the four Geneva Conventions of 12 August 1949, namely, any of the following acts committed against persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed hors de combat by sickness, wounds, detention or any other cause:

(i) Violence to life and person, in particular murder of all kinds, mutilation, cruel treatment and torture;

värdighet, särskilt förödmjukande och nedsättande behandling.

xxii) Våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap enligt definitionen i artikel 7.2 f, påtvingad sterilisering eller annan form av sexuellt våld, som också utgör en svår överträdelse av Genèvekonventionerna.

xxiii) Användande av en civil eller annan skyddad person för att genom sin närvaro skydda vissa platser, områden eller väpnade styrkor från stridshandlingar.

xxiv) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader, utrustning, medicinska enheter och transporter samt personal som bär Genèvekonventionernas kännetecken i enlighet med folkrätten.

xxv) Uppsåtligt användande av utsvaltning av civilbefolkning som en stridsmetod genom att beröva den förnödenheter som är nödvändiga för dess överlevnad, däribland uppsåtligt förhindrande av hjälpsändningar i enlighet med Genèvekonventionerna.

xxvi) Uttagande eller värvande av barn som inte fyllt 15 år till de nationella väpnade styrkorna eller användande av dem till att aktivt delta i fientligheter.

c) I fall av väpnad konflikt som inte är av internationell karaktär, allvarliga kränkningar av artikel 3 som är gemensam för de fyra Genèvekonventionerna av den 12 augusti 1949, nämligen någon av följande gärningar som begåtts mot personer som inte deltar aktivt i fientligheterna, däribland medlemmar av de väpnade styrkorna som har lagt ned vapnen och personer som försatts ur stridbart skick genom sjukdom, sårskada, fångenskap eller av annat skäl:

i) Våld mot liv och person, i synnerhet mord i alla dess former, stympning, grym behandling och tortyr.

(ii) Committing outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment;

(iii) Taking of hostages;

(iv) The passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgement pronounced by a regularly constituted court, affording all judicial guarantees which are generally recognized as indispensable.

(d) Paragraph 2 (c) applies to armed conflicts not of an international character and thus does not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature.

(e) Other serious violations of the laws and customs applicable in armed conflicts not of an international character, within the established framework of international law, namely, any of the following acts:

(i) Intentionally directing attacks against the civilian population as such or against individual civilians not taking direct part in hostilities;

(ii) Intentionally directing attacks against buildings, material, medical units and transport, and personnel using the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law;

(iii) Intentionally directing attacks against personnel, installations, material, units or vehicles involved in a humanitarian assistance or peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians or civilian objects under the international law of armed conflict;

(iv) Intentionally directing attacks against buildings dedicated to religion, education, art, science or charitable purposes,

ii) Kränkande av den personliga värdigheten, i synnerhet förödmjukande och nedsättande behandling.

iii) Tagande av gisslan.

iv) Utdömmande av straff och verkställande av avrättningar utan föregående dom avkunnad av i laga ordning tillsatt domstol vars rättskipning erbjuder de garantier som allmänt erkänns som oumbärliga.

d) Punkt 2 c är tillämplig i icke-internationella väpnade konflikter och därför inte i situationer som har uppkommit till följd av interna störningar och spänningar, såsom upplopp, enstaka och sporadiska våldshandlingar och andra liknande handlingar.

e) Andra allvarliga kränkningar av lag eller sedvanerätt som är tillämplig i icke-internationella väpnade konflikter inom den vedertagna folkrättsliga ramen, nämligen någon av följande gärningar:

i) Uppsåtligt angrepp mot civilbefolkning som sådan eller mot enskilda civila som inte direkt deltar i fientligheter.

ii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader, utrustning, medicinska enheter och transporter samt personal som bär Genèvekonventionernas kännetecken i enlighet med folkrätten.

iii) Uppsåtligt riktande av angrepp mot personal, anläggningar, materiel, enheter eller fordon som deltar i en humanitär biståndsinsats eller i en fredsbevarande insats i enlighet med Förenta nationernas stadga, så länge de är berättigade till det skydd som tillkommer civilbefolkning eller civil egendom i enlighet med folkrätten i väpnade konflikter.

iv) Uppsåtligt riktande av angrepp mot byggnader avsedda för religion, undervisning, konst, vetenskap eller välgörande ända-

historic monuments, hospitals and places where the sick and wounded are collected, provided they are not military objectives;

(v) Pillaging a town or place, even when taken by assault;

(vi) Committing rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, as defined in article 7, paragraph 2 (f), enforced sterilization, and any other form of sexual violence also constituting a serious violation of article 3 common to the four Geneva Conventions;

(vii) Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into armed forces or groups or using them to participate actively in hostilities;

(viii) Ordering the displacement of the civilian population for reasons related to the conflict, unless the security of the civilians involved or imperative military reasons so demand;

(ix) Killing or wounding treacherously a combatant adversary;

(x) Declaring that no quarter will be given;

(xi) Subjecting persons who are in the power of another party to the conflict to physical mutilation or to medical or scientific experiments of any kind which are neither justified by the medical, dental or hospital treatment of the person concerned nor carried out in his or her interest, and which cause death to or seriously endanger the health of such person or persons;

(xii) Destroying or seizing the property of an adversary unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of the conflict;

(f) Paragraph 2 (e) applies to armed conflicts not of an international character and thus does not apply to situations of internal disturbances and

mål, historiska minnesmärken, sjukhus och uppsamlingsplatser för sjuka och sårade under förutsättning att de inte utgör ett militärt mål.

v) Plundring av en stad eller en plats även om den har tagits med storm.

vi) Våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap enligt definitionen i artikel 7.2 f, påtvingad sterilisering eller annan form av sexuellt våld, som också utgör en allvarlig kränkning av artikel 3 som är gemensam för de fyra Genèvekonventionerna.

vii) Uttagande eller värvande av barn som inte fyllt 15 år till väpnade styrkor eller grupper eller användande av dem till att aktivt delta i fientligheter.

viii) Beordrande av förflyttning av civilbefolkning av skäl som sammanhänger med konflikten, såvida inte den berörda civilbefolkningens säkerhet eller tvingande militär nödvändighet kräver det.

ix) Förrådiskt dödande eller sårande av en kombattant tillhörande motståndaren.

x) Förklarande att pardon inte kommer att ges.

xi) Utsättande av någon som fallit i en annan parts våld för fysisk stympning eller medicinska eller vetenskapliga experiment i någon form som varken motiveras av vederbörandes medicinska, odontologiska eller sjukhusmässiga vårdbehov eller utförs i hans eller hennes intresse och vilka förorsakar död eller allvarligt hotar hälsan för den personen.

xii) Förstörelse eller beslagtagande av en motståndares tillhörigheter, såvida inte detta till följd av konflikten krav är oundgängligen nödvändigt.

f) Punkt 2 e är tillämplig i icke-internationella väpnade konflikter och därför inte i situationer som har uppkommit till följd av interna störningar och spänningar,

tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature. It applies to armed conflicts that take place in the territory of a State when there is protracted armed conflict between governmental authorities and organized armed groups or between such groups.

3. Nothing in paragraph 2 (c) and (e) shall affect the responsibility of a Government to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the unity and territorial integrity of the State, by all legitimate means.

Article 9

Elements of Crimes

1. Elements of Crimes shall assist the Court in the interpretation and application of articles 6, 7 and 8. They shall be adopted by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

2. Amendments to the Elements of Crimes may be proposed by:

- (a) Any State Party;
- (b) The judges acting by an absolute majority;
- (c) The Prosecutor.

Such amendments shall be adopted by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

3. The Elements of Crimes and amendments thereto shall be consistent with this Statute.

Article 10

Nothing in this Part shall be interpreted as limiting or prejudicing in any way existing or developing rules of international law for purposes other than this Statute.

Article 11

Jurisdiction *ratione temporis*

1. The Court has jurisdiction only with respect to crimes committed after the entry into force of this Statute.

såsom upplopp, enstaka och sporadiska våldshandlingar och andra liknande handlingar. Den är tillämplig i väpnade konflikter som äger rum inom en stats territorium när det förekommer en långvarig väpnad konflikt mellan regeringsmyndigheter och organiserade väpnade grupper eller mellan sådana grupper.

3. Inget i punkt 2 c och e skall inverka på en regerings ansvar för att upprätthålla eller återupprätta lag och ordning i staten eller för att försvara statens enighet och territoriella integritet med alla lagliga medel.

Artikel 9

Brottskriterier

1. Brottskriterier skall vara Domstolen till hjälp vid tolkningen och tillämpningen av artiklarna 6-8. De skall antas med två tredjedels majoritet av stadgparts församlingens medlemmar.

2. Ändringar i brottskriterierna får föreslås av

- a) varje stadgepart,
- b) en absolut majoritet av domarna,
- c) åklagaren.

Ändringarna skall antas med två tredjedels majoritet av stadgparts församlingens medlemmar.

3. Brottskriterierna och ändringar i dem skall stå i överensstämmelse med denna stadga.

Artikel 10

Inget i denna del skall tolkas som att det i några andra syften än för denna stadga på något vis inskränker gällande folkrättsliga regler eller föregriper sådana regler som är under utveckling.

Artikel 11

Tidsavgränsning av Domstolens jurisdiktion

1. Domstolens jurisdiktion skall endast omfatta brott som begåtts efter denna stadgas ikraftträdande.

2. If a State becomes a Party to this Statute after its entry into force, the Court may exercise its jurisdiction only with respect to crimes committed after the entry into force of this Statute for that State, unless that State has made a declaration under article 12, paragraph 3.

2. Om en stat blir part i denna stadga sedan den har trätt i kraft, får Domstolen endast utöva sin jurisdiktion med avseende på brott som begåtts efter stadgans ikraftträdande för den staten, såvida den inte har gjort en förklaring i enlighet med artikel 12.3.

Article 12**Preconditions to the exercise of jurisdiction**

1. A State which becomes a Party to this Statute thereby accepts the jurisdiction of the Court with respect to the crimes referred to in article 5.

2. In the case of article 13, paragraph (a) or (c), the Court may exercise its jurisdiction if one or more of the following States are Parties to this Statute or have accepted the jurisdiction of the Court in accordance with paragraph 3:

(a) The State on the territory of which the conduct in question occurred or, if the crime was committed on board a vessel or aircraft, the State of registration of that vessel or aircraft;

(b) The State of which the person accused of the crime is a national.

3. If the acceptance of a State which is not a Party to this Statute is required under paragraph 2, that State may, by declaration lodged with the Registrar, accept the exercise of jurisdiction by the Court with respect to the crime in question. The accepting State shall cooperate with the Court without any delay or exception in accordance with Part 9.

Article 13**Exercise of jurisdiction**

The Court may exercise its jurisdiction with respect to a crime referred to in article 5 in accordance with the provisions of this Statute if:

(a) A situation in which one or more of such crimes appears to have been committed is referred to the Prosecutor by a State Party in accordance with article 14;

(b) A situation in which one or more of such crimes appears to have been committed is referred to the Prosecutor by the Security Council acting under Chapter VII of the Charter of the United

Artikel 12**Förutsättningar för utövande av jurisdiktion**

1. En stat som blir part i denna stadga godtar därigenom Domstolens jurisdiktion i fråga om de brott som avses i artikel 5.

2. I de fall som avses i artikel 13 a eller c får Domstolen utöva sin jurisdiktion, om en eller flera av följande stater är parter i denna stadga eller har godtagit Domstolens jurisdiktion i enlighet med punkt 3 nedan:

a) Den stat inom vars territorium gärningarna i fråga har ägt rum eller, om brottet har förövats ombord på ett fartyg eller luftfartyg, dettas registreringsstat.

b) Den stat i vilken den som anklagas är medborgare.

3. Om godtagande av en stat som inte är part i denna stadga fordras i enlighet med punkt 2, får den staten genom en förklaring som ingivits till registratören godta att Domstolen utövar jurisdiktion avseende brottet i fråga. Den godtagande staten skall samarbeta med Domstolen i enlighet med del 9 i denna stadga utan dröjsmål eller inskränkningar.

Artikel 13**Utövande av jurisdiktion**

Domstolen får utöva sin jurisdiktion i enlighet med bestämmelserna i denna stadga i fråga om brott som avses i artikel 5

a) om en situation, i vilken ett eller flera sådana brott förefaller ha begåtts, har hänskjutits till åklagaren av en stadgепart i enlighet med artikel 14,

b) om en situation, i vilken ett eller flera sådana brott förefaller ha begåtts, har hänskjutits till åklagaren av säkerhetsrådet i enlighet med kapitel VII i Förenta nationernas stadga,

Nations; or

(c) The Prosecutor has initiated an investigation in respect of such a crime in accordance with article 15.

Article 14

Referral of a situation by a State Party

1. A State Party may refer to the Prosecutor a situation in which one or more crimes within the jurisdiction of the Court appear to have been committed requesting the Prosecutor to investigate the situation for the purpose of determining whether one or more specific persons should be charged with the commission of such crimes.

2. As far as possible, a referral shall specify the relevant circumstances and be accompanied by such supporting documentation as is available to the State referring the situation.

Article 15

Prosecutor

1. The Prosecutor may initiate investigations proprio motu on the basis of information on crimes within the jurisdiction of the Court.

2. The Prosecutor shall analyse the seriousness of the information received. For this purpose, he or she may seek additional information from States, organs of the United Nations, intergovernmental or non-governmental organizations, or other reliable sources that he or she deems appropriate, and may receive written or oral testimony at the seat of the Court.

3. If the Prosecutor concludes that there is a reasonable basis to proceed with an investigation, he or she shall submit to the Pre-Trial Chamber a request for authorization of an investigation, together with any supporting material collected. Victims may make representations to the Pre-Trial Chamber, in accordance with the Rules of Procedure and

c) om åklagaren har inlett en utredning om sådana brott i enlighet med artikel 15.

Artikel 14

En stadgeparts hänskjutande av en situation

1. En stadgepart får till åklagaren hänskjuta en situation, i vilken ett eller flera brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion förefaller ha begåtts, med hemställan att åklagaren skall utreda situationen för att avgöra om viss person skall åtalas för att ha begått sådant brott.

2. Ett hänskjutande skall såvitt möjligt ange omständigheter av betydelse och åtföljas av de handlingar till stöd för hänskjutandet som är tillgängliga för den hänskjutande staten.

Artikel 15

Åklagaren

1. Åklagaren får inleda utredningar på eget initiativ på grundval av uppgifter om brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion.

2. Åklagaren skall bedöma graden av allvar i mottagna uppgifter. I det syftet får åklagaren begära sådana kompletterande uppgifter från stater, Förenta nationernas organ, mellanstatliga organisationer, frivilligorganisationer eller andra tillförlitliga källor som han eller hon bedömer vara lämpliga och får ta upp skriftliga eller muntliga vittnesmål vid Domstolens säte.

3. Om åklagaren finner att det finns skälig grund att inleda en förundersökning, skall han till förundersökningskammaren inge en framställning om förundersökningstillstånd åtföljd av inhämtat underlag som styrker framställningen. Brottsoffer får vända sig till förundersökningskammaren i enlighet med bevis- och förfarandereglererna.

Evidence.

4. If the Pre-Trial Chamber, upon examination of the request and the supporting material, considers that there is a reasonable basis to proceed with an investigation, and that the case appears to fall within the jurisdiction of the Court, it shall authorize the commencement of the investigation, without prejudice to subsequent determinations by the Court with regard to the jurisdiction and admissibility of a case.

5. The refusal of the Pre-Trial Chamber to authorize the investigation shall not preclude the presentation of a subsequent request by the Prosecutor based on new facts or evidence regarding the same situation.

6. If, after the preliminary examination referred to in paragraphs 1 and 2, the Prosecutor concludes that the information provided does not constitute a reasonable basis for an investigation, he or she shall inform those who provided the information. This shall not preclude the Prosecutor from considering further information submitted to him or her regarding the same situation in the light of new facts or evidence.

Article 16

Deferral of investigation or prosecution

No investigation or prosecution may be commenced or proceeded with under this Statute for a period of 12 months after the Security Council, in a resolution adopted under Chapter VII of the Charter of the United Nations, has requested the Court to that effect; that request may be renewed by the Council under the same conditions.

Article 17

Issues of admissibility

1. Having regard to paragraph

4. Om förundersökningskammaren vid prövning av framställningen och dess underlag finner att det finns skälig grund att inleda en förundersökning och att saken verkar ligga inom Domstolens jurisdiktion, skall den ge tillstånd till att inleda en förundersökning utan att detta skall inverka på senare beslut av Domstolen om jurisdiktion och processförutsättningar i saken.

5. Förundersökningskammarens vägran att lämna förundersökningstillstånd skall inte hindra åklagaren från att senare göra en ny framställning avseende samma situation grundad på nya omständigheter eller ny bevisning.

6. Om åklagaren efter den preliminära utredning som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel finner att de mottagna uppgifterna inte utgör skälig grund för en förundersökning, skall han eller hon underrätta dem som lämnat uppgifterna. Detta skall inte hindra att åklagaren beaktar ytterligare uppgifter som lämnas till honom eller henne beträffande samma situation mot bakgrund av nya omständigheter eller ny bevisning.

Artikel 16

Uppskjutande av förundersökning eller lagföring

Förundersökning eller lagföring i enlighet med denna stadga får inte inledas eller fortsättas under en tid av tolv månader från det att säkerhetsrådet så begärt av Domstolen genom en resolution antagen i enlighet med kapitel VII i Förenta nationernas stadga; begäran får förnyas av säkerhetsrådet på samma sätt.

Artikel 17

Frågor om processförutsättningar

1. I beaktande av tionde

10 of the Preamble and article 1, the Court shall determine that a case is inadmissible where:

(a) The case is being investigated or prosecuted by a State which has jurisdiction over it, unless the State is unwilling or unable genuinely to carry out the investigation or prosecution;

(b) The case has been investigated by a State which has jurisdiction over it and the State has decided not to prosecute the person concerned, unless the decision resulted from the unwillingness or inability of the State genuinely to prosecute;

(c) The person concerned has already been tried for conduct which is the subject of the complaint, and a trial by the Court is not permitted under article 20, paragraph 3;

(d) The case is not of sufficient gravity to justify further action by the Court.

2. In order to determine unwillingness in a particular case, the Court shall consider, having regard to the principles of due process recognized by international law, whether one or more of the following exist, as applicable:

(a) The proceedings were or are being undertaken or the national decision was made for the purpose of shielding the person concerned from criminal responsibility for crimes within the jurisdiction of the Court referred to in article 5;

(b) There has been an unjustified delay in the proceedings which in the circumstances is inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice;

(c) The proceedings were not or are not being conducted independently or impartially, and they were or are being conducted in a manner which, in the circumstances, is inconsistent with an

stycket i ingressen och artikel 1 skall Domstolen besluta att en sak skall avvisas på grund av bristande processförutsättningar

a) om saken är föremål för undersökning eller lagföring av en stat som har jurisdiktion över den, såvida inte den staten saknar vilja eller förmåga att som sig bör genomföra undersökningen eller lagföringen,

b) om saken har undersökts av en stat som har jurisdiktion över den och staten har beslutat att inte lagföra den person som avses, såvida inte detta beslut är en följd av bristande vilja eller förmåga att som sig bör lagföra saken,

c) om den person som avses redan har lagförts för den gärning som saken gäller och en rättegång inför Domstolen inte är tillåten enligt artikel 20.3,

d) om saken inte är tillräckligt allvarlig för att motivera vidare åtgärder av Domstolen.

2. För att avgöra om det föreligger bristande vilja i ett visst fall skall Domstolen, med beaktande av de principer för rättvisans behöriga gång som erkänns i folkrätten, bedöma om en eller flera av följande förutsättningar föreligger:

a) förfarandet har genomförts eller genomförs eller det nationella beslutet har fattats i syfte att undandra den person som avses från straffrättsligt ansvar för brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion och som avses i artikel 5,

b) en omotiverad försening i förfarandet har förekommit som under omständigheterna är oförenlig med en avsikt att ställa den person som avses inför rätta,

c) förfarandet har inte genomförts eller genomförs inte på ett oberoende och opartiskt sätt och det har genomförts eller genomförs på ett sätt som under omständigheterna är oförenligt

intent to bring the person concerned to justice.

3. In order to determine inability in a particular case, the Court shall consider whether, due to a total or substantial collapse or unavailability of its national judicial system, the State is unable to obtain the accused or the necessary evidence and testimony or otherwise unable to carry out its proceedings.

Article 18
Preliminary rulings regarding admissibility

1. When a situation has been referred to the Court pursuant to article 13 (a) and the Prosecutor has determined that there would be a reasonable basis to commence an investigation, or the Prosecutor initiates an investigation pursuant to articles 13 (c) and 15, the Prosecutor shall notify all States Parties and those States which, taking into account the information available, would normally exercise jurisdiction over the crimes concerned. The Prosecutor may notify such States on a confidential basis and, where the Prosecutor believes it necessary to protect persons, prevent destruction of evidence or prevent the absconding of persons, may limit the scope of the information provided to States.

2. Within one month of receipt of that notification, a State may inform the Court that it is investigating or has investigated its nationals or others within its jurisdiction with respect to criminal acts which may constitute crimes referred to in article 5 and which relate to the information provided in the notification to States. At the request of that State, the Prosecutor shall defer to the State's investigation of those persons unless the Pre-Trial Chamber, on the application of

med en avsikt att ställa den person som avses inför rätta.

3. För att avgöra om det föreligger oförmåga i ett visst fall skall Domstolen bedöma om staten, till följd av ett totalt eller omfattande sammanbrott i eller bristande tillgänglighet hos dess nationella rättssystem, inte har förmåga att få fram den anklagade eller nödvändig bevisning och nödvändiga vittnesmål eller på annat sätt saknar förmåga att genomföra sina förfaranden.

Artikel 18
Preliminära beslut i fråga om processförutsättningar

1. När en situation har hänskjutits till Domstolen i enlighet med artikel 13 a och åklagaren har beslutat att det finns skälig grund att inleda en förundersökning, eller åklagaren inleder en förundersökning i enlighet med artikel 13 c och artikel 15, skall åklagaren underrätta samtliga stadgепarter och de stater som, med beaktande av tillgängliga uppgifter, normalt skulle ha jurisdiktion över brottet i fråga. Åklagaren får underrätta sådana stater med förbehåll för sekretess och får, om han eller hon anser det vara nödvändigt för att skydda personer, förhindra att bevisning förstörs eller att personer avviker, begränsa omfattningen av de uppgifter som lämnas till stater.

2. Inom en månad efter mottagandet av en sådan underrättelse kan en stat meddela Domstolen att den har genomfört eller är i färd med att genomföra undersökningar beträffande sina medborgare eller sådana andra personer som står under statens jurisdiktion avseende sådana brottsliga gärningar som skulle kunna utgöra brott som avses artikel 5 och som har samband med de uppgifter som lämnats i underrättelsen till staterna. På statens begäran skall åklagaren överlåta åt staten att sköta

the Prosecutor, decides to authorize the investigation.

3. The Prosecutor's deferral to a State's investigation shall be open to review by the Prosecutor six months after the date of deferral or at any time when there has been a significant change of circumstances based on the State's unwillingness or inability genuinely to carry out the investigation.

4. The State concerned or the Prosecutor may appeal to the Appeals Chamber against a ruling of the Pre-Trial Chamber, in accordance with article 82. The appeal may be heard on an expedited basis.

5. When the Prosecutor has deferred an investigation in accordance with paragraph 2, the Prosecutor may request that the State concerned periodically inform the Prosecutor of the progress of its investigations and any subsequent prosecutions. States Parties shall respond to such requests without undue delay.

6. Pending a ruling by the Pre-Trial Chamber, or at any time when the Prosecutor has deferred an investigation under this article, the Prosecutor may, on an exceptional basis, seek authority from the Pre-Trial Chamber to pursue necessary investigative steps for the purpose of preserving evidence where there is a unique opportunity to obtain important evidence or there is a significant risk that such evidence may not be subsequently available.

7. A State which has challenged a ruling of the Pre-Trial Chamber under this article may challenge the admissibility of a case under article 19 on the grounds of additional significant facts or significant change of

undersökningen beträffande dessa personer, såvida inte förundersökningskammaren på begäran av åklagaren beslutar att ge tillstånd till förundersökningen.

3. Åklagarens beslut att överlåta åt en stat att sköta en undersökning kan omprövas av åklagaren sex månader efter dagen för beslutet eller vid vilken tidpunkt som helst, om en väsentlig förändring av omständigheterna har skett beroende på bristande vilja eller förmåga från statens sida att som sig bör genomföra undersökningen.

4. Den berörda staten och åklagaren får överklaga beslut av förundersökningskammaren till överklagandekammaren i enlighet med artikel 82. Överklagandet får behandlas med förtur.

5. Om åklagaren har överlåtit en undersökning i enlighet med punkt 2, får han eller hon begära att staten i fråga regelbundet lämnar information om utvecklingen av denna undersökning och en därav följande lagföring. Stadgearterna skall besvara en sådan begäran utan onödigt dröjsmål.

6. I avvaktan på förundersökningskammarens beslut eller i de fall åklagaren har överlåtit en undersökning med stöd av denna artikel, får åklagaren undantagsvis begära förundersökningskammarens tillstånd att vidta de utredningsåtgärder som är nödvändiga för att säkra bevisning i det fall det föreligger en unik möjlighet att inhämta betydelsefull bevisning eller en väsentlig risk att bevisningen inte är tillgänglig senare.

7. En stat som har överklagat ett beslut av förundersökningskammaren med stöd av denna artikel får göra invändning om bristande processförutsättningar i enlighet med artikel 19 med hänvisning till nya viktiga

circumstances.

sakuppgifter eller väsentligt
förändrade omständigheter.

Prop. 2000/01:122

Article 19**Challenges to the jurisdiction of the Court or the admissibility of a case**

1. The Court shall satisfy itself that it has jurisdiction in any case brought before it. The Court may, on its own motion, determine the admissibility of a case in accordance with article 17.

2. Challenges to the admissibility of a case on the grounds referred to in article 17 or challenges to the jurisdiction of the Court may be made by:

(a) An accused or a person for whom a warrant of arrest or a summons to appear has been issued under article 58;

(b) A State which has jurisdiction over a case, on the ground that it is investigating or prosecuting the case or has investigated or prosecuted; or

(c) A State from which acceptance of jurisdiction is required under article 12.

3. The Prosecutor may seek a ruling from the Court regarding a question of jurisdiction or admissibility. In proceedings with respect to jurisdiction or admissibility, those who have referred the situation under article 13, as well as victims, may also submit observations to the Court.

4. The admissibility of a case or the jurisdiction of the Court may be challenged only once by any person or State referred to in paragraph 2. The challenge shall take place prior to or at the commencement of the trial. In exceptional circumstances, the Court may grant leave for a challenge to be brought more than once or at a time later than the commencement of the trial. Challenges to the admissibility of a case, at the commencement of a trial, or subsequently with the leave of the Court, may be based

Artikel 19**Invändningar angående Domstolens jurisdiktion eller ett måls processförutsättningar**

1. Domstolen skall förvissa sig om att den har jurisdiktion beträffande varje sak som föreläggs den. Domstolen får på eget initiativ bestämma om det föreligger förutsättningar i enlighet med artikel 17 att pröva saken.

2. Invändningar om bristande processförutsättningar på de grunder som anges i artikel 17 och invändningar mot Domstolens jurisdiktion får anföras av

a) en tilltalad eller en person för vilken ett häktningsbeslut eller en kallelse att inställa sig har utfärdats i enlighet med artikel 58,

b) en stat som har jurisdiktion beträffande en sak på grund av att den är i färd med att undersöka eller lagföra saken eller har undersökt eller lagfört den,

c) en stat vars godtagande av Domstolens jurisdiktion krävs i enlighet med artikel 12.

3. Åklagaren får begära Domstolens beslut i fråga om jurisdiktion eller processförutsättningar. I förfaranden som gäller jurisdiktion eller processförutsättningar får de som har hänskjutit en situation i enlighet med artikel 13 och brottsoffer också lämna synpunkter till Domstolen.

4. Invändningar om bristande processförutsättningar eller beträffande Domstolens jurisdiktion från en person eller en stat som avses i punkt 2 får endast göras en gång. En invändning skall göras innan eller i samband med att huvudförhandlingen inleds. Under särskilda omständigheter får Domstolen tillåta att en invändning framförs mer än en gång eller vid en senare tidpunkt än vid huvudförhandlingens inledning. Invändningar om bristande processförutsättningar som görs när huvudförhandlingen

only on article 17, paragraph 1 (c).

5. A State referred to in paragraph 2 (b) and (c) shall make a challenge at the earliest opportunity.

6. Prior to the confirmation of the charges, challenges to the admissibility of a case or challenges to the jurisdiction of the Court shall be referred to the Pre-Trial Chamber. After confirmation of the charges, they shall be referred to the Trial Chamber. Decisions with respect to jurisdiction or admissibility may be appealed to the Appeals Chamber in accordance with article 82.

7. If a challenge is made by a State referred to in paragraph 2 (b) or (c), the Prosecutor shall suspend the investigation until such time as the Court makes a determination in accordance with article 17.

8. Pending a ruling by the Court, the Prosecutor may seek authority from the Court:

(a) To pursue necessary investigative steps of the kind referred to in article 18, paragraph 6;

(b) To take a statement or testimony from a witness or complete the collection and examination of evidence which had begun prior to the making of the challenge; and

(c) In cooperation with the relevant States, to prevent the absconding of persons in respect of whom the Prosecutor has already requested a warrant of arrest under article 58.

9. The making of a challenge shall not affect the validity of any act performed by the Prosecutor or any order or warrant issued by the Court prior to the making of the challenge.

10. If the Court has decided that a case is inadmissible under article 17, the Prosecutor may submit a request for a review of

inleds eller, med Domstolens tillstånd, senare, får endast grundas på artikel 17.1 c.

5. En stat som avses i punkt 2 b och c i denna artikel skall göra sin invändning så tidigt som möjligt.

6. Innan åtalspunkterna har bekräftats skall invändningar angående processförutsättningarna eller mot Domstolens jurisdiktion hänvisas till förundersökningskammaren. När åtalspunkterna har bekräftats skall invändningar hänvisas till rättegångskammaren. Beslut i frågor om jurisdiktion eller processförutsättningar får överklagas till överklagandekammaren i enlighet med artikel 82.

7. Om en invändning görs av en stat som avses i punkt 2 b eller c i denna artikel, skall åklagaren uppskjuta förundersökningen till dess att Domstolen har fattat sitt beslut i enlighet med artikel 17.

8. I avvaktan på Domstolens beslut får åklagaren begära Domstolens tillstånd

a) att företa nödvändiga utredningsåtgärder av det slag som avses i artikel 18.6,

b) att uppta en vittnesförklaring eller ett vittnesmål eller fullfölja inhämtande och undersökning av bevis som har inletts innan invändningen framfördes,

c) att i samarbete med de berörda staterna förhindra att sådana personer avviker för vilka åklagaren har begärt ett häktningsbeslut med stöd av artikel 58.

9. Att en invändning görs skall inte påverka giltigheten av åtgärder som åklagaren vidtagit eller beslut eller föreläggande som meddelats av Domstolen innan invändningen gjordes.

10. Om Domstolen har avvisat en sak på grund av bristande processförutsättningar i enlighet med artikel 17, får åklagaren

the decision when he or she is fully satisfied that new facts have arisen which negate the basis on which the case had previously been found inadmissible under article 17.

11. If the Prosecutor, having regard to the matters referred to in article 17, defers an investigation, the Prosecutor may request that the relevant State make available to the Prosecutor information on the proceedings. That information shall, at the request of the State concerned, be confidential. If the Prosecutor thereafter decides to proceed with an investigation, he or she shall notify the State to which deferral of the proceedings has taken place.

Article 20
Ne bis in idem

1. Except as provided in this Statute, no person shall be tried before the Court with respect to conduct which formed the basis of crimes for which the person has been convicted or acquitted by the Court.

2. No person shall be tried by another court for a crime referred to in article 5 for which that person has already been convicted or acquitted by the Court.

3. No person who has been tried by another court for conduct also proscribed under article 6, 7 or 8 shall be tried by the Court with respect to the same conduct unless the proceedings in the other court:

(a) Were for the purpose of shielding the person concerned from criminal responsibility for crimes within the jurisdiction of the Court; or

(b) Otherwise were not conducted independently or impartially in accordance with the norms of due process recognized by international law and were conducted in a manner which, in the circumstances, was inconsis-

framställa en begäran om omprövning av avvisningsbeslutet när han eller hon är helt förvissad om att nya omständigheter har framkommit som medför att de skäl på vilka saken avvisades enligt artikel 17 har bortfallit.

11. Om åklagaren med beaktande av de grunder som anges i artikel 17 överlåter åt en stat att sköta en undersökning, får han eller hon begära att staten i fråga tillhandahåller åklagaren upplysningar om sakens behandling. Om den berörda staten begär det, skall sekretess gälla för sådana uppgifter. Om åklagaren därefter beslutar att återuppta en förundersökning, skall han underätta den stat som undersökningen överläts till.

Artikel 20
Negativ rättskraft (*ne bis in idem*)

1. Om inte annat föreskrivs i denna stadga, får ingen lagföras inför Domstolen för gärningar som ingår i beskrivningen av brott för vilka han eller hon har fällts till ansvar eller frikänts av Domstolen.

2. Ingen skall lagföras av en annan domstol för ett brott som avses i artikel 5 för vilket han eller hon redan har fällts till ansvar eller frikänts av Domstolen.

3. Ingen som har lagförts av en annan domstol för gärningar som också utgör brott i enlighet med artiklarna 6, 7 eller 8 skall lagföras av Domstolen för samma gärningar såvida inte rättegången i den andra domstolen

a) var avsedd att undandra honom eller henne från straffrättsligt ansvar för brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion, eller

b) i övrigt inte genomfördes på ett oberoende och opartiskt sätt i enlighet med de normer för rättvisans behöriga gång som erkänns i folkrätten och genomfördes på ett sätt som under förhandenvarande omständigheter var

tent with an intent to bring the
person concerned to justice.

oförenligt med en avsikt att ställa
den person som avses inför rätta.

Prop. 2000/01:122

Article 21**Applicable law**

1. The Court shall apply:

(a) In the first place, this Statute, Elements of Crimes and its Rules of Procedure and Evidence;

(b) In the second place, where appropriate, applicable treaties and the principles and rules of international law, including the established principles of the international law of armed conflict;

(c) Failing that, general principles of law derived by the Court from national laws of legal systems of the world including, as appropriate, the national laws of States that would normally exercise jurisdiction over the crime, provided that those principles are not inconsistent with this Statute and with international law and internationally recognized norms and standards.

2. The Court may apply principles and rules of law as interpreted in its previous decisions.

3. The application and interpretation of law pursuant to this article must be consistent with internationally recognized human rights, and be without any adverse distinction founded on grounds such as gender as defined in article 7, paragraph 3, age, race, colour, language, religion or belief, political or other opinion, national, ethnic or social origin, wealth, birth or other status.

PART 3. GENERAL PRINCIPLES OF CRIMINAL LAW

Article 22**Nullum crimen sine lege**

1. A person shall not be criminally responsible under this Statute unless the conduct in

Artikel 21**Tillämplig lag**

1. Domstolen skall tillämpa

a) i första hand denna stadga, brottskriterierna och bevis- och förfarandereglerna,

b) i andra hand, i förekommande fall, tillämpliga fördrag samt folkrättens principer och regler, däribland de vedertagna principerna i det internationella regelsystemet för väpnade konflikter,

c) om de i punkterna a och b nämnda rättskällorna inte är tillräckliga, allmänna rättsprinciper som Domstolen har härlett från nationella lagar i världens rättssystem, däribland, i förekommande fall, de nationella lagarna i de stater som normalt borde utöva jurisdiktion över brottet i fråga, under förutsättning att dessa rättsprinciper inte är oförenliga med denna stadga, med folkrätten och med internationellt erkända normer och principer.

2. Domstolen får tillämpa principer och rättsregler på det sätt som de har tolkats i tidigare beslut av Domstolen.

3. Den tillämpning och tolkning av rättskällor som avses i denna artikel måste vara förenlig med internationellt erkända mänskliga rättigheter och får inte innehålla någon otillbörlig åtskillnad grundad på sådant som genus enligt definitionen i artikel 7.3, ålder, rastillhörighet, hudfärg, språk, trosuppfattning eller åskådning, politisk eller annan åsikt, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, förmögenhet, börd eller annan ställning.

DEL 3 ALLMÄNNA STRAFFRÄTTSLIGA PRINCIPER

Artikel 22**Legalitetsprincipen (*nullum crimen sine lege*)**

1. Ingen skall betraktas som straffrättsligt ansvarig enligt denna stadga för en gärning, så-

question constitutes, at the time it takes place, a crime within the jurisdiction of the Court.

2. The definition of a crime shall be strictly construed and shall not be extended by analogy. In case of ambiguity, the definition shall be interpreted in favour of the person being investigated, prosecuted or convicted.

3. This article shall not affect the characterization of any conduct as criminal under international law independently of this Statute.

Article 23

Nulla poena sine lege

A person convicted by the Court may be punished only in accordance with this Statute.

Article 24

Non-retroactivity ratione personae

1. No person shall be criminally responsible under this Statute for conduct prior to the entry into force of the Statute.

2. In the event of a change in the law applicable to a given case prior to a final judgement, the law more favourable to the person being investigated, prosecuted or convicted shall apply.

Article 25

Individual criminal responsibility

1. The Court shall have jurisdiction over natural persons pursuant to this Statute.

2. A person who commits a crime within the jurisdiction of the Court shall be individually responsible and liable for punishment in accordance with this Statute.

3. In accordance with this Statute, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the

vida inte denna, vid den tidpunkt den äger rum, utgör ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion.

2. Brottsbeskrivningen skall tolkas strikt och får inte utvidgas genom analogi. I fall av tvetydighet skall brottsbeskrivningen tolkas till förmån för den som är föremål för utredning eller förundersökning, den tilltalade eller den som fällts till ansvar.

3. Denna artikel skall inte inverka på bedömningen av om en gärning utgör ett brott enligt folkrätten oberoende av denna stadga.

Artikel 23

Inget straff utan lag (*nulla poena sine lege*)

Den som har fällts till ansvar av Domstolen får endast straffas i enlighet med denna stadga.

Artikel 24

Icke-retroaktivitet

1. Ingen skall dömas till straffrättsligt ansvar enligt denna stadga för gärningar före stadgans ikraftträdande.

2. Om en lag som är tillämplig beträffande en viss sak ändras före det slutliga domslutet, skall den lag tillämpas som är mest förmånlig för den som är föremål för utredning eller förundersökning, den tilltalade eller den som har fällts till ansvar.

Artikel 25

Personligt straffrättsligt ansvar

1. Domstolen skall ha jurisdiktion över fysiska personer i enlighet med denna stadga.

2. Den som begår ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion skall hållas personligen ansvarig och straffas i enlighet med denna stadga.

3. Enligt denna stadga skall en person vara straffrättsligt ansvarig och kunna straffas för ett brott som omfattas av Domstolens

jurisdiction of the Court if that person:

(a) Commits such a crime, whether as an individual, jointly with another or through another person, regardless of whether that other person is criminally responsible;

(b) Orders, solicits or induces the commission of such a crime which in fact occurs or is attempted;

(c) For the purpose of facilitating the commission of such a crime, aids, abets or otherwise assists in its commission or its attempted commission, including providing the means for its commission;

(d) In any other way contributes to the commission or attempted commission of such a crime by a group of persons acting with a common purpose. Such contribution shall be intentional and shall either:

(i) Be made with the aim of furthering the criminal activity or criminal purpose of the group, where such activity or purpose involves the commission of a crime within the jurisdiction of the Court; or

(ii) Be made in the knowledge of the intention of the group to commit the crime;

(e) In respect of the crime of genocide, directly and publicly incites others to commit genocide;

(f) Attempts to commit such a crime by taking action that commences its execution by means of a substantial step, but the crime does not occur because of circumstances independent of the person's intentions. However, a person who abandons the effort to commit the crime or otherwise prevents the completion of the crime shall not be liable for punishment under this Statute for the attempt to commit that crime if that person completely and voluntarily gave up the criminal purpose.

jurisdiktion om personen i fråga

a) begår ett sådant brott ensam, tillsammans med någon annan eller genom någon annan, oavsett om den andre är straffrättsligt ansvarig,

b) beordrar, anstiftar eller påverkar någon att utföra ett sådant brott och det verkligen äger rum eller det görs försök att utföra det,

c) i syfte att underlätta utförandet av brottet, hjälper, tillskyndar eller på annat sätt medverkar till brottets utförande eller försöket att utföra det, däribland anskaffande av hjälpmedel för dess utförande,

d) på annat sätt medverkar till utförandet eller försöket att utföra ett sådant brott av en grupp personer som handlar i gemensamt syfte; sådan medverkan skall vara uppsåtlig och antingen

i) utföras i syfte att främja gruppens brottsliga verksamhet eller brottsliga avsikter, om däri ingår att utföra ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion eller

ii) utföras i vetskap om gruppens avsikt att begå brottet,

e) i fråga om brottet folkmord omedelbart och offentligen uppmanar andra att utföra ett sådant brott,

f) försöker utföra ett sådant brott genom att ta ett väsentligt steg i riktning mot att utföra brottet, men detta inte fullbordas av orsaker som ligger utanför personens avsikter. Emellertid skall den som träder tillbaka från ett försök att utföra ett brott eller på annat sätt förhindrar att det fullbordas inte straffas i enlighet med denna stadga för försöket, om personen fullständigt och av fri vilja avstår från den brottsliga avsikten.

4. No provision in this Statute relating to individual criminal responsibility shall affect the responsibility of States under international law.

Article 26

Exclusion of jurisdiction over persons under eighteen

The Court shall have no jurisdiction over any person who was under the age of 18 at the time of the alleged commission of a crime.

Article 27

Irrelevance of official capacity

1. This Statute shall apply equally to all persons without any distinction based on official capacity. In particular, official capacity as a Head of State or Government, a member of a Government or parliament, an elected representative or a government official shall in no case exempt a person from criminal responsibility under this Statute, nor shall it, in and of itself, constitute a ground for reduction of sentence.

2. Immunities or special procedural rules which may attach to the official capacity of a person, whether under national or international law, shall not bar the Court from exercising its jurisdiction over such a person.

Article 28

Responsibility of commanders and other superiors

In addition to other grounds of criminal responsibility under this Statute for crimes within the jurisdiction of the Court:

(a) A military commander or person effectively acting as a military commander shall be criminally responsible for crimes within the jurisdiction of the Court committed by forces under his or her effective command and control, or effective authority and

4. Ingen bestämmelse i denna stadga om personligt straffrättsligt ansvar skall inverka på staternas ansvar enligt folkrätten.

Artikel 26

Ingen jurisdiktion över personer under 18 år

Domstolen skall inte ha jurisdiktion över någon som inte har fyllt 18 år då brottet påstås ha blivit utfört.

Artikel 27

Officiell ställning saknar betydelse

1. Denna stadga skall gälla lika för alla utan åtskillnad på grund av officiell ställning. Särskilt skall officiell ställning som stats- eller regeringschef, regeringsmedlem, parlamentsledamot, vald företrädare eller offentlig tjänsteman inte i något fall ge någon person immunitet mot straffrättsligt ansvar i enlighet med denna stadga, inte heller skall officiell ställning i sig själv utgöra skäl för nedsättning av straff.

2. Immunitet eller särskilda förfaranderegler som kan vara förenade med en persons officiella ställning, vare sig enligt nationell lag eller enligt folkrätten, skall inte hindra Domstolen från att utöva jurisdiktion över personen.

Artikel 28

Militära befälhavares och andra förmäns ansvar

Förutom de övriga grunder för straffrättsligt ansvar i enlighet med denna stadga för brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion,

a) skall en militär befälhavare eller den som faktiskt tjänstgör som sådan vara straffrättsligt ansvarig för brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion som begås av väpnade styrkor under hans eller hennes effektiva befäl och kontroll eller effektiva

control as the case may be, as a result of his or her failure to exercise control properly over such forces, where:

(i) That military commander or person either knew or, owing to the circumstances at the time, should have known that the forces were committing or about to commit such crimes; and

(ii) That military commander or person failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress their commission or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution.

(b) With respect to superior and subordinate relationships not described in paragraph (a), a superior shall be criminally responsible for crimes within the jurisdiction of the Court committed by subordinates under his or her effective authority and control, as a result of his or her failure to exercise control properly over such subordinates, where:

(i) The superior either knew, or consciously disregarded information which clearly indicated, that the subordinates were committing or about to commit such crimes;

(ii) The crimes concerned activities that were within the effective responsibility and control of the superior; and

(iii) The superior failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress their commission or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution.

Article 29
Non-applicability of statute

myndighet och kontroll, beroende på vad som är fallet, till följd av hans eller hennes oförmåga att utöva kontroll över dessa styrkor på ett riktigt sätt,

i) om befälhavaren eller en person som faktiskt tjänstgör som sådan antingen har vetat eller, med hänsyn till omständigheterna vid tillfället, borde ha vetat att styrkorna var i färd med eller stod i begrepp att utföra sådana brott och

ii) om befälhavaren eller en person som faktiskt tjänstgör som sådan har underlåtit att vidta alla nödvändiga och skäligen åtgärder som stod i hans eller hennes makt för att motverka eller avvärja att brotten utfördes eller att hänskjuta saken till berörda myndigheter för undersökning och lagföring.

b) I fråga om sådana förhållanden mellan förmän och underordnade som inte beskrivs i punkt a ovan skall en förman vara straffrättsligt ansvarig för sådana brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion som har utförts av underordnade som står under förmannens effektiva myndighet och kontroll till följd av hans eller hennes underlåtenhet att på ett riktigt sätt utöva kontroll över sådana underordnade,

i) om förmannen kände till eller medveten bortsåg från uppgifter som tydligt angav att de underordnade var i färd med eller stod i begrepp att utföra sådana brott,

ii) om brotten gällde verksamhet som låg under förmannens effektiva ansvar och kontroll, samt

iii) om förmannen har underlåtit att vidta alla nödvändiga och skäligen åtgärder som stod i hans eller hennes makt för att motverka brotten eller avvärja att de utfördes eller att hänskjuta saken till berörda myndigheter för undersökning och lagföring.

Artikel 29
Preskription

of limitations

The crimes within the jurisdiction of the Court shall not be subject to any statute of limitations.

Article 30**Mental element**

1. Unless otherwise provided, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the jurisdiction of the Court only if the material elements are committed with intent and knowledge.

2. For the purposes of this article, a person has intent where:

(a) In relation to conduct, that person means to engage in the conduct;

(b) In relation to a consequence, that person means to cause that consequence or is aware that it will occur in the ordinary course of events.

3. For the purposes of this article, "knowledge" means awareness that a circumstance exists or a consequence will occur in the ordinary course of events. "Know" and "knowingly" shall be construed accordingly.

Article 31**Grounds for excluding criminal responsibility**

1. In addition to other grounds for excluding criminal responsibility provided for in this Statute, a person shall not be criminally responsible if, at the time of that person's conduct:

(a) The person suffers from a mental disease or defect that destroys that person's capacity to appreciate the unlawfulness or nature of his or her conduct, or capacity to control his or her conduct to conform to the requirements of law;

(b) The person is in a state of intoxication that destroys that person's capacity to appreciate the unlawfulness or nature of his or her conduct, or capacity to control

Brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion skall inte preskriberas.

Artikel 30**Subjektiva rekvisit**

1. Om inte annat föreskrivs, skall en person endast vara straffrättsligt ansvarig och kunna bestraffas för brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion om gärningen har förövats med uppsåt (avsikt och insikt).

2. I den mening som avses i denna artikel föreligger *avsikt*,

a) i fråga om handling, om någon avser genomföra handlingen,

b) i fråga om effekt, om någon avser orsaka denna effekt eller inser att den kommer att inträffa i ett normalt händelseförlopp.

3. I den mening som avses i denna artikel betecknar termen *insikt* medvetande om att en omständighet föreligger eller att en effekt kommer att inträffa i ett normalt händelseförlopp. Termerna *inse* och *veta* respektive *i insikt om* och *med vetskap om* skall förstås på motsvarande sätt.

Artikel 31**Ansvarsfrihetsgrunder**

1. Utöver de övriga ansvarsfrihetsgrunder som föreskrivs i denna stadga skall en person inte vara straffrättsligt ansvarig, om personen vid den tid då gärningen ägde rum

a) led av psykisk sjukdom eller skada som berövade honom eller henne förmågan att inse det olagliga i eller beskaffenheten av sitt handlande eller förmågan att kontrollera detta att vara förenligt med lagens krav,

b) befann sig i ett tillstånd av berusning som berövade honom eller henne förmågan att inse det olagliga i eller beskaffenheten av sitt handlande eller förmågan att

his or her conduct to conform to the requirements of law, unless the person has become voluntarily intoxicated under such circumstances that the person knew, or disregarded the risk, that, as a result of the intoxication, he or she was likely to engage in conduct constituting a crime within the jurisdiction of the Court;

(c) The person acts reasonably to defend himself or herself or another person or, in the case of war crimes, property which is essential for the survival of the person or another person or property which is essential for accomplishing a military mission, against an imminent and unlawful use of force in a manner proportionate to the degree of danger to the person or the other person or property protected. The fact that the person was involved in a defensive operation conducted by forces shall not in itself constitute a ground for excluding criminal responsibility under this subparagraph;

(d) The conduct which is alleged to constitute a crime within the jurisdiction of the Court has been caused by duress resulting from a threat of imminent death or of continuing or imminent serious bodily harm against that person or another person, and the person acts necessarily and reasonably to avoid this threat, provided that the person does not intend to cause a greater harm than the one sought to be avoided. Such a threat may either be:

(i) Made by other persons; or

(ii) Constituted by other circumstances beyond that person's control.

2. The Court shall determine the applicability of the grounds for excluding criminal responsibility provided for in this Statute to the case before it.

3. At trial, the Court may

behärska detta att vara förenligt med lagens krav, såvida personen inte hade berusat sig av fri vilja under sådana omständigheter att han eller hon visste att det fanns en risk, eller bortsåg från risken, för att han eller hon till följd av berusningen antagligen skulle inlåta sig på en gärning som utgör ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion,

c) vidtog skäligen åtgärder för att försvara sig själv eller någon annan eller, i fall av krigsförbrytelse, försvara egendom av väsentlig betydelse för sin egen eller någon annans överlevnad eller egendom av väsentlig betydelse för att fullfölja ett militärt uppdrag mot överhängande och olagligt bruk av våld på ett sätt som stod i proportion till den grad av fara den skyddade personen själv eller den andra personen eller egendomen var utsatt för. Den omständighet att någon deltog i en defensiv operation som utfördes av väpnade styrkor skall inte i sig själv utgöra ansvarsfrihetsgrund enligt detta stycke,

d) den gärning som påstås utgöra ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion föranleddes av tvång orsakat av överhängande hot mot liv eller av pågående eller överhängande fara för allvarlig kroppsskada för personen själv eller för någon annan och personens handlade var nödvändigt och försvarligt för att undvika hotet, under förutsättning att inte större skada avsågs orsakas än den skada som söktes avvärjas. Ett sådant hot kan antingen

i) komma från andra personer, eller

ii) utgöras av andra omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll.

2. Domstolen skall avgöra om de grunder för ansvarsfrihet som avses i denna stadga skall tillämpas i den aktuella saken.

3. Vid rättegången får

consider a ground for excluding criminal responsibility other than those referred to in paragraph 1 where such a ground is derived from applicable law as set forth in article 21. The procedures relating to the consideration of such a ground shall be provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 32

Mistake of fact or mistake of law

1. A mistake of fact shall be a ground for excluding criminal responsibility only if it negates the mental element required by the crime.

2. A mistake of law as to whether a particular type of conduct is a crime within the jurisdiction of the Court shall not be a ground for excluding criminal responsibility. A mistake of law may, however, be a ground for excluding criminal responsibility if it negates the mental element required by such a crime, or as provided for in article 33.

Article 33

Superior orders and prescription of law

1. The fact that a crime within the jurisdiction of the Court has been committed by a person pursuant to an order of a Government or of a superior, whether military or civilian, shall not relieve that person of criminal responsibility unless:

(a) The person was under a legal obligation to obey orders of the Government or the superior in question;

(b) The person did not know that the order was unlawful; and

(c) The order was not manifestly unlawful.

2. For the purposes of this article, orders to commit genocide or crimes against humanity are manifestly unlawful.

Domstolen pröva andra ansvarsfrihetsgrunder än de som avses i punkt 1 i denna artikel då en sådan grund följer av tillämplig lag i enlighet med artikel 21. Det förfarande som skall gälla för prövning av sådana grunder skall närmare anges i bevis- och förfarandereglerna.

Artikel 32

Faktisk villfarelse eller rättsvillfarelse

1. Faktisk villfarelse får endast åberopas som grund för ansvarsfrihet, om den innebär att de subjektiva rekvisit som brottet förutsätter inte är uppfyllda.

2. Rättsvillfarelse i fråga om huruvida viss typ av gärning utgör ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion får inte åberopas som grund för ansvarsfrihet. En rättsvillfarelse får dock åberopas som grund för ansvarsfrihet, om den innebär att de subjektiva rekvisit som brottet förutsätter inte är uppfyllda eller om artikel 33 är tillämplig.

Artikel 33

Befallning av förman och skyldighet att lyda

1. Den omständighet att ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion har utförts av någon på befallning av en regering eller en militär eller civil förman skall inte frita någon från rättsligt ansvar, såvida inte

a) personen hade rättslig skyldighet att åtlyda befallningen från regeringen eller från förmannen i fråga, och

b) personen inte visste att befallningen var rättsstridig, och

c) befallningen inte var uppenbart rättsstridig.

2. I den mening som avses i denna artikel är en befallning att begå folkmord eller brott mot mänskligheten uppenbart rättsstridig.

PART 4. COMPOSITION AND ADMINISTRATION OF THE COURT

Article 34

Organs of the Court

The Court shall be composed of the following organs:

- (a) The Presidency;
- (b) An Appeals Division, a Trial Division and a Pre-Trial Division;
- (c) The Office of the Prosecutor;
- (d) The Registry.

Article 35

Service of judges

1. All judges shall be elected as full-time members of the Court and shall be available to serve on that basis from the commencement of their terms of office.

2. The judges composing the Presidency shall serve on a full-time basis as soon as they are elected.

3. The Presidency may, on the basis of the workload of the Court and in consultation with its members, decide from time to time to what extent the remaining judges shall be required to serve on a full-time basis. Any such arrangement shall be without prejudice to the provisions of article 40.

4. The financial arrangements for judges not required to serve on a full-time basis shall be made in accordance with article 49.

Article 36

Qualifications, nomination and election of judges

1. Subject to the provisions of paragraph 2, there shall be 18 judges of the Court.

2. (a) The Presidency, acting on behalf of the Court, may propose an increase in the number of judges specified in paragraph 1, indicating the reasons why this is considered necessary and appropriate. The Registrar shall promptly circulate any such

DEL 4 DOMSTOLENS SAMMANSÄTTNING OCH ADMINISTRATION

Artikel 34

Domstolens organ

Domstolen skall bestå av följande organ:

- a) Presidiet.
- b) En överklagandeavdelning, en rättegångsavdelning och en förundersökningsavdelning.
- c) Åklagarens kansli.
- d) Registratorskontoret.

Artikel 35

Domarnas tjänstgöring

1. Alla domare skall väljas till ledamöter av Domstolen på heltid och vara tillgängliga för sådan tjänstgöring från början av sin ämbetsperiod.

2. De domare som ingår i presidiet skall tjänstgöra på heltid så snart de har valts.

3. Presidiet får med hänsyn till Domstolens arbetsbörda och i samråd med dess ledamöter från tid till annan fatta beslut om i vilken utsträckning övriga domare skall vara skyldiga att tjänstgöra på heltid. Dessa beslut skall inte inverka på bestämmelserna i artikel 40.

4. De ekonomiska förhållandena för domare som inte är skyldiga att tjänstgöra på heltid skall bestämmas i enlighet med artikel 49.

Artikel 36

Kvalifikationskrav, nominering och val av domare

1. Med förbehåll för bestämmelserna i punkt 2 skall Domstolen ha 18 domare.

2. a) Presidiet får på Domstolens vägnar föreslå en ökning av det antal domare som anges i punkt 1 med angivande av de skäl varför det bedöms vara nödvändigt och lämpligt. Registratören skall omgående underrätta alla stadgarter om varje sådant

proposal to all States Parties.

(b) Any such proposal shall then be considered at a meeting of the Assembly of States Parties to be convened in accordance with article 112. The proposal shall be considered adopted if approved at the meeting by a vote of two thirds of the members of the Assembly of States Parties and shall enter into force at such time as decided by the Assembly of States Parties.

(c) (i) Once a proposal for an increase in the number of judges has been adopted under subparagraph (b), the election of the additional judges shall take place at the next session of the Assembly of States Parties in accordance with paragraphs 3 to 8, and article 37, paragraph 2;

(ii) Once a proposal for an increase in the number of judges has been adopted and brought into effect under subparagraphs (b) and (c) (i), it shall be open to the Presidency at any time thereafter, if the workload of the Court justifies it, to propose a reduction in the number of judges, provided that the number of judges shall not be reduced below that specified in paragraph 1. The proposal shall be dealt with in accordance with the procedure laid down in subparagraphs (a) and (b). In the event that the proposal is adopted, the number of judges shall be progressively decreased as the terms of office of serving judges expire, until the necessary number has been reached.

3. (a) The judges shall be chosen from among persons of high moral character, impartiality and integrity who possess the qualifications required in their respective States for appointment to the highest judicial offices.

(b) Every candidate for election to the Court shall:

(i) Have established competence in criminal law and procedure, and the necessary

förslag.

b) Varje sådant förslag skall därefter bedömas vid ett möte med partsförsamlingen som skall sammankallas i enlighet med artikel 112. Förslaget skall anses vara antaget om det har godkänts av mötet med två tredjedels majoritet av partsförsamlingens medlemmar och träda i kraft vid den tidpunkt som partsförsamlingen bestämmer.

c) i) När ett förslag om ökning av antalet domare har antagits i enlighet med stycke b ovan, skall valet av ytterligare domare ske vid nästkommande möte med partsförsamlingen i enlighet med vad som föreskrivs i punkterna 3-8 i denna artikel och i artikel 37.2.

ii) När ett förslag om ökning av antalet domare har antagits och trätt i kraft i enlighet med stycke b och c i ovan, skall presidiet ha rätt att när som helst därefter, om Domstolens arbetsbörda berättigar det, föreslå en minskning av antalet domare, under förutsättning att antalet domare inte blir lägre än det antal som anges i punkt 1 i denna artikel. Ett sådant förslag skall behandlas i enlighet med det förfarande som föreskrivs i stycke a och b ovan. Om förslaget antas, skall antalet domare successivt minskas vartefter de tjänstgörande domarnas ämbetslid löper ut till dess att det nödvändiga antalet har uppnåtts.

3. a) Domarna skall väljas bland personer som har hög moral, opartiskhet och integritet och de kvalifikationer som krävs i deras respektive stater för utnämning till de högsta domarämbetena.

b) Varje kandidat för val till en post vid Domstolen skall

i) ha erkänd kompetens i straffrätt och straffprocessrätt och ha nödvändig relevant erfarenhet

relevant experience, whether as judge, prosecutor, advocate or in other similar capacity, in criminal proceedings; or

(ii) Have established competence in relevant areas of international law such as international humanitarian law and the law of human rights, and extensive experience in a professional legal capacity which is of relevance to the judicial work of the Court;

(c) Every candidate for election to the Court shall have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. (a) Nominations of candidates for election to the Court may be made by any State Party to this Statute, and shall be made either:

(i) By the procedure for the nomination of candidates for appointment to the highest judicial offices in the State in question; or

(ii) By the procedure provided for the nomination of candidates for the International Court of Justice in the Statute of that Court.

Nominations shall be accompanied by a statement in the necessary detail specifying how the candidate fulfils the requirements of paragraph 3.

(b) Each State Party may put forward one candidate for any given election who need not necessarily be a national of that State Party but shall in any case be a national of a State Party.

(c) The Assembly of States Parties may decide to establish, if appropriate, an Advisory Committee on nominations. In that event, the Committee's composition and mandate shall be established by the Assembly of States Parties.

5. For the purposes of the election, there shall be two lists of candidates:

List A containing the names

från brottmål, antingen som domare, åklagare, försvarare eller i någon annan motsvarande egenskap eller,

ii) ha erkänd kompetens inom relevanta områden av folkrätten såsom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter samt ha omfattande erfarenhet i ett juridiskt yrke som är relevant för Domstolens dömande uppgifter.

c) Varje kandidat för val till Domstolen skall ha utmärkta kunskaper i och flytande behärska minst ett av Domstolens arbetspråk.

4. a) Nominering av kandidater för val till Domstolen får göras av varje part i denna stadga och skall göras antingen

i) genom förfarandet för nominering av kandidater till de högsta domarämbetena i staten i fråga, eller

ii) genom förfarandet för nominering av kandidater till Internationella domstolen enligt den domstolens stadga.

Nomineringar skall åtföljas av en förklaring som med tillräcklig noggrannhet anger hur kandidaten uppfyller kraven i punkt 3 i denna artikel.

b) Varje stadgepart får föreslå en kandidat för varje givet val, som inte nödvändigtvis måste vara medborgare i den stadgeparten men som i vart fall skall vara medborgare i någon stadgepart.

c) Partsförsamlingen får besluta att, om det är ändamålsenligt, inrätta en rådgivande nomineringskommitté. Kommitténs sammansättning och mandat skall bestämmas av partsförsamlingen.

5. I valet skall det finnas två kandidatlistor, nämligen:

lista A, som upptar namnen på

of candidates with the qualifications specified in paragraph 3 (b) (i); and

List B containing the names of candidates with the qualifications specified in paragraph 3 (b) (ii).

A candidate with sufficient qualifications for both lists may choose on which list to appear. At the first election to the Court, at least nine judges shall be elected from list A and at least five judges from list B. Subsequent elections shall be so organized as to maintain the equivalent proportion on the Court of judges qualified on the two lists.

6. (a) The judges shall be elected by secret ballot at a meeting of the Assembly of States Parties convened for that purpose under article 112. Subject to paragraph 7, the persons elected to the Court shall be the 18 candidates who obtain the highest number of votes and a two-thirds majority of the States Parties present and voting.

(b) In the event that a sufficient number of judges is not elected on the first ballot, successive ballots shall be held in accordance with the procedures laid down in subparagraph (a) until the remaining places have been filled.

7. No two judges may be nationals of the same State. A person who, for the purposes of membership of the Court, could be regarded as a national of more than one State shall be deemed to be a national of the State in which that person ordinarily exercises civil and political rights.

8. (a) The States Parties shall, in the selection of judges, take into account the need, within the membership of the Court, for:

(i) The representation of the principal legal systems of the world;

(ii) Equitable geographical representation; and

(iii) A fair representation of

de kandidater som har de kvalifikationer som anges i punkt 3 b i, och

lista B, som upptar namnen på de kandidater som har de kvalifikationer som anges i punkt 3 b ii.

En kandidat som uppfyller kvalifikationerna i båda listorna får välja lista att stå upptagen på. Vid det första valet till Domstolen skall minst nio domare väljas från lista A och minst fem från lista B. Följande val skall vara så ordnade att motsvarande proportion i Domstolen mellan domare kvalificerade i de båda listorna bibehålls.

6. a) Domarna skall väljas i slutna omröstning vid ett möte med partsförsamlingen, vilket skall sammankallas i detta syfte i enlighet med artikel 112. Med förbehåll för bestämmelserna i punkt 7 skall de som väljs till Domstolen vara de 18 kandidater som får det högsta antalet röster och två tredjedels majoritet av närvarande och röstande stadgeparter.

b) Om ett tillräckligt antal domare inte har valts vid den första omröstningen, skall ytterligare omröstningar hållas i enlighet med förfarandet i stycke a i denna punkt tills det återstående antalet platser har fyllts.

7. Två domare får inte vara medborgare i samma stat. Den som med avseende på ledamotskap av Domstolen kan betraktas som medborgare i mer än en stat skall anses vara medborgare i den stat där personen normalt utövar sina medborgerliga och politiska rättigheter.

8. a) Vid val av domare skall parterna beakta behovet av att bland Domstolens ledamöter tillgodose:

i) att de huvudsakliga rättssystemen i världen är representerade,

ii) en skälig geografisk representation, och

iii) en rättvis representation av

female and male judges.

(b) States Parties shall also take into account the need to include judges with legal expertise on specific issues, including, but not limited to, violence against women or children.

9. (a) Subject to subparagraph (b), judges shall hold office for a term of nine years and, subject to subparagraph (c) and to article 37, paragraph 2, shall not be eligible for re-election.

(b) At the first election, one third of the judges elected shall be selected by lot to serve for a term of three years; one third of the judges elected shall be selected by lot to serve for a term of six years; and the remainder shall serve for a term of nine years.

(c) A judge who is selected to serve for a term of three years under subparagraph (b) shall be eligible for re-election for a full term.

10. Notwithstanding paragraph 9, a judge assigned to a Trial or Appeals Chamber in accordance with article 39 shall continue in office to complete any trial or appeal the hearing of which has already commenced before that Chamber.

Article 37 **Judicial vacancies**

1. In the event of a vacancy, an election shall be held in accordance with article 36 to fill the vacancy.

2. A judge elected to fill a vacancy shall serve for the remainder of the predecessor's term and, if that period is three years or less, shall be eligible for re-election for a full term under article 36.

Article 38 **The Presidency**

1. The President and the First and Second Vice-Presidents shall be elected by an absolute majority of the judges. They shall each

kvinnliga och manliga domare.

b) Stadgeparterna skall också beakta behovet av att inkludera domare med juridisk sakkunskap i särskilda frågor, däribland, men inte begränsat till, våld mot kvinnor och barn.

9. a) Med förbehåll för bestämmelserna i stycke b i denna punkt skall domarna tjänstgöra under en tid av nio år och skall, med förbehåll för bestämmelserna i stycke c i denna punkt och artikel 37.2, inte kunna omväljas.

b) Vid det första valet skall en tredjedel av de valda domarna genom lottdragning utses att tjänstgöra under en tid av tre år, en tredjedel av de valda domarna skall genom lottdragning utses att tjänstgöra under en tid av sex år och återstoden skall tjänstgöra under en tid av nio år.

c) En domare som utses att tjänstgöra under en tid av tre år i enlighet med stycke b ovan skall kunna omväljas för en hel period.

10. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 9 skall en domare som avdelats för en rättegångs- eller överklagandekammare i enlighet med artikel 39 kvarstanna i tjänst för att avsluta handläggningen av ett mål som redan har inletts vid den kammaren.

Artikel 37 **Vakanser bland domarna**

1. Vakanser skall fyllas genom val i enlighet med artikel 36.

2. En domare som har valts att besätta en vakant befattning skall tjänstgöra under återstoden av företrädarens ämbetsperiod och skall, om denna tid är högst tre år, kunna omväljas för en hel period i enlighet med artikel 36.

Artikel 38 **Presidiet**

1. Presidenten och första och andre vicepresidenterna skall väljas av domarna med absolut majoritet. De skall tjänstgöra

serve for a term of three years or until the end of their respective terms of office as judges, whichever expires earlier. They shall be eligible for re-election once.

2. The First Vice-President shall act in place of the President in the event that the President is unavailable or disqualified. The Second Vice-President shall act in place of the President in the event that both the President and the First Vice-President are unavailable or disqualified.

3. The President, together with the First and Second Vice-Presidents, shall constitute the Presidency, which shall be responsible for:

(a) The proper administration of the Court, with the exception of the Office of the Prosecutor; and

(b) The other functions conferred upon it in accordance with this Statute.

4. In discharging its responsibility under paragraph 3 (a), the Presidency shall coordinate with and seek the concurrence of the Prosecutor on all matters of mutual concern.

Article 39 Chambers

1. As soon as possible after the election of the judges, the Court shall organize itself into the divisions specified in article 34, paragraph (b). The Appeals Division shall be composed of the President and four other judges, the Trial Division of not less than six judges and the Pre-Trial Division of not less than six judges. The assignment of judges to divisions shall be based on the nature of the functions to be performed by each division and the qualifications and experience of the judges elected to the Court, in such a way that each division shall contain an appropriate combination of expertise in criminal law and procedure and in

under en tid av tre år eller till slutet av sin respektive ämbetsperiod som domare, beroende på vilken tid som först utlöper. De skall kunna omväljas en gång.

2. Den förste vicepresidenten skall tjänstgöra i presidentens ställe om denne har förhinder eller är jävig. Den andre vicepresidenten skall tjänstgöra i presidentens ställe om både presidenten och förste vicepresidenten har förhinder eller är jäviga.

3. Presidenten skall tillsammans med förste och andre vicepresidenterna utgöra presidiet, vilket skall ha ansvaret för:

a) behörig administration av Domstolen med undantag för åklagarens kansli, och

b) de övriga uppgifter som tillkommer det i enlighet med denna stadga.

4. Vid uppfyllandet av sina förpliktelser enligt punkt 3 a i denna artikel skall presidiet samordna sin verksamhet med och söka uppnå enighet med åklagaren i alla frågor av gemensamt intresse.

Artikel 39 Domstolens kammare

1. Så snart som möjligt efter det att domarna har valts skall Domstolen organiseras i de avdelningar som anges i artikel 34 b. Överklagandeavdelningen skall bestå av presidenten och fyra andra domare, rättegångsavdelningen av minst sex domare och förundersökningsavdelningen av minst sex domare. Uppdelningen av domare på avdelningarna skall grundas på beskaffenheten av de uppgifter som skall fullgöras vid varje avdelning och de kvalifikationer och den erfarenhet som de till Domstolen valda domarna besitter, så att det vid varje avdelning skall finnas en lämplig kombination av sakkunskap i straffrätt, straffprocessrätt och

international law. The Trial and Pre-Trial Divisions shall be composed predominantly of judges with criminal trial experience.

2. (a) The judicial functions of the Court shall be carried out in each division by Chambers.

(b) (i) The Appeals Chamber shall be composed of all the judges of the Appeals Division;

(ii) The functions of the Trial Chamber shall be carried out by three judges of the Trial Division;

(iii) The functions of the Pre-Trial Chamber shall be carried out either by three judges of the Pre-Trial Division or by a single judge of that division in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence;

(c) Nothing in this paragraph shall preclude the simultaneous constitution of more than one Trial Chamber or Pre-Trial Chamber when the efficient management of the Court's workload so requires.

3. (a) Judges assigned to the Trial and Pre-Trial Divisions shall serve in those divisions for a period of three years, and thereafter until the completion of any case the hearing of which has already commenced in the division concerned.

(b) Judges assigned to the Appeals Division shall serve in that division for their entire term of office.

4. Judges assigned to the Appeals Division shall serve only in that division. Nothing in this article shall, however, preclude the temporary attachment of judges from the Trial Division to the Pre-Trial Division or vice versa, if the Presidency considers that the efficient management of the Court's workload so requires, provided that under no circumstances shall a judge who has participated in the pre-trial phase of a case be eligible to sit on the Trial Chamber hearing that

folkrätt. I rättegångsavdelningen och förundersökningsavdelningen skall huvudsakligen ingå domare med erfarenhet i brottmål.

2. a) Domstolens dömande uppgifter skall i varje avdelning fullgöras av kammare.

b) i) Överklagandekammaren skall bestå av samtliga domare i överklagandeavdelningen.

ii) Rättegångskammarens uppgifter skall fullgöras av tre domare i rättegångsavdelningen.

iii) Förundersökningskammarens uppgifter skall fullgöras av tre domare i förundersökningsavdelningen eller av en enskild domare i den avdelningen i enlighet med denna stadga och bevis- och förfarandereglererna.

c) Ingen bestämmelse i denna punkt skall hindra att det samtidigt inrättas mer än en rättegångskammare eller förundersökningskammare om det krävs för en effektiv handläggning av Domstolens arbetsuppgifter.

3. a) Domare som avdelats för rättegångs- och förundersökningsavdelningarna skall tjänstgöra där under en tid om tre år och därefter till dess att de mål vid avdelningen där förfarandet har inletts är avslutade.

b) Domare som avdelats för överklagandeavdelningen skall tjänstgöra där under hela sin tjänstgöringstid.

4. Domare som avdelats för överklagandeavdelningen skall endast tjänstgöra där. Ingen bestämmelse i denna artikel skall dock hindra att en domare tillfälligt avdelas från rättegångsavdelningen till förundersökningsavdelningen och tvärtom, om presidiet anser att det krävs för en effektiv handläggning av Domstolens arbetsuppgifter under förutsättning att en domare som har deltagit i förberedelsestadiet av ett mål inte under några

case.

Article 40

Independence of the judges

1. The judges shall be independent in the performance of their functions.

2. Judges shall not engage in any activity which is likely to interfere with their judicial functions or to affect confidence in their independence.

3. Judges required to serve on a full-time basis at the seat of the Court shall not engage in any other occupation of a professional nature.

4. Any question regarding the application of paragraphs 2 and 3 shall be decided by an absolute majority of the judges. Where any such question concerns an individual judge, that judge shall not take part in the decision.

Article 41

Excusing and disqualification of judges

1. The Presidency may, at the request of a judge, excuse that judge from the exercise of a function under this Statute, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

2. (a) A judge shall not participate in any case in which his or her impartiality might reasonably be doubted on any ground. A judge shall be disqualified from a case in accordance with this paragraph if, inter alia, that judge has previously been involved in any capacity in that case before the Court or in a related criminal case at the national level involving the person being investigated or prosecuted. A judge shall also be disqualified on such other grounds as may be provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

(b) The Prosecutor or the person being investigated or prosecuted may request the

omständligheter får detta i den rättegångskammare som prövar samma mål.

Artikel 40

Domarnas oberoende

1. Domarna skall vara oberoende vid fullgörandet av sina uppgifter.

2. Domarna skall inte inlåta sig på någon verksamhet som skulle kunna vara oförenlig med deras uppgifter som domare eller väcka tvivel om deras oberoende.

3. Domare som är skyldiga att tjänstgöra på heltid där Domstolen har sitt säte får inte ägna sig åt annan yrkesverksamhet.

4. Frågor om tillämpningen av punkterna 2 och 3 i denna artikel skall avgöras med absolut majoritet av domarna. Om en sådan fråga rör en enskild domare, skall den domaren inte delta i beslutet.

Artikel 41

Befrielse från uppgift och jäv för domare

1. På begäran av en domare får presidiet, i enlighet med bevis- och förfarandereglerna, befria den domaren från fullgörandet av en uppgift enligt denna stadga.

2. a) En domare skall inte delta i handläggningen av något mål där hans eller hennes opartiskhet skäligen kan ifrågasättas på någon grund. En domare skall förklaras jävig i ett mål i enlighet med denna punkt bland annat om domaren tidigare i någon egenskap har haft befattning med målet vid Domstolen eller med ett därtill relaterat brottmål på nationell nivå i vilket den som är föremål för förundersökning eller lagföreläggning är inblandad. En domare skall också förklaras jävig på de grunder som kan föreskrivas i bevis- och förfarandereglerna.

b) Åklagaren eller den som är föremål för förundersökning eller lagföreläggning får begära att en domare

disqualification of a judge under this paragraph.

(c) Any question as to the disqualification of a judge shall be decided by an absolute majority of the judges. The challenged judge shall be entitled to present his or her comments on the matter, but shall not take part in the decision.

Article 42

The Office of the Prosecutor

1. The Office of the Prosecutor shall act independently as a separate organ of the Court. It shall be responsible for receiving referrals and any substantiated information on crimes within the jurisdiction of the Court, for examining them and for conducting investigations and prosecutions before the Court. A member of the Office shall not seek or act on instructions from any external source.

2. The Office shall be headed by the Prosecutor. The Prosecutor shall have full authority over the management and administration of the Office, including the staff, facilities and other resources thereof. The Prosecutor shall be assisted by one or more Deputy Prosecutors, who shall be entitled to carry out any of the acts required of the Prosecutor under this Statute. The Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall be of different nationalities. They shall serve on a full-time basis.

3. The Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall be persons of high moral character, be highly competent in and have extensive practical experience in the prosecution or trial of criminal cases. They shall have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. The Prosecutor shall be elected by secret ballot by an absolute majority of the members of the Assembly of States Parties.

förklaras jävig med stöd av denna punkt.

c) Frågor om domarjäv skall avgöras med absolut majoritet av domarna. Den ifrågasatte domaren skall ha rätt att framlägga sina synpunkter men får inte delta i avgörandet.

Artikel 42

Åklagarens kansli

1. Åklagarens kansli skall fungera oberoende som ett särskilt organ inom Domstolen. Kansliet skall ansvara för att ta emot hänskjutanden och sakligt grundade uppgifter om brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion för att utreda dem och för att genomföra förundersökning och åtal vid Domstolen. En medlem av kansliet skall inte begära eller handla på instruktion från någon utomstående källa.

2. Kansliet skall ledas av åklagaren. Åklagaren skall ha full beslutanderätt avseende ledningen och administrationen av kansliet och dess personal, lokaler och övriga resurser. Åklagaren skall biträdas av en eller flera biträdande åklagare som skall ha befogenhet att fullgöra alla de uppgifter som åligger åklagaren enligt denna stadga. Åklagaren och de biträdande åklagarna skall vara av olika nationalitet. De skall tjänstgöra på heltid.

3. Åklagaren och de biträdande åklagarna skall vara personer med hög moralisk karaktär samt vara mycket kunniga i och ha omfattande praktisk erfarenhet av åtal eller dömning i brottmål. De skall ha utmärkta kunskaper i och flytande behärska minst ett av Domstolens arbetspråk.

4. Åklagaren skall väljas i slutna omröstning med absolut majoritet av medlemmarna i partsförsamlingen. De biträdande

The Deputy Prosecutors shall be elected in the same way from a list of candidates provided by the Prosecutor. The Prosecutor shall nominate three candidates for each position of Deputy Prosecutor to be filled. Unless a shorter term is decided upon at the time of their election, the Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall hold office for a term of nine years and shall not be eligible for re-election.

5. Neither the Prosecutor nor a Deputy Prosecutor shall engage in any activity which is likely to interfere with his or her prosecutorial functions or to affect confidence in his or her independence. They shall not engage in any other occupation of a professional nature.

6. The Presidency may excuse the Prosecutor or a Deputy Prosecutor, at his or her request, from acting in a particular case.

7. Neither the Prosecutor nor a Deputy Prosecutor shall participate in any matter in which their impartiality might reasonably be doubted on any ground. They shall be disqualified from a case in accordance with this paragraph if, *inter alia*, they have previously been involved in any capacity in that case before the Court or in a related criminal case at the national level involving the person being investigated or prosecuted.

8. Any question as to the disqualification of the Prosecutor or a Deputy Prosecutor shall be decided by the Appeals Chamber.

(a) The person being investigated or prosecuted may at any time request the disqualification of the Prosecutor or a Deputy Prosecutor on the grounds set out in this article;

(b) The Prosecutor or the Deputy Prosecutor, as appropriate, shall be entitled to present his or her comments on the matter;

9. The Prosecutor shall

åklagarna skall väljas på samma sätt från en lista över kandidater som har upprättats av åklagaren. Åklagaren skall nominera tre kandidater till varje plats som biträdande åklagare som skall fyllas. Såvida inte en kortare ämbetsperiod beslutas vid tiden för deras val, skall åklagaren och de biträdande åklagarna inneha sina ämbeten i nio år och inte kunna omväljas.

5. Varken åklagaren eller de biträdande åklagarna skall inlåta sig på någon verksamhet som kan antas vara oförenlig med uppgifterna som åklagare eller väcka tvivel om hans eller hennes oberoende. De får inte ägna sig åt annan yrkesverksamhet.

6. Presidiet får på åklagarens eller en biträdande åklagares begäran befria honom eller henne från att ha befattning med ett visst mål.

7. Varken åklagaren eller en biträdande åklagare skall delta i handläggningen av ett mål i vilket deras opartiskhet skäligen kan ifrågasättas på någon grund. De skall förklaras jäviga i ett mål i enlighet med denna punkt bland annat om de tidigare i någon egenskap har haft befattning med målet vid Domstolen eller med ett därtill relaterat brottmål på nationell nivå, i vilket den som är föremål för förundersökning eller lagföring är inblandad.

8. Frågor om jäv för åklagaren eller en biträdande åklagare skall avgöras av överklagandekammaren.

a) Den som är föremål för förundersökning eller lagföring får när som helst begära att åklagaren eller en biträdande åklagare förklaras jävig med stöd av denna artikel.

b) Berörd åklagare eller biträdande åklagare skall ha rätt att framlägga sina synpunkter i frågan.

9. Åklagaren skall utse

appoint advisers with legal expertise on specific issues, including, but not limited to, sexual and gender violence and violence against children.

Article 43
The Registry

1. The Registry shall be responsible for the non-judicial aspects of the administration and servicing of the Court, without prejudice to the functions and powers of the Prosecutor in accordance with article 42.

2. The Registry shall be headed by the Registrar, who shall be the principal administrative officer of the Court. The Registrar shall exercise his or her functions under the authority of the President of the Court.

3. The Registrar and the Deputy Registrar shall be persons of high moral character, be highly competent and have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. The judges shall elect the Registrar by an absolute majority by secret ballot, taking into account any recommendation by the Assembly of States Parties. If the need arises and upon the recommendation of the Registrar, the judges shall elect, in the same manner, a Deputy Registrar.

5. The Registrar shall hold office for a term of five years, shall be eligible for re-election once and shall serve on a full-time basis. The Deputy Registrar shall hold office for a term of five years or such shorter term as may be decided upon by an absolute majority of the judges, and may be elected on the basis that the Deputy Registrar shall be called upon to serve as required.

6. The Registrar shall set up a Victims and Witnesses Unit within the Registry. This Unit shall provide, in consultation with the Office of the Prosecutor,

rådgivare som besitter juridisk sakkunskap i särskilda frågor, däribland, men inte begränsat till, sexuellt och genusrelaterat våld samt våld mot barn.

Artikel 43
Registratorskontoret

1. Registratorskontoret skall ansvara för den icke-rättskipande administrationen av och stödet till Domstolen utan att det skall inverka på åklagarens uppgifter och befogenheter enligt artikel 42.

2. Registratorskontoret skall ledas av registratorm, som skall vara Domstolens högsta administrativa tjänsteman. Registratorm skall vid fullgörandet av sina uppgifter vara underställd domstolspresidenten.

3. Registratorm och biträdande registratorm skall vara personer med hög moralisk karaktär och ha utmärkta kunskaper i och flytande behärska minst ett av Domstolens arbetspråk

4. Domarna skall välja registratorm genom sluten omröstning med absolut majoritet och med beaktande av eventuella rekommendationer från partsförsamlingen. Vid behov skall domarna på rekommendation av registratorm på samma sätt välja en biträdande registratorm.

5. Registratorm skall ha en ämbets-tid om fem år, skall kunna omväljas en gång och skall tjänstgöra på heltid. Den biträdande registratorm skall ha en ämbets-tid om fem år eller den kortare tid som domarna kan besluta med absolut majoritet och kan väljas för att kunna stå till förfogande för att tjänstgöra vid behov.

6. Registratorm skall inom registratorskontoret upprätta en brottsoffer- och vittnesenhet. Denna enhet skall i samråd med åklagarens kansli tillhandahålla

protective measures and security arrangements, counselling and other appropriate assistance for witnesses, victims who appear before the Court, and others who are at risk on account of testimony given by such witnesses. The Unit shall include staff with expertise in trauma, including trauma related to crimes of sexual violence.

skyddsåtgärder och säkerhetsarrangemang, rådgivning samt annan erforderlig hjälp till vittnen, brottsoffer som uppträder inför Domstolen och andra personer som är utsatta för fara till följd av vittnesmål som lämnats av sådana vittnen. I enheten skall ingå personer med sakkunskap om trauma, däribland trauman som sammanhänger med sexuella våldsbrott.

Article 44
Staff

1. The Prosecutor and the Registrar shall appoint such qualified staff as may be required to their respective offices. In the case of the Prosecutor, this shall include the appointment of investigators.

2. In the employment of staff, the Prosecutor and the Registrar shall ensure the highest standards of efficiency, competency and integrity, and shall have regard, mutatis mutandis, to the criteria set forth in article 36, paragraph 8.

3. The Registrar, with the agreement of the Presidency and the Prosecutor, shall propose Staff Regulations which include the terms and conditions upon which the staff of the Court shall be appointed, remunerated and dismissed. The Staff Regulations shall be approved by the Assembly of States Parties.

4. The Court may, in exceptional circumstances, employ the expertise of gratis personnel offered by States Parties, inter-governmental organizations or non-governmental organizations to assist with the work of any of the organs of the Court. The Prosecutor may accept any such offer on behalf of the Office of the Prosecutor. Such gratis personnel shall be employed in accordance with guidelines to be established by the Assembly of States Parties.

Article 45
Solemn undertaking

Before taking up their respective duties under this Statute, the judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar and the Deputy Registrar shall each make a solemn undertaking in open court to exercise his or her respective functions impartially and conscientiously.

Artikel 44
Personal

1. Åklagaren och registratören skall utnämna den kvalificerade personal som erfordras i deras kanslier. För åklagarens del skall däri ingå tillsättning av utredare.

2. Vid anställning av personal skall åklagaren och registratören tillgodose högsta möjliga krav på effektivitet, kompetens och integritet och skall, i tillämplig utsträckning, beakta de kriterier som anges i artikel 36.8.

3. Registratören skall med presidiet och åklagarens medgivande föreslå tjänsteföreskrifter som skall innehålla villkor för anställning, avlöning och entledigande av Domstolens personal. Föreskrifterna skall godkännas av partsförsamlingen.

4. Domstolen får i undantagsfall använda sig av expertkunskap som tillhandahålls kostnadsfritt av stadgeparterna eller av mellanstatliga organisationer eller frivilligorganisationer för att bistå i arbetet i något av Domstolens organ. Åklagaren får anta erbjudanden om sådant bistånd för åklagarens kansli. Partsförsamlingen skall upprätta riktlinjer för hur sådan kostnadsfri personal får tas i anspråk.

Artikel 45
Högtidlig förklaring

Innan domarna, åklagaren, de biträdande åklagarna, registratören och den biträdande registratören tillträder sina ämbeten enligt denna stadga skall de vid ett offentligt domstolssammanträde avge en högtidlig förklaring att han eller hon skall fullgöra sina uppgifter opartiskt och samvetsgrant.

Article 46
Removal from office

1. A judge, the Prosecutor, a Deputy Prosecutor, the Registrar or the Deputy Registrar shall be removed from office if a decision to this effect is made in accordance with paragraph 2, in cases where that person:

(a) Is found to have committed serious misconduct or a serious breach of his or her duties under this Statute, as provided for in the Rules of Procedure and Evidence; or

(b) Is unable to exercise the functions required by this Statute.

2. A decision as to the removal from office of a judge, the Prosecutor or a Deputy Prosecutor under paragraph 1 shall be made by the Assembly of States Parties, by secret ballot:

(a) In the case of a judge, by a two-thirds majority of the States Parties upon a recommendation adopted by a two-thirds majority of the other judges;

(b) In the case of the Prosecutor, by an absolute majority of the States Parties;

(c) In the case of a Deputy Prosecutor, by an absolute majority of the States Parties upon the recommendation of the Prosecutor.

3. A decision as to the removal from office of the Registrar or Deputy Registrar shall be made by an absolute majority of the judges.

4. A judge, Prosecutor, Deputy Prosecutor, Registrar or Deputy Registrar whose conduct or ability to exercise the functions of the office as required by this Statute is challenged under this article shall have full opportunity to present and receive evidence and to make submissions in accordance with the Rules of Procedure and Evidence. The person in question shall not

Artikel 46
Entledigande

1. En domare, åklagaren, en biträdande åklagare, registratorn eller den biträdande registratorn skall entledigas, om det beslutas med stöd av punkt 2 i denna artikel, om den personen

a) befinns ha gjort sig skyldig till grovt tjänstefel eller allvarligt åsidosättande av sina skyldigheter enligt denna stadga i enlighet med vad som föreskrivs i bevis- och förfarandereglererna, eller

b) saknar förmåga att fullgöra de uppgifter som krävs enligt denna stadga.

2. Beslut om entledigande av en domare, åklagaren eller en biträdande åklagare enligt punkt 1 skall fattas av partsförsamlingen i slutna omröstning på följande sätt:

a) avseende en domare: med två tredjedels majoritet av stadgeparterna på rekommendation av de övriga domarna antagen med två tredjedels majoritet,

b) avseende åklagaren: med absolut majoritet av stadgeparterna,

c) avseende en biträdande åklagare: med absolut majoritet av stadgeparterna på åklagarens rekommendation.

3. Ett beslut om entledigande av registratorn eller den biträdande registratorn skall fattas med absolut majoritet av domarna.

4. När en domares, åklagarens, en biträdande åklagares, registratorns eller den biträdande registratorns uppförande eller förmåga att fullgöra de uppgifter som krävs i enlighet med denna stadga ifrågasätts med stöd av denna artikel, skall denne ges full möjlighet att lägga fram och ta emot bevisning och att yttra sig i enlighet med bevis- och

otherwise participate in the consideration of the matter.

Article 47

Disciplinary measures

A judge, Prosecutor, Deputy Prosecutor, Registrar or Deputy Registrar who has committed misconduct of a less serious nature than that set out in article 46, paragraph 1, shall be subject to disciplinary measures, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

Article 48

Privileges and immunities

1. The Court shall enjoy in the territory of each State Party such privileges and immunities as are necessary for the fulfilment of its purposes.

2. The judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors and the Registrar shall, when engaged on or with respect to the business of the Court, enjoy the same privileges and immunities as are accorded to heads of diplomatic missions and shall, after the expiry of their terms of office, continue to be accorded immunity from legal process of every kind in respect of words spoken or written and acts performed by them in their official capacity.

3. The Deputy Registrar, the staff of the Office of the Prosecutor and the staff of the Registry shall enjoy the privileges and immunities and facilities necessary for the performance of their functions, in accordance with the agreement on the privileges and immunities of the Court.

4. Counsel, experts, witnesses or any other person required to be present at the seat of the Court shall be accorded such treatment as is necessary for the proper functioning of the Court, in accordance with the agreement on the privileges and immunities of the Court.

förfarandereglerna. Den berörda personen skall inte på annat sätt delta i prövningen av ärendet.

Artikel 47

Disciplinära åtgärder

Om en domare, åklagaren, en biträdande åklagare, registratören eller den biträdande registratören har gjort sig skyldig till mindre grovt tjänstefel än vad som avses i artikel 46.1, skall disciplinära åtgärder vidtas i enlighet med bevis- och förfarandereglerna.

Artikel 48

Immunitet och privilegier

1. Domstolen skall inom varje stadgeparts territorium åtnjuta den immunitet och de privilegier som är nödvändiga för att förverkliga Domstolens syften.

2. Domarna, åklagaren, de biträdande åklagarna och registratören och den biträdande registratören skall, vid fullgörande av verksamhet för Domstolen eller på Domstolens vägnar, åtnjuta samma immunitet och privilegier som medges chefen för en diplomatisk beskickning och skall, när deras ämbetsperiod har löpt ut, fortsätta att åtnjuta immunitet mot lagföring av alla slag med avseende på muntliga och skriftliga uttalanden samt åtgärder i tjänsten.

3. Den biträdande registratören, personalen i åklagarens kansli och registratörskontorets personal skall åtnjuta den immunitet, de privilegier och de lättnader som är nödvändiga för fullgörandet av deras uppgifter i enlighet med överenskommelsen om Domstolens immunitet och privilegier.

4. Försvarare, sakkunniga, vittnen och övriga personer vars närvaro fordras vid Domstolens säte skall medges den behandling som är nödvändig för att Domstolen skall fungera effektivt i enlighet med överenskommelsen om Domstolens immunitet och privilegier.

5. The privileges and immunities of:

(a) A judge or the Prosecutor may be waived by an absolute majority of the judges;

(b) The Registrar may be waived by the Presidency;

(c) The Deputy Prosecutors and staff of the Office of the Prosecutor may be waived by the Prosecutor;

(d) The Deputy Registrar and staff of the Registry may be waived by the Registrar.

Article 49

Salaries, allowances and expenses

The judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar and the Deputy Registrar shall receive such salaries, allowances and expenses as may be decided upon by the Assembly of States Parties. These salaries and allowances shall not be reduced during their terms of office.

Article 50

Official and working languages

1. The official languages of the Court shall be Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish. The judgements of the Court, as well as other decisions resolving fundamental issues before the Court, shall be published in the official languages. The Presidency shall, in accordance with the criteria established by the Rules of Procedure and Evidence, determine which decisions may be considered as resolving fundamental issues for the purposes of this paragraph.

2. The working languages of the Court shall be English and French. The Rules of Procedure and Evidence shall determine the cases in which other official languages may be used as working languages.

3. At the request of any party to a proceeding or a State allowed

5. Immunitet och privilegier för

a) en domare eller åklagaren kan upphävas av en absolut majoritet av domarna,

b) registratören kan upphävas av presidiet,

c) en biträdande åklagare och personalen i åklagarens kansli kan upphävas av åklagaren,

d) den biträdande registratören och registratörskontorets personal kan upphävas av registratören.

Artikel 49

Löner, arvoden och kostnadsersättning

Domarna, åklagaren, de biträdande åklagarna, registratören och biträdande registratören skall erhålla de löner, arvoden och kostnadsersättningar som partsförsamlingen beslutar. Dessa löner och arvoden skall inte sänkas under vederbörandes ämbets tid.

Artikel 50

Officiella språk och arbetspråk

1. Domstolens officiella språk skall vara arabiska, kinesiska, engelska, franska, ryska och spanska. Domar som meddelas av Domstolen och andra beslut i grundläggande frågor av Domstolen skall offentliggöras på de officiella språken. Presidiet skall i enlighet med de kriterier som anges i bevis- och förfarandereglererna avgöra vilka beslut som skall anses avgöra grundläggande frågor i den mening som avses i denna punkt.

2. Domstolens arbetspråk skall vara engelska och franska. I bevis- och förfarandereglererna skall fastställas i vilka fall andra officiella språk får användas som arbetspråk.

3. På begäran av någon part i en rättegång eller av en stat som

to intervene in a proceeding, the Court shall authorize a language other than English or French to be used by such a party or State, provided that the Court considers such authorization to be adequately justified.

Article 51
Rules of Procedure and
Evidence

1. The Rules of Procedure and Evidence shall enter into force upon adoption by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

2. Amendments to the Rules of Procedure and Evidence may be proposed by:

- (a) Any State Party;
- (b) The judges acting by an absolute majority; or
- (c) The Prosecutor.

Such amendments shall enter into force upon adoption by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

3. After the adoption of the Rules of Procedure and Evidence, in urgent cases where the Rules do not provide for a specific situation before the Court, the judges may, by a two-thirds majority, draw up provisional Rules to be applied until adopted, amended or rejected at the next ordinary or special session of the Assembly of States Parties.

4. The Rules of Procedure and Evidence, amendments thereto and any provisional Rule shall be consistent with this Statute. Amendments to the Rules of Procedure and Evidence as well as provisional Rules shall not be applied retroactively to the detriment of the person who is being investigated or prosecuted or who has been convicted.

5. In the event of conflict between the Statute and the Rules of Procedure and Evidence, the Statute shall prevail.

Article 52

har tillåtelse att intervensera i en rättegång skall Domstolen ge parten respektive staten tillstånd att använda ett annat språk än engelska eller franska, om Domstolen anser detta vara tillräckligt motiverat.

Artikel 51
Bevis- och förfaranderegler

1. Bevis- och förfarandereglerna träder i kraft när de har antagits med två tredjedels majoritet av partsförsamlingens medlemmar.

2. Ändringar i bevis- och förfarandereglerna får föreslås av

- a) varje stadgepart,
- b) en absolut majoritet av domarna,
- c) åklagaren.

Ändringar träder i kraft när de har antagits med en majoritet av två tredjedelar av partsförsamlingens medlemmar.

3. Sedan bevis- och förfarandereglerna har antagits får domarna, i brådskande fall, där reglerna saknar bestämmelser om en viss situation som behandlas i Domstolen, med två tredjedels majoritet, upprätta provisoriska regler för att tillämpas tills de antagits, ändrats eller förkastats av partsförsamlingen vid dess nästkommande ordinarie eller extraordinarie möte.

4. Bevis- och förfarandereglerna, ändringar i dessa och eventuella provisoriska regler skall vara förenliga med denna stadga. Ändringar i bevis- och förfarandereglerna och provisoriska regler skall inte tillämpas retroaktivt till nackdel för någon som är föremål för förundersökning eller lagföring eller som har dömts för ett brott.

5. Vid konflikt mellan stadgan och bevis- och förfarandereglerna skall stadgan ha företräde.

Artikel 52

Regulations of the Court

1. The judges shall, in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence, adopt, by an absolute majority, the Regulations of the Court necessary for its routine functioning.

2. The Prosecutor and the Registrar shall be consulted in the elaboration of the Regulations and any amendments thereto.

3. The Regulations and any amendments thereto shall take effect upon adoption unless otherwise decided by the judges. Immediately upon adoption, they shall be circulated to States Parties for comments. If within six months there are no objections from a majority of States Parties, they shall remain in force.

PART 5. INVESTIGATION AND PROSECUTION**Article 53****Initiation of an investigation**

1. The Prosecutor shall, having evaluated the information made available to him or her, initiate an investigation unless he or she determines that there is no reasonable basis to proceed under this Statute. In deciding whether to initiate an investigation, the Prosecutor shall consider whether:

(a) The information available to the Prosecutor provides a reasonable basis to believe that a crime within the jurisdiction of the Court has been or is being committed;

(b) The case is or would be admissible under article 17; and

(c) Taking into account the gravity of the crime and the interests of victims, there are nonetheless substantial reasons to believe that an investigation would not serve the interests of justice.

Domstolens arbetsordning

1. Domarna skall i enlighet med denna stadga och bevis- och förfarandereglerna, med absolut majoritet, anta den arbetsordning för Domstolen som är nödvändig för dess löpande verksamhet.

2. Åklagaren och registratören skall konsulteras vid utformningen av arbetsordningen och ändringar i den.

3. Arbetsordningen och ändringar i den träder i kraft när de antas, såvida inte annat beslutas av domarna. Omedelbart efter det att arbetsordningen har antagits, skall den sändas till stadgeparterna för yttrande. Om inga invändningar har mottagits från en majoritet av stadgeparterna inom sex månader, skall arbetsordningen fortsätta att gälla.

DEL 5 FÖRUNDESRÖKNING OCH LAGFÖRING**Artikel 53****Inledande av förundersökning**

1. Åklagaren skall, efter att ha tagit ställning till tillgängliga uppgifter, inleda en förundersökning, förutom om han eller hon finner att det saknas skälig grund för att vidta ytterligare åtgärder i enlighet med denna stadga. I sitt beslut om inledande av förundersökning skall åklagaren bedöma:

a) om de för åklagaren tillgängliga uppgifterna utgör en skälig grund att anta att ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion har begåtts eller håller på att begås,

b) om saken kan eller skulle kunna tas upp till prövning enligt artikel 17, och

c) om det med beaktande av brottets svårighetsgrad och brotts-offrens intressen likväl finns väsentliga skäl att anta att en förundersökning inte skulle tjäna rättvisans intresse.

If the Prosecutor determines that there is no reasonable basis to proceed and his or her determination is based solely on subparagraph (c) above, he or she shall inform the Pre-Trial Chamber.

2. If, upon investigation, the Prosecutor concludes that there is not a sufficient basis for a prosecution because:

(a) There is not a sufficient legal or factual basis to seek a warrant or summons under article 58;

(b) The case is inadmissible under article 17; or

(c) A prosecution is not in the interests of justice, taking into account all the circumstances, including the gravity of the crime, the interests of victims and the age or infirmity of the alleged perpetrator, and his or her role in the alleged crime;

the Prosecutor shall inform the Pre-Trial Chamber and the State making a referral under article 14 or the Security Council in a case under article 13, paragraph (b), of his or her conclusion and the reasons for the conclusion.

3. (a) At the request of the State making a referral under article 14 or the Security Council under article 13, paragraph (b), the Pre-Trial Chamber may review a decision of the Prosecutor under paragraph 1 or 2 not to proceed and may request the Prosecutor to reconsider that decision.

(b) In addition, the Pre-Trial Chamber may, on its own initiative, review a decision of the Prosecutor not to proceed if it is based solely on paragraph 1 (c) or 2 (c). In such a case, the decision of the Prosecutor shall be effective only if confirmed by the Pre-Trial Chamber.

4. The Prosecutor may, at any time, reconsider a decision

Om åklagaren finner att det inte finns skäl原因 för att inleda en förundersökning och hans eller hennes beslut utslutande har fattats med stöd av stycke c ovan, skall han eller hon informera förundersökningskammaren.

2. Om åklagaren efter genomförd förundersökning finner att det inte finns tillräcklig grund för åtal därför att

a) det saknas tillräckliga rättsliga eller sakliga grunder för en framställning om häktning eller om kallelse i enlighet med artikel 58,

b) saken inte får prövas enligt artikel 17,

c) lagföring inte tjänar rättvisans intresse med hänsyn till alla omständigheter, däribland brottets svårighetsgrad, brottsoffrens intressen samt den påstådda gärningsmannens ålder eller hälsotillstånd och hans eller hennes roll i det påstådda brottet,

skall åklagaren meddela förundersökningskammaren och den stat som har gjort ett hänskjutande med stöd av artikel 14, eller säkerhetsrådet i en sak för vilken artikel 13 b gäller, om sitt beslut och skälen för detta.

3. a) På begäran av den stat som har hänskjutit saken med stöd av artikel 14, eller av säkerhetsrådet med stöd av artikel 13 b, får förundersökningskammaren pröva ett beslut som fattats av åklagaren med stöd av punkt 1 eller 2 i denna artikel att inte gå vidare i saken och får begära att åklagaren omprövar sitt beslut.

b) Förundersökningskammaren får dessutom på eget initiativ pröva ett beslut av åklagaren att inte gå vidare i saken, om detta beslut grundas endast på punkt 1 c eller 2 c. I så fall gäller åklagarens beslut endast om det bekräftats av förundersökningskammaren.

4. Åklagaren får när som helst ompröva ett beslut huruvida en

whether to initiate an investigation or prosecution based on new facts or information.

Article 54

Duties and powers of the Prosecutor with respect to investigations

1. The Prosecutor shall:

(a) In order to establish the truth, extend the investigation to cover all facts and evidence relevant to an assessment of whether there is criminal responsibility under this Statute, and, in doing so, investigate incriminating and exonerating circumstances equally;

(b) Take appropriate measures to ensure the effective investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court, and in doing so, respect the interests and personal circumstances of victims and witnesses, including age, gender as defined in article 7, paragraph 3, and health, and take into account the nature of the crime, in particular where it involves sexual violence, gender violence or violence against children; and

(c) Fully respect the rights of persons arising under this Statute.

2. The Prosecutor may conduct investigations on the territory of a State:

(a) In accordance with the provisions of Part 9; or

(b) As authorized by the Pre-Trial Chamber under article 57, paragraph 3 (d).

3. The Prosecutor may:

(a) Collect and examine evidence;

(b) Request the presence of and question persons being investigated, victims and witnesses;

(c) Seek the cooperation of any State or intergovernmental organization or arrangement in accordance with its respective

förundersökning skall inledas eller åtal väckas på grund av nya omständigheter eller upplysningar.

Artikel 54

Åklagarens skyldigheter och befogenheter vid en förundersökning

1. Åklagaren skall

a) för att uppdaga sanningen utsträcka förundersökningen till att omfatta alla omständigheter och all bevisning som kan ha betydelse för att bedöma frågan om det föreligger straffansvar enligt denna stadga och därvid i lika mån utreda både de omständigheter som talar mot och de som talar för någons skuld,

b) vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa en effektiv förundersökning och lagföring av brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion och därvid beakta brottsoffrens och vittnenas intressen och personliga förhållanden, däribland ålder, genus som begreppet definieras i artikel 7.3 samt hälsotillstånd, och beakta brottets art, särskilt om sexuellt våld, genusrelaterat våld eller våld mot barn ingår, och

c) till fullo respektera personers rättigheter enligt denna stadga.

2. Åklagaren får företa efterforskningar inom en stats territorium

a) i enlighet med bestämmelserna i del 9, eller

b) i enlighet med förundersökningskammarens tillstånd med stöd av artikel 57.3 d.

3. Åklagaren får

a) inhämta och undersöka bevisning,

b) begära närvaro av och höra personer som är föremål för undersökning samt brottsoffer och vittnen,

c) söka samarbete med varje stat eller mellanstatlig organisation eller uppgörelser i enlighet med dess behörighet och/eller

competence and/or mandate;

(d) Enter into such arrangements or agreements, not inconsistent with this Statute, as may be necessary to facilitate the cooperation of a State, intergovernmental organization or person;

(e) Agree not to disclose, at any stage of the proceedings, documents or information that the Prosecutor obtains on the condition of confidentiality and solely for the purpose of generating new evidence, unless the provider of the information consents; and

(f) Take necessary measures, or request that necessary measures be taken, to ensure the confidentiality of information, the protection of any person or the preservation of evidence.

Article 55

Rights of persons during an investigation

1. In respect of an investigation under this Statute, a person:

(a) Shall not be compelled to incriminate himself or herself or to confess guilt;

(b) Shall not be subjected to any form of coercion, duress or threat, to torture or to any other form of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;

(c) Shall, if questioned in a language other than a language the person fully understands and speaks, have, free of any cost, the assistance of a competent interpreter and such translations as are necessary to meet the requirements of fairness; and

(d) Shall not be subjected to arbitrary arrest or detention, and shall not be deprived of his or her liberty except on such grounds and in accordance with such procedures as are established in this Statute.

2. Where there are grounds to believe that a person has committed a crime within the jurisdiction of the Court and that person is about to be questioned

mandat,

d) träffa sådana uppgörelser eller överenskommelser som inte är oförenliga med denna stadga och som kan behövas för att främja samarbete med en stat, en mellanstatlig organisation eller en person,

e) ge sitt samtycke till att inte i något skede av förfarandet utan uppgiftslämnarens medgivande röja innehållet i handlingar eller avslöja uppgifter som mottagits med förbehåll för sekretess och för att åstadkomma annan bevisning, och

f) vidta nödvändiga åtgärder, eller begära att nödvändiga åtgärder vidtas, för att säkerställa sekretess för uppgifter, skydd av personer eller säkrande av bevis.

Artikel 55

Personers rättigheter vid en förundersökning

1. Vid en förundersökning i enlighet med denna stadga skall

a) ingen vara skyldig att yttra sig till sin nackdel eller erkänna skuld,

b) ingen utsättas för någon form av tvång, hot, påtryckning, tortyr eller annan form av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

c) den som förhörs på ett annat språk än ett språk som personen till fullo förstår och talar, ha tillgång till kostnadsfritt biträde av en kompetent tolk och till sådana översättningar som är nödvändiga för att uppfylla kravet på rättvisa och

d) ingen utsättas för godtyckligt frihetsberövande eller fängslande och inte heller berövas friheten utom på de grunder och i enlighet med det förfarande som föreskrivs i denna stadga.

2. Om det finns anledning att anta att någon har gjort sig skyldig till ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion och den personen skall förhöras,

either by the Prosecutor, or by national authorities pursuant to a request made under Part 9, that person shall also have the following rights of which he or she shall be informed prior to being questioned:

(a) To be informed, prior to being questioned, that there are grounds to believe that he or she has committed a crime within the jurisdiction of the Court;

(b) To remain silent, without such silence being a consideration in the determination of guilt or innocence;

(c) To have legal assistance of the person's choosing, or, if the person does not have legal assistance, to have legal assistance assigned to him or her, in any case where the interests of justice so require, and without payment by the person in any such case if the person does not have sufficient means to pay for it; and

(d) To be questioned in the presence of counsel unless the person has voluntarily waived his or her right to counsel.

Article 56
Role of the Pre-Trial Chamber in relation to a unique investigative opportunity

1. (a) Where the Prosecutor considers an investigation to present a unique opportunity to take testimony or a statement from a witness or to examine, collect or test evidence, which may not be available subsequently for the purposes of a trial, the Prosecutor shall so inform the Pre-Trial Chamber.

(b) In that case, the Pre-Trial Chamber may, upon request of the Prosecutor, take such measures as may be necessary to ensure the efficiency and integrity of the proceedings and, in particular, to protect the rights of the defence.

(c) Unless the Pre-Trial

antingen av åklagaren eller av nationella myndigheter till följd av en begäran enligt del 9, skall den personen också ha följande rättigheter, om vilka han eller hon skall bli underrättad före förhöret:

a) Rätt att före förhöret bli underrättad om att det finns skäl att tro att han har gjort sig skyldig till ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion.

b) Rätt att vara tyst utan att tystnaden beaktas vid avgörande av frågan om skuld eller oskuld.

c) Rätt till rättsligt biträde efter eget fritt val eller, om personen inte har sådant biträde, att få sig anvisat rättsligt biträde i alla de fall då så krävs i rättvisans intresse och utan kostnad, om han eller hon inte har möjlighet att betala biträdet.

d) Rätt att bli hörd i närvaro av sin försvarare, såvida han eller hon inte frivilligt har avstått från rätten till försvarare.

Artikel 56
Förundersökningskammarens roll vid ett unikt undersökningstillfälle

1. a) Om åklagaren finner att en förundersökning erbjuder ett unikt tillfälle att uppta vittnesmål eller ett uttalande från ett vittne eller att undersöka, inhämta eller pröva bevisning som kanske inte är tillgänglig senare för rättegången, skall åklagaren informera förundersökningskammaren om detta.

b) I så fall får förundersökningskammaren på åklagarens begäran vidta de åtgärder som kan vara nödvändiga för att säkerställa effektiviteten och integriteten i förfarandet, och i synnerhet för att tillvarata försvarets rättigheter.

c) Om inte förundersök-

Chamber orders otherwise, the Prosecutor shall provide the relevant information to the person who has been arrested or appeared in response to a summons in connection with the investigation referred to in subparagraph (a), in order that he or she may be heard on the matter.

2. The measures referred to in paragraph 1 (b) may include:

(a) Making recommendations or orders regarding procedures to be followed;

(b) Directing that a record be made of the proceedings;

(c) Appointing an expert to assist;

(d) Authorizing counsel for a person who has been arrested, or appeared before the Court in response to a summons, to participate, or where there has not yet been such an arrest or appearance or counsel has not been designated, appointing another counsel to attend and represent the interests of the defence;

(e) Naming one of its members or, if necessary, another available judge of the Pre-Trial or Trial Division to observe and make recommendations or orders regarding the collection and preservation of evidence and the questioning of persons;

(f) Taking such other action as may be necessary to collect or preserve evidence.

3. (a) Where the Prosecutor has not sought measures pursuant to this article but the Pre-Trial Chamber considers that such measures are required to preserve evidence that it deems would be essential for the defence at trial, it shall consult with the Prosecutor as to whether there is good reason for the Prosecutor's failure to request the measures. If upon consultation, the Pre-Trial Chamber concludes that the Prosecutor's failure to request

ningskammaren bestämmer annat, skall åklagaren i samband med sådan förundersökning som avses i stycke a i denna punkt ge den som berövats friheten eller infunnit sig efter kallelse relevant information så att han eller hon skall kunna höras i saken.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 b ovan kan vara följande:

a) att lämna rekommendationer eller besluta om vilket förfarande som skall följas,

b) att bestämma att protokoll skall föras vid förfarandet,

c) att utse en sakkunnig att biträda,

d) att ge försvararen för den som berövats friheten eller infunnit sig efter kallelse tillåtelse att delta eller, om frihetsberövandet eller inställelsen ännu inte har ägt rum eller, om ingen försvarare har utsetts, att utse en annan försvarare att närvara och företräda försvarets intressen,

e) att utse en av sina ledamöter, eller om så är nödvändigt, en annan tillgänglig domare i förundersöknings- eller rättegångs-avdelningen, att närvara och avge rekommendationer eller fatta beslut om inhämtande och säkrande av bevisning och hörande av personer,

f) att vidta sådana andra åtgärder som kan vara nödvändiga för att uppta eller säkra bevisning.

3. a) Om åklagaren inte har begärt åtgärder som avses i denna artikel men förundersökningskammaren anser sådana åtgärder vara nödvändiga för att säkra bevisning som den anser vara väsentliga för försvaret i rättegången, skall förundersökningskammaren samråda med åklagaren för att avgöra om åklagaren har goda skäl för sin underlåtenhet att begära att åtgärderna vidtas. Om förundersökningskammaren efter

such measures is unjustified, the Pre-Trial Chamber may take such measures on its own initiative.

(b) A decision of the Pre-Trial Chamber to act on its own initiative under this paragraph may be appealed by the Prosecutor. The appeal shall be heard on an expedited basis.

4. The admissibility of evidence preserved or collected for trial pursuant to this article, or the record thereof, shall be governed at trial by article 69, and given such weight as determined by the Trial Chamber.

Article 57

Functions and powers of the Pre-Trial Chamber

1. Unless otherwise provided in this Statute, the Pre-Trial Chamber shall exercise its functions in accordance with the provisions of this article.

2. (a) Orders or rulings of the Pre-Trial Chamber issued under articles 15, 18, 19, 54, paragraph 2, 61, paragraph 7, and 72 must be concurred in by a majority of its judges.

(b) In all other cases, a single judge of the Pre-Trial Chamber may exercise the functions provided for in this Statute, unless otherwise provided for in the Rules of Procedure and Evidence or by a majority of the Pre-Trial Chamber.

3. In addition to its other functions under this Statute, the Pre-Trial Chamber may:

(a) At the request of the Prosecutor, issue such orders and warrants as may be required for the purposes of an investigation;

(b) Upon the request of a person who has been arrested or has appeared pursuant to a summons under article 58, issue such orders, including measures such as those described in article 56, or seek such cooperation pur-

samt rådet finner att åklagarens underlåtenhet att begära sådana åtgärder är omotiverad, får den vidta åtgärderna på eget initiativ.

b) Ett beslut av förundersökningskammaren att handla på eget initiativ med stöd av denna punkt får överklagas av åklagaren. Överklagandet skall behandlas med förtur.

4. Frågan om bevisning som säkrats eller inhämtats för rättegången i enlighet med denna artikel eller om protokollet kan tillåtas skall under rättegången avgöras i enlighet med artikel 69 och tillmätas det värde som rättegångskammaren bestämmer.

Artikel 57

Förundersökningskammarens uppgifter och befogenheter

1. Såvida inte annat föreskrivs i denna stadga, skall förundersökningskammaren fullgöra sina uppgifter i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

2. a) För beslut meddelade av förundersökningskammaren med stöd av artiklarna 15, 18, 19, 54.2, 61.7 och 72 krävs instämmande av en majoritet av kammarens domare.

b) I alla övriga fall får en ensam domare i förundersökningskammaren fullgöra de uppgifter som föreskrivs i denna stadga, såvida inte annat föreskrivs i bevis- och förfarandereglererna eller av en majoritet av förundersökningskammarens ledamöter.

3. Utöver sina övriga uppgifter enligt denna stadga får förundersökningskammaren

a) på begäran av åklagaren meddela de beslut och utfärda de förelägganden som är nödvändiga för en förundersökning,

b) på begäran av en person som har berövats friheten eller infunnit sig efter kallelse enligt artikel 58 meddela de beslut, innefattande de åtgärder som avses i artikel 56, eller söka det samarbete i enlighet med del 9

suant to Part 9 as may be necessary to assist the person in the preparation of his or her defence;

(c) Where necessary, provide for the protection and privacy of victims and witnesses, the preservation of evidence, the protection of persons who have been arrested or appeared in response to a summons, and the protection of national security information;

(d) Authorize the Prosecutor to take specific investigative steps within the territory of a State Party without having secured the cooperation of that State under Part 9 if, whenever possible having regard to the views of the State concerned, the Pre-Trial Chamber has determined in that case that the State is clearly unable to execute a request for cooperation due to the unavailability of any authority or any component of its judicial system competent to execute the request for cooperation under Part 9.

(e) Where a warrant of arrest or a summons has been issued under article 58, and having due regard to the strength of the evidence and the rights of the parties concerned, as provided for in this Statute and the Rules of Procedure and Evidence, seek the cooperation of States pursuant to article 93, paragraph 1 (k), to take protective measures for the purpose of forfeiture, in particular for the ultimate benefit of victims.

Article 58

Issuance by the Pre-Trial Chamber of a warrant of arrest or a summons to appear

1. At any time after the initiation of an investigation, the Pre-Trial Chamber shall, on the application of the Prosecutor, issue a warrant of arrest of a person if, having examined the application and the evidence or

som kan behövas för att bistå personen med att förbereda sitt försvar,

c) om så behövs, säkerställa brottsoffers och vittnens säkerhet och frid, säkra bevisning och skydda personer som har berövats friheten eller infunnit sig efter kallelse samt skydda uppgifter som berör nationell säkerhet,

d) ge åklagaren tillåtelse att genomföra bestämda undersökningsåtgärder inom en stadgeparts territorium utan att ha försäkrat sig om denna stats samarbete i enlighet med del 9, om förundersökningskammaren har funnit, med hänsyn till den berörda statens inställning när så är möjligt, att staten i det fallet uppenbart saknar förmåga att efterkomma en framställning om samarbete beroende på att det inte finns någon myndighet eller någon del av dess rättssystem som är behörig att genomföra framställningen om samarbete enligt del 9,

e) söka samarbete med stater i enlighet med artikel 93.1 j för att vidta skyddsåtgärder med sikte på förverkande, särskilt i brottsoffrens slutliga intresse, i de fall ett häktningsbeslut eller en kallelse har utfärdats med stöd av artikel 58 och med vederbörlig hänsyn till bevisningens styrka och de berörda parternas rättigheter enligt föreskrifterna i denna stadga och bevis- och förfarandereglerna.

Artikel 58

Förundersökningskammarens utfärdande av häktningsbeslut eller kallelse till inställelse inför Domstolen

1. När som helst sedan en förundersökning har inletts skall förundersökningskammaren på framställning av åklagaren utfärda ett häktningsbeslut avseende en person om förundersökningskammaren, efter att ha prövat

other information submitted by the Prosecutor, it is satisfied that:

(a) There are reasonable grounds to believe that the person has committed a crime within the jurisdiction of the Court; and

(b) The arrest of the person appears necessary:

(i) To ensure the person's appearance at trial,

(ii) To ensure that the person does not obstruct or endanger the investigation or the court proceedings, or

(iii) Where applicable, to prevent the person from continuing with the commission of that crime or a related crime which is within the jurisdiction of the Court and which arises out of the same circumstances.

2. The application of the Prosecutor shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

(b) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court which the person is alleged to have committed;

(c) A concise statement of the facts which are alleged to constitute those crimes;

(d) A summary of the evidence and any other information which establish reasonable grounds to believe that the person committed those crimes; and

(e) The reason why the Prosecutor believes that the arrest of the person is necessary.

3. The warrant of arrest shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

(b) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court for which the person's arrest is sought; and

(c) A concise statement of the facts which are alleged to constitute those crimes.

ansökan och bevisningen eller andra upplysningar som lämnats av åklagaren, har förvärvat sig om att

a) det finns skälig anledning att anta att personen har gjort sig skyldig till ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion, och

b) det förefaller vara nödvändigt att personen berövas friheten

i) för att säkerställa att personen infinner sig vid rättegången,

ii) för att säkerställa att personen inte hindrar eller äventyrar förundersökningen eller rättegången, eller

iii) för att, i förekommande fall, hindra att personen fortsätter att begå brottet i fråga eller därmed sammanbundet brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion och som följer av samma omständigheter.

2. Åklagarens framställning skall innehålla

a) personens namn och annan information av betydelse för identifieringen,

b) en detaljerad hänvisning till de brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion, som personen påstås ha begått,

c) en kortfattad redogörelse för de omständigheter som påstås utgöra dessa brott,

d) en sammanställning av den bevisning och de andra upplysningar som ger skälig anledning att anta att personen har begått dessa brott, och

e) skälen för att åklagaren anser ett frihetsberövande vara nödvändigt.

3. Ett häktningsbeslut skall innehålla

a) personens namn och annan information av betydelse för identifieringen,

b) en detaljerad hänvisning till de brott inom Domstolens jurisdiktion för vilka personen begärs häktad, och

c) en kortfattad redogörelse för de omständigheter som påstås utgöra dessa brott.

4. The warrant of arrest shall remain in effect until otherwise ordered by the Court.

5. On the basis of the warrant of arrest, the Court may request the provisional arrest or the arrest and surrender of the person under Part 9.

6. The Prosecutor may request the Pre-Trial Chamber to amend the warrant of arrest by modifying or adding to the crimes specified therein. The Pre-Trial Chamber shall so amend the warrant if it is satisfied that there are reasonable grounds to believe that the person committed the modified or additional crimes.

7. As an alternative to seeking a warrant of arrest, the Prosecutor may submit an application requesting that the Pre-Trial Chamber issue a summons for the person to appear. If the Pre-Trial Chamber is satisfied that there are reasonable grounds to believe that the person committed the crime alleged and that a summons is sufficient to ensure the person's appearance, it shall issue the summons, with or without conditions restricting liberty (other than detention) if provided for by national law, for the person to appear. The summons shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

(b) The specified date on which the person is to appear;

(c) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court which the person is alleged to have committed; and

(d) A concise statement of the facts which are alleged to constitute the crime.

The summons shall be served on the person.

Article 59
Arrest proceedings in the
custodial State

4. Häktningsbeslutet skall gälla till dess att Domstolen beslutar annat.

5. Domstolen får med stöd av häktningsbeslutet begära personen provisoriskt anhållen eller anhållen och överlämnad i enlighet med del 9.

6. Åklagaren får begära att förundersökningskammaren ändrar häktningsbeslutet genom förändring av eller tillägg till de brott som där anges. Förundersökningskammaren skall ändra häktningsbeslutet när den har förvissat sig om att det finns skälig anledning att anta att personen har gjort sig skyldig till de förändrade eller tillagda brotten,

7. I stället för att begära ett häktningsbeslut får åklagaren ansöka om att förundersökningskammaren utfärdar en kallelse för personen att inställa sig inför Domstolen. Om förundersökningskammaren är förvissad om att det finns skälig anledning att anta att personen har begått de påstådda brotten och att en kallelse är tillräcklig för att säkerställa att personen infinner sig, skall den utfärda en kallelse med eller utan andra villkor om frihetsinskränkningar (andra än häktning), om detta förekommer i nationell rätt. Kallelsen skall innehålla följande:

a) personens namn och annan relevant information för identifieringen,

b) uppgift om den dag personen skall infinna sig,

c) en detaljerad hänvisning till de brott inom Domstolens jurisdiktion, som personen påstås ha begått, och

d) en kortfattad redogörelse för de omständigheter som påstås utgöra dessa brott.

Kallelsen skall delges personen i fråga.

Artikel 59
Förfarande i förvarsstaten
vid ett frihetsberövande

1. A State Party which has received a request for provisional arrest or for arrest and surrender shall immediately take steps to arrest the person in question in accordance with its laws and the provisions of Part 9.

2. A person arrested shall be brought promptly before the competent judicial authority in the custodial State which shall determine, in accordance with the law of that State, that:

(a) The warrant applies to that person;

(b) The person has been arrested in accordance with the proper process; and

(c) The person's rights have been respected.

3. The person arrested shall have the right to apply to the competent authority in the custodial State for interim release pending surrender.

4. In reaching a decision on any such application, the competent authority in the custodial State shall consider whether, given the gravity of the alleged crimes, there are urgent and exceptional circumstances to justify interim release and whether necessary safeguards exist to ensure that the custodial State can fulfil its duty to surrender the person to the Court. It shall not be open to the competent authority of the custodial State to consider whether the warrant of arrest was properly issued in accordance with article 58, paragraph 1 (a) and (b).

5. The Pre-Trial Chamber shall be notified of any request for interim release and shall make recommendations to the competent authority in the custodial State. The competent authority in the custodial State shall give full consideration to such recommendations, including any recommendations on measures to prevent the escape of the person, before

1. En stadgepart som har mottagit en framställning om provisoriskt anhållande eller anhållande och överlämnande skall omedelbart vidta åtgärder för att gripa personen i fråga i enlighet med sina lagar och bestämmelserna i del 9.

2. Den som har berövats friheten skall ofördröjligen ställas inför den behöriga rättsliga myndigheten i förvarsstaten som, i enlighet med lagen i den staten, skall fastställa

a) att häktningsbeslutet avser personen i fråga,

b) att personen har berövats friheten enligt gällande regler, och

c) att personens rättigheter har respekterats.

3. Den som har berövats friheten skall ha rätt att hos behörig myndighet i förvarsstaten begära tillfällig frigivning i avvaktan på överlämnande.

4. Den behöriga myndigheten i förvarsstaten skall när den avgör en sådan framställning ta ställning till om det mot bakgrund av de påstådda brottens svårhetsgrad föreligger sådana brådskande och extraordinära förhållanden som motiverar tillfällig frigivning och om det finns nödvändiga garantier för att tillförsäkra att förvarsstaten kan uppfylla sin skyldighet att överlämna personen till Domstolen. Det skall inte tillkomma den behöriga myndigheten i förvarsstaten att avgöra om häktningsbeslutet har utfärdats på ett riktigt sätt i enlighet med artikel 58.1 a och b.

5. Förundersökningskammaren skall underrättas om varje framställning om tillfällig frigivning och lämna rekommendationer till den behöriga myndigheten i förvarsstaten. Den behöriga myndigheten i förvarsstaten skall fullt ut beakta sådana rekommendationer inklusive eventuella rekommendationer om åtgärder

rendering its decision.

6. If the person is granted interim release, the Pre-Trial Chamber may request periodic reports on the status of the interim release.

7. Once ordered to be surrendered by the custodial State, the person shall be delivered to the Court as soon as possible.

Article 60
**Initial proceedings before
the Court**

1. Upon the surrender of the person to the Court, or the person's appearance before the Court voluntarily or pursuant to a summons, the Pre-Trial Chamber shall satisfy itself that the person has been informed of the crimes which he or she is alleged to have committed, and of his or her rights under this Statute, including the right to apply for interim release pending trial.

2. A person subject to a warrant of arrest may apply for interim release pending trial. If the Pre-Trial Chamber is satisfied that the conditions set forth in article 58, paragraph 1, are met, the person shall continue to be detained. If it is not so satisfied, the Pre-Trial Chamber shall release the person, with or without conditions.

3. The Pre-Trial Chamber shall periodically review its ruling on the release or detention of the person, and may do so at any time on the request of the Prosecutor or the person. Upon such review, it may modify its ruling as to detention, release or conditions of release, if it is satisfied that changed circumstances so require.

för att förhindra att personen avviker innan myndigheten fattar sitt beslut.

6. Om personen frigges tillfälligt, får förundersökningskammaren begära regelbundna rapporter om den tillfälliga frigivningen.

7. När det föreligger ett beslut om överlämnande från förvarsstaten, skall personen så snart som möjligt överlämnas till Domstolen.

Artikel 60
**Inledande förfaranden inför
Domstolen**

1. När personen har överlämnats till Domstolen, eller infunnit sig där frivilligt eller efter kallelse, skall förundersökningskammaren förvissa sig om att personen har blivit underrättad om de brott som han eller hon påstås ha gjort sig skyldig till och om sina rättigheter enligt denna stadga, inklusive rätten att begära tillfällig frigivning i avvaktan på rättegång.

2. Den person för vilken ett häktningsbeslut har utfärdats får begära att tillfälligt bli försatt på fri fot i avvaktan på rättegång. Om förundersökningskammaren har förvissat sig om att de villkor som föreskrivs i artikel 58.1 är uppfyllda, skall personen fortsätta att vara häktad. I annat fall skall förundersökningskammaren frige personen med eller utan villkor.

3. Förundersökningskammaren skall regelbundet ompröva sitt beslut om frigivning eller frihetsberövande av personen och får när som helst göra detta på begäran av åklagaren eller personen i fråga. Vid en sådan prövning får förundersökningskammaren ändra sitt beslut om frihetsberövande, frigivning eller villkoren för frigivning, om den finner att så krävs på grund av ändrade förhållanden.

4. The Pre-Trial Chamber shall ensure that a person is not detained for an unreasonable period prior to trial due to inexcusable delay by the Prosecutor. If such delay occurs, the Court shall consider releasing the person, with or without conditions.

5. If necessary, the Pre-Trial Chamber may issue a warrant of arrest to secure the presence of a person who has been released.

Article 61

Confirmation of the charges before trial

1. Subject to the provisions of paragraph 2, within a reasonable time after the person's surrender or voluntary appearance before the Court, the Pre-Trial Chamber shall hold a hearing to confirm the charges on which the Prosecutor intends to seek trial. The hearing shall be held in the presence of the Prosecutor and the person charged, as well as his or her counsel.

2. The Pre-Trial Chamber may, upon request of the Prosecutor or on its own motion, hold a hearing in the absence of the person charged to confirm the charges on which the Prosecutor intends to seek trial when the person has:

(a) Waived his or her right to be present; or

(b) Fled or cannot be found and all reasonable steps have been taken to secure his or her appearance before the Court and to inform the person of the charges and that a hearing to confirm those charges will be held.

In that case, the person shall be represented by counsel where

4.

Förundersökningskammaren skall säkerställa att ingen är berövad friheten under oskäligt lång tid före rättegången på grund av en omotiverad försening från åklagarens sida. Om en sådan försening uppstår, skall Domstolen överväga att frige personen med eller utan villkor.

5.

Förundersökningskammaren får, om det är nödvändigt, utfärda ett häktningsbeslut för att försäkra sig om att en person som har frigetts infinner sig.

Artikel 61

Bekräftelse av åtalspunkter före rättegång

1. Med förbehåll för bestämmelserna i punkt 2 i denna artikel skall förundersökningskammaren inom skälig tid efter det att personen har överlämnats till eller frivilligt infunnit sig vid Domstolen, hålla en förhandling för att bekräfta de åtalspunkter som åklagaren avser att lägga till grund för lagföring. Förhandlingen skall äga rum i närvaro av åklagaren och den anklagade samt hans eller hennes försvarare.

2.

Förundersökningskammaren får på begäran av åklagaren eller på eget initiativ hålla en förhandling i den anklagades frånvaro för att bekräfta de åtalspunkter som åklagaren avser att lägga till grund för lagföring, om den anklagade har

a) avstått från sin rätt att vara närvarande, eller

b) avvikit eller inte kan påträffas och alla skäliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att personen skall inställa sig inför Domstolen för att informera honom eller henne om åtalspunkterna och om att en förhandling kommer att hållas för att bekräfta dessa åtalspunkter.

I så fall skall personen företräddas av en försvarare om

the Pre-Trial Chamber determines that it is in the interests of justice.

3. Within a reasonable time before the hearing, the person shall:

(a) Be provided with a copy of the document containing the charges on which the Prosecutor intends to bring the person to trial; and

(b) Be informed of the evidence on which the Prosecutor intends to rely at the hearing.

The Pre-Trial Chamber may issue orders regarding the disclosure of information for the purposes of the hearing.

4. Before the hearing, the Prosecutor may continue the investigation and may amend or withdraw any charges. The person shall be given reasonable notice before the hearing of any amendment to or withdrawal of charges. In case of a withdrawal of charges, the Prosecutor shall notify the Pre-Trial Chamber of the reasons for the withdrawal.

5. At the hearing, the Prosecutor shall support each charge with sufficient evidence to establish substantial grounds to believe that the person committed the crime charged. The Prosecutor may rely on documentary or summary evidence and need not call the witnesses expected to testify at the trial.

6. At the hearing, the person may:

(a) Object to the charges;

(b) Challenge the evidence presented by the Prosecutor; and

(c) Present evidence.

7. The Pre-Trial Chamber shall, on the basis of the hearing, determine whether there is sufficient evidence to establish substantial grounds to believe that the person committed each of the crimes charged. Based on its determination, the Pre-Trial

förundersökningskammaren finner att detta ligger i rättvisans intresse.

3. Inom skälig tid före förhandlingen skall personen

a) få en kopia av den handling som innehåller de åtalpunkter som åklagaren avser lägga till grund för lagföringen,

b) få information om den bevisning som åklagaren avser åberopa i rättegången.

Förundersökningskammaren får förordna om utlämnade av information för förhandlingen.

4. Före förhandlingen får åklagaren fortsätta förundersökningen och ändra eller återta åtalpunkter. Den anklagade skall i skälig tid före förhandlingen underrättas om eventuella ändringar eller återtagande av åtalpunkter. Om åtalpunkter återtas, skall åklagaren underrätta förundersökningskammaren och ange skälen härför.

5. Vid förhandlingen skall åklagaren underbygga varje åtalpunkt med bevisning som är tillräcklig för att fastställa att det finns väsentliga skäl att anta att den anklagade har gjort sig skyldig till de brott som han eller hon anklagas för. Åklagaren får skriftliga bevis eller sammanställningar och behöver inte kalla vittnen som förväntas vittna vid huvudförhandlingen.

6. Vid förhandlingen får den anklagade

a) resa invändningar mot åtalpunkterna,

b) bestrida bevisning som framläggs av åklagaren, och

c) framlägga bevisning.

7. På grundval av förhandlingen skall förundersökningskammaren avgöra om det finns tillräcklig bevisning för att fastställa att det föreligger väsentliga skäl att anta att den anklagade har gjort sig skyldig till vart och ett av de brott som han eller hon

Chamber shall:

(a) Confirm those charges in relation to which it has determined that there is sufficient evidence, and commit the person to a Trial Chamber for trial on the charges as confirmed;

(b) Decline to confirm those charges in relation to which it has determined that there is insufficient evidence;

(c) Adjourn the hearing and request the Prosecutor to consider:

(i) Providing further evidence or conducting further investigation with respect to a particular charge; or

(ii) Amending a charge because the evidence submitted appears to establish a different crime within the jurisdiction of the Court.

8. Where the Pre-Trial Chamber declines to confirm a charge, the Prosecutor shall not be precluded from subsequently requesting its confirmation if the request is supported by additional evidence.

9. After the charges are confirmed and before the trial has begun, the Prosecutor may, with the permission of the Pre-Trial Chamber and after notice to the accused, amend the charges. If the Prosecutor seeks to add additional charges or to substitute more serious charges, a hearing under this article to confirm those charges must be held. After commencement of the trial, the Prosecutor may, with the permission of the Trial Chamber, withdraw the charges.

10. Any warrant previously issued shall cease to have effect with respect to any charges which have not been confirmed by the Pre-Trial Chamber or which have been withdrawn by the Prosecutor.

11. Once the charges have

åtalas för. Med stöd av detta avgörande skall förundersökningskammaren

a) bekräfta de åtalpunkter beträffande vilka den har funnit att det finns tillräcklig bevisning och hänvisa personen till en rättegångskammare för huvudförhandling beträffande de bekräftade åtalpunkterna,

b) avvisa de åtalpunkter beträffande vilka den har funnit att det inte finns tillräckliga bevis,

c) ajournera förhandlingen och uppmana åklagaren att överväga

i) att framlägga ytterligare bevisning eller fortsätta utredningen av en viss åtalpunkt, eller

ii) att ändra en åtalpunkt därför att den framlagda bevisningen förefaller tyda på att ett annat brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion har begåtts.

8. Om förundersökningskammaren avvisar en åtalpunkt, skall det inte hindra åklagaren från att senare begära att åtalpunkten bekräftas om begäran stöds av ny bevisning.

9. Sedan åtalpunkterna har bekräftats och innan huvudförhandlingen inleds får åklagaren, med förundersökningskammarens tillstånd och efter att ha underrettat den tilltalade, ändra åtalet. Om åklagaren vill lägga till nya åtalpunkter eller ersätta dem med allvarligare åtalpunkter, måste en förhandling enligt denna artikel äga rum för att bekräfta dessa åtalpunkter. När huvudförhandlingen har inletts får åklagaren, med rättegångskammarens tillstånd, återta åtalpunkter.

10. Tidigare meddelade beslut skall upphöra att gälla med avseende på åtalpunkter som inte har bekräftats av förundersökningskammaren eller som har återtagits av åklagaren.

11. Så snart åtalpunkterna har

been confirmed in accordance with this article, the Presidency shall constitute a Trial Chamber which, subject to paragraph 9 and to article 64, paragraph 4, shall be responsible for the conduct of subsequent proceedings and may exercise any function of the Pre-Trial Chamber that is relevant and capable of application in those proceedings.

PART 6. THE TRIAL

Article 62 Place of trial

Unless otherwise decided, the place of the trial shall be the seat of the Court.

Article 63 Trial in the presence of the accused

1. The accused shall be present during the trial.

2. If the accused, being present before the Court, continues to disrupt the trial, the Trial Chamber may remove the accused and shall make provision for him or her to observe the trial and instruct counsel from outside the courtroom, through the use of communications technology, if required. Such measures shall be taken only in exceptional circumstances after other reasonable alternatives have proved inadequate, and only for such duration as is strictly required.

Article 64 Functions and powers of the Trial Chamber

1. The functions and powers of the Trial Chamber set out in this article shall be exercised in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence.

2. The Trial Chamber shall ensure that a trial is fair and expeditious and is conducted with full respect for the rights of the

bekräftats i enlighet med denna artikel skall presidiet inrätta en rättegångskammare som, med förbehåll för punkt 9 i denna artikel och artikel 64.4, skall ansvara för genomförandet av det följande förfarandet och som får fullgöra alla de av förundersökningskammarens uppgifter som är relevanta och kan tillämpas i det förfarandet.

DEL 6 RÄTTEGÅNGEN

Artikel 62 Rättegångsort

Om inte annat beslutas, skall Domstolens säte vara rättegångsort.

Artikel 63 Den tilltalades närvaro vid huvudförhandlingen

1. Den tilltalade skall vara närvarande vid huvudförhandlingen.

2. Om den tilltalade under sin närvaro inför Domstolen varaktigt stör förhandlingarna, får rättegångskammaren avlägsna den tilltalade och skall vidta åtgärder så att han eller hon från en plats utanför förhandlingssalen skall kunna följa förhandlingarna och ge sin försvarare instruktioner, om så behövs med användande av kommunikationsteknik. Sådana åtgärder skall endast vidtas i undantagsfall och först sedan andra skäliga alternativ har befunnits vara otillräckliga och endast under den tid som är absolut nödvändig.

Artikel 64 Rättegångskammarens uppgifter och befogenheter

1. Rättegångskammarens uppgifter och befogenheter enligt denna artikel skall utövas i enlighet med denna stadga och bevis- och förfarandereglerna.

2. Rättegångskammaren skall tillse att rättegången är opartisk och effektiv och att den genomförs på ett sådant sätt att den till-

accused and due regard for the protection of victims and witnesses.

3. Upon assignment of a case for trial in accordance with this Statute, the Trial Chamber assigned to deal with the case shall:

(a) Confer with the parties and adopt such procedures as are necessary to facilitate the fair and expeditious conduct of the proceedings;

(b) Determine the language or languages to be used at trial; and

(c) Subject to any other relevant provisions of this Statute, provide for disclosure of documents or information not previously disclosed, sufficiently in advance of the commencement of the trial to enable adequate preparation for trial.

4. The Trial Chamber may, if necessary for its effective and fair functioning, refer preliminary issues to the Pre-Trial Chamber or, if necessary, to another available judge of the Pre-Trial Division.

5. Upon notice to the parties, the Trial Chamber may, as appropriate, direct that there be joinder or severance in respect of charges against more than one accused.

6. In performing its functions prior to trial or during the course of a trial, the Trial Chamber may, as necessary:

(a) Exercise any functions of the Pre-Trial Chamber referred to in article 61, paragraph 11;

(b) Require the attendance and testimony of witnesses and production of documents and other evidence by obtaining, if necessary, the assistance of States as provided in this Statute;

(c) Provide for the protection of confidential information;

(d) Order the production of evidence in addition to that

talades rättigheter till fullt respekteras och att skyddet av brottsoffer och vittnen vederbörligen beaktas.

3. När en rättegångskammare får sig tilldelat ett mål för handläggning i enlighet med denna stadga skall den

a) överlägga med stadgeparterna och anta de förfaranden som behövs för att handläggningen skall kunna genomföras opartiskt och effektivt,

b) bestämma vilket eller vilka språk som skall användas vid rättegången, och

c) med förbehåll för andra tillämpliga bestämmelser i denna stadga, tillse att handlingar och uppgifter som inte tidigare har lämnats ut framläggs i så god tid före huvudförhandlingen att godtagbara förberedelser möjliggörs.

4. Rättegångskammaren får, i den mån det behövs för att den skall kunna fungera på ett effektivt och opartiskt sätt, hänskjuta preliminära frågor till förundersökningskammaren eller, om det är nödvändigt, till en annan tillgänglig domare i förundersökningsavdelningen.

5. Om det är lämpligt får rättegångskammaren, efter under rättelse till parterna, besluta om att förena eller separera handläggningen av åtal mot mer än en tilltalad.

6. Vid fullgörandet av sina uppgifter före eller under huvudförhandlingen får rättegångskammaren, om det behövs,

a) fullgöra alla förundersökningskammarens uppgifter som avses i artikel 61.11,

b) påfordra närvaro och vittnesmål av vittnen samt framläggande av handlingar och annan bevisning genom att, i den mån det behövs, få hjälp av stater i enlighet med denna stadga,

c) sörja för skyddet av sekretessbelagda uppgifter,

d) bestämma om bevisupptagning utöver vad som inhämtats

already collected prior to the trial or presented during the trial by the parties;

(e) Provide for the protection of the accused, witnesses and victims; and

(f) Rule on any other relevant matters.

7. The trial shall be held in public. The Trial Chamber may, however, determine that special circumstances require that certain proceedings be in closed session for the purposes set forth in article 68, or to protect confidential or sensitive information to be given in evidence.

8. (a) At the commencement of the trial, the Trial Chamber shall have read to the accused the charges previously confirmed by the Pre-Trial Chamber. The Trial Chamber shall satisfy itself that the accused understands the nature of the charges. It shall afford him or her the opportunity to make an admission of guilt in accordance with article 65 or to plead not guilty.

(b) At the trial, the presiding judge may give directions for the conduct of proceedings, including to ensure that they are conducted in a fair and impartial manner. Subject to any directions of the presiding judge, the parties may submit evidence in accordance with the provisions of this Statute.

9. The Trial Chamber shall have, inter alia, the power on application of a party or on its own motion to:

(a) Rule on the admissibility or relevance of evidence; and

(b) Take all necessary steps to maintain order in the course of a hearing.

10. The Trial Chamber shall ensure that a complete record of the trial, which accurately reflects the proceedings, is made and that it is maintained and preserved by the Registrar.

före eller framlagts av parterna under huvudförhandlingen,

e) sörja för skyddet av den tilltalade, vittnena och brotts-offren,

f) besluta i alla övriga relevanta frågor.

7. Rättegången skall vara offentlig. Rättegångskammaren kan dock besluta att särskilda omständigheter kräver att vissa förfaranden hålls inom stängda dörrar för de ändamål som avses i artikel 68 eller för att skydda hemliga eller känsliga uppgifter som skall framläggas som bevis.

8. a) Vid huvudförhandlingens början skall rättegångskammaren tillse att den tilltalade för sig får upplästa de åtalpunkter som tidigare har bekräftats av förundersökningskammaren. Rättegångskammaren skall förvissa sig om att den tilltalade förstår innebörden av åtalet. Rättegångskammaren skall ge den tilltalade tillfälle att erkänna sig skyldig i enlighet med artikel 65 eller att förklara sig icke skyldig.

b) Under rättegången får rättens ordförande ge anvisningar för hur förfarandet skall genomföras och därvid säkerställa att det genomförs på ett rättvist och opartiskt sätt. Med förbehåll för eventuella anvisningar av rättens ordförande får parterna framlägga bevisning i enlighet med bestämmelserna i denna stadga.

9. Rättegångskammaren skall bland annat ha befogenhet att på begäran av en part eller på eget initiativ

a) avgöra om bevisning skall tillåtas och är relevant och

b) vidta alla åtgärder som behövs för att upprätthålla ordningen under förhandlingen.

10. Rättegångskammaren skall tillse att ett fullständigt protokoll förs över rättegången som på ett riktigt sätt återger förhandlingarna och att det bibehålls och förvaras av registratören.

Article 65**Proceedings on an admission of guilt**

1. Where the accused makes an admission of guilt pursuant to article 64, paragraph 8 (a), the Trial Chamber shall determine whether:

(a) The accused understands the nature and consequences of the admission of guilt;

(b) The admission is voluntarily made by the accused after sufficient consultation with defence counsel; and

(c) The admission of guilt is supported by the facts of the case that are contained in:

(i) The charges brought by the Prosecutor and admitted by the accused;

(ii) Any materials presented by the Prosecutor which supplement the charges and which the accused accepts; and

(iii) Any other evidence, such as the testimony of witnesses, presented by the Prosecutor or the accused.

2. Where the Trial Chamber is satisfied that the matters referred to in paragraph 1 are established, it shall consider the admission of guilt, together with any additional evidence presented, as establishing all the essential facts that are required to prove the crime to which the admission of guilt relates, and may convict the accused of that crime.

3. Where the Trial Chamber is not satisfied that the matters referred to in paragraph 1 are established, it shall consider the admission of guilt as not having been made, in which case it shall order that the trial be continued under the ordinary trial procedures provided by this Statute and may remit the case to another Trial Chamber.

4. Where the Trial Chamber is of the opinion that a more complete presentation of the facts

Artikel 65**Förfarande om en tilltalad erkänner sig skyldig**

1. Om en tilltalad erkänner sig skyldig enligt artikel 64.8 a, skall rättegångskammaren avgöra om

a) den tilltalade förstår innebörden och följderna av sitt erkännande,

b) den tilltalade har gjort erkännandet frivilligt efter tillräckligt samråd med sin försvarare, och

c) erkännandet stöds av omständigheterna i målet som de framgår av

i) de åtalpunkter som har framlagts av åklagaren och erkänts av den tilltalade,

ii) material framlagt av åklagaren som åtföljer åtalet och som den tilltalade godtar, och

iii) varje annat bevis såsom vittnesmål framlagda av åklagaren eller av den tilltalade.

2. Om rättegångskammaren är förvissad att de villkor som nämns i punkt 1 är uppfyllda, skall den anse att erkännandet tillsammans med eventuell ytterligare framlagd bevisning visar att alla de väsentliga omständigheter som fordras för att bevisa det brott som erkännandet avser och får fälla den tilltalade till ansvar för detta brott.

3. Om rättegångskammaren inte är förvissad om att de villkor som nämns i punkt 1 är uppfyllda, skall den anse att erkännandet inte har avgetts och bestämma att rättegången skall fullföljas i enlighet med det vanliga förfarande som föreskrivs i denna stadga och får hänskjuta målet till en annan rättegångskammare.

4. Om rättegångskammaren anser att en mer fullständig presentation av omständigheterna

of the case is required in the interests of justice, in particular the interests of the victims, the Trial Chamber may:

(a) Request the Prosecutor to present additional evidence, including the testimony of witnesses; or

(b) Order that the trial be continued under the ordinary trial procedures provided by this Statute, in which case it shall consider the admission of guilt as not having been made and may remit the case to another Trial Chamber.

5. Any discussions between the Prosecutor and the defence regarding modification of the charges, the admission of guilt or the penalty to be imposed shall not be binding on the Court.

Article 66

Presumption of innocence

1. Everyone shall be presumed innocent until proved guilty before the Court in accordance with the applicable law.

2. The onus is on the Prosecutor to prove the guilt of the accused.

3. In order to convict the accused, the Court must be convinced of the guilt of the accused beyond reasonable doubt.

Article 67

Rights of the accused

1. In the determination of any charge, the accused shall be entitled to a public hearing, having regard to the provisions of this Statute, to a fair hearing conducted impartially, and to the following minimum guarantees, in full equality:

(a) To be informed promptly and in detail of the nature, cause and content of the charge, in a language which the accused fully understands and speaks;

(b) To have adequate time and facilities for the preparation of the defence and to communicate freely with counsel of the accused's choosing in confidence;

i målet är påkallad i rättvisans intresse, särskilt med hänsyn till brottsoffrens intressen, får den

a) uppmana åklagaren att framlägga ytterligare bevisning, däribland vittnesmål, eller

b) besluta att fortsätta rättegången i enlighet med det vanliga förfarande som föreskrivs i denna stadga, varvid den skall anse att erkännandet inte har avgetts och får hänskjuta målet till en annan rättegångskammare.

5. Ingen diskussion mellan åklagaren och försvaret om ändring av åtalspunkterna, erkännande av skuld eller straff som skall ådömas skall vara bindande för Domstolen.

Artikel 66

Oskyldighetspresumtion

1. Var och en skall anses vara oskyldig till dess Domstolen har funnit honom eller henne skyldig i enlighet med tillämplig lag.

2. Det åligger åklagaren att bevisa att en tilltalad är skyldig.

3. För att en tilltalad skall dömas för brott måste Domstolen vara övertygad om den tilltalades skuld bortom varje rimligt tvivel.

Artikel 67

Den tilltalades rättigheter

1. Vid prövningen av anklagelser skall den tilltalade ha rätt till offentlig rättegång, varvid bestämmelserna i denna stadga skall beaktas, till en rättvis och opartisk rättegång samt till följande minimigarantier utan åtskillnad:

a) att omedelbart och i detalj bli underrättad om åtalets beskaffenhet, orsak och innehåll på ett språk som den tilltalade till fullo förstår och talar,

b) att ha tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar och att kunna överlägga fritt och i förtrolighet med en försvarare som den tilltalade själv har valt,

(c) To be tried without undue delay;

(d) Subject to article 63, paragraph 2, to be present at the trial, to conduct the defence in person or through legal assistance of the accused's choosing, to be informed, if the accused does not have legal assistance, of this right and to have legal assistance assigned by the Court in any case where the interests of justice so require, and without payment if the accused lacks sufficient means to pay for it;

(e) To examine, or have examined, the witnesses against him or her and to obtain the attendance and examination of witnesses on his or her behalf under the same conditions as witnesses against him or her. The accused shall also be entitled to raise defences and to present other evidence admissible under this Statute;

(f) To have, free of any cost, the assistance of a competent interpreter and such translations as are necessary to meet the requirements of fairness, if any of the proceedings or documents presented to the Court are not in a language which the accused fully understands and speaks;

(g) Not to be compelled to testify or to confess guilt and to remain silent, without such silence being a consideration in the determination of guilt or innocence;

(h) To make an unsworn oral or written statement in his or her defence; and

(i) Not to have imposed on him or her any reversal of the burden of proof or any onus of rebuttal.

2. In addition to any other disclosure provided for in this Statute, the Prosecutor shall, as soon as practicable, disclose to the defence evidence in the

c) att få sin sak prövad utan onödig tidsutdräkt,

d) att, med förbehåll för bestämmelserna i artikel 63.2, närvara vid huvudförhandlingen, att försvara sig personligen eller genom ett rättegångsbiträde efter eget fritt val, att, om han eller hon inte har ett rättegångsbiträde, bli informerad om denna rättighet samt att få sig anvisad sådant biträde av Domstolen i alla de fall när så krävs i rättvisans intresse och kostnadsfritt, om den tilltalade saknar erforderliga medel att betala för sådant,

e) att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot honom eller henne och att för egen räkning få vittnen inkallade och förhörda under samma villkor som vittnen åberopade mot honom eller henne; den tilltalade skall också ha rätt att åberopa grunder och framlägga annan bevisning till sitt försvar som är tillåtna enligt denna stadga,

f) att kostnadsfritt ha biträde av en kompetent tolk och till sådana översättningar som är nödvändiga för att uppfylla kravet på opartiskhet om någon del av förfarandet eller sådana handlingar som framläggs inför Domstolen inte genomförs eller är avfattade på ett språk som den tilltalade till fullo förstår och talar,

g) att inte tvingas att vittna eller erkänna skuld och att ha rätt att vägra att yttra sig utan att detta skall beaktas vid avgörandet i skuldfrågan,

h) att få avge en muntlig eller skriftlig förklaring till sitt försvar, utan att behöva avlägga ed, och

i) att inte bli ålagd någon omvänd bevisbörda eller något krav på motbevisning.

2. Utöver annat utlämnande av information som föreskrivs i denna stadga, skall åklagaren så snart det är praktiskt möjligt till försvaret lämna ut bevisning som

Prosecutor's possession or control which he or she believes shows or tends to show the innocence of the accused, or to mitigate the guilt of the accused, or which may affect the credibility of prosecution evidence. In case of doubt as to the application of this paragraph, the Court shall decide.

Article 68

Protection of the victims and witnesses and their participation in the proceedings

1. The Court shall take appropriate measures to protect the safety, physical and psychological well-being, dignity and privacy of victims and witnesses. In so doing, the Court shall have regard to all relevant factors, including age, gender as defined in article 7, paragraph 3, and health, and the nature of the crime, in particular, but not limited to, where the crime involves sexual or gender violence or violence against children. The Prosecutor shall take such measures particularly during the investigation and prosecution of such crimes. These measures shall not be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial.

2. As an exception to the principle of public hearings provided for in article 67, the Chambers of the Court may, to protect victims and witnesses or an accused, conduct any part of the proceedings in camera or allow the presentation of evidence by electronic or other special means. In particular, such measures shall be implemented in the case of a victim of sexual violence or a child who is a victim or a witness, unless otherwise ordered by the Court, having regard to all the circumstances, particularly the views of the victim or witness.

åklagaren har i sin besittning eller kontrollerar vilken enligt hans eller hennes åsikt påvisar eller bidrar till att påvisa att den tilltalade är oskyldig eller till att mildra dennes ansvar eller som kan ha betydelse för trovärdigheten av åklagarens bevisning. I fall av tveksamhet om tillämpningen av denna bestämmelse skall Domstolen avgöra frågan.

Artikel 68

Skydd av brottsoffer och vittnen och deras deltagande i förfarandet

1. Domstolen skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda brottsoffers och vittnens säkerhet, fysiska och psykiska välbefinnande, värdighet samt frid. Härvid skall Domstolen beakta alla omständigheter av betydelse, däribland ålder, genus som denna term definieras i artikel 7.3, hälsa samt brottets art, särskilt, men inte uteslutande, om brottet omfattar sexuellt eller genusrelaterat våld eller våld mot barn. Åklagaren skall särskilt vidta dessa åtgärder under förundersökningen och vid lagföringen av sådana brott. Åtgärderna får inte skada eller vara oförenliga med den tilltalades rättigheter eller en rättvis och opartisk rättegång.

2. För att skydda brottsoffer och vittnen eller den tilltalade får Domstolens kammare med avsteg från principen om offentlig rättegångsförhandling i artikel 67 genomföra vilken del som helst av förfarandet inom stängda dörrar eller tillåta att bevisning förebringas med användning av elektroniska eller andra särskilda hjälpmedel. Sådana åtgärder skall särskilt tillämpas i fråga om personer som utsatts för sexuellt våld eller barn som är brottsoffer eller vittnen, såvida inte Domstolen bestämmer annat med beaktande av alla omständigheter, särskilt brottsoffrens och vittnenas synpunkter.

3. Where the personal interests of the victims are affected, the Court shall permit their views and concerns to be presented and considered at stages of the proceedings determined to be appropriate by the Court and in a manner which is not prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial. Such views and concerns may be presented by the legal representatives of the victims where the Court considers it appropriate, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. The Victims and Witnesses Unit may advise the Prosecutor and the Court on appropriate protective measures, security arrangements, counselling and assistance as referred to in article 43, paragraph 6.

5. Where the disclosure of evidence or information pursuant to this Statute may lead to the grave endangerment of the security of a witness or his or her family, the Prosecutor may, for the purposes of any proceedings conducted prior to the commencement of the trial, withhold such evidence or information and instead submit a summary thereof. Such measures shall be exercised in a manner which is not prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial.

6. A State may make an application for necessary measures to be taken in respect of the protection of its servants or agents and the protection of confidential or sensitive information.

Article 69 Evidence

1. Before testifying, each witness shall, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, give an undertaking as to the truthfulness of the evidence

3. I de fall brottsoffrens personliga intressen berörs, skall Domstolen tillåta att deras synpunkter och andra angelägenheter framläggs och tas i beaktande i de skeden av förfarandet vilka rätten finner lämpligt och på ett sätt som inte skadar eller är oförenligt med den tilltalades rättigheter eller en rättvis och opartisk rättegång. Sådana synpunkter och angelägenheter kan framläggas av brottsoffrens rättsliga företrädare om Domstolen i enlighet med bevis- och förfarandereglerna anser det vara lämpligt.

4. Brottsoffer- och vittnesenheten får vägleda åklagaren och Domstolen om lämpliga skyddsåtgärder, säkerhetsarrangemang, rådgivning och hjälp som avses i artikel 43.6.

5. Om utlämnande av bevisning eller uppgifter enligt denna stadga skulle kunna medföra allvarlig fara för ett vittnes eller hans eller hennes familjs säkerhet, får åklagaren vid förfaranden före huvudförhandlingen, innehålla bevisningen eller uppgifterna och i stället framlägga dem i form av sammandrag. Åtgärderna skall genomföras på ett sätt som inte skadar eller är oförenligt med den tilltalades rättigheter eller en rättvis och opartisk rättegång.

6. En stat får begära att nödvändiga åtgärder vidtas för att skydda dess tjänstemän eller företrädare och dess hemliga eller känsliga uppgifter.

Artikel 69 Bevisning

1. Innan ett vittne avger sin berättelse skall vittnet i enlighet med bevis- och förfarandereglerna avlägga en försäkran om att han eller hon

to be given by that witness.

2. The testimony of a witness at trial shall be given in person, except to the extent provided by the measures set forth in article 68 or in the Rules of Procedure and Evidence. The Court may also permit the giving of viva voce (oral) or recorded testimony of a witness by means of video or audio technology, as well as the introduction of documents or written transcripts, subject to this Statute and in accordance with the Rules of Procedure and Evidence. These measures shall not be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused.

3. The parties may submit evidence relevant to the case, in accordance with article 64. The Court shall have the authority to request the submission of all evidence that it considers necessary for the determination of the truth.

4. The Court may rule on the relevance or admissibility of any evidence, taking into account, inter alia, the probative value of the evidence and any prejudice that such evidence may cause to a fair trial or to a fair evaluation of the testimony of a witness, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

5. The Court shall respect and observe privileges on confidentiality as provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

6. The Court shall not require proof of facts of common knowledge but may take judicial notice of them.

7. Evidence obtained by means of a violation of this Statute or internationally recognized human rights shall not be admissible if:

(a) The violation casts substantial doubt on the reliability of the evidence; or

(b) The admission of the evidence would be antithetical to

skall avge en sanningsenlig berättelse.

2. Vittnen skall avge sina vittnesmål personligen vid huvudförhandlingen med undantag för de åtgärder som avses i bestämmelserna i artikel 68 eller i bevis- och förfarandereglerna. Domstolen får också, med iakttagande av bestämmelserna i denna stadga och i bevis- och förfarandereglerna, medge att ett vittne avger ett muntligt eller inspelat vittnesmål med hjälp av videoteknik eller audioteknik och att handlingar eller skriftliga uppteckningar får förebringas. Dessa åtgärder skall inte skada eller vara oförenliga med den tilltalades rättigheter.

3. Parterna får framlägga bevisning som har betydelse för saken i enlighet med artikel 64. Domstolen skall ha befogenhet att begära att all bevisning läggs fram som den finner vara nödvändig för att avgöra sanningen.

4. Domstolen får, i enlighet med bevis- och förfarandereglerna, avgöra frågor om bevis skall tillåtas och om det är relevant med hänsyn bland annat till dess bevisvärde och till den eventuella skada som sådan bevisning kan förorsaka en rättvis rättegång eller en opartisk bedömning av ett vittnesmål.

5. Rätten skall iaktta och följa bestämmelserna om tystnadsplikt i bevis- och förfarandereglerna.

6. Rätten skall inte kräva bevis för allmänt kända omständigheter men får beakta dem i sitt avgörande.

7. Bevis som inhämtats genom överträdelse av denna stadga eller internationellt erkända mänskliga rättigheter skall inte tillåtas

a) om överträdelsen medför allvarligt tvivel om bevisets tillförlitlighet, eller

b) om ett tillåtande av beviset skulle motverka eller allvarligt

and would seriously damage the integrity of the proceedings.

8. When deciding on the relevance or admissibility of evidence collected by a State, the Court shall not rule on the application of the State's national law.

Article 70
Offences against the
administration of justice

1. The Court shall have jurisdiction over the following offences against its administration of justice when committed intentionally:

(a) Giving false testimony when under an obligation pursuant to article 69, paragraph 1, to tell the truth;

(b) Presenting evidence that the party knows is false or forged;

(c) Corruptly influencing a witness, obstructing or interfering with the attendance or testimony of a witness, retaliating against a witness for giving testimony or destroying, tampering with or interfering with the collection of evidence;

(d) Impeding, intimidating or corruptly influencing an official of the Court for the purpose of forcing or persuading the official not to perform, or to perform improperly, his or her duties;

(e) Retaliating against an official of the Court on account of duties performed by that or another official;

(f) Soliciting or accepting a bribe as an official of the Court in connection with his or her official duties.

2. The principles and procedures governing the Court's exercise of jurisdiction over offences under this article shall be those provided for in the Rules of Procedure and Evidence. The conditions for providing international cooperation to the Court with respect to its proceedings under this article shall be gover-

skada rättegångens integritet.

8. När Domstolen avgör om bevisning som upptagits av en stat är relevant och om den skall tillåtas, skall Domstolen inte ta ställning till tillämpningen av statens nationella lag.

Artikel 70
Brott mot den rättsliga
processen

1. Domstolen skall ha jurisdiktion över följande brott riktade mot dess rättsliga process som begås uppsåtligen:

a) Att avge falskt vittnesmål trots skyldighet att tala sanning i enlighet med artikel 69.1.

b) Att framlägga bevisning som parten vet är falsk eller förfalskad.

c) Att genom bestickning påverka ett vittne, att hindra eller störa ett vittnes inställelse eller vittnesmål, att utöva repressalier mot ett vittne för att ha avgett vittnesmål eller att förstöra, manipulera eller störa bevisinhämtning.

d) Att hindra, hota eller besticka en tjänsteman vid Domstolen i avsikt att tvinga eller förmå honom eller henne att inte uppfylla sina skyldigheter eller att uppfylla dem på oriktigt sätt.

e) Att utöva repressalier mot en tjänsteman vid Domstolen för handlingar som denne eller annan tjänsteman har vidtagit.

f) Att som tjänsteman vid Domstolen begära eller ta emot muta i samband med fullgörande av tjänsteåligganden.

2. Principer och förfaranden för Domstolens utövande av sin jurisdiktion över straffbara handlingar i enlighet med denna artikel skall föreskrivas i bevis- och förfaranderegler. Villkoren för lämnande av internationell rättslig hjälp till Domstolen i fråga om dess förfaranden enligt denna artikel skall följa den anmodade

ned by the domestic laws of the requested State.

3. In the event of conviction, the Court may impose a term of imprisonment not exceeding five years, or a fine in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, or both.

4. (a) Each State Party shall extend its criminal laws penalizing offences against the integrity of its own investigative or judicial process to offences against the administration of justice referred to in this article, committed on its territory, or by one of its nationals;

(b) Upon request by the Court, whenever it deems it proper, the State Party shall submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall treat such cases with diligence and devote sufficient resources to enable them to be conducted effectively.

Article 71 Sanctions for misconduct before the Court

1. The Court may sanction persons present before it who commit misconduct, including disruption of its proceedings or deliberate refusal to comply with its directions, by administrative measures other than imprisonment, such as temporary or permanent removal from the courtroom, a fine or other similar measures provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

2. The procedures governing the imposition of the measures set forth in paragraph 1 shall be those provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 72 Protection of national security information

1. This article applies in any case where the disclosure of the information or documents of a State would, in the opinion of that State, prejudice its national security interests. Such cases

statens nationella lag.

3. Vid fällande dom får rätten döma till fängelse i högst fem år eller böter i enlighet med bevis- och förfarandereglerna eller till båda påföljderna.

4. a) Varje stadgepart skall utvidga sina straffrättsliga bestämmelser som kriminaliserar brott mot egna förundersökningar och rättegångar till att också omfatta de brott mot den rättsliga process som avses i denna artikel, vilka begås inom dess territorium eller av en av dess medborgare.

b) På framställning av Domstolen, när den finner det vara lämpligt, skall stadgeparten överlämna saken till sina behöriga myndigheter för lagföring. Dessa myndigheter skall handlägga sådana mål omsorgsfullt och avsätta tillräckliga resurser för att möjliggöra en effektiv handläggning.

Artikel 71 Sanktioner vid rättegångs- förseelser

1. Domstolen får ingripa mot rättegångsförseelser, däribland störande av förfarandet eller uppsåtlig vägran att rätta sig efter Domstolens anvisningar, och besluta om sanktioner i form av andra administrativa åtgärder än frihetsberövande, såsom tillfälligt eller permanent avlägsnande från rättssalen, böter eller andra liknande åtgärder som föreskrivs i bevis- och förfarandereglerna.

2. Ingripanden som avses i punkt 1 i denna artikel skall vidtas i enlighet med de förfaranden som framgår av bevis- och förfarandereglerna.

Artikel 72 Skydd av uppgifter som berör nationell säkerhet

1. Denna artikel skall tillämpas i alla de fall där avslöjande av uppgifter eller handlingar som tillhör en stat enligt den statens uppfattning skulle skada dess nationella

include those falling within the scope of article 56, paragraphs 2 and 3, article 61, paragraph 3, article 64, paragraph 3, article 67, paragraph 2, article 68, paragraph 6, article 87, paragraph 6 and article 93, as well as cases arising at any other stage of the proceedings where such disclosure may be at issue.

2. This article shall also apply when a person who has been requested to give information or evidence has refused to do so or has referred the matter to the State on the ground that disclosure would prejudice the national security interests of a State and the State concerned confirms that it is of the opinion that disclosure would prejudice its national security interests.

3. Nothing in this article shall prejudice the requirements of confidentiality applicable under article 54, paragraph 3 (e) and (f), or the application of article 73.

4. If a State learns that information or documents of the State are being, or are likely to be, disclosed at any stage of the proceedings, and it is of the opinion that disclosure would prejudice its national security interests, that State shall have the right to intervene in order to obtain resolution of the issue in accordance with this article.

5. If, in the opinion of a State, disclosure of information would prejudice its national security interests, all reasonable steps will be taken by the State, acting in conjunction with the Prosecutor, the defence or the Pre-Trial Chamber or Trial Chamber, as the case may be, to seek to resolve the matter by cooperative means. Such steps may include:

(a) Modification or clarification of the request;

(b) A determination by the Court regarding the relevance of the information or evidence sought, or a determination as to whether the evidence, though

säkerhetsintressen. Bland dessa ingår sådana fall där artikel 56.2-3, artikel 61.3, artikel 64.3, artikel 67.2, artikel 68.6, artikel 87.6 och artikel 93 gäller samt fall som uppstår i något annat stadium av förfarandet, där frågan om avslöjande av uppgifterna eller handlingarna kan uppkomma.

2. Denna artikel skall också tillämpas i de fall då någon som har anmodats att lämna uppgifter eller bevisning har vägrat att göra detta eller har hänskjutit frågan till staten med hänvisning till att avslöjandet skulle skada en stats nationella säkerhetsintressen och staten i fråga bekräftar att den anser att så är fallet.

3. Ingen bestämmelse i denna artikel skall inverka på de krav på sekretess som gäller enligt artikel 54.3 e och f eller artikel 73.

4. Om en stat får kännedom om att uppgifter eller handlingar från den staten håller på eller troligen kommer att avslöjas i något skede av rättegången och staten anser att avslöjandet skulle skada dess nationella säkerhetsintressen, skall den ha rätt att träda in för att uppnå en lösning av frågan i enlighet med denna artikel.

5. Om en stat anser att avslöjande av uppgifter skulle skada dess nationella säkerhetsintressen, skall den vidta alla skäligen åtgärder i samarbete med åklagaren, försvaret, förundersökningskammaren eller rättegångskammaren, beroende på omständigheterna, för att söka lösa frågan i samförstånd. Dessa åtgärder kan innefatta följande:

a) Att framställningen ändras eller preciseras.

b) Att Domstolen avgör om de sökta uppgifterna eller bevisen är relevanta eller om bevisningen, även om den är relevant, kan erhållas eller har erhållits från en

relevant, could be or has been obtained from a source other than the requested State;

(c) Obtaining the information or evidence from a different source or in a different form; or

(d) Agreement on conditions under which the assistance could be provided including, among other things, providing summaries or redactions, limitations on disclosure, use of in camera or ex parte proceedings, or other protective measures permissible under the Statute and the Rules of Procedure and Evidence.

6. Once all reasonable steps have been taken to resolve the matter through cooperative means, and if the State considers that there are no means or conditions under which the information or documents could be provided or disclosed without prejudice to its national security interests, it shall so notify the Prosecutor or the Court of the specific reasons for its decision, unless a specific description of the reasons would itself necessarily result in such prejudice to the State's national security interests.

7. Thereafter, if the Court determines that the evidence is relevant and necessary for the establishment of the guilt or innocence of the accused, the Court may undertake the following actions:

(a) Where disclosure of the information or document is sought pursuant to a request for cooperation under Part 9 or the circumstances described in paragraph 2, and the State has invoked the ground for refusal referred to in article 93, paragraph 4:

(i) The Court may, before making any conclusion referred to in subparagraph 7 (a) (ii), request further consultations for the purpose of considering the State's

annan källa än den anmodade staten.

c) Att erhålla uppgifterna eller bevisningen från en annan källa eller i annan form.

d) Att avtala om villkoren för hur hjälp kan ges, vilket bland annat kan innefatta ett tillhandahållande av sammandrag eller redigerade utdrag, begränsningar i förebringandet av uppgifter eller bevisning, förfaranden inom stängda dörrar eller i parternas frånvaro eller andra skyddsåtgärder som är tillåtna enligt denna stadga och bevis- och förfarandereglererna.

6. När alla skäliga åtgärder har vidtagits för att lösa frågan i samförstånd och om staten anser att det inte finns några möjligheter eller förutsättningar att tillhandahålla eller avslöja uppgifter eller handlingar utan skada för dess nationella säkerhetsintressen, skall staten underrätta åklagaren eller Domstolen om detta och ange de närmare skälen för sitt beslut, såvida inte en närmare redogörelse för skälen i sig själv med nödvändighet skulle föranleda sådan skada för statens nationella säkerhetsintressen.

7. Om Domstolen därefter finner att bevisningen är relevant och nödvändig för att fastställa om den tilltalade är skyldig eller oskyldig, får den vidta följande åtgärder:

a) Om avslöjandet av uppgifterna eller handlingarna begärs med stöd av en framställning om samarbete i enlighet med del 9 eller de omständigheter som avses i punkt 2 och staten som skäl för sitt avslag har åberopat det skäl som anges i artikel 93.4,

i) får Domstolen, innan den kommer till den slutsats som avses i stycke ii i denna punkt, i syfte att ta ställning till statens argument begära ytterligare

representations, which may include, as appropriate, hearings in camera and ex parte;

(ii) If the Court concludes that, by invoking the ground for refusal under article 93, paragraph 4, in the circumstances of the case, the requested State is not acting in accordance with its obligations under this Statute, the Court may refer the matter in accordance with article 87, paragraph 7, specifying the reasons for its conclusion; and

(iii) The Court may make such inference in the trial of the accused as to the existence or non-existence of a fact, as may be appropriate in the circumstances; or

(b) In all other circumstances:

(i) Order disclosure; or

(ii) To the extent it does not order disclosure, make such inference in the trial of the accused as to the existence or non-existence of a fact, as may be appropriate in the circumstances.

Article 73

Third-party information or documents

If a State Party is requested by the Court to provide a document or information in its custody, possession or control, which was disclosed to it in confidence by a State, intergovernmental organization or international organization, it shall seek the consent of the originator to disclose that document or information. If the originator is a State Party, it shall either consent to disclosure of the information or document or undertake to resolve the issue of disclosure with the Court, subject to the provisions of article 72. If the originator is not a State Party and refuses to consent to disclosure, the requested State shall inform the Court that it is

samråd som, om det är lämpligt, kan inbegripa förhandlingar inom stängda dörrar och i parternas frånvaro,

ii) får Domstolen vidare, om den finner att den anmodade staten genom att åberopa avslagsgrunden i artikel 93.4, under föreliggande omständigheter, inte uppfyller sina skyldigheter enligt denna stadga, hänskjuta saken i enlighet med artikel 87.7 med angivande av skälen till sitt beslut,

iii) får Domstolen vid rättegången mot den tilltalade dra de slutsatser i fråga om ett sakförhållande föreligger eller inte, som den finner lämpliga med hänsyn till omständigheterna.

b) Under alla andra omständigheter får Domstolen

i) besluta att uppgifter eller bevisning skall lämnas ut, eller,

ii) om den beslutar att de inte skall lämnas ut, vid rättegången mot den tilltalade dra de slutsatser i fråga om ett sakförhållande föreligger eller inte, som den finner lämpliga med hänsyn till omständigheterna.

Artikel 73

Uppgifter eller handlingar från tredje man

Om en stadgepart mottar en begäran från Domstolen att tillhandahålla en handling eller uppgifter som finns i dess besittning, förvar eller kontroll och som den har mottagit med förbehåll om sekretess från en stat, en mellanstatlig eller en internationell organisation, skall den begära upphovsmannens medgivande till att avslöja handlingen eller uppgifterna. Om upphovsmannen är en stadgepart, skall denne antingen samtycka till att uppgifterna eller handlingen avslöjas eller förbinda sig att tillsammans med Domstolen lösa frågan om avslöjande med iakttagande av bestämmelserna i artikel 72. Om upphovsmannen

unable to provide the document or information because of a pre-existing obligation of confidentiality to the originator.

Article 74
Requirements for the
decision

1. All the judges of the Trial Chamber shall be present at each stage of the trial and throughout their deliberations. The Presidency may, on a case-by-case basis, designate, as available, one or more alternate judges to be present at each stage of the trial and to replace a member of the Trial Chamber if that member is unable to continue attending.

2. The Trial Chamber's decision shall be based on its evaluation of the evidence and the entire proceedings. The decision shall not exceed the facts and circumstances described in the charges and any amendments to the charges. The Court may base its decision only on evidence submitted and discussed before it at the trial.

3. The judges shall attempt to achieve unanimity in their decision, failing which the decision shall be taken by a majority of the judges.

4. The deliberations of the Trial Chamber shall remain secret.

5. The decision shall be in writing and shall contain a full and reasoned statement of the Trial Chamber's findings on the evidence and conclusions. The Trial Chamber shall issue one decision. When there is no unanimity, the Trial Chamber's decision shall contain the views of the majority and the minority. The decision or a summary thereof shall be delivered in open court.

inte är part i denna stadga och inte vill gå med på avslöjandet, skall den anmodade staten meddela Domstolen att den inte kan tillhandahålla handlingen eller uppgifterna på grund av en tidigare ingången skyldighet gentemot upphovsmannen om sekretess.

Artikel 74
Förutsättningar för dom

1. Samtliga domare i rättegångskammaren skall närvara vid varje skede av huvudförhandlingen och vid dess överläggningar. Presidiet får från fall till fall beroende på tillgång avdela en eller flera ställföreträdande domare att närvara vid varje skede av huvudförhandlingen och att ersätta en ledamot av rättegångskammaren om denne inte kan fortsätta att närvara.

2. Rättegångskammarens dom skall grundas på dess bedömning av bevismaterialet och hela förfarandet. Domen skall inte gå utöver de faktiska förhållanden och omständigheter som anges i åtalet med eventuella ändringar. Domstolen får bara grunda sin dom på bevisning som har förebringats och behandlats inför den under huvudförhandlingen.

3. Domarna skall söka komma fram till enhälliga avgöranden, men om det inte lyckas, skall beslut fattas av en majoritet av domarna.

4. Rättegångskammarens överläggningar skall hållas hemliga.

5. Domen skall vara skriftlig och innehålla en fullständig och motiverad redogörelse för rättegångskammarens bedömning av bevisningen och slutsatser. Rättegångskammaren skall meddela en dom. Om domarna inte är eniga, skall domen innehålla majoritetens och minoritetens synpunkter. Domen eller en sammanfattning av den skall avkunnas offentligt.

Article 75**Reparations to victims**

1. The Court shall establish principles relating to reparations to, or in respect of, victims, including restitution, compensation and rehabilitation. On this basis, in its decision the Court may, either upon request or on its own motion in exceptional circumstances, determine the scope and extent of any damage, loss and injury to, or in respect of, victims and will state the principles on which it is acting.

2. The Court may make an order directly against a convicted person specifying appropriate reparations to, or in respect of, victims, including restitution, compensation and rehabilitation.

Where appropriate, the Court may order that the award for reparations be made through the Trust Fund provided for in article 79.

3. Before making an order under this article, the Court may invite and shall take account of representations from or on behalf of the convicted person, victims, other interested persons or interested States.

4. In exercising its power under this article, the Court may, after a person is convicted of a crime within the jurisdiction of the Court, determine whether, in order to give effect to an order which it may make under this article, it is necessary to seek measures under article 93, paragraph 1.

5. A State Party shall give effect to a decision under this article as if the provisions of article 109 were applicable to this article.

6. Nothing in this article shall be interpreted as prejudicing the rights of victims under national or international law.

Artikel 75**Gottgörelse till brottsoffer**

1. Domstolen skall fastställa principer för gottgörelse till eller till förmån för brottsoffer, innefattande restitution, ersättning och rehabilitering. På denna grundval får Domstolen i sitt beslut, antingen på begäran eller, om det finns särskilda omständigheter, på eget initiativ, slå fast utrymmet för och omfattningen av skada, förlust eller men som har åsamkats brottsoffer och Domstolen skall ange på vilka principer beslutet grundas.

2. Domstolen får fatta ett beslut direkt mot den som har dömts för brott, som anger lämplig gottgörelse till eller till förmån för brottsoffer innefattande restitution, ersättning och rehabilitering.

Om det är lämpligt, får Domstolen besluta att gottgörelse skall utbetalas genom den förvaltningsfond som avses i artikel 79.

3. Innan Domstolen fattar ett beslut med stöd av denna artikel får den begära och skall den beakta framställningar från eller för den som dömts för brott, brottsoffren och andra berörda personer eller berörda stater.

4. Vid utövandet av sina befogenheter enligt denna artikel får Domstolen, sedan någon har dömts för ett brott som omfattas av dess jurisdiktion, avgöra om det är nödvändigt att begära åtgärder enligt artikel 93.1 för att ge verkan åt ett beslut som den får fatta i enlighet med denna artikel.

5. En stadgepart skall ge verkan åt beslut fattade med stöd av denna artikel som om bestämmelserna i artikel 109 vore tillämpliga på denna artikel.

6. Ingen bestämmelse i denna artikel skall tolkas så att det inverkar på brottsoffers rättigheter enligt nationell rätt eller enligt folkrätten.

Article 76
Sentencing

1. In the event of a conviction, the Trial Chamber shall consider the appropriate sentence to be imposed and shall take into account the evidence presented and submissions made during the trial that are relevant to the sentence.

2. Except where article 65 applies and before the completion of the trial, the Trial Chamber may on its own motion and shall, at the request of the Prosecutor or the accused, hold a further hearing to hear any additional evidence or submissions relevant to the sentence, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

3. Where paragraph 2 applies, any representations under article 75 shall be heard during the further hearing referred to in paragraph 2 and, if necessary, during any additional hearing.

4. The sentence shall be pronounced in public and, wherever possible, in the presence of the accused.

PART 7. PENALTIES

Article 77
Applicable penalties

1. Subject to article 110, the Court may impose one of the following penalties on a person convicted of a crime referred to in article 5 of this Statute:

(a) Imprisonment for a specified number of years, which may not exceed a maximum of 30 years; or

(b) A term of life imprisonment when justified by the extreme gravity of the crime and the individual circumstances of the convicted person.

2. In addition to imprisonment, the Court may order:

(a) A fine under the criteria provided for in the Rules of

Artikel 76
Meddelande av straff

1. Vid fällande dom skall rättegångskammaren överväga lämpligt straff och då beakta den bevisning som lämnats och de uppfattningar som uttryckts vid rättegången vilka har betydelse för straffet.

2. Utom i de fall där artikel 65 gäller och innan rättegången avslutats, får rättegångskammaren på eget initiativ och skall den på begäran av åklagaren eller den tilltalade hålla en särskild förhandling för att ta upp eventuell ny bevisning eller ta del av nya åsikter av betydelse för straffet, i enlighet med bevis- och förfarandereglererna.

3. I de fall där punkt 2 gäller skall eventuella framställningar med stöd av artikel 75 tas upp under den särskilda förhandling som avses i punkt 2 och, om det är nödvändigt, vid en ytterligare förhandling.

4. Straffet skall meddelas offentligt och, om möjligt, i den tilltalades närvaro.

DEL 7 STRAFF

Artikel 77
Tillämpliga straff

1. Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 110 får Domstolen bestämma ett av följande straff för den som har fällts till ansvar för ett brott som avses i artikel 5 i denna stadga:

a) Fängelse i ett bestämt antal år, dock högst 30 år.

b) Livstids fängelse när så är motiverat av brottets utomordentliga svårighetsgrad och den dömdes personliga förhållanden.

2. Utöver fängelse får Domstolen bestämma

a) böter i enlighet med de villkor som föreskrivs i bevis-

Procedure and Evidence;

(b) A forfeiture of proceeds, property and assets derived directly or indirectly from that crime, without prejudice to the rights of bona fide third parties.

Article 78
Determination of the sentence

1. In determining the sentence, the Court shall, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, take into account such factors as the gravity of the crime and the individual circumstances of the convicted person.

2. In imposing a sentence of imprisonment, the Court shall deduct the time, if any, previously spent in detention in accordance with an order of the Court. The Court may deduct any time otherwise spent in detention in connection with conduct underlying the crime.

3. When a person has been convicted of more than one crime, the Court shall pronounce a sentence for each crime and a joint sentence specifying the total period of imprisonment. This period shall be no less than the highest individual sentence pronounced and shall not exceed 30 years imprisonment or a sentence of life imprisonment in conformity with article 77, paragraph 1 (b).

Article 79
Trust Fund

1. A Trust Fund shall be established by decision of the Assembly of States Parties for the benefit of victims of crimes within the jurisdiction of the Court, and of the families of such victims.

2. The Court may order money and other property collected through fines or forfeiture to be transferred, by order of the Court, to the Trust Fund.

3. The Trust Fund shall be

och förfarandereglerna,

b) förverkande av utbyte, egendom och tillgångar som direkt eller indirekt härrör från brottet utan att det skall inverka på de rättigheter som tillkommer rättmätiga tredje män.

Artikel 78
Fastställande av straff

1. Vid fastställande av straff skall Domstolen i enlighet med bevis- och förfarandereglerna beakta sådana omständigheter som brottets svårighetsgrad och den dömdes personliga förhållanden.

2. Om någon döms till fängelse, skall Domstolen avräkna den eventuella tid som tidigare har tillbringats i häkte i enlighet med Domstolens beslut. Domstolen får avräkna tid som på annat sätt har tillbringats i fängsligt förvar för en gärning med anknytning till brottet.

3. Om någon har fällts till ansvar för mer än ett brott, skall Domstolen fastställa straff för vart och ett av brotten och ett gemensamt straff med angivande av fängelsestraffets sammanlagda längd. Denna tid skall inte vara kortare än det högsta enskilda straff som fastställts och inte överstiga 30 års fängelse eller ett livstidsstraff enligt artikel 77.1 b.

Artikel 79
Förvaltningsfond

1. På beslut av stadgparts-församlingen skall en förvaltningsfond upprättas till förmån för personer som är offer för brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion och deras anhöriga.

2. Domstolen får förordna att penningmedel och annan egendom som härrör från böter och förverkanden till följd av Domstolens beslut skall överföras till förvaltningsfonden.

3. Förvaltningsfonden skall

managed according to criteria to be determined by the Assembly of States Parties.

Article 80
Non-prejudice to national application of penalties and national laws

Nothing in this Part affects the application by States of penalties prescribed by their national law, nor the law of States which do not provide for penalties prescribed in this Part.

PART 8. APPEAL AND REVISION

Article 81
Appeal against decision of acquittal or conviction or against sentence

1. A decision under article 74 may be appealed in accordance with the Rules of Procedure and Evidence as follows:

(a) The Prosecutor may make an appeal on any of the following grounds:

- (i) Procedural error,
- (ii) Error of fact, or

(iii) Error of law;

(b) The convicted person, or the Prosecutor on that person's behalf, may make an appeal on any of the following grounds:

- (i) Procedural error,
- (ii) Error of fact,
- (iii) Error of law, or

(iv) Any other ground that affects the fairness or reliability of the proceedings or decision.

2. (a) A sentence may be appealed, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, by the Prosecutor or the convicted person on the ground of disproportion between the crime and the sentence;

(b) If on an appeal against sentence the Court considers that there are grounds on which the conviction might be set aside, wholly or in part, it may invite the

förvaltas i enlighet med de villkor som skall fastställas av partsförsamlingen.

Artikel 80
Ingen inverkan på nationell tillämpning av straff och nationella lagar

Inget i denna del skall inverka på staternas tillämpning av straff som föreskrivs i deras nationella lag eller på lagen i stater där de straff som föreskrivs i denna del inte förekommer.

DEL 8 ÖVERKLAGANDE OCH OMPRÖVNING

Artikel 81
Överklagande av fällande och frikännande dom samt av straff

1. Ett beslut enligt artikel 74 får överklagas i överensstämmelse med bevis- och förfarandereglererna på följande sätt:

a) Åklagaren får överklaga på någon av följande grunder:

- i) rättegångsfel,
- ii) felaktig bevisvärdering, eller
- iii) felaktig rättstillämpning.

b) Den som har dömts för brott, eller åklagaren på den personens vägnar, får överklaga på någon av följande grunder:

- i) rättegångsfel,
- ii) felaktig bevisvärdering,
- iii) felaktig rättstillämpning, eller

iv) annan omständighet som påverkar förfarandets eller beslutets rättvishet eller tillförlitlighet.

2. a) En dom får överklagas i enlighet med bevis- och förfarandereglererna av åklagaren eller den dömda på grund av bristande proportion mellan brottet och straffet.

b) Om Domstolen vid ett överklagande av ett straff finner att det finns skäl att helt eller delvis undanröja domen i ansvarsdelen, får den uppmana

Prosecutor and the convicted person to submit grounds under article 81, paragraph 1 (a) or (b), and may render a decision on conviction in accordance with article 83;

(c) The same procedure applies when the Court, on an appeal against conviction only, considers that there are grounds to reduce the sentence under paragraph 2 (a).

3. (a) Unless the Trial Chamber orders otherwise, a convicted person shall remain in custody pending an appeal;

(b) When a convicted person's time in custody exceeds the sentence of imprisonment imposed, that person shall be released, except that if the Prosecutor is also appealing, the release may be subject to the conditions under subparagraph (c) below;

(c) In case of an acquittal, the accused shall be released immediately, subject to the following:

(i) Under exceptional circumstances, and having regard, inter alia, to the concrete risk of flight, the seriousness of the offence charged and the probability of success on appeal, the Trial Chamber, at the request of the Prosecutor, may maintain the detention of the person pending appeal;

(ii) A decision by the Trial Chamber under subparagraph (c) (i) may be appealed in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. Subject to the provisions of paragraph 3 (a) and (b), execution of the decision or sentence shall be suspended during the period allowed for appeal and for the duration of the appeal proceedings.

Article 82 Appeal against other

åklagaren och den dömda att anföra skäl i enlighet med punkt 1 a eller 1 b i denna artikel och besluta i skuldfrågan i enlighet med artikel 83.

c) Samma förfarande skall tillämpas när Domstolen vid ett överklagande som endast avser skuldfrågan finner att det finns skäl att mildra straffet med stöd av stycke a i denna punkt.

3. a) Om rättegångskammaren inte beslutar annat, skall den dömda kvarstanna i häkte i avvaktan på att överklagandet behandlas.

b) Om den tid som den dömda har tillbringat i häkte överstiger det ådömda fängelsestraffet, skall den dömda frigges, förutom då även åklagaren överklagar, varvid villkoren för frigivningen i stycke c nedan får tillämpas.

c) Vid frikännande dom skall den tilltalade omedelbart frigges med förbehåll för följande bestämmelser:

i) I undantagsfall och med beaktande bland annat av den konkreta flyktrisken, det åtalade brottets svårighetsgrad och utsikterna till framgång med ett överklagande får rättegångskammaren på begäran av åklagaren upprätthålla häktningen av personen i avvaktan på att överklagandet behandlas.

ii) Ett beslut av rättegångskammaren med stöd av föregående stycke får överklagas i enlighet med bevis- och förfarandereglererna.

4. Om inte annat följer av bestämmelserna i punkt 3 a och b i denna artikel, skall verkställandet av avgörandet eller straffet anstå under tidsfristen för överklagande eller under den tid som överklagandeförfarandet pågår.

Artikel 82 Överklagande av andra

decisions

1. Either party may appeal any of the following decisions in accordance with the Rules of Procedure and Evidence:

(a) A decision with respect to jurisdiction or admissibility;

(b) A decision granting or denying release of the person being investigated or prosecuted;

(c) A decision of the Pre-Trial Chamber to act on its own initiative under article 56, paragraph 3;

(d) A decision that involves an issue that would significantly affect the fair and expeditious conduct of the proceedings or the outcome of the trial, and for which, in the opinion of the Pre-Trial or Trial Chamber, an immediate resolution by the Appeals Chamber may materially advance the proceedings.

2. A decision of the Pre-Trial Chamber under article 57, paragraph 3 (d), may be appealed against by the State concerned or by the Prosecutor, with the leave of the Pre-Trial Chamber. The appeal shall be heard on an expedited basis.

3. An appeal shall not of itself have suspensive effect unless the Appeals Chamber so orders, upon request, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. A legal representative of the victims, the convicted person or a bona fide owner of property adversely affected by an order under article 75 may appeal against the order for reparations, as provided in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 83
Proceedings on appeal

1. For the purposes of proceedings under article 81 and

beslut

1. Vardera parten får överklaga följande beslut i enlighet med bevis- och förfarandereglerna:

a) Beslut angående Domstolens jurisdiktion eller om processförutsättningar.

b) Beslut om bifall eller avslag på en begäran om frigivning av en person som är föremål för förundersökning eller lagföring.

c) Beslut av förundersökningskammaren att handla på eget initiativ med stöd av artikel 56.3.

d) Beslut som rör en fråga som i väsentlig mån skulle inverka på ett rättvist och snabbt rättsligt förfarande eller på utfallet av rättegången och där, enligt förundersöknings- eller rättegångskammarens mening, överklagandekammarens omedelbara avgörande av frågan påtagligt skulle främja förfarandet.

2. Ett beslut av förundersökningskammaren med stöd av artikel 57.3 d får överklagas av den berörda staten eller av åklagaren med förundersökningskammarens tillstånd. Överklagandet skall behandlas med förtur.

3. Ett överklagande skall inte i sig själv ha uppskjutande verkan, såvida inte överklagandekammaren på begäran förordnar om det med stöd av bevis- och förfarandereglerna.

4. En rättslig företrädare för brottsoffren, den dömda eller en rättmätig ägare av egendom, som har lidit skada till följd av ett beslut i enlighet med artikel 75, får överklaga beslut om gottgörelse i enlighet med bevis- och förfarandereglerna.

Artikel 83
Förfarandet vid överklagande

1. Överklagandekammaren skall med avseende på förfarandet

this article, the Appeals Chamber shall have all the powers of the Trial Chamber.

2. If the Appeals Chamber finds that the proceedings appealed from were unfair in a way that affected the reliability of the decision or sentence, or that the decision or sentence appealed from was materially affected by error of fact or law or procedural error, it may:

(a) Reverse or amend the decision or sentence; or

(b) Order a new trial before a different Trial Chamber.

For these purposes, the Appeals Chamber may remand a factual issue to the original Trial Chamber for it to determine the issue and to report back accordingly, or may itself call evidence to determine the issue. When the decision or sentence has been appealed only by the person convicted, or the Prosecutor on that person's behalf, it cannot be amended to his or her detriment.

3. If in an appeal against sentence the Appeals Chamber finds that the sentence is disproportionate to the crime, it may vary the sentence in accordance with Part 7.

4. The judgement of the Appeals Chamber shall be taken by a majority of the judges and shall be delivered in open court. The judgement shall state the reasons on which it is based. When there is no unanimity, the judgement of the Appeals Chamber shall contain the views of the majority and the minority, but a judge may deliver a separate or dissenting opinion on a question of law.

5. The Appeals Chamber may deliver its judgement in the absence of the person acquitted or

enligt artikel 81 och enligt denna artikel ha alla rättegångskammarens befogenheter.

2. Om överklagandekammaren finner att den rättegång som överklagande gäller var orättvis på ett sätt som har påverkat avgörandets eller straffmätningens tillförlitlighet, eller att det avgörande eller det straff som har överklagats är påtagligt påverkad av felaktig bevisvärdering, felaktig rättstillämpning eller rättegångsfel får den

a) upphäva eller ändra avgörandet eller straffet, eller

b) bestämma att en ny rättegång skall hållas inför en annan rättegångskammare.

För dessa ändamål får överklagandekammaren återförvisa en sakfråga till den ursprungliga rättegångskammaren för avgörande av frågan och återrapportering till överklagandekammaren, som också själv har rätt att ta upp bevisning för att avgöra frågan. Om avgörandet eller straffet endast har överklagats av den dömde eller av åklagaren på den personens vägnar, får avgörandet eller straffet inte ändras till hans eller hennes nackdel.

3. Om överklagandekammaren vid överklagande av ett straff finner att det inte står i proportion till brottet, får den ändra straffet i enlighet med del 7.

4. Överklagandekammarens dom skall fattas av en majoritet av domarna och avkunnas offentligt. Domen skall ange de skäl på vilka den grundas. Om domarna inte är eniga, skall överklagandekammarens dom ange majoritetens och minoritetens synpunkter, men en domare får uttrycka en särskild eller avvikande mening i en rättsfråga.

5. Överklagandekammaren får meddela sin dom i frånvaro av den som dömts eller frikänts för

convicted.

Article 84

Revision of conviction or sentence

1. The convicted person or, after death, spouses, children, parents or one person alive at the time of the accused's death who has been given express written instructions from the accused to bring such a claim, or the Prosecutor on the person's behalf, may apply to the Appeals Chamber to revise the final judgement of conviction or sentence on the grounds that:

(a) New evidence has been discovered that:

(i) Was not available at the time of trial, and such unavailability was not wholly or partially attributable to the party making application; and

(ii) Is sufficiently important that had it been proved at trial it would have been likely to have resulted in a different verdict;

(b) It has been newly discovered that decisive evidence, taken into account at trial and upon which the conviction depends, was false, forged or falsified;

(c) One or more of the judges who participated in conviction or confirmation of the charges has committed, in that case, an act of serious misconduct or serious breach of duty of sufficient gravity to justify the removal of that judge or those judges from office under article 46.

2. The Appeals Chamber shall reject the application if it considers it to be unfounded. If it determines that the application is meritorious, it may, as appropriate:

(a) Reconvene the original Trial Chamber;

(b) Constitute a new Trial Chamber; or

brott.

Artikel 84

Omprövning beträffande en fällande dom eller ett straff

1. Den som har fällts till ansvar för brott eller, efter hans eller hennes död, makar, barn, föräldrar eller en annan person som var i livet vid den tilltalades död och som har fått skriftliga instruktioner från den tilltalade att framställa en sådan begäran, eller åklagaren på den tilltalades vägnar, får hos överklagandekammaren begära omprövning beträffande den lagakraftvunna fällande domen eller straffet på följande grunder:

a) att ny bevisning har framkommit

i) som inte var tillgänglig vid tiden för rättegången och detta förhållande inte helt eller delvis berodde på den part som begär omprövning,

ii) som är av sådan betydelse att den, om den hade framlagts vid rättegången, troligen skulle ha lett till annan utgång i målet;

b) att det nyligen har framkommit att avgörande bevisning som beaktades vid rättegången och på vilken den fällande domen beror, var falsk, förfalskad eller förvanskad;

c) att en eller flera av de domare som deltog i den fällande domen eller bekräftelsen av åtalspunkterna, i det målet har gjort sig skyldig till försummelse eller tjänsteförseelse av så allvarlig art att det motiverar ifrågavarande domares entledigande med stöd av artikel 46.

2. Överklagandekammaren skall avvisa en ansökan om omprövning som den anser vara ogrundad. Om den finner att ansökan är välgrundad, får den, beroende på vad som är mest lämpligt,

a) återinkalla den ursprungliga rättegångskammaren,

b) inrätta en ny rättegångskammare, eller

(c) Retain jurisdiction over the matter,

with a view to, after hearing the parties in the manner set forth in the Rules of Procedure and Evidence, arriving at a determination on whether the judgement should be revised.

Article 85

Compensation to an arrested or convicted person

1. Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation.

2. When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence, and when subsequently his or her conviction has been reversed on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to law, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him or her.

3. In exceptional circumstances, where the Court finds conclusive facts showing that there has been a grave and manifest miscarriage of justice, it may in its discretion award compensation, according to the criteria provided in the Rules of Procedure and Evidence, to a person who has been released from detention following a final decision of acquittal or a termination of the proceedings for that reason.

PART 9. INTERNATIONAL COOPERATION AND JUDICIAL ASSISTANCE

Article 86

General obligation to cooperate

States Parties shall, in accordance with the provisions of this Statute, cooperate fully with

c) behålla domsrätten över saken

för att, efter att ha hört parterna på det sätt som föreskrivs i bevis- och förfarandereglerna, avgöra om omprövning i målet skall beviljas.

Artikel 85

Skadestånd till en som arresterats eller dömts för brott

1. Den som har utsatts för olaglig arrestering eller annat olagligt frihetsberövande skall ha verkställbar rätt till skadestånd.

2. Har en lagakraftvunnen dom varigenom någon har dömts för en brottslig gärning senare upphävts på grund av att en ny eller nyuppdagad omständighet som visat att domen var felaktig, skall den som undergått straff till följd av domen gottgöras enligt lag, med mindre att det visas att det helt eller delvis berott på honom eller henne att den tidigare ej kända omständigheten inte blivit uppdagad i tid.

3. I undantagsfall kan Domstolen, om den finner att avgörande omständigheter visar att ett grovt och uppenbart rättegångsfel har begåtts, skönsmässigt tillerkänna skadestånd enligt de kriterier som föreskrivs i bevis- och förfarandereglerna till den som har släppts ur fängsligt förvar efter en lagakraftvunnen frikännande dom eller till följd av att rättegången har avslutats av detta skäl.

DEL 9 INTERNATIONELLT SAMARBETE OCH RÄTTSLIG HJÄLP

Artikel 86

Allmän skyldighet att samarbeta

Stadgearterna skall i enlighet med bestämmelserna i denna stadga till fullo samarbeta med

the Court in its investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court.

Article 87

Requests for cooperation: general provisions

1. (a) The Court shall have the authority to make requests to States Parties for cooperation. The requests shall be transmitted through the diplomatic channel or any other appropriate channel as may be designated by each State Party upon ratification, acceptance, approval or accession.

Subsequent changes to the designation shall be made by each State Party in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

(b) When appropriate, without prejudice to the provisions of subparagraph (a), requests may also be transmitted through the International Criminal Police Organization or any appropriate regional organization.

2. Requests for cooperation and any documents supporting the request shall either be in or be accompanied by a translation into an official language of the requested State or one of the working languages of the Court, in accordance with the choice made by that State upon ratification, acceptance, approval or accession.

Subsequent changes to this choice shall be made in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

3. The requested State shall keep confidential a request for cooperation and any documents supporting the request, except to the extent that the disclosure is necessary for execution of the request.

4. In relation to any request for assistance presented under this Part, the Court may take such measures, including measures related to the protection of

Domstolen i fråga om förundersökningar och lagföring av brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion.

Artikel 87

Framställning om samarbete: allmänna bestämmelser

1. a) Domstolen skall ha befogenhet att göra framställningar till stadgeparterna om samarbete. Framställningar skall översändas på diplomatisk väg eller via andra lämpliga kanaler som varje stadgepart får anvisa vid ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning.

Senare ändringar av sådana anvisningar skall göras av varje stadgepart i enlighet med bevis- och förfarandereglerna.

b) När det är lämpligt och utan att det skall inverka på bestämmelserna i stycke a ovan, får framställningar också göras via internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) eller annan behörig regional organisation.

2. Framställningar om samarbete och varje handling till stöd för framställningar skall antingen vara avfattad på eller åtföljas av en översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten eller på ett av Domstolens arbetspråk i enlighet med det val som denna stat har gjort vid ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning.

Senare ändringar av detta val skall göras av stadgeparterna i enlighet med bevis- och förfarandereglerna.

3. Den anmodade staten skall iaktta sekretess beträffande en framställning om samarbete och varje handling till stöd för denna, utom i den omfattning som offentlighet är nödvändig för att verkställa framställningen.

4. Beträffande varje framställning om biträde gjord i enlighet med denna del får Domstolen vidta sådana åtgärder - däribland åtgärder med avseende på skydd

information, as may be necessary to ensure the safety or physical or psychological well-being of any victims, potential witnesses and their families. The Court may request that any information that is made available under this Part shall be provided and handled in a manner that protects the safety and physical or psychological well-being of any victims, potential witnesses and their families.

5. (a) The Court may invite any State not party to this Statute to provide assistance under this Part on the basis of an ad hoc arrangement, an agreement with such State or any other appropriate basis.

(b) Where a State not party to this Statute, which has entered into an ad hoc arrangement or an agreement with the Court, fails to cooperate with requests pursuant to any such arrangement or agreement, the Court may so inform the Assembly of States Parties or, where the Security Council referred the matter to the Court, the Security Council.

6. The Court may ask any intergovernmental organization to provide information or documents. The Court may also ask for other forms of cooperation and assistance which may be agreed upon with such an organization and which are in accordance with its competence or mandate.

7. Where a State Party fails to comply with a request to cooperate by the Court contrary to the provisions of this Statute, thereby preventing the Court from exercising its functions and powers under this Statute, the Court may make a finding to that effect and refer the matter to the Assembly of States Parties or, where the Security Council referred the matter to the Court, to the Security Council.

av uppgifter - som är nödvändiga för att trygga brottsoffrens, de möjliga vittnenas och deras anhörigas säkerhet eller fysiska eller psykiska välbefinnande. Domstolen får begära att varje uppgift som har tillhandahållits i enlighet med denna del överlämnas och behandlas på ett sådant sätt att brottsoffrens, de möjliga vittnenas och deras familjers säkerhet och fysiska eller psykiska välbefinnande skyddas.

5. a) Domstolen får uppmana stater som inte är parter i denna stadga att lämna biträde enligt denna del med stöd av en tillfällig uppgörelse, en överenskommelse med en sådan stat eller på någon annan lämplig grund.

b) Om en stat som inte är part i denna stadga och som har ingått en tillfällig uppgörelse eller en överenskommelse med Domstolen, inte ger det bistånd som begärts i enlighet med en sådan uppgörelse eller överenskommelse, får Domstolen underrätta partsförsamlingen eller säkerhetsrådet i fråga om ärenden som hänskjutits till Domstolen av säkerhetsrådet.

6. Domstolen får begära uppgifter och handlingar av mellanstatliga organisationer. Domstolen kan också begära andra former av samarbete och biträde som kan avtalas med en sådan organisation och som faller inom ramen för dess behörighet eller mandat.

7. Om en stadgepart i strid med bestämmelserna i denna stadga inte tillmötesgår en framställning från Domstolen om samarbete och därvid hindrar Domstolen från att fullgöra sina uppgifter och befogenheter enligt stadgan, får Domstolen fastställa detta och hänskjuta frågan till partsförsamlingen eller säkerhetsrådet, om det är rådet som har hänskjutit saken till Domstolen.

Availability of procedures under national law

States Parties shall ensure that there are procedures available under their national law for all of the forms of cooperation which are specified under this Part.

Article 89 Surrender of persons to the Court

1. The Court may transmit a request for the arrest and surrender of a person, together with the material supporting the request outlined in article 91, to any State on the territory of which that person may be found and shall request the cooperation of that State in the arrest and surrender of such a person. States Parties shall, in accordance with the provisions of this Part and the procedure under their national law, comply with requests for arrest and surrender.

2. Where the person sought for surrender brings a challenge before a national court on the basis of the principle of *ne bis in idem* as provided in article 20, the requested State shall immediately consult with the Court to determine if there has been a relevant ruling on admissibility. If the case is admissible, the requested State shall proceed with the execution of the request. If an admissibility ruling is pending, the requested State may postpone the execution of the request for surrender of the person until the Court makes a determination on admissibility.

3. (a) A State Party shall authorize, in accordance with its national procedural law, transportation through its territory of a person being surrendered to the Court by another State, except where transit through that State

Tillgång till förfaranden i nationell lag

Stadgeparterna skall säkerställa att det i deras nationella lag finns förfaranden tillgängliga som kan tillämpas för att genomföra alla de former av samarbete som avses i denna del.

Artikel 89 Överlämnande av personer till Domstolen

1. Domstolen kan översända en framställning om anhållande och överlämnande av en person tillsammans med de handlingar till stöd för framställningen som avses i artikel 91 till varje stat inom vars territorium personen i fråga kan påträffas och begära att den staten samarbetar i fråga om anhållande och överlämnande av personen. Stadgeparterna skall i enlighet med bestämmelserna i denna del och med förfarandet i sin nationella lag bifalla framställningar om anhållande och överlämnande.

2. Om den som begärts överlämnad framställer en invändning till en nationell domstol med stöd av principen om negativ rättskraft (*ne bis in idem*) enligt artikel 20, skall den anmodade staten omedelbart samråda med Domstolen för att fastställa om en prövning av betydelse har skett beträffande frågan om processförutsättningar. Om målet kan tas upp till prövning, skall den anmodade staten verkställa framställningen. Om frågan om processförutsättningar är anhängig, får den anmodade staten uppskjuta verkställandet av begäran att överlämna personen till dess att Domstolen har avgjort frågan om processförutsättningar.

3. a) En stadgepart skall i enlighet med sin nationella processlag medge transitering genom sitt territorium av personer som överlämnas till Domstolen av en annan stat, utom i de fall transitering genom staten i fråga

would impede or delay the surrender.

(b) A request by the Court for transit shall be transmitted in accordance with article 87. The request for transit shall contain:

(i) A description of the person being transported;

(i) A description of the person being transported;

(iii) The warrant for arrest and surrender;

(c) A person being transported shall be detained in custody during the period of transit;

(d) No authorization is required if the person is transported by air and no landing is scheduled on the territory of the transit State;

(e) If an unscheduled landing occurs on the territory of the transit State, that State may require a request for transit from the Court as provided for in subparagraph (b). The transit State shall detain the person being transported until the request for transit is received and the transit is effected, provided that detention for purposes of this subparagraph may not be extended beyond 96 hours from the unscheduled landing unless the request is received within that time.

4. If the person sought is being proceeded against or is serving a sentence in the requested State for a crime different from that for which surrender to the Court is sought, the requested State, after making its decision to grant the request, shall consult with the Court.

Article 90 **Competing requests**

1. A State Party which receives a request from the Court

skulle hindra eller fördröja överlämnandet.

b) En begäran om transitering från Domstolens sida skall göras i enlighet med bestämmelserna i artikel 87. Begäran om transitering skall innehålla

i) signalement på den som skall transporteras,

ii) en kortfattad redogörelse för omständigheterna i fallet och dessas rättsliga rubricering, och

iii) häktningsbeslutet och begäran om överlämnande.

c) Den som skall transporteras skall hållas i fängsligt förvar under transiteringsperioden.

d) Tillstånd fordras inte vid flygtransport om ingen landning planeras inom transiteringsstatens territorium.

e) Om en oplanerad landning äger rum inom transiteringsstatens territorium, får den staten begära att Domstolen gör en framställning om transitering i enlighet med bestämmelserna i stycke b i denna punkt. Transiteringsstaten skall hålla den som transporteras i fängsligt förvar till dess att begäran om transitering har mottagits och transiteringen genomförts, under förutsättning att frihetsberövande i det syfte som avses i detta stycke inte överskrider 96 timmar räknat från den oplanerade landningen, såvida inte framställningen har mottagits inom denna tidsrymd.

4. Om den som eftersökte är föremål för lagföring eller avtjänar ett straff i den anmodade staten för ett annat brott än det för vilket överlämnande till Domstolen söks, skall den anmodade staten, sedan den har beslutat att bifalla framställningen, samråda med Domstolen.

Artikel 90 **Konkurrerande framställningar**

1. Om en stadgepart mottar en framställning från Domstolen att

for the surrender of a person under article 89 shall, if it also receives a request from any other State for the extradition of the same person for the same conduct which forms the basis of the crime for which the Court seeks the person's surrender, notify the Court and the requesting State of that fact.

2. Where the requesting State is a State Party, the requested State shall give priority to the request from the Court if:

(a) The Court has, pursuant to article 18 or 19, made a determination that the case in respect of which surrender is sought is admissible and that determination takes into account the investigation or prosecution conducted by the requesting State in respect of its request for extradition; or

(b) The Court makes the determination described in subparagraph (a) pursuant to the requested State's notification under paragraph 1.

3. Where a determination under paragraph 2 (a) has not been made, the requested State may, at its discretion, pending the determination of the Court under paragraph 2 (b), proceed to deal with the request for extradition from the requesting State but shall not extradite the person until the Court has determined that the case is inadmissible. The Court's determination shall be made on an expedited basis.

4. If the requesting State is a State not Party to this Statute the requested State, if it is not under an international obligation to extradite the person to the requesting State, shall give priority to the request for surrender from the Court, if the Court has determined that the case is admissible.

5. Where a case under paragraph 4 has not been determined to be admissible by

överlämna en person i enlighet med artikel 89, skall den, om den också mottar en framställning från en annan stat att utlämna samma person för samma gärning, som utgör grunden för det brott för vilket Domstolen begär att personen överlämnas, underrätta Domstolen och den begärande staten om detta förhållande.

2. När den begärande staten är en stadgepart, skall den anmodade staten ge företräde åt Domstolens begäran,

a) om Domstolen i enlighet med artiklarna 18 eller 19 har avgjort att processförutsättningar föreligger i den sak för vilken överlämnande begärs och att avgörandet beaktat den förundersökning eller lagföring som genomförts av den begärande staten med avseende på dess begäran om utlämning, eller

b) om Domstolen fattar det avgörande som avses i stycke a i denna punkt till följd av den begärande statens underrättelse i enlighet med punkt 1.

3. Om ett avgörande i enlighet med punkt 2 a inte har fattats, får den anmodade staten, om den så önskar, i avvaktan på Domstolens avgörande enligt punkt 2 b ovan, behandla framställningen om utlämning från den begärande staten, men skall inte utlämna personen förrän Domstolen har avgjort att processförutsättningar saknas. Domstolen skall behandla ärendet med förtur.

4. Om den begärande staten inte är stadgepart i denna stadga, skall den anmodade staten, om den inte är bunden av ett internationellt åtagande att utlämna den eftersökta till den begärande staten, ge förtur åt Domstolens begäran om överlämnande, om Domstolen har avgjort att processförutsättningar föreligger.

5. Om Domstolen inte har avgjort att processförutsättningar föreligger i ett fall som avses i

the Court, the requested State may, at its discretion, proceed to deal with the request for extradition from the requesting State.

6. In cases where paragraph 4 applies except that the requested State is under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State not Party to this Statute, the requested State shall determine whether to surrender the person to the Court or extradite the person to the requesting State. In making its decision, the requested State shall consider all the relevant factors, including but not limited to:

(a) The respective dates of the requests;

(b) The interests of the requesting State including, where relevant, whether the crime was committed in its territory and the nationality of the victims and of the person sought; and

(c) The possibility of subsequent surrender between the Court and the requesting State.

7. Where a State Party which receives a request from the Court for the surrender of a person also receives a request from any State for the extradition of the same person for conduct other than that which constitutes the crime for which the Court seeks the person's surrender:

(a) The requested State shall, if it is not under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State, give priority to the request from the Court;

(b) The requested State shall, if it is under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State, determine whether to surrender the person to the Court or to extradite the person to the requesting State. In making its decision, the requested State shall consider all the relevant factors, including but not limited to those

punkt 4 ovan, får den anmodade staten efter eget gottfinnande behandla framställningen om utlämning från den begärande staten.

6. I de fall där punkt 4 gäller, utom i de fall den anmodade staten är bunden av ett internationellt åtagande att utlämna den eftersökte till en begärande stat som inte är part i denna stadga, skall den anmodade staten avgöra om den skall överlämna personen till Domstolen eller utlämna personen till den begärande staten. Vid sitt avgörande skall den anmodade staten beakta alla omständigheter av betydelse, däribland, men inte uteslutande,

a) datum för de olika framställningarna,

b) den begärande statens intressen, däribland i tillämpliga fall om brottet har begåtts inom dess territorium, samt brotts-offrens och den eftersöktes nationalitet, och

c) möjligheten till efterföljande överlämnande mellan Domstolen och den begärande staten.

7. Om en stadgepart mottar en begäran från Domstolen att överlämna en person och även mottar en begäran från en stat att utlämna samma person för en annan gärning än den som utgör det brott för vilket Domstolen begär personens överlämnande,

a) skall den anmodade staten, om den inte är bunden av ett internationellt åtagande att utlämna den eftersökte till den begärande staten, ge förtur åt Domstolens begäran;

b) skall den anmodade staten, om den är bunden av ett internationellt åtagande att utlämna den eftersökte till den begärande staten, avgöra om den skall överlämna personen till Domstolen eller utlämna personen till den begärande staten. Vid sitt avgörande skall den anmodade staten beakta alla omständigheter av betydelse, däribland, men inte

set out in paragraph 6, but shall give special consideration to the relative nature and gravity of the conduct in question.

8. Where pursuant to a notification under this article, the Court has determined a case to be inadmissible, and subsequently extradition to the requesting State is refused, the requested State shall notify the Court of this decision.

Article 91
Contents of request for
arrest and surrender

1. A request for arrest and surrender shall be made in writing. In urgent cases, a request may be made by any medium capable of delivering a written record, provided that the request shall be confirmed through the channel provided for in article 87, paragraph 1 (a).

2. In the case of a request for the arrest and surrender of a person for whom a warrant of arrest has been issued by the Pre-Trial Chamber under article 58, the request shall contain or be supported by:

(a) Information describing the person sought, sufficient to identify the person, and information as to that person's probable location;

(b) A copy of the warrant of arrest; and

(c) Such documents, statements or information as may be necessary to meet the requirements for the surrender process in the requested State, except that those requirements should not be more burdensome than those applicable to requests for extradition pursuant to treaties or arrangements between the requested State and other States and should, if possible, be less burdensome, taking into account the distinct nature of the Court.

uteslutande, de som anges i punkt 6 ovan, dock särskilt gärningarnas inbördes natur och svårighetsgrad.

8. I de fall Domstolen som svar på en underrättelse i enlighet med denna artikel har avgjort att processförutsättningar saknas och framställningen om utlämning till den begärande staten därefter avslås, skall den anmodade staten underrätta Domstolen om sitt avgörande.

Artikel 91
Innehållet i en framställning
om anhållande och över-
lämnande

1. En framställning om anhållande och överlämnande skall vara skriftlig. I brådskande fall får den göras på varje sätt som möjliggör översändande av ett skriftligt meddelande, förutsatt att den bekräftas på det sätt som avses i artikel 87.1 a.

2. En framställning om anhållande och överlämnande av en person för vilken ett häktningsbeslut har meddelats av förundersökningskammaren med stöd av artikel 58 skall innehålla eller stödjas av följande:

a) Ett tillräckligt noggrant signalement på den som begärts överlämnad för att möjliggöra identifiering och uppgifter om personens troliga uppehållsort.

b) En kopia av häktningsbeslutet.

c) Sådana handlingar, redogörelser eller uppgifter som kan behövas för att uppfylla villkoren för överlämnande i den anmodade staten med förbehåll för att dessa villkor inte bör vara mer betungande än villkoren för en framställning om utlämning i enlighet med fördrag eller överenskommelser som gäller mellan den anmodade staten och andra stater, utan bör om möjligt vara mindre betungande med hänsyn till Domstolens särskilda beskaffenhet.

3. In the case of a request for the arrest and surrender of a person already convicted, the request shall contain or be supported by:

(a) A copy of any warrant of arrest for that person;

(b) A copy of the judgement of conviction;

(c) Information to demonstrate that the person sought is the one referred to in the judgement of conviction; and

(d) If the person sought has been sentenced, a copy of the sentence imposed and, in the case of a sentence for imprisonment, a statement of any time already served and the time remaining to be served.

4. Upon the request of the Court, a State Party shall consult with the Court, either generally or with respect to a specific matter, regarding any requirements under its national law that may apply under paragraph 2 (c). During the consultations, the State Party shall advise the Court of the specific requirements of its national law.

Article 92

Provisional arrest

1. In urgent cases, the Court may request the provisional arrest of the person sought, pending presentation of the request for surrender and the documents supporting the request as specified in article 91.

2. The request for provisional arrest shall be made by any medium capable of delivering a written record and shall contain:

(a) Information describing the person sought, sufficient to identify the person, and information as to that person's probable location;

(b) A concise statement of the crimes for which the person's arrest is sought and of the facts which are alleged to constitute

3. I fråga om en framställning om anhållande och överlämnande av en tidigare dömd person skall framställningen innehålla eller stödjas av följande:

a) En kopia av varje häktningsbeslutet rörande den som begärs överlämnad.

b) En kopia av den fällande domen.

c) Uppgifter som styrker att den eftersökte är samma person som den fällande domen avser.

d) Om den eftersökte har ådömts ett straff, uppgifter om strffet, och, om straffet är fängelsestraff, uppgift om avtjänad tid och återstående strafft看.

4. På Domstolens begäran skall en stadgepart samråda med Domstolen, antingen i allmänhet eller om ett visst ärende, angående villkor enligt stadgepartens lag som kan gälla i enlighet med punkt 2 c i denna artikel. Vid samrådet skall stadgeparten upplysa Domstolen om de särskilda villkoren i sin nationella lag.

Artikel 92

Provisoriskt anhållande

1. I brådskande fall får Domstolen begära provisoriskt anhållande av den eftersökte i avvaktan på att framställningen om överlämnande och de övriga handlingar som anges i artikel 91 till stöd härför överlämnas.

2. Framställningen om provisoriskt anhållande skall göras på ett sätt som möjliggör överföring av ett skriftligt meddelande och skall innehålla följande:

a) Uppgifter som beskriver den eftersökte, tillräckliga för att identifiera denne och uppgifter om personens troliga uppehållsort.

b) En kortfattad redogörelse för de brott för vilka personen begärs provisoriskt anhållen och för de omständigheter vari dessa

those crimes, including, where possible, the date and location of the crime;

(c) A statement of the existence of a warrant of arrest or a judgement of conviction against the person sought; and

(d) A statement that a request for surrender of the person sought will follow.

3. A person who is provisionally arrested may be released from custody if the requested State has not received the request for surrender and the documents supporting the request as specified in article 91 within the time limits specified in the Rules of Procedure and Evidence. However, the person may consent to surrender before the expiration of this period if permitted by the law of the requested State. In such a case, the requested State shall proceed to surrender the person to the Court as soon as possible.

4. The fact that the person sought has been released from custody pursuant to paragraph 3 shall not prejudice the subsequent arrest and surrender of that person if the request for surrender and the documents supporting the request are delivered at a later date.

Article 93

Other forms of cooperation

1. States Parties shall, in accordance with the provisions of this Part and under procedures of national law, comply with requests by the Court to provide the following assistance in relation to investigations or prosecutions:

(a) The identification and whereabouts of persons or the location of items;

(b) The taking of evidence, including testimony under oath, and the production of evidence, including expert opinions and reports necessary to the Court;

brott påstås bestå, innefattande, när det är möjligt, tid och plats för brottet.

c) Uppgift om det finns ett häktningsbeslut eller en fällande dom mot den eftersökte.

d) En förklaring att en framställning om överlämnande av den eftersökte kommer att lämnas.

3. Den som är provisoriskt anhållen får frigges om den anmodade staten inte har mottagit en framställning om överlämnande med sådana handlingar till stöd för denna som anges i artikel 91 inom de tidsgränser som anges i bevis- och förfarandereglerna. Personen får dock gå med på att bli överlämnad före utgången av denna tid, om detta medges i den anmodade statens lag. I så fall skall den anmodade staten vidta åtgärder för att överlämna personen till Domstolen så snart som möjligt.

4. Den omständigheten att den eftersökte har frigetts med stöd av punkt 3 skall inte hindra ett senare anhållande och överlämnande om framställningen om överlämnande med övriga handlingar till stöd för denna överlämnas senare.

Artikel 93

Andra former av samarbete

1. Stadgeparterna skall i överensstämmelse med bestämmelserna i denna del och i enlighet med förfaranden i nationell rätt efterkomma Domstolens framställningar om att lämna bistånd i samband med förundersökning eller lagföring:

a) Identifiering och efterforskning av personer eller egendom.

b) Bevisupptagning, däribland vittnesmål under ed, och framtagande av bevis, däribland expertutlåtanden och rapporter som är nödvändiga för Domstolen.

(c) The questioning of any person being investigated or prosecuted;

(d) The service of documents, including judicial documents;

(e) Facilitating the voluntary appearance of persons as witnesses or experts before the Court;

(f) The temporary transfer of persons as provided in paragraph 7;

(g) The examination of places or sites, including the exhumation and examination of grave sites;

(h) The execution of searches and seizures;

(i) The provision of records and documents, including official records and documents;

(j) The protection of victims and witnesses and the preservation of evidence;

(k) The identification, tracing and freezing or seizure of proceeds, property and assets and instrumentalities of crimes for the purpose of eventual forfeiture, without prejudice to the rights of bona fide third parties; and

(l) Any other type of assistance which is not prohibited by the law of the requested State, with a view to facilitating the investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court.

2. The Court shall have the authority to provide an assurance to a witness or an expert appearing before the Court that he or she will not be prosecuted, detained or subjected to any restriction of personal freedom by the Court in respect of any act or omission that preceded the departure of that person from the requested State.

3. Where execution of a particular measure of assistance detailed in a request presented under paragraph 1, is prohibited

c) Förhör med personer som är föremål för förundersökning eller lagföring.

d) Delgivning av handlingar, innefattande rättsliga handlingar.

e) Underlättande för personer att frivilligt inställa sig som vittnen eller sakkunniga inför Domstolen.

f) Tillfälligt överförande av personer i enlighet med bestämmelserna i punkt 7 i denna artikel.

g) Undersökning av platser och lokaler, innefattande öppnande och undersökning av gravplatser.

h) Husrannsakan och beslag.

i) Tillhandahållande av uppteckningar och handlingar, däribland officiella protokoll och handlingar.

j) Skydd av brottsoffer och vittnen och säkerställande av bevisning.

k) Identifiering, uppspårande och säkrande eller omhändertagande av utbyte, egendom och tillgångar samt hjälpmedel vid brott i syfte att möjliggöra ett senare förverkande, utan intrång på en rättmätig tredje mans rättigheter.

l) Varje annan form av bistånd inte är förbjuden i den anmodade statens lag för att främja förundersökning och lagföring av brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion.

2. Domstolen skall ha befogenhet att till ett vittne eller en sakkunnig som inställer sig inför Domstolen avge en försäkran att han eller hon inte skall lagföras, fängslas eller underkastas någon inskränkning av sin personliga frihet av Domstolen för någon gärning eller underlåtelse som har inträffat före personens avresa från den anmodade staten.

3. Om lämnande av en viss form av bistånd som anges i en framställning som överlämnats med stöd av punkt 1 är förbjuden

in the requested State on the basis of an existing fundamental legal principle of general application, the requested State shall promptly consult with the Court to try to resolve the matter. In the consultations, consideration should be given to whether the assistance can be rendered in another manner or subject to conditions. If after consultations the matter cannot be resolved, the Court shall modify the request as necessary.

4. In accordance with article 72, a State Party may deny a request for assistance, in whole or in part, only if the request concerns the production of any documents or disclosure of evidence which relates to its national security.

5. Before denying a request for assistance under paragraph 1 (1), the requested State shall consider whether the assistance can be provided subject to specified conditions, or whether the assistance can be provided at a later date or in an alternative manner, provided that if the Court or the Prosecutor accepts the assistance subject to conditions, the Court or the Prosecutor shall abide by them.

6. If a request for assistance is denied, the requested State Party shall promptly inform the Court or the Prosecutor of the reasons for such denial.

7. (a) The Court may request the temporary transfer of a person in custody for purposes of identification or for obtaining testimony or other assistance. The person may be transferred if the following conditions are fulfilled:

(i) The person freely gives his or her informed consent to the transfer; and

(ii) The requested State agrees to the transfer, subject to such conditions as that State and the Court may agree.

(b) The person being transferred shall remain in

i den anmodade staten på grund av en befintlig grundläggande rättslig princip med allmän tillämplighet, skall den anmodade staten ofördröjligen samråda med Domstolen för att söka uppnå en lösning av frågan. Härvid skall beaktas om bistånd kan ges på annat sätt eller med förbehåll. Om frågan inte kan lösas genom samråd, skall Domstolen ändra sin framställning på erforderligt sätt.

4. En stadgepart får i enlighet med artikel 72 helt eller delvis avslå en framställning om bistånd endast om begäran avser framtagande av handlingar eller utlämnande av bevis som berör dess nationella säkerhet.

5. Innan en framställning om sådant bistånd som avses i punkt 1 1 avslås skall den anmodade staten pröva om hjälpen kan ges på särskilda villkor eller lämnas vid en senare tidpunkt eller på ett annat sätt, under förutsättning att Domstolen eller åklagaren, om de godtar att få hjälpen på vissa villkor, följer dem.

6. Om en anmodad stadgepart avslår en framställning om bistånd, skall den ofördröjligen underrätta Domstolen eller åklagaren om anledningen till detta.

7. a) Domstolen kan begära tillfälligt överförande av en frihetsberövad person för identifiering, för att uppta ett vittnesmål eller för annat bistånd. Personen får överföras om följande villkor är uppfyllda:

i) Att personen i medvetande om vad saken gäller och av fri vilja går med på överförandet.

ii) Att den anmodade staten samtycker till överförandet på de villkor som staten och Domstolen kan bestämma.

b) Den som överförs skall hållas i fängsligt förvar. När

custody. When the purposes of the transfer have been fulfilled, the Court shall return the person without delay to the requested State.

8. (a) The Court shall ensure the confidentiality of documents and information, except as required for the investigation and proceedings described in the request.

(b) The requested State may, when necessary, transmit documents or information to the Prosecutor on a confidential basis. The Prosecutor may then use them solely for the purpose of generating new evidence.

(c) The requested State may, on its own motion or at the request of the Prosecutor, subsequently consent to the disclosure of such documents or information. They may then be used as evidence pursuant to the provisions of Parts 5 and 6 and in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

9. (a) (i) In the event that a State Party receives competing requests, other than for surrender or extradition, from the Court and from another State pursuant to an international obligation, the State Party shall endeavour, in consultation with the Court and the other State, to meet both requests, if necessary by postponing or attaching conditions to one or the other request.

(ii) Failing that, competing requests shall be resolved in accordance with the principles established in article 90.

(b) Where, however, the request from the Court concerns information, property or persons which are subject to the control of a third State or an international organization by virtue of an international agreement, the requested States shall so inform the Court and the Court shall direct its request to the third State

syftet med överförandet har uppfyllts skall Domstolen ofördröjligen återsända personen till den anmodade staten.

8. a) Domstolen skall säkerställa sekretess för handlingar och uppgifter med undantag för vad som krävs för den förundersökning och lagföring som angivits i framställningen.

b) Den anmodade staten får när så är nödvändigt överföra handlingar eller uppgifter till åklagaren på konfidentiell grund. Åklagaren får då endast använda dem för att få fram ny bevisning.

c) Den anmodade staten får därefter på eget initiativ eller på begäran av åklagaren ge sitt samtycke till att innehållet i sådana handlingar eller uppgifter lämnas ut. Dessa får då användas som bevisning i enlighet med bestämmelserna i del 5 och 6 och i bevis- och förfarandereglerna.

9. a) i) Om en stadgepart mottar konkurrerande framställningar om annat än överlämnande eller utlämning från Domstolen och från en annan stat med stöd av ett internationellt åtagande, skall parten eftersträva att i samråd med Domstolen och den andra staten tillmötesgå båda framställningarna, om så är nödvändigt genom att uppskjuta eller ställa villkor för endera av dem.

ii) Om detta inte är möjligt, skall frågan om konkurrerande framställningar lösas i överensstämmelse med de principer som fastställs i artikel 90.

b) Om emellertid Domstolens framställning avser uppgifter, egendom eller personer som är underställda en tredje stats kontroll eller en mellanfolklig organisation i kraft av en internationell överenskommelse, skall den anmodade staten meddela Domstolen detta och Domstolen skall då rikta sin framställning till

or international organization.

10. (a) The Court may, upon request, cooperate with and provide assistance to a State Party conducting an investigation into or trial in respect of conduct which constitutes a crime within the jurisdiction of the Court or which constitutes a serious crime under the national law of the requesting State.

(b) (i) The assistance provided under subparagraph (a) shall include, inter alia:

a. The transmission of statements, documents or other types of evidence obtained in the course of an investigation or a trial conducted by the Court; and

b. The questioning of any person detained by order of the Court;

(ii) In the case of assistance under subparagraph (b) (i) a:

a. If the documents or other types of evidence have been obtained with the assistance of a State, such transmission shall require the consent of that State;

b. If the statements, documents or other types of evidence have been provided by a witness or expert, such transmission shall be subject to the provisions of article 68.

(c) The Court may, under the conditions set out in this paragraph, grant a request for assistance under this paragraph from a State which is not a Party to this Statute.

Article 94

Postponement of execution of a request in respect of ongoing investigation or prosecution

1. If the immediate execution of a request would interfere with an ongoing investigation or prosecution of a case different from that to which the request relates, the requested State may postpone the execution of the request for a period of time

den tredje staten eller den mellanfolkliga organisationen.

10. a) Domstolen får på begäran samarbeta med och bistå en stadgepart som genomför en förundersökning eller en lagföring avseende gärningar som utgör ett brott som omfattas av Domstolens jurisdiktion eller som utgör ett allvarligt brott enligt lagen i den begärande staten.

b) i) Det bistånd som avses i stycke a skall bland annat innefatta följande:

a. Översändande av redogörelser, handlingar eller andra former av bevis som upptagits under en förundersökning eller en rättegång vid Domstolen, och

b. förhör med personer som häktats efter beslut av Domstolen.

ii) För det bistånd som avses i stycke b i a. ovan. skall gälla att,

a. om handlingarna eller andra bevis har upptagits med bistånd av en stat, krävs den statens medgivande för översändandet, och

b. om redogörelserna, handlingarna eller andra bevis har lämnats av ett vittne eller en sakkunnig, gäller bestämmelserna i artikel 68 för översändandet.

c) Domstolen får på de villkor som anges i denna punkt bifalla en framställning om bistånd i enlighet med denna punkt från en stat som inte är part i denna stadga.

Artikel 94

Uppskov med att verkställa en framställning på grund av pågående förundersökning eller lagföring

1. Om ett omedelbart verkställande av en framställning skulle störa en pågående förundersökning eller lagföring i ett annat ärende än det som framställningen gäller, får den anmodade staten uppskjuta verkställandet av framställningen

agreed upon with the Court. However, the postponement shall be no longer than is necessary to complete the relevant investigation or prosecution in the requested State. Before making a decision to postpone, the requested State should consider whether the assistance may be immediately provided subject to certain conditions.

2. If a decision to postpone is taken pursuant to paragraph 1, the Prosecutor may, however, seek measures to preserve evidence, pursuant to article 93, paragraph 1 (j).

Article 95

Postponement of execution of a request in respect of an admissibility challenge

Where there is an admissibility challenge under consideration by the Court pursuant to article 18 or 19, the requested State may postpone the execution of a request under this Part pending a determination by the Court, unless the Court has specifically ordered that the Prosecutor may pursue the collection of such evidence pursuant to article 18 or 19.

Article 96

Contents of request for other forms of assistance under article 93

1. A request for other forms of assistance referred to in article 93 shall be made in writing. In urgent cases, a request may be made by any medium capable of delivering a written record, provided that the request shall be confirmed through the channel provided for in article 87, paragraph 1 (a).

2. The request shall, as applicable, contain or be supported by the following:

(a) A concise statement of the purpose of the request and the assistance sought, including the legal basis and the grounds for the

under en tid som skall avtalas med Domstolen. Uppskovet skall dock inte vara längre än vad som erfordras för att fullfölja förundersökningen eller lagföringen i den anmodade staten. Innan ett beslut om uppskov fattas, skall den anmodade staten överväga om bistånd kan lämnas omedelbart på vissa villkor.

2. Om ett beslut om uppskov fattas i enlighet med punkt 1, får åklagaren dock begära att åtgärder vidtas för att säkerställa bevis i enlighet med artikel 93.1 j.

Artikel 95

Uppskov med verkställande av en framställning på grund av en invändning om bristande processförutsättningar

Om Domstolen är i färd med att pröva en invändning om bristande processförutsättningar i enlighet med artikel 18 eller 19, får den anmodade staten skjuta upp verkställandet av en framställning enligt denna del i avvaktan på Domstolens avgörande, såvida Domstolen inte särskilt har beslutat att åklagaren får fortsätta att ta upp sådan bevisning i enlighet med artiklarna 18 eller 19.

Artikel 96

Vad en framställning om andra former av bistånd enligt artikel 93 skall innehålla

1. En framställning om andra former av bistånd enligt artikel 93 skall göras skriftligen. I brådskande fall får en framställning göras på varje sätt som möjliggör översändande av ett skriftligt meddelande, förutsatt att den bekräftas på det sätt som avses i artikel 87.1 a.

2. En framställning skall innehålla eller stödjas av följande uppgifter:

a) En kortfattad redogörelse för syftet med framställningen och det bistånd som begärs med angivande av den rättsliga

request;

(b) As much detailed information as possible about the location or identification of any person or place that must be found or identified in order for the assistance sought to be provided;

(c) A concise statement of the essential facts underlying the request;

(d) The reasons for and details of any procedure or requirement to be followed;

(e) Such information as may be required under the law of the requested State in order to execute the request; and

(f) Any other information relevant in order for the assistance sought to be provided.

3. Upon the request of the Court, a State Party shall consult with the Court, either generally or with respect to a specific matter, regarding any requirements under its national law that may apply under paragraph 2 (e). During the consultations, the State Party shall advise the Court of the specific requirements of its national law.

4. The provisions of this article shall, where applicable, also apply in respect of a request for assistance made to the Court.

Article 97 Consultations

Where a State Party receives a request under this Part in relation to which it identifies problems which may impede or prevent the execution of the request, that State shall consult with the Court without delay in order to resolve the matter. Such problems may include, *inter alia*:

(a) Insufficient information to execute the request;

(b) In the case of a request for surrender, the fact that despite best efforts, the person sought

grunden och skälen för framställningen.

b) Så mycket detaljuppgifter som möjligt om den person eller den plats som måste lokaliseras eller identifieras för att begärt bistånd skall kunna lämnas.

c) En kortfattad redogörelse för de huvudsakliga omständigheter som föranleder framställningen.

d) Skälen och närmare anvisningar för något förfarande eller villkor som skall följas.

e) De uppgifter som kan krävas enligt den anmodade statens lag för att verkställa framställningen.

f) Övriga uppgifter av betydelse för att kunna lämna det begärda biståndet.

3. När en stadgepart har mottagit en framställning från Domstolen, skall den samråda med Domstolen, antingen i allmänhet eller om ett visst ärende, angående villkor enligt stadgepartens lag som kan gälla i enlighet med punkt 2 e. Härvid skall stadgeparten upplysa Domstolen om de särskilda villkoren i sin nationella lag.

4. Bestämmelserna i denna artikel skall i tillämpliga delar också gälla för en framställning om bistånd som gjorts till Domstolen.

Artikel 97 Samråd

När en stadgepart mottar en framställning enligt denna del och därvid identifierar problem som skulle kunna försvåra eller förhindra att den verkställs, skall den utan dröjsmål samråda med Domstolen för att finna en lösning. Problemen kan bland annat innefatta följande:

a) Otillräckliga uppgifter för att verkställa framställningen.

b) I fall av en framställning om överlämnande, den omständigheten att den eftersökte trots

cannot be located or that the investigation conducted has determined that the person in the requested State is clearly not the person named in the warrant; or

(c) The fact that execution of the request in its current form would require the requested State to breach a pre-existing treaty obligation undertaken with respect to another State.

Article 98

Cooperation with respect to waiver of immunity and consent to surrender

1. The Court may not proceed with a request for surrender or assistance which would require the requested State to act inconsistently with its obligations under international law with respect to the State or diplomatic immunity of a person or property of a third State, unless the Court can first obtain the cooperation of that third State for the waiver of the immunity.

2. The Court may not proceed with a request for surrender which would require the requested State to act inconsistently with its obligations under international agreements pursuant to which the consent of a sending State is required to surrender a person of that State to the Court, unless the Court can first obtain the cooperation of the sending State for the giving of consent for the surrender.

alla ansträngningar inte kan påträffas eller att en utredning visar att personen i den anmodade staten klart och tydligt inte är samma person som avses i häktningsbeslutet.

c) Den omständigheten att verkställande av framställningen i dess förevarande form skulle kräva att den anmodade staten bryter mot ett befintligt fördragsåtagande gentemot en annan stat.

Artikel 98

Samarbete i fråga om hävande av immunitet och samtycke till överlämnande

1. Domstolen får inte göra en framställning om överlämnande eller om bistånd som skulle ålägga den anmodade staten att handla i strid med sina folkrättsliga åtaganden avseende den statsimmunitet eller den diplomatiska immunitet som tillkommer en person eller egendom som tillhör en tredje stat, om Domstolen inte först kan erhålla denna tredje stats medverkan för att häva immuniteten.

2. Domstolen får inte göra en framställning om överlämnande som skulle ålägga den anmodade staten att handla i strid med sina åtaganden i enlighet med internationella överenskommelser enligt vilka en sändande stats samtycke krävs för att överlämna en person från den staten till Domstolen, om Domstolen inte först kan erhålla den sökande statens medverkan att ge sitt samtycke till överlämnandet.

Article 99
Execution of requests under
articles 93 and 96

1. Requests for assistance shall be executed in accordance with the relevant procedure under the law of the requested State and, unless prohibited by such law, in the manner specified in the request, including following any procedure outlined therein or permitting persons specified in the request to be present at and assist in the execution process.

2. In the case of an urgent request, the documents or evidence produced in response shall, at the request of the Court, be sent urgently.

3. Replies from the requested State shall be transmitted in their original language and form.

4. Without prejudice to other articles in this Part, where it is necessary for the successful execution of a request which can be executed without any compulsory measures, including specifically the interview of or taking evidence from a person on a voluntary basis, including doing so without the presence of the authorities of the requested State Party if it is essential for the request to be executed, and the examination without modification of a public site or other public place, the Prosecutor may execute such request directly on the territory of a State as follows:

(a) When the State Party requested is a State on the territory of which the crime is alleged to have been committed, and there has been a determination of admissibility pursuant to article 18 or 19, the Prosecutor may directly execute

Artikel 99
Verkställande av framställ-
ningar i enlighet med artiklarna
93 och 96

1. Framställningar om bistånd skall verkställas i enlighet med det tillämpliga förfarandet enligt den anmodade statens lag och, såvida det inte är förbjudet i denna stats lag, på det sätt som anges i framställningen, varvid det förfarande som anges i framställningen skall följas och de personer som där anges skall tillåtas att närvara vid eller medverka i verkställandeförfarandet.

2. Om framställningen brådskar, skall de handlingar eller den bevisning som iordningställts som svar sändas skyndsamt på Domstolens begäran.

3. Svar från den anmodade staten skall översändas i ursprunglig språkversion och form.

4. Utan att det skall inverka på tillämpningen av andra artiklar i denna del, får åklagaren, om det är nödvändigt för att framgångsrikt kunna verkställa en framställning som kan verkställas utan tvångsåtgärder, vilket särskilt innefattar förhör med eller upptagande av bevisning från en person som frivilligt medverkar, även när detta sker utan att den anmodade stadgepartens myndigheter är närvarande, om det är av avgörande betydelse för att framställningen skall kunna verkställas och en undersökning av en offentlig lokal eller en annan offentlig plats utan att denna förändras, verkställa en sådan framställning direkt på en stats territorium enligt följande:

a) Om den anmodade stadgeparten är en stat inom vars territorium brottet påstås ha förövats och det har avgjorts att processörsättningar föreligger i enlighet med artikel 18 eller 19, får åklagaren direkt verkställa framställningen sedan allt samråd som

such request following all possible consultations with the requested State Party;

(b) In other cases, the Prosecutor may execute such request following consultations with the requested State Party and subject to any reasonable conditions or concerns raised by that State Party. Where the requested State Party identifies problems with the execution of a request pursuant to this subparagraph it shall, without delay, consult with the Court to resolve the matter.

5. Provisions allowing a person heard or examined by the Court under article 72 to invoke restrictions designed to prevent disclosure of confidential information connected with national security shall also apply to the execution of requests for assistance under this article.

Article 100 Costs

1. The ordinary costs for execution of requests in the territory of the requested State shall be borne by that State, except for the following, which shall be borne by the Court:

(a) Costs associated with the travel and security of witnesses and experts or the transfer under article 93 of persons in custody;

(b) Costs of translation, interpretation and transcription;

(c) Travel and subsistence costs of the judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar, the Deputy Registrar and staff of any organ of the Court;

(d) Costs of any expert opinion or report requested by the Court;

(e) Costs associated with the transport of a person being surrendered to the Court by a custodial State; and

(f) Following consultations,

är möjligt har skett med den anmodade stadgeparten.

b) I andra fall får åklagaren verkställa en sådan begäran efter samråd med den anmodade stadgeparten och med förbehåll för alla skäligen villkor och invändningar som rests av stadgeparten i fråga. Om den anmodade stadgeparten uppmärksammar svårigheter med att verkställa en framställning enligt detta stycke, skall den ofördröjligen samråda med Domstolen för att lösa frågan.

5. De bestämmelser som tillåter att en person hörs av Domstolen med stöd av artikel 72 får åberopa de inskränkningar som är avsedda att förebygga att hemliga uppgifter avslöjas som har samband med nationellt försvar eller säkerhet skall också gälla vid verkställandet av framställningar om bistånd enligt denna artikel.

Artikel 100 Kostnader

1. Den anmodade staten skall bära de ordinarie kostnaderna för att verkställa framställningar inom sitt territorium utom följande kostnader, som skall bäras av Domstolen:

a) Kostnader för vittnens och sakkunnigas resor och säkerhet och för överförande av frihetsberövade i enlighet med artikel 93.

b) Kostnader för översättning, tolkning och utskrifter.

c) Resor och traktamenten för domarna, åklagaren, den biträdande åklagaren, registratören, den biträdande registratören och tjänstemännen i Domstolens organ.

d) Kostnader för sakkunnigutlåtanden eller -rapporter som begärts av Domstolen.

e) Kostnader för transport av en person som överlämnats till Domstolen av en förvarsstat.

f) Efter samråd, alla extra-

any extraordinary costs that may result from the execution of a request.

2. The provisions of paragraph 1 shall, as appropriate, apply to requests from States Parties to the Court. In that case, the Court shall bear the ordinary costs of execution.

Article 101
Rule of speciality

1. A person surrendered to the Court under this Statute shall not be proceeded against, punished or detained for any conduct committed prior to surrender, other than the conduct or course of conduct which forms the basis of the crimes for which that person has been surrendered.

2. The Court may request a waiver of the requirements of paragraph 1 from the State which surrendered the person to the Court and, if necessary, the Court shall provide additional information in accordance with article 91. States Parties shall have the authority to provide a waiver to the Court and should endeavour to do so.

Article 102
Use of terms

For the purposes of this Statute:

(a) "surrender" means the delivering up of a person by a State to the Court, pursuant to this Statute.

(b) "extradition" means the delivering up of a person by one State to another as provided by treaty, convention or national legislation.

PART 10. ENFORCEMENT

Article 103
Role of States in enforcement of sentences of imprisonment

1. (a) A sentence of imprisonment shall be served in a State designated by the Court

ordinära kostnader som sammanhänger med verkställandet av en framställning.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall på motsvarande sätt tillämpas på framställningar från stadgeparter till Domstolen. I sådana fall skall Domstolen bära de ordinarie kostnaderna för verkställandet.

Artikel 101
Specialitetsprincipen

1. Den som har överlämnats till Domstolen med stöd av denna stadga skall inte lagföras, straffas eller hållas i fängsligt förvar för någon annan gärning begången före överlämnandet än den eller de gärningar som utgör grunden för de brott för vilka personen har överlämnats.

2. Domstolen får av den stat som har överlämnat personen begära dispens från kraven i punkt 1 i denna artikel och, om så erfordras, skall Domstolen lämna ytterligare uppgifter i enlighet med artikel 91. Stadgeparterna skall ha befogenhet att bevilja Domstolen sådan dispens och bör sträva efter att göra det.

Artikel 102
Användning av begrepp

I denna stadga används följande begrepp:

a) *överlämnande* betyder att en stat överlämnar en person till Domstolen i enlighet med denna stadga,

b) *utlämning* betyder att en stat utlämnar en person till en annan stat med stöd av fördrag, konventioner eller nationell lagstiftning.

DEL 10 VERKSTÄLLIGHET

Artikel 103
Staters roll i verkställande av fängelsestraff

1. a) En fängelsedom skall avtjänas i en stat som utses av Domstolen från en förteckning

from a list of States which have indicated to the Court their willingness to accept sentenced persons.

(b) At the time of declaring its willingness to accept sentenced persons, a State may attach conditions to its acceptance as agreed by the Court and in accordance with this Part.

(c) A State designated in a particular case shall promptly inform the Court whether it accepts the Court's designation.

2. (a) The State of enforcement shall notify the Court of any circumstances, including the exercise of any conditions agreed under paragraph 1, which could materially affect the terms or extent of the imprisonment. The Court shall be given at least 45 days' notice of any such known or foreseeable circumstances. During this period, the State of enforcement shall take no action that might prejudice its obligations under article 110.

(b) Where the Court cannot agree to the circumstances referred to in subparagraph (a), it shall notify the State of enforcement and proceed in accordance with article 104, paragraph 1.

3. In exercising its discretion to make a designation under paragraph 1, the Court shall take into account the following:

(a) The principle that States Parties should share the responsibility for enforcing sentences of imprisonment, in accordance with principles of equitable distribution, as provided in the Rules of Procedure and Evidence;

(b) The application of widely accepted international treaty standards governing the treatment of prisoners;

(c) The views of the sentenced person;

(d) The nationality of the sentenced person;

över stater som har meddelat Domstolen att de är villiga att ta emot dömda personer.

b) När en stat förklarar sig villig att ta emot dömda personer får den ställa villkor för detta vilka skall godkännas av Domstolen och vara förenliga med bestämmelserna i denna del.

c) En stat som utsetts av Domstolen i ett bestämt fall skall omedelbart meddela om den godtar Domstolens val.

2. a) Verkställighetsstaten skall underrätta Domstolen om eventuella omständigheter, däribland tillämpning av villkor som avtalats i enlighet med punkt 1 i denna artikel, som i sak kan inverka på villkoren eller tiden för fängelsevistelsen. Domstolen skall senast 45 dagar i förväg underrättas om förekomsten av några kända eller förutsedda omständigheter av detta slag. Under denna tid skall verkställighetsstaten inte vidta några åtgärder som kan inverka menligt på dess åtaganden enligt artikel 110.

b) Om Domstolen inte kan godta de omständigheter som avses i a, skall den meddela verkställighetsstaten och handla i enlighet med artikel 104.1.

3. När Domstolen utövar sin befogenhet att utse en verkställighetsstat i enlighet med punkt 1, skall den beakta följande:

a) Principen att stadgeparterna skall dela ansvaret att verkställa fängelsedomar i enlighet med de principer om rättvis fördelning som finns i bevis- och förfarandereglererna.

b) Att en allmänt godtagen standard för behandling av intagna enligt internationella fördrag tillämpas.

c) Den dömdes synpunkter.

d) Den dömdes nationalitet.

(e) Such other factors regarding the circumstances of the crime or the person sentenced, or the effective enforcement of the sentence, as may be appropriate in designating the State of enforcement.

4. If no State is designated under paragraph 1, the sentence of imprisonment shall be served in a prison facility made available by the host State, in accordance with the conditions set out in the headquarters agreement referred to in article 3, paragraph 2. In such a case, the costs arising out of the enforcement of a sentence of imprisonment shall be borne by the Court.

Article 104
Change in designation of
State of enforcement

1. The Court may, at any time, decide to transfer a sentenced person to a prison of another State.

2. A sentenced person may, at any time, apply to the Court to be transferred from the State of enforcement.

Article 105
Enforcement of the sentence

1. Subject to conditions which a State may have specified in accordance with article 103, paragraph 1 (b), the sentence of imprisonment shall be binding on the States Parties, which shall in no case modify it.

2. The Court alone shall have the right to decide any application for appeal and revision. The State of enforcement shall not impede the making of any such application by a sentenced person.

Article 106
Supervision of enforcement
of sentences and conditions of
imprisonment

1. The enforcement of a sentence of imprisonment shall be subject to the supervision of the Court and shall be consistent with widely accepted international

e) Sådana andra omständigheter med avseende på brottet, den dömd eller det faktiska verkställandet av straffet som kan vara lämpliga vid utseende av verkställighetsstaten.

4. Om ingen stat har utsetts i enlighet med punkt 1, skall fängelsestraffet avtjänas i en kriminalvårdsanstalt som tillhandahålls av värdstaten i enlighet med de villkor som anges i den högkvartersöverenskommelse som avses i artikel 3.2. I så fall skall kostnaderna för verkställandet av ett fängelsestraff bäras av Domstolen.

Artikel 104
Ändring av verkställig-
hetsstat

1. Domstolen får när som helst besluta att överföra en dömd person till en kriminalvårdsanstalt i en annan stat.

2. En dömd person får när som helst ansöka hos Domstolen om att bli överförd från verkställighetsstaten.

Artikel 105
Verkställighet av straff

1. Med beaktande av sådana villkor som en stat kan ha ställt med stöd av artikel 103.1 b skall fängelsestraffet vara bindande för stadgeparterna, vilka inte i något fall får ändra det.

2. Domstolen ensam skall ha rätt att pröva ett överklagande eller en ansökan om omprövning. Verkställighetsstaten skall inte hindra en dömd person från att göra en sådan framställning.

Artikel 106
Överinseende av straff-
verkställighet och fängelse-
förhållanden

1. Verkställigheten av en fängelsedom skall stå under Domstolens överinseende och vara förenlig med en allmänt godtagen standard för behandling av intag-

treaty standards governing treatment of prisoners.

2. The conditions of imprisonment shall be governed by the law of the State of enforcement and shall be consistent with widely accepted international treaty standards governing treatment of prisoners; in no case shall such conditions be more or less favourable than those available to prisoners convicted of similar offences in the State of enforcement.

3. Communications between a sentenced person and the Court shall be unimpeded and confidential.

Article 107

Transfer of the person upon completion of sentence

1. Following completion of the sentence, a person who is not a national of the State of enforcement may, in accordance with the law of the State of enforcement, be transferred to a State which is obliged to receive him or her, or to another State which agrees to receive him or her, taking into account any wishes of the person to be transferred to that State, unless the State of enforcement authorizes the person to remain in its territory.

2. If no State bears the costs arising out of transferring the person to another State pursuant to paragraph 1, such costs shall be borne by the Court.

3. Subject to the provisions of article 108, the State of enforcement may also, in accordance with its national law, extradite or otherwise surrender the person to a State which has requested the extradition or surrender of the person for purposes of trial or enforcement of a sentence.

Article 108

Limitation on the prosecution or punishment of

na enligt internationella fördrag.

2. Fängelseförhållandena skall bestämmas av verkställighetsstatens lagar och vara förenliga en allmänt godtagen standard för behandling av intagna enligt internationella fördrag. Dessa förhållanden skall inte i något fall vara bättre eller sämre än de som står till buds för intagna som fällts för likvärdiga brott i verkställighetsstaten.

3. Kommunikationerna mellan en intagen och Domstolen skall inte hindras och kunna ske förtroligt.

Artikel 107

Överförande av personer efter avtjänat straff

1. Efter avtjänat straff kan en person som inte är medborgare i verkställighetsstaten i enlighet med dennas lag överföras till en stat som är skyldig att ta emot honom eller henne eller till en annan stat som är villig att ta emot honom eller henne varvid den personens önskemål skall beaktas, såvida inte verkställighetsstaten tillåter personen att stanna inom sitt territorium.

2. Om ingen stat bestrider kostnaderna för överförandet till en annan stat i enlighet med punkt 1, skall de bäras av Domstolen.

3. Under iakttagande av bestämmelserna i artikel 108 får verkställighetsstaten också i enlighet med sin nationella lag utlämna eller på annat sätt överlämna personen till den stat som begärt hans utlämning eller överlämnande personen till den stat som har begärt hans eller hennes utlämning eller överlämnande för lagföring eller verkställande av straff.

Artikel 108

Inskränkning i fråga om lagföring och bestraffning för

other offences

1. A sentenced person in the custody of the State of enforcement shall not be subject to prosecution or punishment or to extradition to a third State for any conduct engaged in prior to that person's delivery to the State of enforcement, unless such prosecution, punishment or extradition has been approved by the Court at the request of the State of enforcement.

2. The Court shall decide the matter after having heard the views of the sentenced person.

3. Paragraph 1 shall cease to apply if the sentenced person remains voluntarily for more than 30 days in the territory of the State of enforcement after having served the full sentence imposed by the Court, or returns to the territory of that State after having left it.

Article 109
Enforcement of fines and forfeiture measures

1. States Parties shall give effect to fines or forfeitures ordered by the Court under Part 7, without prejudice to the rights of bona fide third parties, and in accordance with the procedure of their national law.

2. If a State Party is unable to give effect to an order for forfeiture, it shall take measures to recover the value of the proceeds, property or assets ordered by the Court to be forfeited, without prejudice to the rights of bona fide third parties.

3. Property, or the proceeds of the sale of real property or, where appropriate, the sale of other property, which is obtained by a State Party as a result of its enforcement of a judgement of the Court shall be transferred to the Court.

andra brott

1. En dömd person som befinner sig i fängsligt förvar i verkställighetsstaten skall inte lagföras, bestraffas eller utlämnas till tredje stat för en gärning som ägt rum före överlämnandet till verkställighetsstaten, såvida inte lagföringen, bestraffningen eller utlämningen har godkänts av Domstolen på begäran av verkställighetsstaten.

2. Domstolen skall avgöra frågan efter att ha hört den dömda.

3. Punkt 1 i denna artikel skall upphöra att gälla om den dömda frivilligt stannat kvar mer än 30 dagar inom verkställighetsstatens territorium efter att ha avtjänat hela det straff som bestämts av Domstolen eller återvänder till staten efter att ha lämnat den.

Artikel 109
Verkställighet av bötesstraff och förverkande av egendom

1. Stadgeparter skall ge verkan åt bötesstraff och förverkande av egendom som beslutats av Domstolen i enlighet med del 7 utan att det skall inkräkta på de rättigheter som tillkommer en rättmätig tredje man och i enlighet med det rättsliga förfarandet i deras nationella lagstiftning.

2. Om en stadgepart inte kan verkställa ett förverkandebeslut, skall den vidta åtgärder för att återvinna värdet av utbyte av brott, egendom eller tillgångar som Domstolen har förklarat förverkade utan att detta skall inverka på de rättigheter som tillkommer en rättmätig tredje man.

3. Egendom, intäkter från avyttring av fast egendom och, där så är tillämpligt, avyttring av annan egendom som en stadgepart har erhållit vid verkställande av en dom av Domstolen skall överföras till denna.

Article 110**Review by the Court concerning reduction of sentence**

1. The State of enforcement shall not release the person before expiry of the sentence pronounced by the Court.

2. The Court alone shall have the right to decide any reduction of sentence, and shall rule on the matter after having heard the person.

3. When the person has served two thirds of the sentence, or 25 years in the case of life imprisonment, the Court shall review the sentence to determine whether it should be reduced. Such a review shall not be conducted before that time.

4. In its review under paragraph 3, the Court may reduce the sentence if it finds that one or more of the following factors are present:

(a) The early and continuing willingness of the person to cooperate with the Court in its investigations and prosecutions;

(b) The voluntary assistance of the person in enabling the enforcement of the judgements and orders of the Court in other cases, and in particular providing assistance in locating assets subject to orders of fine, forfeiture or reparation which may be used for the benefit of victims; or

(c) Other factors establishing a clear and significant change of circumstances sufficient to justify the reduction of sentence, as provided in the Rules of Procedure and Evidence.

5. If the Court determines in its initial review under paragraph 3 that it is not appropriate to reduce the sentence, it shall thereafter review the question of reduction of sentence at such intervals and applying such criteria as provided for in the

Artikel 110**Domstolens prövning av strafflindring**

1. Verkställighetsstaten skall inte frige en intagen innan det straff som Domstolen bestämt har avtjänats.

2. Domstolen ensam skall ha rätt att bestämma om strafflindring och skall avgöra frågan efter att hört den intagne.

3. När den intagne har avtjänat två tredjedelar av straffet, eller 25 år i fråga om ett livstidsstraff, skall Domstolen ompröva straffet för att bestämma om det skall lindras. Omprövningen skall inte göras dessförinnan.

4. I sin omprövning i enlighet med punkt 3 i denna artikel får Domstolen lindra straffet om den finner att en eller flera av följande förhållanden föreligger:

a) Att den intagne tidigt och fortlöpande varit villig att samarbeta med Domstolen under förundersökningen och lagföringen.

b) Att den intagne frivilligt har bidragit till att möjliggöra verkställande av domar och domstolsbeslut i andra mål och särskilt att han eller hon har bidragit till att lokalisera tillgångar som är föremål för ådömande av böter, förverkande eller gottgörelse som kan användas till förmån för brottsoffer.

c) Andra förhållanden som innebär en klar och väsentlig förändring av omständigheterna vilken är tillräcklig för att berättiga strafflindring i enlighet med bestämmelserna i bevis- och förfarandereglererna.

5. Om Domstolen vid sin första prövning enligt punkt 3 i denna artikel finner att det saknas skäl för lindring av straffet, skall den därefter pröva frågan om strafflindring med de mellanrum och med tillämpning av de kriterier som föreskrivs i bevis-

Article 111**Escape**

If a convicted person escapes from custody and flees the State of enforcement, that State may, after consultation with the Court, request the person's surrender from the State in which the person is located pursuant to existing bilateral or multilateral arrangements, or may request that the Court seek the person's surrender, in accordance with Part 9. It may direct that the person be delivered to the State in which he or she was serving the sentence or to another State designated by the Court.

PART 11. ASSEMBLY OF STATES PARTIES**Article 112****Assembly of States Parties**

1. An Assembly of States Parties to this Statute is hereby established. Each State Party shall have one representative in the Assembly who may be accompanied by alternates and advisers. Other States which have signed this Statute or the Final Act may be observers in the Assembly.

2. The Assembly shall:

(a) Consider and adopt, as appropriate, recommendations of the Preparatory Commission;

(b) Provide management oversight to the Presidency, the Prosecutor and the Registrar regarding the administration of the Court;

(c) Consider the reports and activities of the Bureau established under paragraph 3 and take appropriate action in regard thereto;

(d) Consider and decide the budget for the Court;

(e) Decide whether to alter, in accordance with article 36, the number of judges;

(f) Consider pursuant to article 87, paragraphs 5 and 7, any question relating to non-

Artikel 111**Rymning**

Om en dömd avviker från fängelset och flyr från verkställighetsstaten, får denna stat efter samråd med Domstolen begära att personen överlämnas från den stat i vilken personen påträffas i överensstämmelse med gällande bilaterala eller multilaterala avtal eller hemställa att Domstolen begär att personen överlämnas i enlighet med del 9. Domstolen får bestämma att personen överförs till den stat i vilken han eller hon avtjänade straffet eller till en annan stat som Domstolen utser.

DEL 11 STADGEPARTS-FÖRSAMLINGEN**Artikel 112****Stadgeparts-församlingen**

1. Härmed upprättas en församling av parterna i denna stadga. Varje stadgepart skall ha ett ombud i församlingen som får åtföljas av ställföreträdare och rådgivare. Övriga stater som har undertecknat denna stadga eller slutakten får delta som observatörer i församlingen.

2. Församlingen skall

a) behandla och, i förekommande fall, anta rekommendationer från den förberedande kommissionen,

b) utöva tillsyn över presidiet, åklagaren och registratören i förvaltningen av Domstolen,

c) behandla rapporter från och verksamheten i den byrå som upprättas med stöd av punkt 3 i denna artikel och vidta de åtgärder som föranleds därav,

d) behandla och fastställa Domstolens budget,

e) besluta om ändring av antalet domare i enlighet med artikel 36,

f) behandla frågor om bristande samarbete enligt artikel 87.5 och 87.7,

cooperation;

(g) Perform any other function consistent with this Statute or the Rules of Procedure and Evidence.

3. (a) The Assembly shall have a Bureau consisting of a President, two Vice-Presidents and 18 members elected by the Assembly for three-year terms.

(b) The Bureau shall have a representative character, taking into account, in particular, equitable geographical distribution and the adequate representation of the principal legal systems of the world.

(c) The Bureau shall meet as often as necessary, but at least once a year. It shall assist the Assembly in the discharge of its responsibilities.

4. The Assembly may establish such subsidiary bodies as may be necessary, including an independent oversight mechanism for inspection, evaluation and investigation of the Court, in order to enhance its efficiency and economy.

5. The President of the Court, the Prosecutor and the Registrar or their representatives may participate, as appropriate, in meetings of the Assembly and of the Bureau.

6. The Assembly shall meet at the seat of the Court or at the Headquarters of the United Nations once a year and, when circumstances so require, hold special sessions. Except as otherwise specified in this Statute, special sessions shall be convened by the Bureau on its own initiative or at the request of one third of the States Parties.

7. Each State Party shall have one vote. Every effort shall be made to reach decisions by consensus in the Assembly and in the Bureau. If consensus cannot be reached, except as otherwise provided in the Statute:

(a) Decisions on matters of substance must be approved by a two-thirds majority of those

g) fullgöra de övriga uppgifter som följer av denna stadga och bevis- och förfarandereglerna.

3. a) Församlingen skall ha en byrå vari skall ingå en ordförande, två vice ordförande och 18 ledamöter valda av församlingen på tre år.

b) Byrån skall vara representativ, varvid hänsyn särskilt skall tas till en skälig geografisk fördelning och en adekvat representation av världens huvudrätts-system.

c) Byrån skall sammanträda så ofta det är nödvändigt, dock minst en gång om året. Den skall biträda församlingen vid dess fullgörande av sina åligganden.

4. Församlingen får upprätta sådana underorgan som kan vara nödvändiga, däribland en oberoende kontrollmekanism för inspektion, utvärdering och undersökning av Domstolen så att den administreras så effektivt och ekonomiskt som möjligt.

5. Domstolens president, åklagaren och registratören eller deras företrädare får på lämpligt sätt delta i församlingens och byråns möten.

6. Församlingen skall sammanträda vid Domstolens säte eller i Förenta nationernas högkvarter en gång om året och skall, om det motiveras av omständigheterna, hålla extrasessioner. Om inte annat anges i denna stadga, skall extrasessioner sammankallas av byrån på dess eget initiativ eller på begäran av en tredjedel av stadgeparterna.

7. Varje stadgepart skall ha en röst. Församlingen och byrån skall göra sitt yttersta för att uppnå enhälliga beslut. Om enhällighet inte kan uppnås och om inte annat föreskrivs i denna stadga,

a) skall beslut i sakfrågor godkännas med två tredjedels majoritet av närvarande och

present and voting provided that an absolute majority of States Parties constitutes the quorum for voting;

(b) Decisions on matters of procedure shall be taken by a simple majority of States Parties present and voting.

8. A State Party which is in arrears in the payment of its financial contributions towards the costs of the Court shall have no vote in the Assembly and in the Bureau if the amount of its arrears equals or exceeds the amount of the contributions due from it for the preceding two full years. The Assembly may, nevertheless, permit such a State Party to vote in the Assembly and in the Bureau if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the State Party.

9. The Assembly shall adopt its own rules of procedure.

10. The official and working languages of the Assembly shall be those of the General Assembly of the United Nations.

PART 12. FINANCING

Article 113 Financial Regulations

Except as otherwise specifically provided, all financial matters related to the Court and the meetings of the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, shall be governed by this Statute and the Financial Regulations and Rules adopted by the Assembly of States Parties.

Article 114 Payment of expenses

Expenses of the Court and the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, shall be paid from the funds of the Court.

Article 115

röstande parter, varvid en absolut majoritet av parterna skall fordras för beslutsförhet vid omröstningar,

b) skall beslut i procedurfrågor fattas med enkel majoritet av närvarande och röstande parter.

8. En stadgepart som inte har betalt sitt ekonomiska bidrag för att bestrida Domstolens kostnader skall inte ha rösträtt i församlingen och byrån om det resterande skuldbeloppet är lika med eller högre än det bidrag stadgeparten varit skyldig att erlägga för de föregående två hela åren. Församlingen får dock tillåta en sådan part att rösta i församlingen och i byrån om den har förvissat sig om att underlåtenheten att betala beror på förhållanden över vilka parten saknar kontroll.

9. Församlingen skall anta sin egen arbetsordning.

10. Församlingens officiella språk och arbetspråk skall vara desamma som Förenta nationernas generalförsamlings språk.

DEL 12 FINANSIERING

Artikel 113 Regler för den ekonomiska förvaltningen

Där det inte uttryckligen föreskrivs annat, skall denna stadga och de regler och föreskrifter för den ekonomiska förvaltningen som antagits av stadgeparts-församlingen gälla alla ekonomiska frågor som berör Domstolen och möten med församlingen, inklusive dess byrå och underorgan.

Artikel 114 Täckning av kostnader

Domstolens och stadgeparts-församlingens kostnader, däri inbegripet byråns och underorganens kostnader, skall betalas med Domstolens medel.

Artikel 115

Funds of the Court and of the Assembly of States Parties

The expenses of the Court and the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, as provided for in the budget decided by the Assembly of States Parties, shall be provided by the following sources:

(a) Assessed contributions made by States Parties;

(b) Funds provided by the United Nations, subject to the approval of the General Assembly, in particular in relation to the expenses incurred due to referrals by the Security Council.

Article 116

Voluntary contributions

Without prejudice to article 115, the Court may receive and utilize, as additional funds, voluntary contributions from Governments, international organizations, individuals, corporations and other entities, in accordance with relevant criteria adopted by the Assembly of States Parties.

Article 117

Assessment of contributions

The contributions of States Parties shall be assessed in accordance with an agreed scale of assessment, based on the scale adopted by the United Nations for its regular budget and adjusted in accordance with the principles on which that scale is based.

Article 118

Annual audit

The records, books and accounts of the Court, including its annual financial statements, shall be audited annually by an independent auditor.

PART 13. FINAL CLAUSES

Article 119

Settlement of disputes

1. Any dispute concerning the

Domstolens och stadgeparts-församlingens tillgångar

Domstolens och stadgeparts-församlingens kostnader, däri inbegripet byråns och underorganens kostnader, enligt den budget som har fastställts av församlingen skall täckas från följande källor:

a) Uttaxerade bidrag från stadgeparterna.

b) Medel från Förenta nationerna som godkänts av generalförsamlingen, särskilt med avseende på kostnader med anledning av hänskjutanden från säkerhetsrådet.

Artikel 116

Frivilliga bidrag

Utan hinder av bestämmelserna i artikel 115 får Domstolen som extra medel ta emot och använda frivilliga bidrag från regeringar, internationella organisationer, enskilda personer, bolag och andra enheter i enlighet med de tillämpliga kriterier som antagits av stadgeparts-församlingen.

Artikel 117

Uttaxerande av bidrag

Stadgeparternas bidrag skall uttaxeras i överensstämmelse med en överenskommen bidragsskala som grundas på den skala som antagits av Förenta nationerna för dess reguljära budget och justerats i enlighet med de principer som ligger till grund för denna skala.

Artikel 118

Årlig revision

Domstolens protokoll, böcker och räkenskaper, däri inbegripet dess årsredovisning, skall granskas årligen av en oberoende revisor.

DEL 13 SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 119

Tvistlösning

1. Tvister som kan uppkomma

judicial functions of the Court shall be settled by the decision of the Court.

2. Any other dispute between two or more States Parties relating to the interpretation or application of this Statute which is not settled through negotiations within three months of their commencement shall be referred to the Assembly of States Parties. The Assembly may itself seek to settle the dispute or may make recommendations on further means of settlement of the dispute, including referral to the International Court of Justice in conformity with the Statute of that Court.

Article 120 Reservations

No reservations may be made to this Statute.

Article 121 Amendments

1. After the expiry of seven years from the entry into force of this Statute, any State Party may propose amendments thereto. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall promptly circulate it to all States Parties.

2. No sooner than three months from the date of notification, the Assembly of States Parties, at its next meeting, shall, by a majority of those present and voting, decide whether to take up the proposal. The Assembly may deal with the proposal directly or convene a Review Conference if the issue involved so warrants.

3. The adoption of an amendment at a meeting of the Assembly of States Parties or at a Review Conference on which consensus cannot be reached shall require a two-thirds majority of States Parties.

4. Except as provided in paragraph 5, an amendment shall

om Domstolens rättskipande verksamhet skall avgöras av Domstolen själv.

2. Övriga tvister mellan två eller flera stadgeparter om tolkningen eller tillämpningen av denna stadga, som inte kan lösas genom förhandlingar inom tre månader från det att de har uppkommit, skall hänskjutas till stadgeparts församlingen. Denna får själv försöka lösa tvisten eller lämna rekommendationer om andra sätt att lösa tvisten, däribland hänskjutande till Internationella domstolen i enlighet med dennas stadga.

Artikel 120 Reservationer

Inga reservationer får göras mot denna stadga.

Artikel 121 Ändringar

1. När sju år har förflutit från denna stadgas ikraftträdande får stadgeparterna föreslå ändringar av stadgan. Texten till ändringsförslag skall inlämnas till Förenta nationernas generalsekreterare som omedelbart skall delge den till alla stadgeparter.

2. Tidigast tre månader efter dagen för delgivningen skall nästkommande möte med stadgeparts församlingen, med en majoritet av närvarande och röstande parter, besluta om förslaget skall tas upp till behandling. Församlingen kan behandla förslaget direkt eller sammankalla en översynskonferens, om detta motiveras av den aktuella frågan.

3. För att anta en ändring vid ett möte med stadgeparts församlingen eller vid en översynskonferens fordras två tredjedels majoritet av parterna, om enhällighet inte kan uppnås.

4. Med förbehåll för bestämmelserna i punkt 5 i denna artikel

enter into force for all States Parties one year after instruments of ratification or acceptance have been deposited with the Secretary-General of the United Nations by seven-eighths of them.

5. Any amendment to articles 5, 6, 7 and 8 of this Statute shall enter into force for those States Parties which have accepted the amendment one year after the deposit of their instruments of ratification or acceptance. In respect of a State Party which has not accepted the amendment, the Court shall not exercise its jurisdiction regarding a crime covered by the amendment when committed by that State Party's nationals or on its territory.

6. If an amendment has been accepted by seven-eighths of States Parties in accordance with paragraph 4, any State Party which has not accepted the amendment may withdraw from this Statute with immediate effect, notwithstanding article 127, paragraph 1, but subject to article 127, paragraph 2, by giving notice no later than one year after the entry into force of such amendment.

7. The Secretary-General of the United Nations shall circulate to all States Parties any amendment adopted at a meeting of the Assembly of States Parties or at a Review Conference.

Article 122

Amendments to provisions of an institutional nature

1. Amendments to provisions of this Statute which are of an exclusively institutional nature, namely, article 35, article 36, paragraphs 8 and 9, article 37, article 38, article 39, paragraphs 1 (first two sentences), 2 and 4, article 42, paragraphs 4 to 9, article 43, paragraphs 2 and 3, and articles 44, 46, 47 and 49, may be proposed at any time, notwithstanding article 121,

skall en ändring träda i kraft för alla stadgeparter ett år efter det att ratifikations- eller godtagandeinstrument har deponerats hos Förenta nationernas generalsekreterare av sju åttondelar av parterna.

5. Ändringar i artiklarna 5-8 skall träda i kraft för de stadgeparter som har godtagit dem ett år efter det att dessa parter har deponerat sina ratifikations- eller godtagandeinstrument. I fråga om en part som inte har godtagit ändringen skall Domstolen inte utöva sin jurisdiktion med avseende på brott som omfattas av ändringen, om brottet har förövats av partens egna medborgare eller inom partens eget territorium.

6. Om en ändring har godkänts av sju åttondelar av stadgeparterna i enlighet med punkt 4 i denna artikel, får en part som inte har godkänt ändringen frånträda denna stadga med omedelbar verkan utan hinder av artikel 127.1, men med iakttagande av artikel 127.2, genom underrättelse senast ett år efter en sådan ändrings ikraftträdande.

7. Förenta nationernas generalsekreterare skall delge alla stadgeparter alla ändringar som antagits vid ett möte med stadgeparts församlingen eller vid en översynskonferens.

Artikel 122

Ändring av institutionella bestämmelser

1. Ändringar av bestämmelser i denna stadga som är av uteslutande institutionell karaktär, nämligen artikel 35, artikel 36.8-9, artiklarna 37 och 38, artikel 39.1 (de två första meningarna), artikel 39.2, artikel 39.4, artikel 42.4-9, artikel 43.2-3 samt artiklarna 44, 46, 47 och 49, får föreslås när som helst av varje stadgepart utan hinder av bestämmelserna i artikel 121.1.

paragraph 1, by any State Party. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations or such other person designated by the Assembly of States Parties who shall promptly circulate it to all States Parties and to others participating in the Assembly.

2. Amendments under this article on which consensus cannot be reached shall be adopted by the Assembly of States Parties or by a Review Conference, by a two-thirds majority of States Parties. Such amendments shall enter into force for all States Parties six months after their adoption by the Assembly or, as the case may be, by the Conference.

Article 123

Review of the Statute

1. Seven years after the entry into force of this Statute the Secretary-General of the United Nations shall convene a Review Conference to consider any amendments to this Statute. Such review may include, but is not limited to, the list of crimes contained in article 5. The Conference shall be open to those participating in the Assembly of States Parties and on the same conditions.

2. At any time thereafter, at the request of a State Party and for the purposes set out in paragraph 1, the Secretary-General of the United Nations shall, upon approval by a majority of States Parties, convene a Review Conference.

3. The provisions of article 121, paragraphs 3 to 7, shall apply to the adoption and entry into force of any amendment to the Statute considered at a Review Conference.

Article 124

Transitional Provision

Notwithstanding article 12, paragraphs 1 and 2, a State, on

Texten till ändringsförslag skall inlämnas till Förenta nationernas generalsekreterare, eller till en sådan annan person som kan ha utsetts av stadgeparts församlingen, vilken omedelbart skall delge alla parter och andra som deltar i församlingen.

2. Ändringar som avses i denna artikel skall antas av stadgeparts församlingen eller av en översynskonferens med två tredjedels majoritet av stadgeparterna, om inte enighet kan uppnås. Sådana ändringar skall träda i kraft för alla parter sex månader efter det att de har antagits av församlingen eller, i förekommande fall, av konferensen.

Artikel 123

Översyn av stadgan

1. Sju år efter denna stadgas ikraftträdande skall Förenta nationernas generalsekreterare sammankalla en översynskonferens som skall ta ställning till eventuella ändringar i stadgan. Denna översyn kan innefatta, men är inte begränsad till, förteckningen över de brott som anges i artikel 5. Konferensen skall vara öppen för deltagarna i stadgeparts församlingen och på samma villkor.

2. Förenta nationernas generalsekreterare skall när som helst därefter på begäran av en stadgepart och i de syften som anges i punkt 1 i denna artikel med godkännande av en majoritet av parterna sammankalla en översynskonferens.

3. Bestämmelserna i artikel 121.3-7 skall tillämpas för antagande och ikraftträdande av sådana ändringar i stadgan som behandlats av en översynskonferens.

Artikel 124

Övergångsbestämmelse

Utan hinder av bestämmelserna i artikel 12.1-2 får en

becoming a party to this Statute, may declare that, for a period of seven years after the entry into force of this Statute for the State concerned, it does not accept the jurisdiction of the Court with respect to the category of crimes referred to in article 8 when a crime is alleged to have been committed by its nationals or on its territory. A declaration under this article may be withdrawn at any time. The provisions of this article shall be reviewed at the Review Conference convened in accordance with article 123, paragraph 1.

stat som ansluter sig till denna stadga förklara att den för en tid av sju år efter stadgans ikraftträdande för staten i fråga inte godtar Domstolens jurisdiktion med avseende på den kategori av brott som avses i artikel 8, när ett brott påstås ha förövats av dess egna medborgare eller inom dess eget territorium. En förklaring enligt denna artikel kan när som helst återkallas. Bestämmelserna i denna artikel skall behandlas av den översynskonferens som sammankallas med stöd av artikel 123.1.

Article 125
Signature, ratification,
acceptance, approval or
accession

1. This Statute shall be open for signature by all States in Rome, at the headquarters of the Food and Agriculture Organization of the United Nations, on 17 July 1998. Thereafter, it shall remain open for signature in Rome at the Ministry of Foreign Affairs of Italy until 17 October 1998. After that date, the Statute shall remain open for signature in New York, at United Nations Headquarters, until 31 December 2000.

2. This Statute is subject to ratification, acceptance or approval by signatory States. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Statute shall be open to accession by all States. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 126
Entry into force

1. This Statute shall enter into force on the first day of the month after the 60th day following the date of the deposit of the 60th instrument of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying, accepting, approving or acceding to this Statute after the deposit of the 60th instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Statute shall enter into force on the first day of the month after the 60th day following the deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Artikel 125
Undertecknande, ratificering,
godtagande, godkännande
och anslutning

1. Denna stadga skall öppnas för undertecknande av alla stater vid Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisations högkvarter i Rom den 17 juli 1998. Därefter skall den stå öppen för undertecknande vid Italiens utrikesministerium i Rom till den 17 oktober 1998. Efter detta datum skall den stå öppen för undertecknande vid Förenta nationernas högkvarter i New York till den 31 december 2000.

2. Denna stadga skall ratificeras, godtas eller godkännas av signatärstaterna. Instrument avseende ratificering, godtagande eller godkännande skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

3. Denna stadga skall stå öppen för anslutning av alla stater. Anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 126
Ikraftträdande

1. Denna stadga träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter den sextionde dagen efter dagen för deponeringen av det sextionde instrumentet avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning hos Förenta nationernas generalsekreterare.

2. För en stat som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna stadga efter deponeringen av det sextionde instrumentet avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning träder stadgan i kraft den första dagen i den månad som följer efter den sextionde dagen efter den dag då staten i fråga deponerade sitt instrument avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning.

Article 127
Withdrawal

1. A State Party may, by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, withdraw from this Statute. The withdrawal shall take effect one year after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

2. A State shall not be discharged, by reason of its withdrawal, from the obligations arising from this Statute while it was a Party to the Statute, including any financial obligations which may have accrued. Its withdrawal shall not affect any cooperation with the Court in connection with criminal investigations and proceedings in relation to which the withdrawing State had a duty to cooperate and which were commenced prior to the date on which the withdrawal became effective, nor shall it prejudice in any way the continued consideration of any matter which was already under consideration by the Court prior to the date on which the withdrawal became effective.

Article 128
Authentic texts

The original of this Statute, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all States.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Statute.

DONE at Rome, this 17th day of July 1998.

Artikel 127
Frånträde

1. En stadgepart får genom skriftlig underrättelse till Förenta nationernas generalsekreterare frånträda denna stadga. Frånträdet träder i kraft ett år efter den dag då underrättelsen har mottagits, såvida inte ett senare datum anges i underrättelsen.

2. En stat skall på grund av sitt frånträde inte vara befriad från de förpliktelser den har iklätt sig genom denna stadga när den var stadgepart i stadgan, däribland eventuella ekonomiska skyldigheter som kan ha uppstått. Frånträdet skall inte inverka på något samarbete med Domstolen i samband med brottsutredningar, förundersökningar och förfaranden med avseende på vilka den frånträddande staten var skyldig att samarbeta och vilka har inletts före den dag då frånträdet trädde i kraft; frånträdet skall inte heller på något sätt inverka på den fortsatta behandlingen av någon fråga som var under behandling av Domstolen före den dag då det trädde i kraft.

Artikel 128
Giltiga texter

Originalen till denna stadga, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare, som skall tillställa alla stater bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörigen bemyndigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna stadga.

Upprättad i Rom den 17 juli 1998.

Stater som har tillträtt eller undertecknat Romstadgan

Följande stater har per den 12 februari 2001 undertecknat stadgan och/eller tillträtt densamma genom ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning.

Stat	Undertecknande	Ratifikation*
Albanien	1998-07-18	
Algeriet	2000-12-28	
Amerikas Förenta Stater	2000-12-31	
Andorra	1998-07-18	
Angola	1998-10-07	
Antigua och Barbuda	1998-10-23	
Argentina	1999-01-08	2001-02-08
Armenien	1999-10-01	
Australien	1998-12-09	
Bahamas	2000-12-29	
Bahrain	2000-12-11	
Bangladesh	1998-09-16	
Barbados	2000-09-08	
Belgien	1998-09-10	2000-06-28
Belize	2000-04-05	2000-04-05
Benin	1999-09-24	
Bolivia	1998-07-17	
Bosnien-Hercegovina	2000-07-17	
Botswana	2000-09-08	2000-09-08
Brasilien	2000-02-07	
Bulgarien	1999-02-11	
Burkina Faso	1998-11-30	
Burundi	1999-01-13	
Centralafrikanska Republiken	1999-12-07	
Chile	1998-09-11	
Colombia	1998-12-10	
Costa Rica	1998-10-07	
Cypern	1998-10-15	
Danmark	1998-09-25	
Djibouti	1998-10-07	
Dominica		2001-02-12**
Dominikanska Republiken	2000-09-08	
Ecuador	1998-10-07	
Egypten	2000-12-26	
Elfenbenskusten	1998-11-30	
Eritrea	1998-10-07	
Estland	1999-12-27	
Filipinerna	2000-12-28	
Fiji	1999-11-29	1998-11-29
Finland	1998-10-07	2000-12-29
Frankrike	1998-07-18	2000-06-09
Förenade Arabemiraten	2000-11-27	
Gabon	1998-12-22	2000-09-21
Gambia	1998-12-04	
Georgien	1998-07-18	
Ghana	1998-07-18	1999-12-20
Grekland	1998-07-18	
Stat	Undertecknande	Ratifikation*

Guinea	2000-09-08	
Guinea-Bissau	2000-09-12	
Guyana	2000-12-28	
Haiti	1999-02-26	
Honduras	1998-10-07	
Iran	2000-12-31	
Irland	1998-10-07	
Island	1998-08-26	2000-05-25
Israel	2000-12-31	
Italien	1998-07-18	1999-07-26
Jamaica	2000-09-08	
Jemen	2000-12-28	
Jordanien	1998-10-07	
Jugoslavien	2000-12-19	
Kambodja	2000-10-23	
Kamerun	1998-07-17	
Kanada	1998-12-18	2000-07-07
Kap Verde	2000-12-28	
Kenya	1999-08-11	
Kirgizistan	1998-12-08	
Komorerina	2000-09-22	
Kongo	1998-07-17	
Kongo, Demokratiska republiken	2000-09-08	
Korea (Republiken)	2000-03-08	
Kroatien	1998-10-12	
Kuwait	2000-09-08	
Lettland	1999-04-22	
Lesotho	1998-11-30	2000-09-06
Liberia	1998-07-17	
Liechtenstein	1998-07-18	
Litauen	1998-12-10	
Luxemburg	1998-10-13	2000-09-08
Madagaskar	1998-07-18	
Malawi	1999-03-02	
Mali	1998-07-17	2000-08-16
Malta	1998-07-17	
Makedonien (f.d. jugoslaviska republiken Makedonien)	1998-10-07	
Marocko	2000-09-08	
Marshallöarna	2000-09-06	2000-12-07
Mauritius	1998-11-11	
Mexiko	2000-09-07	
Moldavien	2000-09-08	
Monaco	1998-07-18	
Mongoliet	2000-12-29	
Mozambique	2000-12-28	
Namibia	1998-07-18	
Nauru	2000-12-13	
Nederländerna	1998-07-18	
Niger	1998-07-17	
Nigeria	2000-06-01	
Norge	1998-08-28	2000-02-16
Nya Zeeland	1998-10-07	2000-09-07
Oman	2000-12-20	
Stat	Undertecknande	Ratifikation*

Panama	1998-07-18	
Paraguay	1998-10-07	
Peru	2000-12-07	
Polen	1999-04-09	
Portugal	1998-10-07	
Rumänien	1999-07-07	
Ryssland	2000-09-13	
Samoa	1998-07-17	
Saint Lucia	1999-08-27	
San Marino	1998-07-18	1999-05-13
San Tomé och Príncipe	2000-12-28	
Schweiz	1998-07-18	
Senegal	1998-07-18	1999-02-02
Seychellerna	2000-12-28	
Sierra Leone	1998-10-17	2000-09-15
Slovakien	1998-12-23	
Slovenien	1998-10-07	
Solomonöarna	1998-12-03	
Spanien	1998-07-18	2000-10-25
Storbritannien	1998-11-30	
Sudan	2000-09-08	
Sverige	1998-10-07	
Sydafrika	1998-07-17	2000-11-27
Syrien	2000-11-29	
Tadzjikistan	1998-11-30	2000-05-05
Tanzania	2000-12-29	
Tchad	1999-10-20	
Thailand	2000-10-02	
Tjeckiska Republiken	1999-04-13	
Trinidad & Tobago	1999-03-23	1999-04-06
Tyskland	1998-12-10	2000-12-11
Uganda	1999-03-17	
Ukraina	2000-01-20	
Ungern	1999-01-15	
Uruguay	2000-12-19	
Uzbekistan	2000-12-29	
Venezuela	1998-10-14	2000-06-07
Zambia	1998-07-17	
Zimbabwe	1998-07-17	
Österrike	1998-10-07	2000-12-28

* Under denna rubrik anges även datum för tillträde till stadgan på annat sätt än genom ratifikation, dvs. genom godtagande, godkännande eller anslutning.

** Tillträde till stadgan genom anslutning

Förteckning över remissinstanserna

Remissyttranden för förslaget i departementspromemorian Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (Ds 2001:3) angående Sveriges tillträde till Romstadgan har lämnats av Justitiekanslern, Svea hovrätt, Kammarrätten i Göteborg, Stockholms tingsrätt, Malmö tingsrätt, Domstolsverket, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvårdsstyrelsen, Brottsoffermyndigheten, Försvarsmakten, högkvarteret, Riksskatteverket, Tullverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Sveriges domareförbund, Svenska Röda Korset, Internationella Juristkommissionen, svenska avdelningen, och Raoul Wallenberginstitutet för mänskliga rättigheter och humanitärrätt.

Riksdagens ombudsmän har avstått från att lämna synpunkter angående frågan om ratifikation av Romstadgan.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Östros, Messing, Rosengren, Lejon, Lövdén, Bodström

Föredragande: statsrådet Bodström

Regeringen beslutar proposition Sveriges tillträde till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen